

Tilinpäätös tilikaudelta

1.1 – 31.12.2019

SISÄLLYSLUETTELO

Kaupunginjohtajan katsaus.....	3
TOIMINTAKERTOMUS	4
<i>Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa</i>	4
Jämsän kaupungin hallinto ja organisaatio.....	4
Kaupunginvaltuusto.....	4
Kaupunginhallitus.....	4
Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys.....	5
Kuntien tilinpäätösarviot.....	6
Jämsän väestö ja työpaikat.....	6
Hyvinvoinnin edistäminen.....	7
Kaupungin talouden kehitys ja muut huomattavat muutokset.....	8
Henkilöstö.....	10
Työllisyys	12
Sisäisen valvonnan järjestäminen ja riskienhallinta.....	13
Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehitykseen vaikuttavista tekijöistä.....	14
Korruption ja lahjonnan torjunta ja ihmisoikeusasiat.....	17
Päätyneet ja keskeneräiset tuomioistuinprosessit.....	17
<i>Tilikauden tuloksen muodostuminen</i>	18
Tuloslaskelma ja tunnusluvut.....	18
<i>Verotulot, valtionosuudet ja rahoitusosan toteutuminen</i>	19
Verotulot.....	19
Valtionosuudet.....	20
Rahoitusosan toteutuminen.....	21
Rahoituslaskelma ja tunnusluvut.....	21
Tase ja tunnusluvut.....	23
Kokonaistulot ja –menot.....	25
<i>Konsernin toiminta ja talous</i>	25
Konsernin toiminnan ohjaus.....	26
Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä.....	33
Konsernituloslaskelma ja sen tunnusluvut.....	33
Konsernin rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut.....	34
Konsernitase ja sen tunnusluvut.....	35
Talouden tasapainottamistoimenpiteet ja niiden toteuttaminen.....	36
Kaupunginhallituksen esitys tilikauden tuloksen käsittelystä.....	36
Tilinpäätöksen vaikutus v. 2020 talousarvioon ja arvio todennäköisestä kehityksestä	37
TOTEUTUMISVERTAILU	39
Käyttötalouden toteutuminen.....	39
Yleishallinto.....	39
Sosiaali- ja terveystoimi.....	50
Sivistystoimi.....	63
Yhdyskuntatoimi.....	81
Investoinnit.....	90
Yhteenveto valtuustonhyväksymien määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta.....	96
TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	98
Tuloslaskelma.....	98
Rahoituslaskelma.....	99
Tase.....	100
Konsernituloslaskelma.....	101
Konsernin rahoituslaskelma.....	101
Konsernitase.....	102
TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT	103
Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot.....	103

ERIYTETYT TILINPÄÄTÖKSET	115
Jämsän Ateria- ja puhtauspalvelut liikelaitos.....	115
Jämsän Vesi liikelaitos.....	129
Jämsän Jäte liikelaitos.....	141
Liikelaitosten vaikutus tilikauden tulokseen.....	146
ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT	147
LUETTELO KIRJANPITOKIRJOISTA	149

Kaupunginjohtajan katsaus

Vuosi 2019 oli valtakunnassa positiivisen talouskehityksen aikaa. Kansantalouden mittarit vahvistuivat ja työllisyys kehittyi hyvään suuntaan. Kuntatalouteen kehitys ei kuitenkaan ulottunut vaan vuoden 2019 aikana suomalaisen kuntatalous heikkeni historiallisen heikoksi. Tilinpäätösten ennakkotietojen mukaan kolme neljästä kunnasta teki alijäämäisen tuloksen. Jämsän tilikauden tulos painui 2,37 miljoonaa euroa miinukselle ja samalla se tarkoittaa, että myös tase kääntyi alijäämäiseksi. Merkittävin tekijä tuloksen muodostumisessa oli verotulojen jääminen alle ennusteiden. Vuoden alussa käyttöön otettu tulorekisteri aiheutti verotulojen viivästymää ja verokortt uudistus pienensi verotulokertymää merkittävästi. Näiden muutosten vuoksi talouteen syntyi pysyvä rytminmuutos, joka ennusteiden mukaan tulisi tasaantumaan seuraavana vuonna. On kuitenkin hyvä muistaa, että syntynyt alijäämä vastaa kokonaisverotulojen osalta 10 päivän verotulokertymää.

Kaupungin toimintakenttä säilyy edelleen haastavana. Kuntien rahoitusaseman yleinen heikkeneminen on jo vuosien trendi, ja uusien tehtävien vaatimaa rahoitusta ei ole osoitettu. Työllisyyskehitys on positiivinen ja työpaikkaomavaraisuus edelleen yli 100 prosenttia, mutta teollisuuden rakennemuutos ei voi olla vaikuttamatta työpaikkojen kehitykseen. Väestön väheneminen on ollut nopeaa, niin muuttoliikkeen kuin luonnollisenkin väestökehityksen kautta. Vähenemä näkyy niin kaupungin toimeliaisuudessa, ostovoimassa kuin vero- ja valtionosuustuloissa. Käyttötalous vaatii tasapainottamista mutta kokonaisuudessaan talous on kuitenkin valtakunnallisesti vielä vahvalla tasolla.

Vuosi 2019 oli toiminnallisesti vaiherikas. Vielä alkuvuodesta valmisteltiin kiivaasti sote- ja maakuntauudistusta, joka kuitenkin lopulta kaatui yhdessä maan hallituksen kanssa. Vaalit toivat muutoksia myös valtakunnallisiin linjauksiin ja uudistuksen edistäminen aloitettiin osin uudelleen. Jämsässä palveluiden taso ja saataavuus säilyivät hyvänä, vaikka henkilöstöressurssien riittämättömyys hidastutti paikoin toimintaa. Sisäistä kehittämistoimintaa kuitenkin jatkettiin ja investointikohteet etenivät suunnitelman mukaisena. Näkyvimmit ja puhutuimmat kohteet olivat Keskuskadun uudistaminen sekä Puukoulun remontin valmistuminen. Syksyllä juhliittiin myös Jämsänkosken yhtenäiskoulun käyttöönottoa. Hallinnossa tapahtui merkittävä muutos kaupunginjohtajan irtisanoutumisen myötä ja väliaikaisen viranhaltijan johdettua kaupunkiorganisaatiota vuoden loppuun saakka. Uusi kaupunginjohtaja valittiin valtuustossa syyskuussa.

Kaupungin aiempi taloustyöryhmän työ päättyi vuonna 2018 ja talouden tasapainotustyötä jatkettiin konsultin turvin. Selvityshenkilö Härkösen raportti hyväksyttiin maaliskuussa valtuustossa. Raportista päädyttiin toteuttamaan elinvoimatoimialan muutosta sekä selvittämään sosiaali- ja terveystoimen kokonaisuutta. Päätökset uudesta elinvoimatoimialasta syntyivätkin joulun alla 2019 ja toimeenpanoon päästiin alkuvuonna 2020. Myös sote-selvitys käynnistyi vuoden alussa. Nyt edessä on uusi kuntalain mukainen talouden tasapainottamisohjelman laatiminen. On nähtävissä, että käyttötaloudessa tarvitaan niin rakenteellisia kuin toiminnallisia muutoksia. Nämä muutokset tulee esittää yksityiskohtaisina toimenpiteinä seuraavan taloussuunnitelman yhteydessä.

Huolimatta haasteista, on samaan aikaan uskallettava luoda tulevaisuutta. Sen merkitys korostuu entisestään maailman pudottua polvilleen Korona-viruksen edessä tänä keväänä. Vaikka tässä vaiheessa voidaan esittää vain varsin karkeita arvioita kriisin vaikutuksista, niin voidaan varmasti todeta, että maailmamme tulee muuttamaan. Tässä ajassa on äärimmäisen tärkeää, että säilytämme toimintakykymme, niin operatiivisessa toiminnassa kuin päätöksenteossa ja teemme tarvittavat ratkaisut viisaasti yhdessä. Näissä kriiseissä on syytä vaalia yhteistyötä ja yhteistä vastuuta.

Kiitän kaupungin henkilöstöä erinomaisesta ja ammattitaitoisesta työstä. On ollut hienoa nähdä se muutosvalmius, joka organisaatiossa on kytenyt ja tarvitsee tilaa päästäkseen tekemään parastaan.

Omalta osaltani kiitän valtuutettuja luottamuksesta virkavalinnassa ja tuesta, jonka olen työlleni saanut. Henkilökunnalle ja johtoryhmälle esitän kiitoksen lämpimästä vastaanotosta, avusta ja yhteistyöstä uuden alussa. Tähän joukkoon on ilo kuulua!

Hanna Helaste

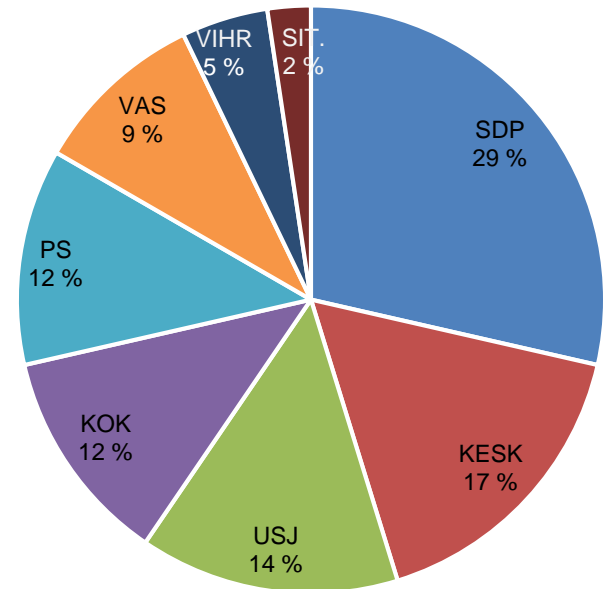
TOIMINTAKERTOMUS

Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

Jämsän kaupungin hallinto ja organisaatio

Kaupunginvaltuusto

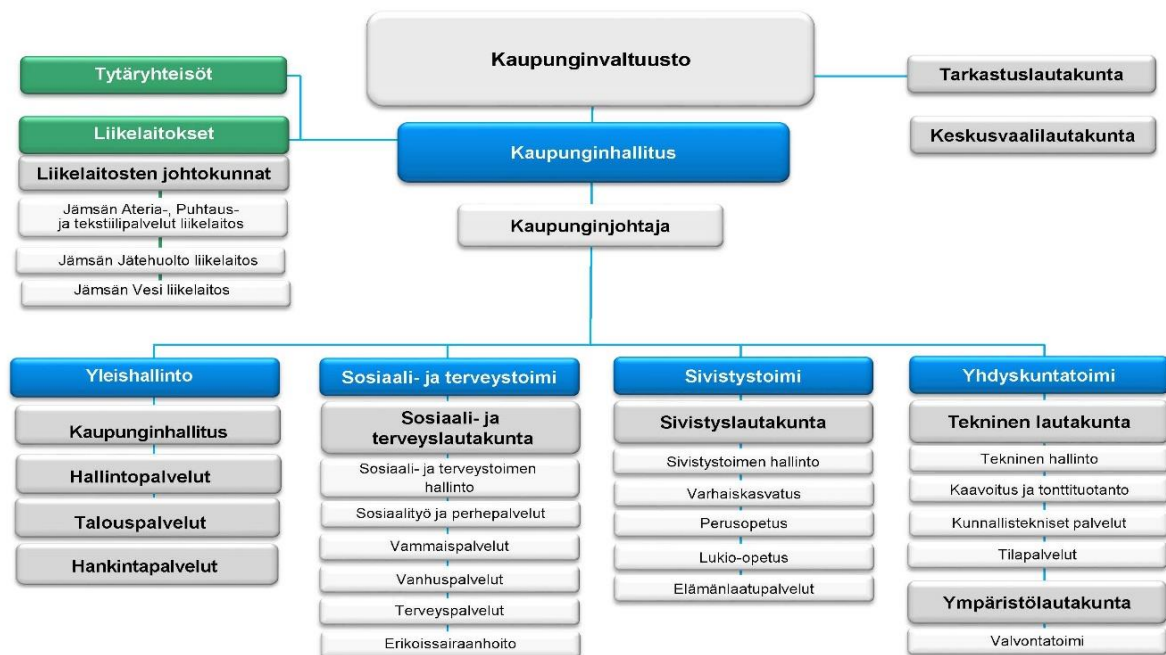
Jämsän kaupungin ylin päättävä elin on kaupunginvaltuusto, johon kuuluu 43 valtuutettua. Kuvio kuvaa valtuuston kokoonpanoa valtuustoryhmittäin. Valtuuston puheenjohtajana toimi Merja Lahtinen (KESK), ensimmäisenä varapuheenjohtajana Sanna Rajala 1.1.-31.5.2019, 1.6.2019 alkaen Piritta Rantanen (SDP) ja toisena varapuheenjohtajana Erja Laaksonen (KOK). Valtuuston kokoukset ovat yleisölle avoimia ja niistä on saatavilla videotallenteet kaupungin nettisivuilla.

Kaupunginhallitus

Kaupunginhallitus ja konsernijohto johtavat kaupungin ja kaupunkikonsernin toimintaa, hallintoa ja taloutta. Kaupunginhallituksessa on 9 jäsentä ja jokaisella henkilökohtainen varajäsen. Puheenjohtajana 1.6.2019 alkaen on toiminut Jorma Poti (SDP), 1.1.-31.5.2019 Piritta Rantanen (SDP), ensimmäisenä varapuheenjohtajana Seija El Sayed (LNJ) ja toisena varapuheenjohtajana Lotta Ahola (KOK).

Jämsän kaupungin organisaatio 1.1.2019

<p>Suomen Sosiaalidemokraattinen puolue r.p. <i>valtuutetut</i> Himanan Reijo Laitinen Mikko Lahtinen Mikko Niivee Esa Pasanen Pekka Patronen Ulla Peltonen Tuula Perälä Risto Poti Jorma Rajala Sanna Rantanen Piritta Rinne Kangas Heikki Salminen Helena</p>	<p><i>varavaltuutetut</i> Lahtinen Reima Aaltonen Eija Takanen Pertti Rinne Taisto Sarin Ari Kankaanpää Sami Kovanen Tuija Kotilainen Teemu Korpela Markku Sarajärvi Jyri Soikka Eino Altti Tiina Rikkonen Lasse</p>	<p>Suomen Keskusta r.p. <i>valtuutetut</i> Kyrö Mika Lahtinen Merja Pärnäjärvi Leena Similä Matti Sipilä Markku Suosaari Voitto Uusipaasto Tarja</p>	<p><i>varavaltuutetut</i> Mennala Anssi Porkkala Atte Nivala Johanna Pekki Sanna Laitinen Marjatta Hiekkämäki Lea Määttä Yrjö</p>
<p>Perussuomalaiset r.p. <i>valtuutetut</i> Haaparanta Jukka Järvenpää Esko Kataja Pekka Kotiaho Jouni Niittymaa Jyrki Koskela Eero 23.9.2019 alk.</p>	<p><i>varavaltuutetut</i> Sahala Eila Riekkovaara Niko Paavuori Heikki Valkeinen Ari Viinijärvi Mira</p>	<p>Kansallinen Kokoomus r.p. <i>valtuutetut</i> Ahola Lotta Laaksonen Erja Lajunen Jaakko Nieminen Veli-Markku Peltola Eero</p>	<p><i>varavaltuutetut</i> Putkonen Aira Haggren Ari Konstari Tarmo Rantala Pekka Viitanen Lauri</p>
<p>Liike Nyt Jämsä / Uusi Suunta 23.9.2019 alk. <i>valtuutetut</i> El Sayed Seija Hakonen Eero Kokko Jyrki Laaksonen Pekka Loberg Hannu Salokorpi Timo</p>	<p><i>varavaltuutetut</i> Minkkinen Katja Lappalainen Tapani Sneck Teija Laasonen Hannes</p>	<p>Vasemmistoliitto r.p. <i>valtuutetut</i></p>	<p><i>varavaltuutetut</i> Kankainen Markku Paakkanen Arja Peltonen Sirpa Nieminen Kari. Lindeman Pirjo Selenius Juha Parkkonen Maritta Kangas Riitta</p>
<p>Vihreä Liitto r.p. <i>valtuutetut</i> Tapiainen Tommi Vierinen Anna-Kaisa</p>	<p><i>varavaltuutetut</i> Peutere-Heikka Saara Äikäs Mari</p>	<p>Suomen Kristillisdemokraatit (KD)r.p. <i>Ei varsinaista valtuutettua</i> 23.9. alk.</p>	<p><i>varavaltuutetut</i> Rahkonen Kyösti Mäkelä Riikka</p>

Yleinen ja oman alueen talouden kehitys

Noususuhdanne käynnistyi Suomessa myöhemmin kuin muissa Euroopan maissa, mutta maamme talouskehitys jatkui kohtuullisen hyvänä vuonna 2019. Maailmatalouden epävarmuustekijöiden lisääntyminen ja euroalueen kasvun hidastuminen eivät vielä vaikuttaneet Suomen talouteen merkittävästi. Valtiovarainministeriön ennusteen mukaan vuoden 2018 talouskasvun nousu oli 1,7 % ja vuodelle 2019 kasvuennuste on 1,6 %. Työllisyyden kasvu heikkeni vuonna 2019, mutta parani kokonaisuuksena, koko vuoden työllisyysasteen ennakoidaan nousevan 72,6 prosenttiin. Hyvä suhdannetilanne on vaikuttanut myös julkisen talouden tilaa

kohentaen. Julkinen talous on kuitenkin rakenteellisesti alijäämäinen ja puskuri on melko ohut seuraavaan laskusuhdanteeseen. Maailmantaloudessa nopeimman kasvun vaihe on ohi ja ennusteiden mukaan kasvu edelleen hidastuu lähivuosina. Tavanomaisten suhdannevaihteluiden lisäksi myös kansainväliset kauppakonfliktit ovat vaikuttaneet kasvun hidastumiseen, tosin helpotusta on tuonut Yhdysvaltojen ja Kiinan loppuvuoden 2019 liennytykset tullisodassa. Euroalueen näkymät ovat myös heikentymässä, erityisesti teollisuuden osalta luottamus talouskehitykseen on laskenut.

Brexiin liittyvä kehityksen ennustamisen vaikeus pienentää Iso-Britannian kasvunäkymiä ja aiheuttaa edelleen epävarmuutta koko Euroopan talusnäkymiin. Euroopan keskuspankki on päättänyt syyskuussa 2019, että se pitää ohjaukskonsa

edelleen nollassa, jossa se on ollut jo vuoden 2016 maaliskuusta lähtien. EKP tavoittelee korkopolitiikallaan inflaation pysymistä alle 2 prosentin.

Muutos%	2016	2017	2018	2019**	2020**	2021**
Tuotannon määrä	2,5 %	3,1 %	1,7 %	1,6 %	1,0 %	1,1 %
Palkkasumma	1,4 %	2,4 %	4,1 %	3,6 %	3,5 %	3,1 %
Ansiotaso	0,9 %	0,2 %	1,7 %	2,5 %	3,0 %	2,8 %
Työlliset (määrä)	0,4 %	1,0 %	2,7 %	1,0 %	0,5 %	0,3 %
Inflaatio	0,4 %	0,7 %	1,1 %	1,1 %	1,3 %	1,6 %
%-yksikköä	2016	2017	2018	2019**	2020**	2021**
Työttömyysaste	8,8 %	8,6 %	7,4 %	6,7 %	6,5 %	6,4 %
Veroaste (Verot/BKT)	43,8 %	43,0 %	42,3 %	41,8 %	42,0 %	41,9 %
Julkiset menot/BKT	55,6 %	53,7 %	53,1 %	52,7 %	53,0 %	52,7 %
Rahoitusjäämä/BKT	-2,6 %	-0,7 %	-0,8 %	-1,0 %	-1,4 %	-1,4 %
Julkinen velka/BKT	62,6 %	60,9 %	59,0 %	58,5 %	58,8 %	59,7 %
Vaihtotase/BKT	-0,7 %	-0,8 %	-1,4 %	-1,2 %	-1,3 %	-1,4 %
Euribor 3kk	-0,3 %	-0,3 %	-0,3 %	-0,4 %	-0,4 %	-0,3 %
10 vuoden korko	0,4 %	0,5 %	0,7 %	0,1 %	-0,1 %	-0,1 %

**ennuste

VM 18.12.2019

Kuntien tilinpäätösarviot 2019

Kuntien vuoden 2019 tilinpäätösarviot osoittavat kuntatalouden olevan kriisissä, kolme neljästä Manner-Suomen kunnasta tekee tappiollisen tuloksen. Kuntien talous on kärsinyt viime vuosina hitaasta verotulojen kasvusta. Kunnallisverotulojen nousu on ollut vain muutaman prosentin luokkaa 2019 2,6 %, kun toimintamenot nousivat 3,9 %. Julkisen talouden talouskasvu hidastuu keskipitkällä aikavälillä alle yhteen prosenttiin. Hidas talouskasvu ja väestön ikääntyminen heijastuvat myös julkisen talouden rahoitusasemaan, joka alkaa heikentyä. Myös paikallishallinto on vahvasti alijäämäinen, eikä se saavuta julkisen talouden suunnitelmassa sille asetettua rahoitusasemavoitetta.

Kuntien tehtävät ovat olleet voimakkaassa mylleruksessa ja rahoitusta on vähennetty, vaikka valtionosuudet näennäisesti nousivat 2,1 %. Kuntien ja kuntayhtymien velka kasvoi viime vuonna noin 1,6 miljardilla eurolla. Tästä kuntien syömävelkaa oli noin 54 milj.€. Isoista kaupungeista vain Helsinki teki positiivisen tuloksen. Yhteensä kuntatalouden velka on asettumassa lähes 22 miljardiin euroon. Kuntien vuosikatteet huononivat viime vuonna noin -13,7 %. Kumulatiivista alijäämää on tilinpäätöksessä 57 kunnan taseessa, kun vuotta aiemmin alijäämäisiä kuntia oli 40 (295 kuntaa).

Valtion toimenpiteet ovat suurin yksittäinen tekijä kuntatalouden kriisiytymiseen. Kunnissa haetaan koko ajan ratkaisuja ja mietitään toiminnan järjestelyjen vaihtoehtoisia malleja, mutta rahoituspohjan pettäessä ilman valtion tukea tehtävä on mahdoton. Kuntiin kohdistuneet valtionosuusleikkauk-

set ovat olleet ylimitoitettuja. Valtion rahoitusosuu- den pienentyessä peruspalveluiden rahoitus on jäänyt yhä enemmän kuntien vastuulle.

Monet isot kaupungit, kuten mm. Tampere, Vantaa, Jyväskylä, Lahti ja Seinäjoki, tekivät negatiivisen tuloksen vuonna 2019. Isoilla kaupungeilla huonon tuloksen selittää pääosin heikko verokehitys. Ennakkopidätystavan muutos johti siihen, että ennakkoveroja kertyi ennakoitua vähemmän. Kuluvana vuonna ennakoiden odotetaan kertyvän samanlaisena, eli noin 400 miljoonaa euroa aiempaa alhaisemmalla tasolla. Pienissä kuntakoluokissa tulokseen vaikuttavat raskaat valtionosuusleikkaukset. Vuosi 2020 näyttää kuntien arvioissa yhtä vaikeana. Näyttää siltä, että viime vuosi ei jää poikkeukselliseksi vuodeksi.

Korjausvelan vuoksi investoinnit kasvavat ja tämän johdosta lainakanta uhkaa kasvaa edelleen, kun- nilla on katettavaa korjausvelkaa arvioiden mukaan laskennallisesti 4 miljardia euroa pelkästään toimitilojen ja kiinteistöjen osalta. Korjausvelka on edelleen kasvamassa. Jotta investoinnit voidaan rahoittaa, olisi kuntien tulokehityksen oltava vahvaa ja menot pidettävä kurissa.

Jämsän väestö ja työpaikat

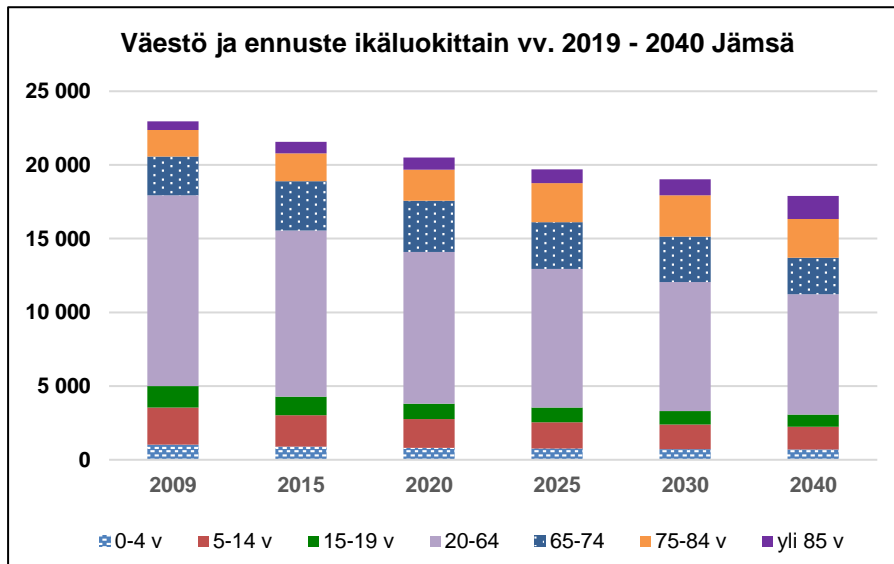
Talouden taantuma ja valtion keskittämistoimenpiteet ovat vaikuttaneet myös Jämsän kaupungin talouteen. Alueen teollinen vahvuus on edelleen puunjalostusteollisuus, joka on joutunut jo pari vuosikymmentä sopeuttamaan toimintaansa muuttuvaan toimintaympäristöön.

Jämsän kaupungin toinen merkittävä teollisuuden ala on ilmailuteollisuus, joten kaupungin tulopohjasta suurin osa perustuu globaaleilla markkinoilla toimivaan teollisuuteen. Pienen ja keskisuuren teollisuuden sektori on Jämsässä pieni. Kehittämistyötä on jatkuvasti tehty etenkin matkailun alalla, jossa kaupungin alueella on luonnollisia edellytyksiä saada aikaan kehitystä Himoksen alueen vetämänä koko kaupungin alueelle.

Jämsän kaupungin työpaikkaomavaraisuus on 101,5 % suurteollisuuden vaikeuksista huolimatta. Jämsä on teollisuuden vaikean rakennemuutoksen paikkakunta. Työpaikkojen määrä on vähentynyt yli 9.000:sta noin 7.700:aan 10 vuodessa. Koko Keski-Suomen työttömyysaste oli vuoden 2019 keskiarvona 11,3 %, Jämsän työttömyysaste oli 11,8 %, molemmissa laskua noin -1,0 % yksikköä (12,8 %, lasku -2,0 %-yksikköä).

negatiivinen, eli syntyvyys on ollut pienempää kuin kuolleisuus. Vuoden 2019 aikana väkiluku väheni 431 henkilöllä (-2,1 %), ollen vuoden lopussa 20.177 henkeä (ennakkotieto). Väestö on vähentynyt koko 2010-luvun ja vain kahtena vuonna alle 1,0 %:n vuosivauhtia. Väestörakenne muuttuu yhä vanhusvoittoisemmaksi. Mitä korkeammaksi huoltosuhde menee, sitä enemmän kuntataloudessa joudutaan satsaamaan peruspalveluiden laajuuteen ja ylläpitoon.

Kuntaliitosten seurauksena Jämsässä on useita taajamia ja kokonaispinta-ala on laajentunut. Noin puolet Jämsän kaupungin asukkaista asuu päätaajama Seppolassa. Asukasmäärältään ja palveluitaan merkittävät taajamat Seppolan lisäksi ovat Jämsänkoski, Halli ja Kaipola. Muita taajamia ovat Länkipohja ja Koskenpää. Kaupungin kokonaispinta-ala on laajentunut kuntaliitosten tuloksena. Pinta-ala on 1.824,12 km², josta maa-alaa on 1.571,44 km².

Valtion työpaikkojen vähennyksiä Jämsässä on viime vuosikymmenellä tapahtunut mm. Hallin varuskunnan ja koelentokeskuksen toiminnot (230 työpaikkaa), lisäksi TE-toimiston, verottajan, poliisin ja käräjäoikeuden paikallis- ja aluehallinnon organisaatiomuutoksista ja palvelujen keskittämistä johtuen valtionhallinnon työpaikat ovat vähentyneet. Myös UPM:n Jokilaakson tehtaiden työntekijämäärä on noin puolittunut kuluvalle vuosituhanella.

Jämsän kaupungin asukasmäärän kehitykseen ovat vaikuttaneet useat kuntaliitokset 2000-luvulla. Alueen väestömäärä on kuitenkin ollut laskeva 1990-luvulta lähtien. Muutos on kohdistunut erityisesti nuorten aikuisten ja lapsien lukumäärään. Muuttoliikkeen ohella väestönkehitykseen on vaikuttanut se, että luonnollinen väestönkasvu on ollut

Hyvinvoinnin edistäminen

Jämsän kaupungissa on vuoden 2019 aikana edistetty hyvinvoinnin johtamisessa. Laaja hyvinvointikertomus laaditaan neljän vuoden välein ja vuosittainen hyvinvoinnin raportointi ja suunnittelu yhdistyvät talouden asiakirjoihin. Toimialoilla on pohdittu hyvinvoinnin mittaamista ja sen keskeisimpiä indikaattoreita kuvaamaan keskeisimpiä hyvinvoinnillisia asioita. Myös kaupunkistrategiassa hyvinvoinnin edistämisen asioita on nostettu kärkeen erityisesti lasten, nuorten ja lapsiperheiden osalta ja pohdittu niihin liittyviä mittareita.

Hyvinvointityöryhmä kokoontui kolmesti vuoden 2019 aikana. Alkuvuodesta esiteltiin järjestökartituksen tuloksia. Näiden pohjalta kaupungin ja järjestöjen välistä yhteistyötä helpottamaan luotiin

opas, jossa yhteistyön muotoja ja yhteyshenkilöt esitetään. Järjestötapaamisia on toteutettu.

Hyvinvointiryhmässä on lisäksi käsitelty liikunta-neuvonnan nykytilaa, hyvinvoinnin mittaamista sekä ehkäisevää päihdetyötä. Jämsän kaupungissa ehkäisevän päihdetyön yhteyshenkilö on ollut nimeämättä, mutta asia on korjaantunut vuoden 2020 alussa. Vuoden 2019 aikana on käynnistetty valmistautuminen kauden 2021 - 2024 hyvinvointikertomuksen laatimiseksi.

Kaupungin talouden kehitys ja muut huomattavat muutokset

Talous

Kaupungin tulopohja on pettänyt valtiovoiman tekemien toimenpiteiden johdosta; kaupungin verotulot ja valtionosuudet vähenivät vuosina 2017 – 2018 yhteensä noin 6,8 milj.€. Suuruusluokkana noin kahden veroprosentin tuoton verran. Tulopohjan pettämisen syynä oli teollisen rakennemuutoksen lisäksi valtakunnallinen Kiky-ratkaisu. Tilikaudella valtionosuudet ja verotulot kasvoivat yhteensä 1,1 milj.€ vuodesta 2018, tästä noin 0,9 milj.€ on etukäteen maksettuja vuoden 2020 valtionosuuksia. Nämä siis vähentävät vuoden 2020 tulopohjaa.

Kaupunginhallitus huomioi talouden alijäämisen kehityksen jo talousarvioesityksessään vuodelle 2018 ja vuoden aikana tehtiin kaupunginvaltuuston päätös säästötoimista, jotka olivat noin 3 milj.€ ja vuoden 2018 alijäämä pieneni -2,6 milj. euroon. Lisätalousarvio sisälsi sekä menojen vähennyksiä, että tulojen korotuksia koko organisaatiossa.

Liikuntapaikkaselvitys ja kouluverkkoselvitys eivät johtaneet lisäsäästöihin. Talouden tervehdyttämistä jatkettiin ulkopuolisen konsultin turvin. Selvitys hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa maaliskuussa 2019. Esityksen pääasiallinen sisältö oli eläköitymisen hyödyntäminen.

Vuoden 2019 osalta tehtiin talousarvion muutos, jossa toimintakate pieneni noin 1 milj.€. Menojen vähennystä oli noin 0,7 milj.€ ja tulojen nettolisäys 0,3 milj.€. Toimenpiteet kohdistuivat pääosin yhdyskuntatoimen ja yleishallinnon toimialoille, lähinnä henkilöstökuluihin, metsän- ja kiinteistöjen myyntituottoihin. Henkilöstösäästöjä vähensivät kaupunginjohtajan vaihtuminen vuoden aikana sekä sosiaalityöntekijöiden resursointi. Samassa yhteydessä lisättiin varhaiskasvatuksen resursseja noin 250.000 eurolla ja verotuloja 0,5 milj.€.

Tilinpäätös vuodelta 2018 oli ylijäämäinen Joki-laakson Terveys Oy:n osakkeiden myynnin tuloksesta, kaupasta kirjattiin 4.2 milj.€ satunnainen myyntivoitto, joka nosti kaupungin kumulatiivisen

ylijäämän 1,7 milj.€. Vuoden 2019 tilinpäätös ei sisällä vastaavia kertaluonteisia eriä ja tilinpäätös osoittaa noin 2,3 milj.€ tappiota.

Jämsän Terveys

Jämsän Terveys Oy on Jämsän kaupungin ja Pihlajalinnassa Terveys Oy:n yhteisyritys, joka tuottaa kaupungin sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut, lukuun ottamatta sosiaalitoimea, vammaispalveluita ja yhteistoimintaa Kuhmoisten kanssa. Yhtiö on aloittanut toimintansa 1.9.2015, kokonaisvastuu myös erikoissairaanhoidosta annettiin yritykselle 1.1.2016 lähtien.

Jämsän Terveys Oy:n palvelusopimuksen hinnan tarkistaminen on riita-asiana alioikeudessa, sen säästösumma vuodelle 2018 oli -933.389 €, joka kertaantui vuodelle 2019 (kaikkiaan noin 2,1 milj.€). Erimielisyys koskee indeksitarkistuksen laskentatapaa. Jämsän Terveys Oy ei ole tunnustanut indeksin mukaisesti lasketun hinnan alentumista ja on kuitannut vastaavasti saatavistaan kyseisen summan Jämsän kaupungille tulevista maksuista. Kuitaamisen vuoksi Jämsän kaupunki ei ole hyväksynyt yhtiön hallitukselle ja toimitusjohtajalle vastuuvapautta vuodelta 2018 eikä vuodelta 2019. Kaupungilla on erääntyneitä saatavia Jämsän Terveys Oy:ltä yhteensä noin 5 milj.€ tilinpäätöksessä.

Hallinto

Kaupungin toimistotyötä on järjestelty uudelleen tilikauden aikana ns. Topa-hankkeen puitteissa. Pyrkimyksenä on ollut jakaa toimistohenkilöt kolmeen eri tiimiin pääasiallisen tehtävänsä mukaisesti, joita ovat talous-, hallinto ja asiakaspalvelutiimit. Johtavana ajatuksena on ollut resurssien hyödyntäminen tehokkaammin ja eläkelöitymisen hyödyntäminen toimistotehtävissä. Eläköitymisen myötä hallinto- ja taloustehtävistä on runsaassa vuodessa vähentynyt henkilökunta noin -20 %.

Tehdyn selvityksen perusteella yhdyskuntatoimen toimialasta on valmisteltu elinvoimatoimialaa, johon liitetään myös osa nykyisestä elinkeino-yhtiöstä Jämsek:stä. Samassa yhteydessä on myös järjestelty teknisen toimen tehtäviä uudelleen mm. teknisen toimen johtamisen ja kaavoituksen osalta. Myös yleishallinnon toimiala tulee muuttumaan samassa yhteydessä.

Himos

Himoksen kylpylähankkeen kaava on vuodelta 2017, aiesopimusta jatkettiin vuonna 2019 vuodelle ja helmikuussa 2020 uudestaan vuoden 2020 loppuun. Kaupungin osuus kokonaisuutena kylpylähankkeeseen on rajattu enintään 4,45 milj. €, val-

tuuston päätöksellä. Holiday Club Resort piti rakentamisen kustannuksia liian korkeina helmikuussa 2018 ja hanke on siitä asti ollut uudelleen harkinnassa, määräaikaa jatkettiin vuoden 2020 loppuun asti.

Himoksen alueella suunnitellut maankäyttö sopimukset eivät edistyneet. Himos Patalahti Golf alueen ja Metsäpyntän alueen osalta kaupunki nosti haasteen saatavistaan maankäyttö sopimuksen mukaisten rakentamiskustannusten saamiseksi. Oikeusprosessi on kesken alioikeudessa, mutta suurin osa kaupungin kunnallistekniikan kustannuksista on saatu perittyä maanomistajilta.

Alueella on runsaasti kaavoja ja maankäyttö sopimuksia, jotka eivät ole edenneet tavoitellussa aikataulussa, mutta tästä huolimatta alueella tehdään noin 30 kiinteistökauppaa / vuosi. Alueella on aloitettu kokoojakatujen investoinnit ja vuodelle 2020 on alueen uuden liittymän rakentamisen aloitus valtielle 9 valtion budjetissa, kokonaiskustannusarvio on noin 6 milj.€.

Sote- ja maakuntaudistus

Jämsän kaupunki kuuluu Pirkanmaan sairaanhoitopiiriin, vaikkakin Keski-Suomen maakuntaan. Jämsän kaupungin suuntautumista maakuntaudistuksessa valmisteltiin Keski-Suomen maakuntaan, mutta myös Pirkanmaan tilannetta seurattiin. Maakunta ja sote uudistus kaatui. Yhteistoiminta-alueeseen kuuluva Kuhmoinen on siirtymässä Pirkanmaan maakuntaan. Kuhmoisten toiveena on jatkaa yhteistoiminta-alueessa Paras lain loppuun eli 2023 asti.

Toimitilat

Suuri osa kaupungin toiminnoista on väistötiloissa hajallaan Jämsän keskustassa ja entinen kaupungintalo on lähes tyhjiällä. Vuoden 2019 aikana valmistui osin uusi ja osin peruskorjattu Jämsänkosken yhtenäiskoulu entisen Mäntykallion ja Kankarisveden koulun tilalle.

Syyslukukausi aloitettiin uusissa ja osin peruskorjatuissa tiloissa. Samalla purkautuivat vuokrasopimukset väistötiloista Auvilasta (väistöt vuodesta 2015 ja 2016 asti), Jämsänkoskella sijainneesta liikerakennuksesta ja koulun pihassa sijainneista parakeista. Koulu rahoitettiin Kuntarahoituksen leasingrahoitusmallilla. Rahoituksen limiitti oli 10,5 milj.€ ja lopullinen hankintahinta n. 9,9 milj.€.

Jämsän kirjasto toimii väistötiloissa Jämsänkosken virastotalolla. Uuden kirjaston sijaintipaikaksi oli jo päätetty Jämsän taajamassa sijaitseva entisen Seppolan koulun tontti. Toimitilojen toteuttamisesta neuvoteltiin Wasa Group Oy:n kanssa. Syksyllä todettiin, ettei yhteiseen rahoitusmalliin ole edellytyksiä, joten hanke raukesi. Kirjaston paikkaa kartoitetaan uudelleen ja vaihtoehtoina on myös jo olemassa olevan rakennuksen peruskorjaus toimitaan sopivaksi.

Sivistystoimi on toiminut koko tilivuoden peruskorjatussa Kelhänkadun virastotalossa. Kiinteistön peruskorjauksen vuosikorjaus häittäsi talon käyttöä ja osa sosiaali- ja terveystoimen hallinnosta joutui olemaan jonkin aikaa väistöissä Lukkoilakodilla.

Vanhoiden ja käytöstä poistettujen toimitilojen rationalisointi edistyi, kun Jämsänkosken entisestä terveysasemasta tehtiin kauppa, tosin kauppasumma oli kaupungille yli 60.000 € tappiollinen.

Kaupunkikuva

Kaupunkikuvallisesti suuri merkitys oli syksyllä 2019 valmistuneella Keskuskadun remontilla. Remontti kesti reilun vuoden ja häittäsi keskustan yritysten toimintaa ja keskustan liikennettä. Kadun peruskorjauksen yhteydessä uusittiin kaukolämpöverkko keskusta-alueella, vesijohtoverkosto ja uusittiin kaapelointia ja valaistusta. Samalla uusittiin koko kadun ilme ja liikennejärjestelyt.

Merkittävää oli myös Jämsän ensimmäisen kansakoulun ns. Puukoulun remontin valmistuminen kesällä 2019. Puukoulu remontoitiin kaupungin ja järjestöjen kokouskäyttöön pääasiassa työllisyystöinä vuosina 2017 – 2019, mm. kaupunginhallitus kokoontuu nykyisin puukoulun tiloissa. Muut investoinnit on tarkemmin selostettu kustannusvertailuineen kohdassa investoinnit.

Henkilöstö

Henkilöstö on ollut jatkuvassa muutostilassa. Tehostamista on mm. tekemällä sisäisiä siirtoja toimintayksikköjen kesken ja sisällä, kun se on ollut osaamisen näkökulmasta mahdollista. Tehtäviä on järjestetty uudelleen etenkin hallinto-, esimies- ja toimistotehtävissä sekä tukitoiminnoissa. Henkilöstömäärään vaikuttaa kuitenkin keskeisimmin kunnan palvelutarve ja -taso. Palveluiden järjestämistapa myös vaihtelee.

Eläköityminen jatkuu voimakkaana; seuraavan viiden vuoden aikana eläköityy noin 200 henkilöä. Kaupungin henkilöstömäärä on ollut vähenevä ja eläkelöitymistä on edelleen tarkoitus hyödyntää. Vakituisen henkilöstön keski-ikä on 50,57. Työuria voidaan pidentää työkyvyn ylläpidolla, joustavilla työajoilla ja muuttamalla työtehtäviä silloin, jos toimintakyky on alentunut. Jämsän kaupungilla työhyvinvoinnin ja työturvallisuuden johtamista ohjaa jämsäläinen hyvän työn malli.

Malli kuvaa niin työhyvinvoinnilliset tavoitteet kuin mittarit ja keskeisen tausta-ajattelun ja työhyvinvointijohtamisen kokonaisuuden Jämsän kaupungissa. Työhyvinvointia ja työturvallisuutta johdetaan kohti työn sujuvuutta sekä työntekijöiden ja työyhteisöjen voimavarojen jatkuvaa kehittymistä. Pitkäaikaistavoitteena on henkilöstötuottavuuden parantuminen sekä palveluiden laadun myönteinen

kehitys. Jämsäläistä hyvän työn mallin rakentamisessa ovat mukana olleet esimiehet ja henkilöstöä on otettu mukaan kehittämiseen.

Hyvinvoiva henkilöstö on perusedellytys hyvälle asiakaskokemukselle. Hyvinvoivan henkilöstön suhteen keskeistä on yksilöiden työkykyisyys, työyhteisöjen toimivuus, laadukas johtaminen ja esimiestyö. Muita tärkeitä henkilöstön hyvinvointiin vaikuttavia tekijöitä ovat työhön tarvittava osaaminen ja selkeät, kuntalaisten tarpeisiin vastaavat palvelut, joita henkilöstö kehittää kaiken aikaa jämsäläisiä kuullen ja mukaan ottaen.

Vuoden 2019 keväällä valmistui KEVA:n työelämän kehittämisrahoitusta saanut tulevaisuusosaamisen malli -hanke, jonka konkreettisena ja laajasti hyödynnettävänä tuloksena syntyi kuntien henkilöstön kehittämiseen soveltuva tulevaisuusosaamisen malli. Hanketta toteutettiin esimiesten ja henkilöstön työpajoilla. Tulevaisuusajattelua vahvistavaksi työkaluksi muotoutui kehityskeskustelu, jonka käytänne uudistettiin työpajatyöskentelyssä yhteistyössä esimiesten kanssa. Kehityskeskustelukäytänteessä on kolme pääasiallista osiota. Tulevaisuusosio, strategiaosio ja työelämän laadun osio, jotka kytketään arjen työhön. Kehityskeskustelujen käymistä tukemaan on laadittu kehityskeskustelukortit. Esimiehiä koulutettiin uudesta käytänteestä, joka otetaan käyttöön varsinaisesti vuonna 2020.

Henkilöstö 31.12. toimialoitain	Vakinaiset				Määräaikaiset				Koko henkilöstö			
	2016	2017	2018	2019	2016	2017	2018	2019	2016	2017	2018	2019
Yleishallinto	48	47	44	39	13	23	22	27	61	70	66	66
Sosiaali ja terveystoimi	138	144	144	144	50	41	39	41	188	185	183	185
Sivistystoimi	407	397	387	390	94	85	84	101	501	482	471	491
Yhdyskuntatoimi	87	86	73	65	3	9	9	12	90	95	82	77
Ateria	109	108	102	90	14	12	22	16	123	120	124	106
Vesi	12	12	12	11		0	0	0	12	12	12	11
Jäte	2	2	2	2	1	0	0	0	3	2	2	2
Yhteensä	803	796	764	741	175	170	176	197	978	966	940	938
+/- ed. vuoteen	-1	-7	-32	-23	4	-5	6	21	3	-12	-26	-2
Muutos 2016 - 2019				-62				22				-40
Muutos 2009 alkaen				-782				-204				-986

	Terveysperusteiset poissaolot kalenteripv.				Kalenteripv/hlö			
	2016	2017	2018	2019	2016	2017	2018	2019
Yleishallinto	708	984	697	1 299	11,6	14,1	10,6	19,7
Sosiaali- ja terveystoimi	3 656	3 966	3 438	3 746	19,4	21,4	18,8	20,2
Sivistystoimi	6 112	5 837	6 895	7 059	12,2	12,1	14,6	14,4
Yhdyskuntatoimi	1 119	1 023	689	901	12,4	10,8	8,4	11,7
Ateria	2 120	2 856	3 645	4 002	17,2	23,8	29,4	37,7
Vesi ja Jäte	45	219	180	207	3	15,6	12,9	15,9
Kaikki yhteensä	13 760	14 885	15 544	17 214	14,1	15,4	16,5	18,4

Terveysperusteisia poissaoloja seurataan yhteistyössä työterveyshuollon kanssa. Vuonna 2019 terveysperusteisia poissaoloja oli 19,56 kalenteripäivää henkilötyövuotta kohti, kun vuonna 2018

niitä oli 17,07. Terveysperusteiset poissaolot ovat nousseet muilla toimialoilla, paitsi sivistystoimessa. Suunta on valtakunnalliseen kehitykseen yhte-

neväinen. Eniten poissaoloja on luokassa 4-29 kalenteripäivää. Verrattuna vuoteen 2018 luokassa 30-60 poissaolot ovat puolittuneet. Luokissa yli 90 kalenteripäivää poissaoloa on tapahtunut kasvua kuten myös alle 30 kalenteripäivän poissaoloissa. Työpaikkatapaturmista johtuvat poissaolot ovat vähentyneet edelliseen vuoteen verrattuna yli sadalla päivällä. Ikäluokittain tarkasteltuna eniten poissaoloja on luokassa 50-59-vuotiaat ja toiseksi eniten ikäluokassa 40-49-vuotiaat. Näissä ikäluokissa on toki eniten henkilöstöäkin. Poissaolojen kasvulle ei ole yksiselitteistä syytä. Kaupungin henkilöstön keski-ikä on korkea, mikä luonnollinen selitys poissaolojen kasvulle.

Jämsän kaupungin henkilöstön suurin työturvallisuusuhka on psykososiaalinen kuormitus, jolla tarkoitetaan työn sisältöön, työn järjestelyihin ja työyhteisön sosiaaliseen toimivuuteen liittyviä tekijöitä, jotka voivat aiheuttaa työntekijälle haitallista kuormitusta. Kaupungissa on ollut erittäin kuormittavia työhuippuja vuoden 2019 aikana esimerkiksi asiakasmäärästä johtuen ja henkilöstöressurssien puutteesta tai työvoimapulasta johtuen. Lisäkuormitusta ovat aiheuttaneet organisaatioselvitykseen liittyneet väärinkäsityksiin tai epätarkkuuksiin perustuneet viestit. Myös esimiesvaihdokset tai avainhenkilöiden poislähteminen ovat lisänneet kuormitusta.

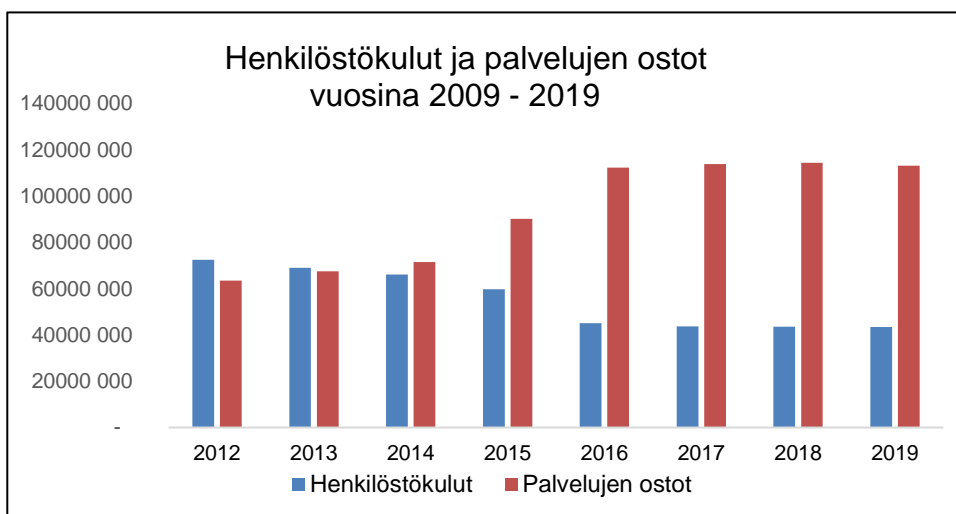
Huomattavaa on, että joissakin yksiköissä terveysperusteiset poissaolot ovat vähentyneet esimiestilanteiden vakiinnuttua ja ennaltaehkäisevin keinoin (esimerkiksi työnhajaus). Tarkoista henkilöstömitoituksista johtuen alentuneen työkyvyn omaaville on erittäin haastavaa löytää kevennettyjä työnkuivia fyysisesti raskaissa töissä.

Työkykyä tuetaan monilla keinoilla. Työoloja kehitetään jämsäläisen hyvän työn mallin ohjaamana. Henkilöstön työkykyä tuetaan myös työn vaarojen, työpaikkaselvitysten ja muun työterveyshuoltoyhteistyön keinoin.

Työssä pysymistä tuetaan aktiivisen tuen mallin avulla ja erilaisin työjärjestelyin, osa-aikaratkaisuin tai yhteistyössä Kevan kanssa työkokeilujen avulla. Työterveyshuolto seuraa säännönmukaisesti poissaolevia ja heille on tehty työkyvyn tukemiseksi suunnitelmat. Korvaavan työn malli otettiin käyttöön 1.1.2019. Korvaavaa työtä voidaan käyttää, kun on sairauden tai tapaturman vuoksi estynyt työskentelemästä vakiintuneessa työssään, mutta kykenee terveystään tai toipumistaan vaarantamatta tekemään väliaikaisesti jotakin muuta työtä.

Henkilöstökustannukset ovat vähentyneet. Henkilöstösuunnittelu on toimialoilla harkittua ja tulokset näkyvät kustannusten pienentymänä. Luvut taulukossa sisältävät sekä tukityöllistetyt että myös maksetut sopimuskorotukset ja investointiosan palikat.

Henkilöstökulut	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018	LTA 2019	TP 2019	TA-TP €	TA/TP %
Maksetut palkat	50 969 424	45 757 301	33 344 767	33 278 410	33 752 273	33 444 856	33 506 833	61 977	100,19 %
Jaksotetut palkat	-410 662	-347 428	-236 188	80 803	57 892		-422 046	-422 046	
Korjauseurat	859 153	826 387	424 933	430 372	510 236	247 900	459 677	211 777	185,43 %
Palkat yht.	49 699 608	44 583 486	32 683 646	32 928 841	33 184 145	33 196 956	33 469 202	272 246	100,82 %
Henkilösivukulut	16 392 723	15 091 236	12 366 217	10 745 951	10 422 207	10 035 545	9 943 707	-91 838	99,08 %
Yhteensä	66 092 331	59 674 722	45 049 863	43 674 792	43 606 352	43 232 501	43 412 909	180 408	100,42 %
Muutos ed. v. €	-2 885 486	-6 417 609	-14 624 859	-1 375 071	-68 440	-373 851	-193 443		
Muutos ed. v. %	-4,18 %	-9,71 %	-24,51 %	-3,05 %			-0,44 %		
Muut. v. 2012 €							-22 679 422		

Työllisyys

Vuosi	Jämsä Työvoima	Työttömät	Tyött.aste	Yli 1v	Osuus %	Alle 25 v.	25v. %	Vajaa-kunt.	Miehet	Naiset	Osuus %
2011	10168	1417	14,1	455	32,1	178	12,6	184	754	681	48,1
2012	10032	1513	15,1	511	33,8	213	14,1	182	815	698	46,1
2013	9944	1746	17,6	560	32,1	256	14,7	204	941	805	46,1
2014	9944	1794	18,0	676	37,6	262	14,6	191	1024	770	42,9
2015	9826	1811	18,4	680	37,5	265	14,6	187	1019	792	43,7
2016	9586	1741	18,2	760	43,7	227	13,0	158	1008	733	42,1
2017	9429	1391	14,8	398	28,6	211	15,2	145	774	617	44,4
2018	9334	1201	12,9	306	25,5	208	17,3	119	673	528	44,0
2019	8977	1134	12,6	289	25,5	202	17,8	117	687	447	39,4

Keski-Suomessa oli työ- ja elinkeinoministeriön tilaston mukaan joulukuun 2019 lopussa 74 työtöntä enemmän kuin vuotta aiemmin ja 2.563 työtöntä enemmän kuin marraskuussa 2019. Keski-Suomessa työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli 12,5 %, Jämsässä luku on 12,6 %. Jämsässä työttömiä työnhakijoita oli joulukuun 2019 lopussa 1.134 (2017 lopussa 1.201). Jämsän työttömyysaste on laskenut edellisvuosiin verrattuna, mutta lasku on hidastunut. Pitkäaikaistyöttömien eli yli vuoden työttömänä olleiden määrä on puolittunut muutaman vuoden takaisin lukuihin verrattuna.

Työllistäminen

Jämsän kaupungin palkkatuettu työllistäminen on keskitetty työllistämisyksikköön, joka on toiminut vuoden 2016 alusta lähtien. Tavoitteena on ollut

panostaa työllistämiseen, jotta Kelalle kuntaosuuksina maksettavat korvaukset pysyisivät kohtuullisina. Kaupunki työllistää ensisijaisesti yli 300 päivää työmarkkinatukea saaneita. Nuorten kesätyöllistäminen hoidettiin kokonaisuudessaan työllistämisyksikössä ja yhteistyötä tehtiin 4H:n ja sivistystoimen kanssa.

Vuodesta 2015 lähtien kunnan työmarkkinatuen maksuosuus on ollut yli 300 päivää työmarkkinatukea saaneiden osalta 50 % ja 1.000 päivää saaneiden osalta 70%. Vuonna 2019 Jämsässä maksettiin kuntaosuutta keskimäärin 352 henkilöstä, joista 300 päivää saaneita oli keskimäärin 168 henkilöä ja 1.000 päivää saaneita 184. Keskeinen rooli kuntaosuuden vähenemisessä on ollut työllistämisyksiköllä, kuntouttavalla työtoiminnalla ja Jämsän Terveys Oy:n työllistämisellä.

KELAN kuntaosuudet / v	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Maksuosuus keskim.kk	109 346	116 738	190 667	196 558	181 048	155 228	140 131
Henkilöitä keskim.kk	313	331	455	483	444	393	352
Maksuosuus/vuosi	1 312 158	1 400 856	2 287 999	2 358 695	2 172 572	1 862 741	1 681 569
Budjetti	1 150 000	1 250 000	2 000 000	2 200 000	2 321 900	2 050 000	1 700 000
Yli-/ali	162 158	150 856	287 999	158 695	-149 328	-187 259	-18 431
Muutos edelliseen vuoteen €	218 008	88 698	887 143	70 696	-186 123	-309 831	-181 172
Nousu / lasku - %	19,90 %	6,80 %	63,30 %	3,10 %	-7,90 %	-14,30 %	-9,73 %

Työllistämisyksikkö keskittyi yli 300 päivää työttömyysetuutta saaneiden ja TYP-asiakkaiden (monialaista palvelua tarvitsevien) aktivointiin ja työllisyyden edistämiseen. Yksikön toimintaan kuului yksilöllinen asiakastyö, kuntouttava työtoiminta, työkyvyn arviointi, työkokeilut ja palkkatuettu työ kaupungin työyksiköissä, Jämsän Terveys Oy:llä, Työvalmennussäätiö Avituksessa, yhdistyksissä ja yrityksissä. Työllistämismäärärahat sisältyivät työllistämisyksikön palkkamäärärahoihin. Työllistettävien palkkoihin käytettiin 838.493 euroa ja palkkatukea saatiin 390.089 euroa, joten nettokustannus oli 448.404 euroa. Palkkatuella kaupungin konsernin palvelukseen työllistettiin yhteensä 79 työtöntä. Työllistetyistä 30 oli naisia, 49 miehiä ja 30 oli velvoitettytyöllistettäviä. Velvoitettytyöllistettävien määrä laski 1 henkilöllä. Jämsän kaupungille työllistettiin vuoden 2019 aikana 2 henkilöä enemmän kuin vuonna 2018.

Työllistämisyksikkö järjesti vuoden 2019 aikana yhteistyössä TE-toimiston aktiivimallitiimin kanssa kolme työ- ja tekijät kohtaavat tapahtumaa, joissa kymmenet jämsäläiset työttömät saivat opastusta mm. kevytyrittäjyydestä, vuokratyöstä, opiskelusta ja aktiivimallista. Yhteistyössä aloitettiin myös kokeilut PopUp TE-toimistosta.

Jämsä-lisä

Jämsän kaupunki tukee pitkään työttömänä olleiden jämsäläisten palkkaamista Jämsän seudulla toimivalle työnantajalle (yritys, yhdistys, säätiö, seurakunta, yksityinen työnantaja) maksamalla työllistämiseen Jämsä-lisää 300 €/kk. Jämsä-lisää maksettiin vähintään 35 viikon mittaiseen työsuhteeseen ja enintään 52 viikon ajan. Toimintavuonna lisää myönnettiin yhdeksälle eri yritykselle.

Koululaisten kesätyöllistäminen

Jämsän kaupungin kesätöitä haki 295 (340) nuorta, joista työllistettiin 94 nuorta kahden viikon pituiseen kesätyöhön ja 21 nuorta teki pidempiä työllistämiskaksia. Nuoret työllistyivät mm. kesäsomettajaksi, puistotöihin, näyttelyiden valvojiksi, päiväkoteihin ja liikennepuistoon. Kaupunki myönsi 4 H-yhdistys

ry:lle 10.000 euroa nuorten kesätyöllistämiprojektiin. Kesällä 2019 yhdistys työllisti 93 (91) nuorta erimittaisiin työkaksioihin pääasiassa puutarha-, lastenhoito- ja myyntitehtäviin. 4H -yhdistys järjestää myös 4H-yritysten neuvontaa ja ohjausta.

Sisäisen valvonnan järjestäminen ja riskienhallinta

Kuntalain 13 §:n mukaan valtuusto on päättänyt sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista. Riskienhallinta kuuluu hyvään johtamis- ja hallintotapaan. Riskien tunnistaminen ja arviointi tulee tapahtua järjestelmällisesti.

Sisäisen valvonnan ohjeen laadinnan pohjaksi on mallinnettu riskienhallintaprosessi. Valtuuston hyväksymisissä perusteissa on määritetty sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan vastuut. Kaupunginhallituksen alaiset toimielimet raportoivat kaupunginhallitukselle talousarviovuoden aikana osavuosi-katsausten yhteydessä toimialan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilasta, toimivuudesta ja tuloksellisuudesta. Kaupunkikonserniin kuuluvat tytäryhteisöt raportoivat asiasta vuosittain käytävien konsernikeskustelujen yhteydessä. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteiden tavoitteena on vahvistaa ja yhdenmukaistaa Jämsän kaupunkikonsernin hyvää hallintoa ja johtamista.

Sisäinen valvonta on osa normaalia organisaation toimintaa ja samalla osa operatiivista johtamista. Sisäisen valvonnan järjestämisestä vastaavat kaupunginhallitus ja kaupunginjohtaja. Toimialajohtajat vastaavat, että toimialan sisäinen valvonta on riittävää. Toimiala- ja liikelaitosjohtajien on järjestettävä tuloksellisuuden (toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen) seuranta palvelu- ja sisäisen tarkkailun kannalta tarkoituksenmukainen tiedonkulku ja raportointi. Tulosalueitten esimiesten vastuulla on sisäisen valvonnan järjestäminen ja hoitaminen omalla tulosalueellaan.

Sisäinen valvonta jaetaan perinteisesti sisäiseen tarkkailuun ja sisäiseen tarkastukseen. Sisäiseen valvontaan kuuluvat kaikki ne toimenpiteet ja menetelmät, joilla tilivelvolliset ja muut esimiehet varmistavat tehokkaan ja tuloksekkaan toiminnan ja palvelutuotannon ml. väärinkäytösten ja virheiden ennaltaehkäisemisen sekä erilaisten riskien tunnis-

Kesätyösetelillä työllistäminen

Vuonna 2011 on otettu käyttöön kesätyöseteli, jolla kaupunki tukee yrityksiä, järjestöjä ja seurakuntaa 200 euron arvoisella kesätyösetelillä, jos he tarjoavat 15 - 18 -vuotiaalle nuorelle kesätyötä vähintään kahdeksi viikoksi. Palkkauksessa tulee käyttää ao. alan työehtosopimuksen mukaista palkkaa tai maksaa vähintään 350 € (sisältäen lomakorvauksen) kahden viikon työsuhteesta. Sivukulut jäävät työnantajan maksettavaksi. Kesätyösetelillä työllistettiin 133 (141) nuorta 51:en (51:en) eri yritykseen ja 18:sta (13) 4H-yritykseen.

tamisen, vaikutuksen ja todennäköisyyden arvioinnin. Sisäisestä tarkkailusta vastaa kukin esimies johtamansa toiminnan osalta.

Riski on uhka ja ei toivottu tapahtuma, joka toteutuessaan voi aiheuttaa vahinkoa, menetyksiä tai resurssien tuhlausta. Riski voi olla organisaation sisäinen tai ulkoinen. Kaupungin toimintaan ja talouteen liittyvät vaaratekijät ja uhkakuvat tulee tiedottaa joka toiminnan tasolla sekä määritellä tarvittaessa ne riskienhallinnan keinoin. Riskienhallinnalla pyritään varmistamaan asetettujen tavoitteiden saavuttaminen ja tarjottavien palveluiden häiriötön jatkuvuus sekä välttämään taloudelliset seuraukset. Riskienhallinta on myös osa yleistä turvallisuutta ja valmiussuunnittelua.

Kaupungin riskienhallinnan toimintamalli:

- riskien tunnistaminen, nimeäminen ja kuvaaminen; riskien luokittelu kolmeen kategoriaan (talouden tasapaino, toiminnan laatu sekä turvallisuus ja jatkuvuus); riskin vaikutuksen (1-3) ja todennäköisyyden (1-3) arviointi sekä riskin käsitteily ja hallinta.

- Mitä suurempi on tunnistetun riskin vaikutus ja sen toteutumisen todennäköisyys, niin sitä merkittävämpi riski on kaupungin kannalta. Riskit luokitellaan kolmeen kategoriaan suurimman ja konkreettisimman vaikutuksensa perusteella.

Riskit on jaoteltu koko kaupungin kannalta merkittävimpiin riskeihin ja toimialojen ja liikelaitosten riskeihin. Toimialojen riskit muodostuvat tulosalueen ja sen alaisen toiminnan riskeistä. Käytössä on siten kaksiportainen riskienhallinnan toimintamalli. Talousarvion laadinnan yhteydessä toimialalle ja sen tulosalueille asetettujen tavoitteiden toteutumisesta uhkaavat riskit tunnistetaan, kuvataan ja arvioidaan riskin merkitys sekä määritellään hallintatoimenpiteet.

Riskin vaikutuksen ja todennäköisyyden arviointi			
VAIKUTUS	1. LIEVÄ RISKI	2. MERKITTÄVÄ RISKI	3. VAKAVA RISKI
Taloudellinen vaikutus	Näkyvä vaikutus taloudellisen tavoitteen saavuttamiseen	Aiheuttaa säästöpaineen organisaation muussa toiminnassa	Romuttaa organisaation taloudelliset tavoitteet
Vaikutus toiminnan jatkuvuuteen tai turvallisuuteen	Vaaratilanne tai lyhytaikainen katkos normaali toimintaan	Loukkaantuminen tai yhden päivän katkos toiminnassa	Vakava loukkaantuminen tai usean päivän katkos toiminnassa
Vaikutus toiminnan laatuun	Laatu ei riskin toteutuessa kaikilta osin vastaa tavoitetasoa	Laatu vastaa riskin toteutuessa suurimalta osin tavoitetasoa	Laatu ei riskin toteutuessa vastaa lainkaan tavoitetasoa
TODENNÄKÖISYYS	1. PIENI	2. KOHTALAINEN	3. SUURI
Riskin todennäköisyys	Riskin toteutumisen todennäköisyys on alle 1/10 tarkastelujakson aikana	Riskin toteutumisen todennäköisyys on alle 1/3 tarkastelujakson aikana	Riskin toteutumisen todennäköisyys on yli 1/3 tarkastelujakson aikana

Riskin merkitys			
TODENNÄKÖISYYS	VAIKUTUS		
	1	2	3
3			
2			
1			

Sisäisessä valvonnassa on keskeinen merkitys kaupungin talouspalveluilla ja henkilöstöhallinnolla. Talouspalveluissa seurataan mm. laskujen tiliöintiä ja alv-käsittelyä sekä kirjanpidon oikeellisuutta sekä puututaan virheellisyyksiin ja annetaan tarvittavaa neuvontaa ja ohjeistusta käytänteiden tarkistuksiin ja korjaamiseen. Palkanlaskennassa seurataan henkilöstön rekrytointia sekä työsopimusten ja palkanmaksun perusteita ja oikeellisuutta sekä puututaan tarvittaessa ohjeiden vastaiseen menettelyyn.

Sisäisessä valvonnassa ei toimialojen toiminnassa, taloudenhoidossa ja riskienkontrollissa ole tullut esille sellaisia merkittäviä poikkeamia, joiden perusteella olisi jouduttu ryhtymään erityisiin toimenpiteisiin.

Arvio merkittävistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehitykseen vaikuttavista seikoista

Jämsän seudulla globaalit uhkakuvat ja poliittis-taloudelliset päätökset vaikuttavat suuryritysten toimintaan ja sitä kautta myös paikallistalouteen. Uhkakuvat ovat valitettavasti konkretisoituneet viime vuosina UPM:n Jokilaakson tehtailla. Toisella suurella työnantajalla, Patria-konsernilla, toimintaan sisältyy myös merkittäviä poliittisia riskejä globaalin talous- ja markkinariskin lisäksi. Suurteollisuuden tuotannon supistuksilla ja työpaikkojen vähentämisellä on välittömiä ja välillisiä kerrannaisvaikutuksia myös jämsäläisten pk-yritysten toiminnalle. Työpaikkojen epävarmuus ja väheneminen näkyvät

Jämsän kaupungin vahinkoriskejä pienennetään aktiivisella vahinkoriskien torjunnalla ja vahinkovakuutuksilla. Henkilö- ja omaisuusvakuutukset ovat Pohjola Vakuutus Oy:ssä.

Kaupungilla on käytössä omaisuusvakuutusten lisäksi toiminnan ja hallinnon vastuuvakuutukset, oikeusturvavastuuvakuutus, ulkomaan matkavakuutus sekä vapaaehtoiset ja lakisääteiset tapaturmavakuutukset. Omaisuus-, toiminta- ja henkilövakuutukset käydään vuosittain läpi ns. riskienhallintaryhmässä vakuutusmeklarin ja vakuutusyhtiön kanssa. Riskienhallintaryhmään kuuluvat kiinteistöpäällikkö, talousjohtaja ja taloussihteeri sekä edustus kaupungin toimialoilta ja liikelaitoksista.

monella tavoin, ja konkreettisimpana kaupungin väkiluvun vähenemisenä ja juuri aktiiviväestön muuttona paikkakunnalta. Työpaikkojen ja väestön väheneminen Jämsänjokilaaksossa näkyy paikallisen ostovoiman vähenemisenä.

Kuntien talous on riippuvainen valtiovallan tulonjako- ja valtionosuusratkaisusta ja harjoitettavasta veropolitiikasta. Valtion tekemät verotusratkaisut eivät ole tukeneet kuntataloutta. Jämsän kaupungin pitkäjänteisen taloudenhoidon suurimmat epävarmuustekijät johtuvat tulopohjan pettämisestä.

Kaupungin elinkeinorakenne on vientiteollisuusvaltainen, joten kansainväliset muutokset vaikuttavat kaupungin talouteen hyvin nopeasti. Yritysten toi-

minnan supistukset ja muutokset toiminnassa vaikuttavat suoraan kaupungin verotuloihin sekä yhteisöveron että kunnallisveron tuoton kautta.

TAVOITE	RISKI	VAIKUTUS	TOD. NÄK.	RIS- KITASO	HALLINTATOIMENPIDE	VASTUU
Talouden tasapaino	Sote- ja maakuntauudistuksen ja sen kariutumisen vaikutus kaupungin tuloihin; jatko vaikuttaa myös sote-kiinteistöjen käyttöön.	3	3	9	1) Aktiivinen osallistuminen maakunnan toiminnan suunnitteluun ja tiedotus 2) Vaikuttaminen valtakunnan päättäjiin 3) Vaihtoehtojen tarkastelu/laskenta	KJ, Sote TAJ
Talouden tasapaino	Muuttotappio (2 % vuositasolla) pienentää verotuloja ja valtionosuuksia	3	3	9	1) Jämsän ajallisen saavutettavuuden parantaminen (9-tie ja 24-tie, kaksoisraide) 2) Viihtyisät ja monimuotoiset asuinalueet 3) Paluumuuttajien houkuttelevuus 4) Elinvoiman kehittäminen	KJ
Talouden tasapaino	Työllisyystilanteen merkittävä heikkeneminen ja kaupungin ns. Kela-maksuosuuden nousu nykyisestä tasosta.	2	2	4	1) Aktiivinen elinkeinopolitiikka työpaikkojen luomiseksi ja työllisyyden parantamiseksi 2) Elinvoiman kehittämishankkeet 3) Yhteydenpito yrityksiin ja niiden tarpeiden ottaminen huomioon taloussuunnittelussa	KJ, Jämsä Oy
Talouden tasapaino	Lainakorkojen 2 prosenttiyksikön nousu aiheuttaa 0,5 M€ vuotuisen lisäkustannuksen, jolloin on käyttötaloutta supistettava	2	2	4	Talouden tasapaino, investointien mitoitus, korkoalokaatio tasapainossa	TJ
Talouden tasapaino	Vesihuoltoverkoston ja tieverkoston korjausvelka voi toteutuessaan aiheuttaa miljoonaluokan taloudelliset vahingot sekä toiminnan vaikeutumisen	3	2	6	1) Kunnossapidon, korjauksen ja saneeraamisen suunnittelu ja priorisointi 2) Pitkäaikainen suunnittelu- ja toteutusjärkeä korjauksien suhteen	TekJ/Kins.
Talouden tasapaino	Rakennusten korjausvelka, sisäilmaongelmat ja kiinteistömäärän epäkurantisuus sekä sijainti nykyiseen toimintaan sopimattomilla paikoilla.	3	3	9	Harkitut päätökset palvelutuotannon sijainnista ja kiinteistömäärän tarpeesta oikein mitoitettuna ottaen tuleva väestömäärä ja palvelutarve huomioon.	TJ/Tilapalvelut
Toiminnan laatu	Ulkoistetun sosiaali- ja terveystalouden laatu poikkeamat muun muassa työvoimapulan johdosta.	2	2	4	1) Raportoinnin kehittäminen, luotettavuuden varmentaminen 2) Nopea reagointi poikkeamiin	Sote TAJ
Toiminnan laatu	Ammattitaitoisen henkilöstön rekrytointi on vaikeaa.	2	3	6	Palkkausjärjestelmän kehittäminen, työsuhte-etujen suunnitteleminen	HJ
Toiminnan laatu	Eläköityminen ja henkilöstön väheneminen heikentävät asiantuntemusta ja työtehtävien hallintaa.	2	2	4	Toiminnan uudelleensuunnittelu henkilöstövähennysten ja eläkkeelle jäämisen yhteydessä ja eläkkeelle jäämisen suunnittelu tiedonsiirron osalta	Esimiehet
Turvallisuus ja jatkuvuus	Ulkoistetun sosiaali- ja terveystalouden palvelutoimittajan konkurssi aiheuttaa Jämsän kannalta suuria välittömiä ongelmia terveydenhuollon järjestämisessä.	3	2	6	1) Varasuunnitelmat toimittajan konkurssin varalta 2) Markkinatilanteen seuranta	Sote TAJ
Turvallisuus ja jatkuvuus	Palvelutoimittajan tai urakoitsijan konkurssi tai sopimusrikkomus aiheuttaa toiminnan katkoksen toimittajan tuottamassa palvelussa.	3	1	3	1) Toimittajan ja urakoitsijan taloudellisen tilanteen seuranta 2) Vaihtoehtoisten palvelutoimittajien tunnistaminen	Kaupungin puolesta tilaajana toimiva
Turvallisuus ja jatkuvuus	Puutteelliset ostopalvelusopimukset palvelun tuotannossa voivat aiheuttaa taloudellisia menetyksiä tai heikentää palvelun laatua.	3	1	3	1) Sopimustekniikka 2) Sopimusten seuranta ja hallinta 3) Kilpailuttamisen kehittäminen	Toimialajohtajat, tulosaluejohtaja
Turvallisuus ja jatkuvuus	Vesihuollon tai lämmöntuotannon tekniset ongelmat aiheuttavat vakavan terveyshaitan tai katkoksen lämmönjakelussa	3	1	3	1) Riskien läpikäynti ja varautumissuunnitelmat poikkeusolojen toimintaan 2) Korvaavat/vaihtoehtoiset toimintamallit ja palvelutoimittajat	Vesiliikelaitos, Jämsän Aluelämpö Oy
Turvallisuus ja jatkuvuus	Tietojärjestelmäkatkos aiheuttaa toiminnan katkoksen kaupungin toiminnossa. Potilastietojärjestelmän häiriö voi aiheuttaa hengen / terveyden vaaran	3	1	3	1) Toimialojen, liikelaitosten ja yhtiöiden omat varautumissuunnitelmat poikkeusolojen toimintaan 2) Kaupungin tietoturvaliiketoiminta ja tietoturvaohjeistus	Esimiehet HH

Riskien toteutuminen

Sote- ja maakuntauudistus kariutui eikä jatkovalmistellusta ole vielä lopullisia päätöksiä. Kaupungin sote palveluiden järjestäminen jatkuu yhteisyrityksen sopimuksella sekä yhteistoiminta-alueella totuttu toimintamallin mukaan.

Väestötappio oli vuonna 2019 noin 430 henkilöä, jonka vaikutus on vuotuisia tuloja vähentävä noin 1 milj.€ verotuloissa ja valtionosuuksissa.

Työttömyys väheni ja KELA:n kuntaosuudet olivat noin 1,7 milj.€, joka arvioitiin talousarvion muutoksessa. Lainojen korot pysyivät ennustetuissa raameissa. Yhden prosenttiyksikön nousu vaihtuvakorkoisten lainojen korkokustannuksissa on noin 300.000 euron lisälasku rahoitukseen. Valuuttariskiä ei ole kaupungin eikä konsernin lainoissa.

Vesihuollon ja kunnallistekniikan sekä rakennusten korjausrakentaminen eteni suunnitelmien mukaan, joten korjausvelka ei lisääntynyt. Taloudellinen riski realisoituu myytäessä tarpeetonta tai epäkuranttia omaisuutta; kaupungin houkuttelevuus näkyy pitkänä kiinteistöjen realisointiaikoina ja alhaisina myyntihintoina niin yksityisellä kuin julkisella sektorilla. Myyntiaikojen pidentyminen aiheuttaa kaupungille kiinteistöjen käyttö- ja rahoituskustannuksia. Sisäilmaongelmien vuoksi kaupungin omat toiminnot ovat hajautettuna eri puolilla kaupunkia. Tämä vaikeuttaa toimintaa ja aiheuttaa lisäkuluja.

Ympäristötekijät

Jämsässä kaupungin vesiliikelaitoksella on käytössä kolme jätevedenpuhdistamo: Jämsän keskuspuhdistamo, Hallin jätevedenpuhdistamo ja Länkipohjan jätevedenpuhdistamo. Kaikkien puhdistamojen toiminta täytti lupaehdot vuonna 2019. Yhteensä näillä puhdistamoilla käsiteltiin vuonna 2019 jätevettä 2 059 673 m³. (2018 1 919 796 m³) Puhdistamoilla ei ollut ohjauksutuksia.

Jämsän keskuspuhdistamon lupaehdot tiukkenevat 1.1.2021 alkaen, jolloin puhdistamolle tulee ammoniumtyypen poistovaatimus. Tilanteeseen on varauduttu teettämällä keskuspuhdistamon laajennus- ja saneeraussuunnitelma. Keskuspuhdistamon laajennus ja saneeraus ovat alkaneet 2019.

Jämsän kaupungin tarkkailuvastuulla on kaksi kaatopaikkaa: Vierelä Jämsänkoskella ja Metsä-Kivelä Jämsässä. Vierelän kaatopaikan sulkua on toteutettu lain vaatimalla tavalla ja tarkkailua toteutetaan hyväksytyyn tarkkailuohjelman mukaan. Metsä-Kivelän kaatopaikka on EU-määräykset täyttävä ja

Sopimustenhallinnan reagointi poikkeamiin on nopeutunut, joka toisaalta on tuonut esille terveystalouksissa esille sopimusrakenteen ongelmallisuuden ja poikanut oikeusprosesseja.

Kaupungilla on sosiaali- ja terveystoimen palveluiden järjestäjänä ulkoistettujen palvelujen ja ostopalveluiden valvonta- ja seurantavastuu. Palvelutuotannon ulkoistamisiin liittyy aina myös taloudellinen riski. Ulkoistettu toiminta ei ole enää siten ohjattavissa ja hallittavissa, kuin se olisi kaupungin omana toimintana. Ulkoistetussa palvelutuotannossa on voitu sitoutua palvelutuotantoon, joista luopuminen ei välttämättä ole mahdollista talouden tasapainottamiskeinona.

Ammattitaitoisen henkilöstön saatavuus on ollut haasteellista muissakin toiminnoissa kuin sosiaali- ja terveystoimessa. Eläköitymistä on organisatiossa hyödynnetty ja tehtäviä on räätälöity, jaettu uudelleen sekä muodostettu uusia tehtäväkokonaisuuksia.

Urakoitsijoiden konkurssit ei vuonna 2019 ollut, myös sopimusten riskit on tiedostettu ja peruuntumistilanteessa on saatu sopimuskorvaukset. Myöskään vakavia verkosto- tai tietoliikennekatkoja ei vuonna 2019 esiintynyt.

kaatopaikan toimintaa ohjaa ympäristölupa. Ympäristöluvan uudistaminen on tullut ajankohtaiseksi Metsä-Kivelän alueen vuokraamisen yhteydessä. 1.1.2016 alkaen on kaikki orgaanista ainetta sisältävä syntyvä jätteet viety jätevoimalaan hyödynnettäväksi energiana. Metsä-Kivelän jätepenkaan loppusijoitetaan enää lievästi saastuneita ja pilaantuneita maita, betoni- ja tiilijätettä sekä asbestia ja kipsiä.

Loppusijoitettavien jätelaatujen muutos pienensi oleellisesti ympäristöriskin mahdollisuutta, mutta ei tietenkään poistanut sitä kokonaan. Olemassa olevan jätepenkerein palaminen hapettomissa oloissa aiheuttaa päästöjä, joiden pitoisuuksia mitataan suotovesistä tarkkailuohjelman mukaisesti. Kaatopaikalle loppusijoitetun jätteen määrä on pudonnut huomattavasti verrattuna aiempiin vuosiin. Loppusijoitukseen tulevan jätteen määrää on vaikea ennakoita. Vähennemä oli huomioitu vuoden 2019 talousarviossa. Liikelaitos ei saa ottaa loppukäsittelyyn kuin kunnan vastuulla olevaa jätettä. Metsä-Kivelän loppusijoitustilaa on laajennettu alueella sopimuserusteisesti toimivan yrityksen toimesta siten, että tilaa riittää arviolta kahdeksi vuo-

deksi eteenpäin. Lisätila syntyi rakentamalla määräysten mukainen pohjarakenne vanhan ja uuden jätepenkan vaihtumisvyöhykkeelle.

Kummankin kaatopaikan velvoitetarkkailuohjelmat uudistettiin vuonna 2012. Näytteenotto ja analysointi kilpailutetaan kolmen vuoden välein akkreditoitujen laboratoriodien kesken. Metsä-Kivelän suotovedet johdetaan Jämsän kaupungin keskuspuhdistamolle sopimuksen mukaisesti. Suotovesien määrä on niin pieni, että niiden vaikutus puhdistamon puhdistustulokseen on minimaalinen, eikä siten vaikuta puhdistamolle asetettuihin päästöehtoihin. Vaikutukset vähenivät siksikin, että orgaanisen jätteen maahan sijoittamisen kieltö vähensi liukenevien aineiden määrää jätepenkereellä ja siten myös puhdistamolle menevissä suotoveissä.

Vierelän ja Metsä-Kivelän kaatopaikoilla on pitkäaikaiset, vähintään 30 vuotta sulkemisesta kestävät tarkkailuvastuut. Maisemointi- ja muita jälkihoitovastuita varten on tehty jälkihoitovaraus, joka on 330.000 euroa.

Jätehuollolla ei ole muita merkittäviä ympäristöön liittyviä riskejä ja vastuita. Mahdollisia riskikohteita ovat kaikki liikelaitoksen ylläpitämät jätepisteet sekä jäteasemat. Myös merkittävä henkilöriski on olemassa toimistotyön osalta. Jätepisteet on sisällytetty liikelaitoksen vastuu- ja omaisuusvakuutukseen. Jämsän kaupunki on myöntänyt vuoden 2015 lopulla liikelaitokselle jälkihoitoa varten jätelain edellyttämän jälkihoitovakuuden, joka on suuruudeltaan 244.000 euroa. Uuden ympäristöluvan yhteydessä vakuus ja sen summa tulee muuttamaan rahoituslaitoksen myöntämäksi vakuudeksi, jonka asettaa kaatopaikalla toimiva taho.

Korruption ja lahjonnan torjunta ja ihmisoikeusasiat

Jämsän kaupungin toimintaa ohjaa ”Eettiset pelisäännöt” -ohje, joka ottaa kantaa mm. lahjojen ja vieraanvaraisuuden vastaanottamiseen, viestinnän yhdenmukaisuuteen ja painottaa kunnan vastuullista kumppanuutta toisia yrityksiä ja järjestöjä kohtaan. ”Hyvä hallinto- ja johtamistapa” -ohje tukee kaupunkikonsernin johtamisen edellytyksiä ja omistajaohjausta varmistaen osaltaan, että kaupungin omaisuutta hoidetaan tarkoituksenmukaisesti ja kaupungin kokonaisuus turvaten. Jämsän kaupungin toiminnassa ei ole tunnistettu korruptioon tai lahjontaan liittyviä riskejä.

Jämsän kaupungissa on hyväksytty yhdenvertaisuussuunnitelma, joka perustuu tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuslakeihin. Seurantaa ja toteutumista

tehdään henkilöstökertomuksen osana koko kaupungin tasolla. Yhdenvertaisuuteen on kiinnitettävä huomiota myös palvelujen suunnittelussa ja tarjonnassa ja erityisryhmien tarpeet tulee huomioida.

Hankinnoissa noudatetaan lakia julkisista hankinnoista, sitä täydentävää asetusta ja kaupungin omaa hankintaohjetta ja muita sääntöjä. Hallintoa ja taloutta koskevia menettelytapaohteita annetaan tarpeen mukaan.

Johtavat luottamushenkilöt ja viranhaltijat ovat tehneet sidonnaisuusilmoitukset. Sidonnaisuuksien ilmoittamisella pyritään turvaamaan kunnan asukkaiden luottamus hallinnon riippumattomuuteen ja lisäämään päätöksenteon avoimuutta.

Päätyneet ja keskeneräiset tuomioistuinprosessit

Keski-Suomen Käräjäoikeus on antanut tuomion 22.11.2019 Tobermore Oy:lle maksujärjestelysopimuksen ja erääntyneiden laskujen osalta velvoitteen sen kaupungin vaatimuksen mukaisesti maksamaan velkomuksen kaupungille. Tobermore haki 14.1.2020 takaisinsaantia Keski-Suomen käräjäoikeuden tuomioon. Käräjäoikeus vahvisti molempien osapuolten allekirjoittaman sovintosopimuksen. Tobermore Oy:n osalta kunnallistekniikan maksut Metsäpyyntä-alueelta on maksettu. Jäljellä oleva saatava koskee vain Himos Resort Oy:tä ja perustuu maankäyttösopimukseen ja sen maksujen maksujärjestelysopimukseen, joka on päättynyt 31.12.2018. Asiaa koskeva käräjäoikeuden istunto on siirtynyt pidettäväksi 3.-4.9.2020. Himos Resort Oy on nostanut kanteen Jämsän kaupunkia vastaan vuonna 2015 tehtyä Himoksen Golf-alueen kiinteistökauppaa koskevassa asiassa. Haasteessa vaaditaan Jämsän kaupungilta vahingonkorvauksia, oikeudenkäyntikuluja ja kiinteistökaupan hinnanalennuksia yli 5,2 milj. euron edestä. Asia on kesken ja valmisteluistunto on Keski-Suomen Käräjäoikeudessa 17.11.2020.

Himoksen Metsäpyyntä-alueen toisen maanomistajan, Juha Tammisen, osalta kunnallistekniikan kustannukset on kaupunginhallituksen päätöksellä viety oikeudelliseen perintään. Maanomistaja on nostanut haasteen kaupunkia vastaan ko. saamisen maksamisesta. Asia on kesken, valmisteluistunto on 16.6.2020 Keski-Suomen käräjäoikeudessa.

Jämsän kaupunki on tehnyt haastehakemuksen 7.2.2019 Jämsän Terveys Oy:lle sen kanssa tehdyn palvelusopimuksen hinnanmuutosehdon tulkinna ja saatavien perusteen ollessa riita-asiana. Asian käsittely on kesken. Käräjäoikeuden istunto asiasta on 26.-27.8.2020.

Tilikauden tuloksen muodostuminen

Tuloslaskelma ja tunnusluvut

Kaupunki ja liikelaitokset, ulkoiset	2019	2018	nousu	nousu
	1 000 €	1 000 €	1 000 €	%
Toimintatuotot	42 473	41 868	605	1,45 %
Valmistus omaan käyttöön	342	491	-149	-30,35 %
Toimintakulut	-165 471	-164 616	-855	0,52 %
Toimintakate	-122 656	-122 257	-399	0,33 %
Verotulot	84 863	84 038	825	0,98 %
Valtionosuudet	42 543	42 252	291	0,69 %
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	46	35	11	31,43 %
Muut rahoitustuotot	1 060	1 645	-585	-35,56 %
Korkokulut	-359	-390	31	-7,95 %
Muut rahoituskulut	-2	-5	3	-60,00 %
Vuosikate	5 495	5 318	177	3,33 %
Poistot ja arvonalentumiset	-8 110	-8 183	73	-0,89 %
Satunnaiset tuotot	0	4 252		
Tilikauden tulos	-2 615	1 387	250	18,02 %
Tilinpäätössiirrot	247	127	120	94,49 %
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-2 368	1 514	370	24,44 %

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2019	2018
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	25,7	25,5
Vuosikate/Poistot, %	67,8	65,0
Vuosikate, euroa/asukas	272,4	258,2
Asukasmäärä	20 177	20 600

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista = 100 * Toimintatuotot / (Toimintakulut - Valmistus omaan käyttöön)
Vuosikate prosenttia poistoista = 100 * Vuosikate/Poistot ja arvonalentumiset

Toimintamenot ja –tulot sekä toimintakate

Kaupunki ja liikelaitokset yhteen lukien toimintatuotot ylittivät noin 1,1 milj. € ja toimintakulujen ylitys oli 1,6 milj. € lisätalousarvioon nähden. Toimintakate on tilinpäätöksessä toteutunut 100,4 % lisätalousarvioon verrattuna. Tulolajeittain tarkasteltuna myyntituotot ylittivät, toteuma oli 104,9 % lisätalousarvioon verrattuna. Toimintamenojen osalta henkilöstökulut ylittivät hieman (100,2 %), ostetut aineet, tarvikkeet ja tavarat sen sijaan alituivat huomattavasti. Palveluiden ostoissa sen sijaan oli 1,5 milj. euron ylitys. Muut toimintakulut alituivat myös (99,29 %), avustukset toteutuivat ylityksen, 105,1 %. Verotuloja saatiin toimintavuonna reilu 2,2 milj. € lisätalousarviota vähemmän ja valtionosuuksia noin 0,9 milj. € enemmän kuin talousarvioon oli arvioitu.

Kumulatiiviseksi alijäämäksi muodostui tilinpäätösvoonna reilu 0,6 milj. €. Vaikka on haettu kustannussäästöjä ja tarkasteltu tulojen kertymisperiaatteita, keinot eivät ole olleet riittäviä, sillä tärkeimmältä osalta tulokseen vaikuttaa verotulojen jääminen alle arvioidun. Kaupungin tulopohja on edelleen laskusuuntainen, joten lähivuosina tullee olemaan tärkeää palvelujen tarkastelu sekä saatavuuden että tason kannalta.

Tilinpäätöksessä tunnuslukujen laskennassa on käytetty Jämsän ennakkotietoa väkiluvusta joulukuun lopussa 2019 (20.177).

Verot, valtionosuudet ja rahoitusosan toteutuminen

Verotulot

Jämsän kaupungin kokonaisverotulot lisääntyivät edelliseen vuoteen verrattuna reilu 800.000 euroa (0,98 %). Verotulojen toteutuma on lisätalousarvioon verrattuna -2,2 milj.€ (-2,6 %). Talousarvioon verrattuna verotulot ylittyivät yhteisöverotulojen osalta, mutta sekä kunnallisvero- että kiinteistövero-osuudet jäivät arvioidusta.

Jämsän kaupungin veronalaiset tulot/asukas olivat noin 24.000 €/asukas ja noin 27.000 €/tulonsaaja, joka tarkoittaa, että Jämsä on Keski-Suomen vertailussa heti Muuramen jälkeen toiseksi korkeimmalla sijalla. Tämä aiheuttaa verotulotasausjärjestelmän kautta valtionosuuksien vähenemää.

VEROTULOKEHITYS 1.000 €	2014	2015	2016	2017	2018	LTA 2019	TP 2019
Kunnallisvero	72 571	72 040	71 839	69 890	69 472	71 500	69 037
Yhteisövero	6 817	9 084	8 939	9 416	8 479	9 400	9 669
Kiinteistövero	5 732	5 981	6 179	6 107	6 087	6 200	6 157
Yhteensä	85 120	87 105	86 957	85 413	84 038	87 100	84 863
Muutos €	2 004	1 985	-148	-1 544	-1 375	3 062	825
VEROTULO MUUTOS - %	2014	2015	2016	2017	2018	LTA 2019	TP 2019
Kunnallisvero	-1,10 %	-0,70 %	-0,30 %	0,30 %	-0,60 %	2,92 %	-0,63 %
Yhteisövero	38,20 %	33,30 %	-1,60 %	2,60 %	-9,95 %	10,86 %	14,03 %
Kiinteistövero	19,40 %	4,30 %	3,30 %	2,30 %	-0,33 %	1,86 %	1,15 %
Yhteensä muutos - %	2,40 %	2,30 %	-0,20 %	-1,78 %	-1,61 %	3,64 %	0,98 %

Kunnallisvero

Kunnallisveron tuoton arvio petti yli 2,2 milj.€. Kunnallisveron tuotto oli kuitenkin vuonna 2019 alle vuoden 2010 tasoa. Kunnallisveron kertymään vaikutti - ja vaikuttaa jatkossakin - työpaikkojen ja väestön määrän kehitys ja Kiky-sopimus, joka lisäsi palkansaajien vähennyksiä ja minimoi palkkojen korotukset. Lisäksi kertymään vaikutti yleinen työllisyystilanne. Kaupungin veropohja on liian kapea. Valtakunnallinen keskimääräinen kunnallisverotulojen nousu on vuodesta toiseen ollut Jämsän kaupungin kunnallisverotuottoa korkeampi. Yhden veroprosentin tuotto kunnallisverossa on laskennallisesti reilut 3 milj.€. Alueen elinkeinorakenne on pääosin pääomavaltaista kansainvälistä teollisuutta, jolloin kansainväliset suhdanteet vaikuttavat tulopohjaan. Puskurina toimiva PKT sektori on kapea ja osin sekin riippuvainen suurteollisuudesta.

Jämsän kaupungin veroprosentit	2019
Tulovero	21,0 %
Kiinteistövero yleinen	1,00 %
Yleishyödylliset yhteisöt	0,00 %
vakituiset asuinrakennukset	0,45 %
muut asuinrakennukset	1,05 %
Kiinteistövero, voimalaitokset	2,50 %
Rakentamattomat tontit	3,00 %

Kunnallisveroprosenttia on nostettu viimeksi vuodelle 2010 1,5 % -yksiköllä 21 %:iin. Kuntien keskimääräinen verotuloilla painotettu tuloveroprosentti vuonna 2019 oli 19,88 %. Huolimatta kuntien keskimääräisten veroprosenttien noususta kymmenen vuoden aikana efektiivinen veroprosentti ei ole noussut. Tämä johtuu osin verotulojen vähennysjärjestelmästä. Jämsän kaupungin efektiivinen veroprosentti oli vuonna 2019 tasan 14,8 %, kun se

vuonna 2014 oli vielä 15,62 %. Kaupungin tulopohjan kannalta verotulojen vähennysjärjestelmän vaikutus kunnallisiin tuloverotuloihin on oleellinen tekijä, koska kompensatio valtionosuuksissa tarkoittaa Jämsän kaupungin kannalta kokonaistulon vähenemistä.

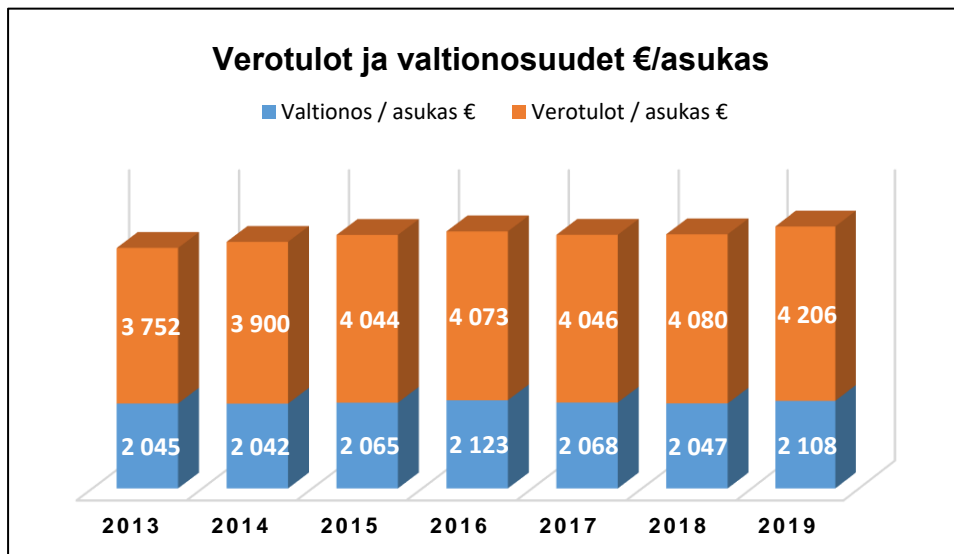
Yhteisövero

Yhteisöveron tilitykset ovat romahtaneet 2000-luvulla valtion muuttaessa veroperusteita ja kuntien valtionosuusjärjestelmää. Yhteisöveron tuotto on noussut valtion kompensoidessa ja hyvittäessä yhteisöverojärjestelmän kautta erilaisia leikkauksia. Tehdyt lisäykset kuntien välisessä rahoituksessa eivät ole kattaneet Jämsän osalta tehtyjä leikkauksia. Yhteisöveron jako-osuuteen vaikuttavat kunnan alueella toimivien yritysten yhteisöveromäärät ja metsätalouden hakkuut. Yritystoimintaerän yhteisöveron tuotto vaihtelee vuosittain riippuen erityisesti UPM:n vuosittaisesta tuloksesta.

Kiinteistövero

Kiinteistöveron kertymä oli edellisvuosien tasoa. Vuosina 2015 - 2016 oli tekeillä FCG:n kanssa kiinteistörekisterin tarkistus, tavoitteena oli tuottaa 0,5 - 1,0 milj. €:n lisätulot kiinteistöveron tuottoon. Työ on hidasta rekisterin tarkistamista ja maastotyötä, maastotöihin ei saatu palkattua henkilökuntaa, jonka vuoksi hanke katkesi vuonna 2018. Tarkoitus on tulevina vuosina jatkaa kesken jäänyttä työtä. Kiinteistöveron prosentit korotettiin viimeksi vuodelle 2009 ja asumisen kiinteistöveroprosentteja edelleen vuodelle 2010. Rakentamattomalle tontille on määrätty 3 %:n vero, näitä tontteja on Jämsässä noin 150 - 200 kappaletta. Verontilityslain mukaisille yleishyödyllisille yhteisöille on myönnetty täysi verovapaus kiinteistöverosta.

Valtionosuudet

Valtionosuusjärjestelmään on tehty oleellisia muutoksia lähes vuosittain. Verotuloihin perustuva valtionosuuden taso on osa kunnan peruspalvelujen valtionosuutta. Uudistuksen tavoite on ollut yksinkertaistaa järjestelmää, mikä ei ole onnistunut. Varsinkin käyttötalouteen kirjattavat valtionosuudet ovat vaikeita laskea ennakolta ja kunnat ovat täysin valtionvarainministeriön laskennan varassa. Valtionosuusennakot laskettiin lopullisesti vuodelle 2019 vuoden 2018 joulukuussa. Kuntien taloudellisen ahdingon vuoksi valtioneuvosto päätti maksaa kunnille osan vuoden 2020 valtionosuudesta jo vuonna 2019, joka myös ohjeistuksen mukaisesti on kirjattu vuodelle 2019. Jämsän kaupungin osalta

tuo siirto vuodelta 2020 vuoteen 2019 oli noin 0,9 milj.€. Myös valtionosuuksiin vaikuttavat monet eri muutokset valtio-kunta -suhteissa, kuten perustointitulon maksamisen siirto KELA:lle ja Kiky:n muutokset. Jämsän kaupungin yleinen valtionosuus oli vuonna 2019 oli vuoden 2014 tasolla, em. kirjauksesta huolimatta.

Voidaan sanoa, että pelkästään valtiovalan valtionosuuksien leikkaaminen vuodesta 2016 on aiheuttanut Jämsän kaupungille yli yhden veroprosentin korotustarpeen tai vastaavan palveluiden leikkaustarpeen.

Valtionosuuden laskuperuste	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Peruspalvelujen valtionosuus	49 441	48 591	42 304	43 957	42 978	41 403	40 887
Verotulotasaus	2 534	2 222	5 264	4 089	2 740	2 629	3 526
PPO vo.(ilman tasauksia)	51 709	46 103	47 568	48 046	45 718	44 032	44 413
Muut opetus- ja kulttuuritoimen v-osuudet	-4 028	-3 873	-2 949	-2 470	-1 837	-1 779	-1 870
Maksetaan kunnalle yhteensä	47 577	42 082	44 473	45 313	43 665	42 162	42 543
Keskimäärin/kk	3 965	3 507	3 706	3 776	3 639	3 514	3 545
Nousu edelliseen vuoteen euroa	2 911	-5 495	2 391	840	-1 648	-1 503	381
Muutos prosenttia	6,90 %	-1,60 %	-0,22 %	1,89 %	-3,64 %	-3,44 %	0,90 %

Jämsän kaupungin korkea verotulot/asukas aiheuttaa valtionosuuksien vähenemää, koska verotulojen tasausjärjestelmä ottaa huomioon kaupungille

tilittävät verotulot tasausrajan mukaisesti. Järjestelmä lasketaan jälkijättöisesti, vuodelle 2019 verotulojen tasaus laskettiin vuoden 2017 verotustietojen perusteella.

Vuosi	Asukas-luku 31.12.(T-2v)	Laskennallinen kunnallisvero euroa (T-2v)	Yhteisövero Ki.vero 2010 asti euroa (T-2v)	Laskennalliset verotulot		Tasaus- raja - laskenn.	Tasaus	
				euroa (T-2v)	euroa/as.		euroa/as.	euroa
2011	23 167	60 880 993	9 869 421	70 750 414	3 054	-41	-15	-355 393
2012	22 949	61 188 061	5 557 129	66 745 190	2 908	38	38	867 842
2013	22 155	62 262 016	3 507 897	68 133 913	3 027	97	97	2 533 766
2014	21 824	64 605 708	3 470 979	68 076 687	3 025	98	98	2 216 050
2015	21 538	66 728 524	5 285 492	72 014 016	3 222	294	235	5 264 330
2016	22 138	68 364 139	7 433 758	75 797 897	3 424	231	185	4 089 475
2017	21 808	68 011 148	9 428 215	77 439 363	3 551	157	125	2 740 284
2018	21 542	67 168 868	10 103 009	77 271 877	3 587	153	122	2 629 097
2019	21 259	65 627 193	8 247 705	73 874 898	3 475	207	166	3 525 694

Rahoitusosan toteutuminen

Rahoitustuotot ja kulut

Anto- ja ottolainojen korot kirjautuvat lainojen korkojen eräpäivien mukaan, tilinpäätöksessä tehdään myös jaksotukset. Ottolainojen osalta kaupunki on pyrkinyt tasaamaan korkokuluissa johdannaisopimuksilla markkinakorkojen muutosten aiheuttamaa vaihtelua. Matalien korkojen aikaan johdannaisista maksetaan, mutta niistä hyödytään korkojen noustessa.

Osinkotuotot alittuivat arvioidusta ollen noin 0,8 milj. €, suurimmat osingot tulivat Jämsän Aluelämpö Oy:ltä. Rahoitustuotot olivat kaikkiaan noin vajaa 0,9 milj. € alle ennustetun. Korkokulut lainoista ylittivät ennustetusta (114,5 %), toteuma on 359.348 euroa. Korkokanta on edelleen pysynyt alhaisena. Kaikkiaan rahoitustuotot ja -kulut olivat 0,9 milj.€ euroa arvioitua vähemmän.

Vuosikate

Vuosikate on tärkein kuntatalouden mittari, sen suuruudella arvioidaan kunnan tulosta. Vuosikate

ilmoittaa tulo-rahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Mikäli vuosikate on siitä vähennettävien poistojen suuruinen, kunnan tulo-rahoitus on niukimmillaan riittävä. Jämsän kaupungin tavoitteeksi oli suunnitelmakaudelle asetettu tasapainon alarajalla oleva talous eli vuosikatteen olisi riitettävä vuosipoistoihin ilman satunnaisia eriä. Tilinpäätöksessä vuosikate/asukas on 272,4 euroa (258 v. 2018), joten vuosikate oli edellistä vuotta hieman heikompi. Vuosikatteen suunta käännettävä nousuun.

Vuosikatteen pidemmän ajan tavoitetasoksi on asetettu 10 - 12 milj. €. Lisätalousarviossa vuosikate oli noin 8,3 milj.€. Vuosikate parani edellisestä vuodesta vajaa 0,2 milj. €. Vuosikate ei ole enää kolmena viime vuotena riittäneet vuosipoistoihin, joten kaupungin tuloksen vähimmäistavoitetta ei saavutettu.

Talouden taso	Vuosikate
<u>Vahvan talouden taso</u>	VK on suurempi kuin pitkäaikaisten lainojen lyhennykset uusinveistoinnit ja korvausinvestoinnit.
<u>Tasapainossa oleva kuntatalous</u>	VK = pitkäaikaisten lainojen lyhennykset ja korvausinvestoinnit korvausinvestoinnit.
<u>Tasapainon alarajalla oleva kuntatalous</u>	VK = suunnitelmapoistot (=korvausinvestoinnit)
<u>Heikkenevä talous</u>	VK = positiivinen, mutta tilikauden tulos on negatiivinen, ilman satunnaisia eriä.
<u>Kriisitalous</u>	VK= negatiivinen

Monen taajaman kaupungissa on investointipaineita enemmän kuin yhden taajaman kunnassa näiden paineiden vuoksi vuosikatteen nosto on tärkeää, vähintään keskimääräisten investointien tasolle. Vuosikateprosentti poistoista oli 67,8 % (65 %), tunnusluku on ollut yli 100 % viimeksi vuonna 2015.

Muut erät

Vuosipoistot on kirjattu suunnitelman mukaisten poistojen mukaan. Jämsän kaupunki on noudattanut poistojen kirjaamisessa kestävän talouden periaatteita. Poistoerokirjaukset on tehty rahastoista katettujen investointien poistojen katteeksi. Vuoden 2019 tilinpäätökseen on kirjattu arvonalentumista

Rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

Rahoituslaskelma on ns. kassavirtalaskelma. Tulo-rahoituksen korjauksiin kuuluvat mm. pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot sekä toiminnan muihin kuluihin merkityt pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntitappiot sekä pakollisten varausten kirjaukset. Korjauksena näyttää, paljonko vuosikatteeseen sisältyy nettona myyntivoittoa tai tappiota ja varausten purkua tilikaudella. Tilikauden aikana tapahtuneet omaisuuden myynnit ja niiden luovutusvoitot ja tappiot on esitetty tilikauden tuloksen muodostumisen yhteydessä jäljempänä. Investoinnit on selostettu jäljempänä toteutumisvertailun yhteydessä.

Investointien tulo-rahoitusprosentti kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenoista on katettu kaupungin tulo-rahoituksella. Käänteinen prosenttiluku kertoo investointimenojen pääomarahoituksen osuuden ts. osuuden, joka on katettu omalla pääomalla, lainalla tai käyttöomaisuuden myynnillä. Lainahoitokate kertoo kunnan tulo-rahoituksen riittävyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Lainahoitokyky on hyvä, kun tunnusluku on yli kahden, tyydyttävä kun se on 1–2, ja heikko, kun tunnusluku jää alle yhden. Lainahoitokate oli siis tyydyttävällä tasolla ollen 1,20. Rahoitusaseman nostamiseen riittävän hyvälle tasolle tarvitaan pitkäjänteistä, suunnitelmallista toimintaa.

RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

	2019	2018
	1 000 €	1 000 €
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	5 495	5 319
Satunnaiset erät		4 252
Tulorahoituksen korjauserät	-126	-4 397
	5 369	5 174
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-7 504	-6 534
Rahoitusosuudet investointeihin	126	501
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	285	4 502
	-7 093	-1 531
Toiminnan ja investointien rahavirta	-1 724	3 643
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys	-950	-850
Antolainasaamisten vähennys	1 320	327
	370	-523
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		4 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-4 531	-4 531
	1 025	-301
	-3 506	-832
Oman pääoman muutokset		
Muut maksuvalmiuden muutokset	-391	-1 975
Rahoituksen rahavirta	-3 527	-3 330
Rahavarojen muutos	-5 251	313
Rahavarat 31.12.	6 769	12 021
Rahavarat 1.1.	12 021	11 707

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT 1000 €	2019	2018
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä		
5 vuodelta, €	-174	3 412
Investointien tulorahoitus, %	74,5	88,2
Laskennallinen lainanhoitokate	1,06	0,95
Lainanhoitokate	1,20	1,16
Kassa riittävyys, pv	14	23
Asukasmäärä	20 177	20 600

<i>Investointien tulorahoitus, %</i>	2019	2018
<i>= 100 * Vuosikate / Investointien omahankintameno</i>		
Laskennallinen lainanhoitokate		
<i>= (Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + Laskennalliset lainanlyhennykset)</i>		
Lainanhoitokate		
<i>= (Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + Lainanlyhennykset)</i>		
Kassan riittävyys (pv)		
<i>= 365 pv x Rahavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudella</i>		
Kassasta maksut	-179 160 935	-177 416 885

Maksuvalmius säilyi kohtuullisena eikä vuoden aikana jouduttu käyttämään kassalainoja maksuval-

miuden turvaamiseksi. Kaupungin kassan riittävyys oli 10 päivää (23 pv v. 2018), tunnusluvun laskiessa kassalainan tarve lisääntyy.

Rahoitusasema ja sen muutokset

Kaupungin rahoitusasema tasaantui ja pitkäaikaisien lainojen määrä laski 38,3 milj. euroon (2018 42,9 milj.€). Rahavarojen muutos oli positiivinen.

Antolainasaamiset vähentyivät vuoden aikana noin 0,37 milj.€. Kaupungin omistamat yhtiöt vähensivät antolainojaan maksusuunnitelmien mukaisesti.

PITKÄAIKAISET OTTOLAINAT JA LYHENNYKSET								
pääoma	1.1.	nosto	lyhennys	31.12.	lis /väh	korot	lainaa €/as	korot €/as
2009	37 111 904	10 000 000	7 485 797	39 639 380	2 514 203	1 176 625	1 726	51
2010	39 639 380	6 705 248	7 101 214	39 243 414	-395 966	882 523	1 729	39
2011	39 243 414	10 000 000	7 102 887	42 140 527	2 897 113	992 251	1 871	44
2012	42 140 527	10 000 000	7 226 479	44 914 048	2 773 521	1 081 504	2 008	48
2013	44 914 048	4 000 000	6 918 405	41 995 643	-2 918 405	842 572	1 896	38
2014	41 995 643		10 688 849	31 306 794	-10 688 849	753 220	1 435	34
2015	31 306 794	4 000 000	4 484 136	30 822 658	-484 136	506 575	1 431	24
2016	30 822 658	11 000 000	4 092 100	37 712 566	6 889 908	556 438	1 767	26
2017	37 712 566	10 000 000	4 263 577	43 448 989	5 736 423	354 810	2 080	17
2018	43 448 989	4 000 000	4 530 910	42 918 078	-530 910	314 086	2 083	15
2019	42 918 078		4 531 553	38 386 525	-4 531 553	278 550	1 902	14

KAUPUNGIN ANTOLAINAT								
pääoma	1.1.	uudet	lyhennys	31.joulu	lis /väh	korot	lainaa €/as	korot €/as
2010				6 374 048		154 778	281	7
2011	6 374 048	1 970 000	919 325	7 424 723	1 050 675	172 891	330	8
2012	7 424 723		831 782	6 509 905	-831 782	146 018	291	7
2013	6 509 905	246 000	854 950	5 900 955	-608 950	105 506	266	5
2014	5 900 955	1 378 000	495 548	6 783 407	882 452	119 600	311	5
2015	6 783 407	70 000	435 854	6 417 553	-365 854	84 332	298	4
2016	6 417 553	138 600	641 610	5 914 543	-503 010	52 349	277	2
2017	5 914 543	154 000	610 616	5 457 927	-456 616	47 723	261	2
2018	5 457 927	850 000	347 104	5 960 822	502 896	40 646	289	2
2019	5 960 822	950 000	1 320 481	5 590 341	-370 481	39 149	277	2

Tase ja sen tunnusluvut

Taseen omavaraisuus, joka mittaa kunnan kykyä selviytyä pitkällä tähtäyksellä sitoumuksistaan, parani hieman edellisvuodesta. Omavaraisuus on lähellä kuntasektorin keskimääräistä omavaraisuusastetta, joka oli vuonna 2018 kunta-sektorilla 59,6 %. Suhteellinen velkaantuneisuus

kertoo kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin kunnan vieraan pääoman takaisinmaksuun. Suhteellista velkaantuneisuutta kuvaava tunnusluku on hienoisesti huonontunut.

TASE JA SEN TUNNUSLUVUT		
VASTAAVAA	2019	2018
	1 000 €	1 000 €
PYSYVÄT VASTAAVAT	126 290	127 552
Aineettomat hyödykkeet	437	539
Tietokoneohjelmistot	173	20
Muut pitkävaikutteiset menot	264	519
Aineelliset hyödykkeet	103 751	104 542
Maa- ja vesialueet	17 048	17 207
Rakennukset	50 002	51 651
Kiinteät rakenteet ja laitteet	34 674	33 191
Koneet ja kalusto	1 317	789
Muut aineelliset hyödykkeet	72	72
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	638	1 632
Sijoitukset	22 102	22 471
Osakkeet ja osuudet	15 515	15 513
Muut lainasaamiset	5 590	5 961
Muut saamiset	997	997
VAIHTUVAT VASTAAVAT	20 795	25 382
Vaihto-omaisuus	247	267
Valmiit tuotteet ja tavarat	247	267
Saamiset	13 779	13 095

Lyhytaikaiset saamiset	13 779	13 095
Myyntisaamiset	10 775	9 661
Lainasaamiset	942	864
Muut saamiset	1 492	1 639
Siirtosaamiset	570	931
Rahoitusomaisuusarvopaperit	61	61
Osakkeet ja osuudet	61	61
Rahat ja pankkisaamiset	6 708	11 959
VASTAAVAA	147 085	152 934
VASTATTAVAA	2019	2018
OMA PÄÄOMA	83 750	86 118
Peruspääoma	77 660	77 660
Muut omat rahastot	6 692	6 692
Edellisten tilikausien ylijäämä /alijäämä (-)	1 766	252
Tilikauden ylijäämä / alijäämä (-)	-2 368	1 514
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	3 632	3 878
Poistoero	3 632	3 878
PAKOLLISET VARAUKSET		
Muut pakolliset varaukset	330	330
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	692	754
Lahjoitusrahastojen pääomat	425	497
Muut toimeksiantojen pääomat	267	257
VIERAS PÄÄOMA	58 681	61 854
Pitkäaikainen	35 008	40 531
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	33 389	38 345
Lainat julkisyhteisöiltä	21	45
Ostovelat	0	625
Muut velat / Liittymismaksut ja muut velat	1 598	1 516
Lyhytaikainen	23 673	21 323
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	4 956	4 511
Lainat julkisyhteisöiltä	21	17
Lainat muilta luotonantajilta	2 830	1 806
Saadut ennakot	2	2
Ostovelat	8 553	7 555
Muut velat / Liittymismaksut ja muut velat	896	890
Siirtovelat	6 415	6 542
VASTATTAVAA	147 085	152 934
TASEEN TUNNUSLUVUT		
Omavaraisuusaste, %	59,41	58,85
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	34,54	36,78
Kertynyt yli-/alijäämä, (1000 €)	-602	1 766
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	-30	86
Lainakanta 31.12. (1000 €)	41 217	44 724
Lainakanta 31.12. €/asukas	2 043	2 171
Lainat ja vuorkavastuut, 31.12. (1000 €)	59 804	63 866
Lainat ja vuorkavastuut, €/asukas	2 964	3 100
Lainasaamiset, (1000 €)	5 590	5 961
Asukasmäärä	20 177	20 600
Omavaraisuusaste, %		
= $100 * (\text{Oma pääoma} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$		
Suhteellinen velkaantuneisuus, %		
= $100 * (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$		
Kertynyt ylijäämä (alijäämä)		
= Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		
Lainakanta 31.12.		
= Vieras pääoma - (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat)		
Lainat ja vuorkavastuut, 31.12.		
= Vieras pääoma -(Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat) + Vuorkavastuut		
Lainasaamiset		
= Sijoituksiin merkityt jvk-lainasaamiset ja Muut lainasaamiset		

Kokonaistulot ja –menot

Kokonaistulot ja- menot			ulkoiset		
kaupunki ja liikelaitokset			MENOT		
TULOT	1 000 €	%	1 000 €	%	
Varsinainen toiminta			Varsinainen toiminta		
toimintatuotot (ulkoiset)	42 473	24,61 %	toimintakulut (ulkoiset)	165 471	92,71 %
verotulot	84 863	49,17 %	-valmistus omaan käyttöön	-342	-0,19 %
valtionosuudet	42 543	24,65 %			0,00 %
korkotuotot	46	0,03 %	korkokulut	359	0,20 %
muut rahoitustuotot	1 060	0,61 %	muut rahoituskulut	2	0,00 %
satunnaiset tuotot		0,00 %	satunnaiset kulut		
Tulorahoituksen korjaukset			Tulorahoituksen korjaukset		
pysyvien vastaavien myyntivoitot	-184	-0,11 %	+/- pakollisten varausten muutos		
pysyvien vastaavien myyntitappiot	58	0,03 %			
Investoinnit			pysyvien vastaavien myyntitappiot		
rahoitusosuudet investointimenoihin	126	0,07 %	Investoinnit		
pysyvien vastaavien myyntitulot	285	0,17 %	investoinnit	7 504	4,20 %
Rahoitustoiminta			Rahoitustoiminta		
antolainasaamisten vähennykset	1320	0,76 %	Antolainasaamisten lisäykset	950	0,53 %
pitkäaikaisten lainojen lisäys		0,00 %	pitkäaikaisten lainojen vähennys	4 531	2,54 %
lyhytaikaisten lainojen lisäys		0,00 %	lyhytaikaisten lainojen vähennys	0	0,00 %
oman pääoman lisäykset			oman pääoman vähennykset		
Kokonaistulot yhteensä	172 590	100,00 %	Kokonaismenot yhteensä	178 475	100,00 %

Taulukon täsmäytys			
muut maksuvalmiuden muutokset	-332	Kokonaistulot	172 590
kassavarojen muutos	-6 217	kokonaismenot	178 475
	5 885	erotus	5 885
erotus , jos samanmerkkiset /summa, jos erimerkkiset			

Konsernin toiminta ja talous

Konserniyhtiöt ja kuntayhtymät	Kotipaikka	Omistus
Tytäryhteisöt		
Kiinteistö Oy Jämsänmäki	Jämsä	100,00 %
Kiinteistö Oy Jämsän Hekohalli	Jämsä	100,00 %
Kiinteistö Oy Jämsän Komposiittihalli	Jämsä	100,00 %
Jämsän Yrityskiinteistöt Oy	Jämsä	100,00 %
Jämsän Aluelämpö Oy	Jämsä	100,00 %
Himos Infra Oy	Jämsä	100,00 %
Jämsek Oy	Jämsä	100,00 %
Kiinteistö Oy Koskenpään Terveystalo Oy	Jämsä	79,60 %
Kiinteistö Oy Jämsänkosken Koivutie 4	Jämsä	59,74 %
Längelmäki Halli Oy (jäähalli)	Jämsä	57,18 %
Kuntayhtymät		
Keski-Suomen Liitto	Jyväskylä	8,92 %
Pirkanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä	Tampere	1,30 %
Jyväskylän Ammattikoulutuskuntayhtymä	Jyväskylä	17,88 %
Yhteis- ja omistusyhteisyydet 20 - 50% Ei eliminoida saatavia, velkoja , ostoja, myyntejä		
Jämsän Terveys Oy	Jämsä	49,00 %
Himos Matkailu Oy	Jämsä	25,00 %
Jämsänjokilaakson Jäähalli Oy	Jämsä	26,64 %
Muut yhteisöt , ei yhdistelty		
Jämsänkosken Tekojäärata Oy	Jämsä	19,20 %
Koskenpään Kehittämissyhtiö Oy	Jämsä	7,50 %

Konsernin toiminnan ohjaus

Maaliskuussa 2018 kaupunginvaltuusto on hyväksynyt päivitetyn konserniohjeen ja omistajapolitiikan linjaukset nykyiselle valtuustokaudelle.

Vuoden 2019 talousarviossa on määritelty konserniyhteisöille toiminnan tavoitteet ja tavoitetasot, jotka perustuvat pääosin yhtiöiden omien toimielmien ja konsernikeskustelujen linjauksiin. Valtuustokauden omistajapolitiikan päälinjana on ollut, että konsernirakennetta selkiytetään myymällä ja purkamalla pieniä, kaupungin toimintaan kuulumattomia yhtiöitä. Toiminnan selkiyttämiseksi on aiempina vuosina tehty myös fuusioita. Vuoden 2019 aikana konsernirakenteeseen vaikuttavia toimenpiteitä ei tehty. Toiminnan kannattavuus on kriteerinä eräille yhtiöille merkittävä, suurin osa varsinaisista konserniyhtiöistä kuitenkin on riippuvaisia kaupungin toiminnasta ja yleisestä kaupungin toiminnan kehityksestä.

Tytäryhteisöt

Kiinteistö Oy Jämsänmäki

Kiinteistö Oy Jämsänmäen pääasiallinen toimiala on vuokra-asuntojen omistaminen ja vuokraaminen. Yhtiö on muodostunut nykyiseen laajuuteensa fuusioiden kautta. Jämsän kaupunki on joutunut tukemaan sulautuvia yhtiöitä, jotta fuusiot on pystytty toteuttamaan.

Taulukossa alla on yhtiön omistamat asunnot, niiden sijainti ja käyttöaste eriteltynä. Vuoden 2019 aikana myytiin kerrostalo Kaipolasta sekä loppuvuodesta

Konserniyhtiöiden seuranta ja ohjausta on toteutettu merkittävimpien konserniyhtiöiden kanssa käydyissä konsernikeskusteluissa. Konsernikeskusteluita vuoden 2019 aikana on käyty asiapohjalta, eli silloin kuin asioiden hoito on vaatinut keskinäisiä keskusteluja. Keskusteluiden pohjalta kaupunginhallitus on saanut tietoa meneillään olevista asioista ja tarvittaessa pystynyt tekemään toiminnan linjauksia. Konsernin ohjausta on tytäryhtiöissä terävöitetty, tavoitteena on ollut kaupungin parempi ohjausvoima sekä tarve ohjata toiminnallisesti konsernia kokonaistalouden kannalta optimaalisesti. Vuonna 2010 perustettuun konsernitiliin ovat liittyneet kaikki huomattavimmat konsernin tytäryhtiöt. Konserniyhtiöitä on kehoitettu tilikauden 2019 aikana luopumaan muista pankkitileistä kuin kaupungin hoitamasta konsernitilistä.

tyhjennettiin Jämsänkoskelta kerrostalo purkua varten. Näissä kohteissa oli yhteensä 46 asuntoa. Vaikka purettavan kerrostalon 16 asutusta asunnosta onnistuttiin ohjaamaan asukkaat yli 80% Jämsänmäen kohteisiin, yhtiön asuntojen kokonaiskäyttöaste laski tilikauden aikana. Tavoitetaso on yli 90 %, mutta tilikauden lopussa käyttöaste oli vain noin 81%.

Vuosi	Käyttöaste %				Tyhjät asunnot				Asunnot yhteensä			
	2016	2017	2018	2019	2016	2017	2018	2019	2016	2017	2018	2019
Seppola	88,20 %	86,30 %	89,30 %	83,60 %	49	57	39	62	450	414	394	378
Halli	63,60 %	63,60 %	69,70 %	63,60 %	12	12	10	12	33	33	33	33
Länkipohja	80,00 %	80,00 %	90,90 %	81,80 %	5	5	1	2	25	25	11	11
Vanha Jämsänmäki	86,07 %	85,00 %	87,70 %	82,00 %	66	74	50	76	508	472	438	422
Jämsänkoski	82,50 %	79,60 %	76,30 %	79,00 %	42	49	52	43	240	240	240	210
Koskenpää	87,50 %	75,00 %	75,00 %	87,50 %	1	2	2	1	8	8	8	8
Kokonaiskäyttöaste	84,90 %	82,63 %	83,38 %	80,98 %	109	125	104	120	756	720	686	640

Oleellisin syy vajaakäyttöön on paikkakunnan väestönkehitys. Jämsän väestönkehitys on ollut koko 2000-luvun negatiivinen. Kuluneen tilikauden aikana väkiluku väheni lähes 400 asukkaalla. Seuraavan kahdenkymmenen vuoden aikana väkiluvun ennustetaan putoavan edelleen lähes neljänneksellä. Tämä kehitys näkyy suoraan asuntojen tarpeessa ja yhtiöllä on tulevana vuosina edelleen tarvetta sopeuttaa asuntokantaansa vastaamaan alueen asuntotarvetta.

Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus ARA avustaa rakennusten purkamisessa. Vuoden

2019 lopulla saadun päätöksen mukaan Jämsänkosken kerrostalokohteen purkamiseen saadaan 70% avustus. Vuosina 2020 – 2022 avustusta on mahdollisuus saada jopa 90% purkukustannuksiin. Tällä on todennäköisesti vaikutusta yhtiön päätöksentekoon ja toimenpiteiden aikatauluun.

Myös keskimääräinen asuntokunnan koko on vuosi vuodelta pienentynyt. Tästä syystä yhtiön asuntokanta ei täysin vastaa nykyiseen kysyntään. Pienet yksiöt ovat edelleen melko helposti vuokrattavissa, mutta isompia kaksioita ja kolmioita on runsaasti vapaana.

Hyväksytyt vuokra-asumisen kehittämissuunnitelman mukaisesti yhtiön vuokrattavia asuntoja vähennetään eri toimenpitein siten, että yhtiöllä on suunnitelmakauden jälkeen noin 500 vuokrattavaa asuntoa. Suunnitelmassa on karotettu yhtiön lainat, asunnot ja talot sekä niiden kunto ja korjaustarve. Myytävistä kohteista saatava myyntitulo on käytettävä pääosin myytävien kohteiden jäljelle olevien lainojen maksumuun, jotta vuokrakorotustarve olisi maltillinen.

Yhtiöllä oli 31.12.2019 omistuksessaan asuinvuokrataloja (vuokranmääritysyksiköitä) 34 kpl. Lisäksi yhtiöllä on omistuksessa 5 asunto-osaketta Länkipohjassa. Vuokrattavia asuntoja yhtiöllä on yhteensä 640 kpl (tilikauden lopussa

tyhjä, purettava Puistolantie 23 putsattu luvusta). Asuntojen huoneistoala on 34495 m². Lisäksi yhtiöllä on kahdessa kohteessa tiloja vuokrattuna yhdistys- ja harrastustoimintaan. Asunnot sijoittuvat Jämsän, Jämsänkosken, Hallin, Länkipohjan ja Koskenpään taajamiin.

Yhtiön asuntojen vähentäminen ei ole ollut mahdollista ilman konsernin emoyhteisön tukea. Yhtiön rahoitusasema on edelleen huono, hienoisesta paranemisesta huolimatta. Yhtiö ei ole korottanut vuokria viime vuosina, eikä myöskään vuodelle 2020. Vuokrakorotukset on nähty riskinä yhtiön käyttöasteen kehitykselle.

Kiinteistö Oy Jämsänmäki	2014	2014	2015	2016	2017	2018
Liikevaihto	3 959 179	3 813 172	3 582 283	3 906 365	3 586 447	3 170 036
Tilikauden tulos	-914 513	-125 853	-984 071	482 171	224 121	61 682
Taseen loppusumma	18 113 319	18 092 590	16 947 439	16 323 508	15 729 401	14 794 188
Lainakanta	14 902 543	14 792 773	14 447 830	13 128 106	12 146 586	10 975 290
Kaupungin myöntämät lainat *)	3 385 950	2 444 765	2 870 915	2 573 433	2 888 897	2 532 189
Yhtiön opo/Peruspo	191 230	191 230	191 230	191 230	191 230	191 230
SVOP/+muut rahastot	1 774 889	1 774 889	1 774 889	1 774 889	1 774 889	1 774 889
Tilikausien vli-/alijäämät	1 193 554	160 530	-823 541	- 341 370	- 255 547	- 255 547
Kaupungin rahasisjoitus	2 191 230	2 191 230	2 191 230	2 191 230	2 191 230	2 191 230
Muu omistajan po.sijoitus	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000
Kaupungin pääomalinat	85 823	85 823	85 823	85 823	85 823	85 823
Maksetut osingot/pääoman palautus yms.						
Kaupungin sijoitus yhtiöön	5 577 180	4 635 995	5 062 145	4 764 663	5 080 127	4 723 419
Kaupungin takaukset**)	9 373 329	9 905 970	10 433 582	9 672 469	9 022 469	8 221 664

Omaisuus on yhtiön taseessa liian suuressa arvossa ja yhtiön tekemät poistot ovat edelleen alle EVL:n maksimipoistojen. Yhtiön tavoitteena on saada taloutensa tervehdytettyä. Haasteena on yhtiön rakennusten korkeat omaisuusarvot sijaintiinsa ja varustukseensa nähden. Yhtiön kiinteistökanta on suurelta osin ikääntynyttä ja peruskorjaustarpeita olisi paljon enemmän kuin mihin resurssit riittävät. Monen kohteen kunto ei täytä asunnonhakijoiden vaatimustasoa, joten tämäkin on osaltaan vaikuttamassa yhtiön käyttöasteeseen. Vuoden 2019 suurin investointi oli Auvilantie 12-14 kohteen käyttövesijohtojen uusiminen.

Hallinnollinen yhteistyö toimii kaupungin talouspalveluiden ja sosiaalitoimen kanssa. Yhtiö on palkannut asumisneuvojan, jonka toimenkuvana on hoitaa vuokra-asuntoa hakevien ja niissä asuvien henkilöiden asioita. Asumisneuvoja auttaa

kaikkia vuokrala asuvia ja myös yksityisiä vuokranantajia. Tavoitteena on yhteistyöllä paremmin ohjata eri vuokralaisryhmien rahatilanteen hallintaa ja välttää myös vuokralaisten kannalta hankalia tilanteita. Yhtiössä työskentelee lisäksi asunto-sihtööri sekä toimistosihtööri. Kiinteistö Oy Jämsänmäen toimitusjohtaja on yhteinen Jämsän Yrityskiinteistöt Oy:n kanssa. Tilikauden aikana yhtiön henkilöstön määrä väheni yhdellä erillisen kiinteistömestarin toimen jäädessä pois.

Yhtiön rahoitustilanne on edelleen heikko. Lainamäärä on liikevaihtoon ja rahoitusvarallisuuteen sekä myös kiinteistöjen kuntoon nähden liian korkea, pitkäaikaista lainaa on lähes 11 miljoonaa euroa. Vaikka tilikauden tulos näyttää maltillista voittoa, suuren lainamäärän ja siitä seuraavien vuotuisten lainanlyhennysten vuoksi yhtiön kassavirrassa on vajausta ja riittävä panostus kiinteistöjen korjauksiin ei ole tulo-rahoituksella mahdollista.

Kiinteistö Oy Jämsän Hekohalli

Yhtiö omistaa ja hallinnoi Patria Aviation Oy:n käytössä olevaa avioniikkatuotannon toimitilarakennusta (Passi) ja NH90-helikoptereiden kokoonpanohallia, joka on rakennettu HW-hallin (Hawk) yhteyteen. Yhtiön hallitseman tuotanto- ja toimistorakennusten laajuus on 8.460 kem² ja 48.184 ra-

m³. Yhtiö rakennutti vuonna 2011 lisätiloja Avioniikkahalliin. Toimenpiteellä turvattiin Patrian nykyisen lentokoneiden tekniikan huoltotoiminnan jatkuminen ja tulevaisuuden kunnostustöiden sujuminen. Kaikkiaan laajennusosalla turvattiin noin 60 henkilön työpaikka.

Vuosi	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Liikevaihto	556 452	541 935	541 935	541 935	541 935	525 806	503 225
Tilikauden tulos	3 319	23 635	44 646	49 293	72 589	68 303	61 198
Lainakanta	3 586 517	3 176 263	2 766 009	2 355 755	1 945 501	1 535 247	1 124 993
Taseen loppusumma	4 642 564	4 251 710	3 883 168	3 565 590	3 207 664	2 875 911	2 548 212
Yhtiön opo/Peruspo	1 009 566	1 033 201	1 077 848	1 127 141	1 199 730	1 268 033	1 329 231
Tilikausien vli-/alijäämät	-690 434	-666 799	-622 152	-572 859	-500 270	-431 967	-370 769
Kaupungin Pääomasijoitus	1 700 000	1 700 000	1 700 000	1 700 000	1 700 000	1 700 000	1 700 000

Kiinteistö Oy Jämsän Komposiittihalli

Yhtiö omistaa ja hallinnoi komposiittituotantolaitoksen toimitiloja, jotka on vuokrattu 20 vuoden vuokra- ja lunastussopimuksella Patria Aerostuctures Oy:lle. Yhtiö on perustettu vuonna 2001. Lainojen lyhennykset ovat alkaneet keväällä 2004. Yh-

tiön verollinen liikevaihto on miljoona euroa vuokratuloa. Vuokra perustuu pääoma- ja hallintokuluihin. Yhtiön lainoista pääosa on vaihtuvakorkoisia. Vuonna 2019 korkotaso oli edelleen alhainen. Vuokralainen on ulkoistanut kiinteistökannan huollon ja kunnossapidon Caverion Oy:lle.

Vuosi	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Liikevaihto	638 821	631 452	638 710	722 581	727 580	735 484	725 806
Tilikauden tulos	77 617	92 917	115 807	189 341	198 020	208 576	204 985
Lainakanta	4 931 680	4 351 408	3 771 136	3 190 864	2 610 592	2 030 320	1 450 048
Taseen loppusumma	5 632 451	5 144 011	4 679 711	4 299 626	3 907 809	3 533 628	3 171 841
Yhtiön opo/peruspo 31.12	659 357	752 274	868 080	1 057 421	1 255 441	1 464 017	1 669 002
Tilikausien vli-/alijäämät	-1 040 643	-947 726	-831 920	-642 579	-444 559	-235 983	-30 997
Kaupungin pääomasijoitus	1 700 000	1 700 000	1 700 000	1 700 000	1 700 000	1 700 000	1 700 000
Kaupungin takaukset/tätetaka	1 516 000	1 337 600	1 159 200	980 800	802 400	624 000	445 600

Jämsän Yrityskiinteistöt Oy

Tilikausi 2019 oli yhtiölle poikkeuksellinen. Verohallinto antoi yhtiölle tilikaudella 2019 ennakkoratkaisun vuokratuottojen käsittelyyn liittyen. Ennakkoratkaisussa kolmen kiinteistön vuokrasopimukset tulkittiin kiinteistön myynneiksi ja ratkaisun mukaan kohteiden vuokratulot on käsiteltävä kirjanpidossa arvonnäköverottomana kiinteistön myyntinä vuoden 2019 alusta lähtien. Yhtiö on tehnyt ennakkoratkaisusta valituksen, jonka käsittely on tilinpäätöshetkellä kesken.

Tästä johtuen, huolimatta siitä, että yhtiön toiminta ja kyseisten tilojen käyttö ja omistus ovat säilyneet muuttumattomina, yhtiön liikevaihto putoaa yli 40 % ja tulos jää tappiolliseksi. Vuokratulo edellä mainittujen kohteiden osalta oli tilikauden ajalta 445.384,74 euroa, jota ei aiemmista vuosista poiketen kirjattu tulosvaikutteiseksi eräksi, vaan sitä kohdeltiin kiinteistön myyntinä.

Jämsän Yrityskiinteistöt Oy	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Liikevaihto	1 312 271	1 276 389	1 208 696	1 113 141	954 087	1 021 354	597 588
Tilikauden tulos	231 402	249 728	199 790	102 798	59 050	-11 515	-375 149
Taseen loppusumma	8 877 473	8 197 723	7 647 735	7 053 576	7 820 878	7 254 021	6 846 369
Lainakanta	7 588 770	7 060 986	6 413 425	5 860 867	5 413 532	4 901 984	4 842 647
Kaupungin myönt. lainat (muut kuin po-lainat)	1 725 000	1 725 000	1 575 000	1 425 000	1 275 000	1 050 000	1 236 430
Yhtiön opo/Peruspo	-94 070	155 659	355 449	458 248	517 296	505 781	130 632
SVOP/rahastot	446 377	446 377	446 377	446 377	446 377	446 377	446 377
Tilikausien vli-/alijäämät	-2 171 849	-1 940 447	-1 690 719	-1 490 929	-1 388 131	-1 399 646	-1 774 795
Kaupungin rahasijoitus	1 932 708	1 932 708	1 932 708	1 932 708	1 932 708	1 932 708	1 932 708
Muu omistajan pääsijoitus (sis.ed.)	1 039 954	1 039 954	1 039 954	1 039 954	1 039 954	1 039 954	1 039 954
Kaupungin myönt. pääomalainat	446 377	446 377	446 377	446 377	446 377	446 377	446 377
Maksetut osingot/pääoman palautus ym							
Kaupungin kokonaissijoitus yhtiöön	3 657 708	3 657 708	3 507 708	3 357 708	3 207 708	2 982 708	3 169 138
Kaupungin takaukset	5 527 429	4 935 694	4 284 363	3 395 912	4 595 912	3 951 032	3 555 932

Vuokrattavia rakennuksia on 8 kpl, 27.296 m², jotka sijaitsevat kaikki Jämsän kaupungissa. Rakennuk-

set ovat yhtiön omilla ja vuokratonteilla. Merkittävimmät kohteet ovat Jyki Oy:n laajennukset 7.500 m² ja Jalostamontie 1 (Thyssenkrupp Aerospace

Finland Oy) 9.440 m². Tavoitteena on tilojen käyttöasteen pitäminen yli 95 %:ssa, perittävät vuokrat pidetään markkinahintaisina. Käyttöaste tilikaudella 2019 oli tilinpäätöshetkellä 100 %. Omistajapoliittisena tavoitteena on pitää käyttöaste korkeana vuokraustoiminnassa, ja myydä kiinteistöjä vuokralaisille tai Jämsän alueelle tuleville yrityksille siten, että mahdollistetaan toimitilojen rakentamista uusille yrityksille. Yrityksen toimitilojen myynneissä on aikaisemmin syntynyt tasetappioita, jotka ovat johtuneet lunastussumman ja käyttöomaisuuden poistoterien kohtaamattomuudesta,

ongelma on poistumassa tasapoistojen myötä.

Yhtiön suunnitelmissa on ollut myös vastaanottohallin rakentaminen Myllymäki II -teollisuusalueelle. Hanke jouduttiin edellä mainitun verohallinnon ratkaisun vuoksi keskeyttämään, koska tiloista kiinnostuneiden yritysten kanssa oli suunniteltu käytettävän samaa sopimustekniikka. Hankkeen käynnistämiseksi etsitään tulevalle tilikaudella vaihtoehtoisia malleja. Toinen suunnitelmissa oleva hanke on Juustotie 12 (ent. Lukkoilantie 33, Juustola) laajennus.

Jämsän Aluelämpö Oy

SELITE	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Lämmön tuotto MWh	132.039	131.897	124.050	132.488	125.425	119.313	115.897
Asiakkaat lkm	472	479	434	494	517	530	537
Asiakkaista pientaloja	138	141	141	142	159	168	171

Yhtiö on perustettu vuonna 1979 ja työllistää 6 henkilöä. Jämsän kaupunki omistaa yhtiöstä 100 % ja yhtiö kuuluu kaupungin strategiaan omistuksiin. Jämsän Aluelämpö Oy:n toimialana on kaukolämmön tuottaminen ja jakelu. Toiminta-alueena on

Jämsän kaupungin alue. Jämsän ja Jämsänkosken kaukolämpöverkot on yhdistetty vuonna 2011. Hallin taajamassa kaukolämpöä tuotetaan pääosin kotimaisilla polttoaineilla. Vuonna 2017 valmistui biolämpölaite, jolla korvattiin raskasöljykattila.

Vuosi	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Liikevaihto	5 832 147	6 029 156	6 194 382	6 316 926	6 713 404	6 161 488	5 760 680	5 756 939
Tilikauden tulos	281 681	373 802	425 100	940 910	1 104 804	744 694	535 214	506 206
Taseen loppusumma	8 068 115	8 040 063	7 968 186	9 266 267	10 556 508	11 022 937	10 686 383	10 771 649
Yhtiön osakepääoma.	200 000	200 000	200 000	200 000	200 000	200 000	200 000	200 000
Tilikausien yli-/alijäämä.	2 395 796	2 617 477	2 931 279	3 296 379	4 157 289	5 162 093	5 906 788	5 642 001
Oma pääoma	2 877 477	3 191 279	3 556 379	4 437 289	5 462 093	6 106 787	5 842 001	5 548 207
Kaup. myönt. lainat	347 953	78 947						
Kaupungin takaukset	120 000							
Kaupungin pääomasij.	200 000	200 000	200 000	200 000	200 000	200 000	200 000	200 000

Jämsänjokilaaksossa myytävä lämpö hankitaan pääosin paikkakunnan paperitehtailta. Yhtiön tehtävä on toimittaa kaupungille, yrityksille ja sen asukkaille edullista lämmitysenergiaa ja maksaa omistajalle kohtuullista vuosittaista sijoitetun pääoman tuottoa. Vuosi 2019 oli edellisvuosien tapaan erityisen leuto. Lämmönmyynti väheni edellisvuoteen nähden noin 0,06 %. Uutta verkostoa raken-

nettiin ja Keskuskadun saneeraus valmistui keväällä 2019. Syksyllä 2019 Kaipolan verkoston saneeraus aloitettiin ja se valmistuu 2020 kesällä. Yhtiön talous on hyvässä kunnossa. Yhtiö maksoi vuonna 2019 tuloksestaan omistajalle 300.000 euron osingon ja voittovaroistaan joulukuussa 2019 vielä 500.000 euron lisäosingon.

Himos-Infra Oy

Yhtiön toimialana on vesihuoltopalvelujen tuottaminen Himoksen matkailukeskuksen alueella. Yhtiö rakennuttaa tai tarvittaessa vuokraa / ostaa kaupungilta/ liikelaitokselta tarvitsemansa verkostot

laitteineen. Alueen suuria vesihuollon investointeja selvitetään yhteistyössä Jämsän veden ja kaupungin kanssa tarkoituksena saada edullisin lopputulos kokonaisuuden kannalta.

Vuosi	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Liikevaihto	357 418	400 742	398 447	348 489	353 482	445 154
Tilikauden tulos	19 022	48 915	28 560	16 083	-33 779	14 932
Taseen loppusumma		2 367 071	2 366 879	2 341 030	2 309 571	2 367 594
Pysyvät vastaavat 31.12.	1 159 217	1 245 918	1 249 991	1 223 053	1 138 706	1 149 781
Yhtiön opo/peruspääoma	109 261	2 156 196	2 094 756	2 110 979	2 077 060	2 091 993
SVOP/+muut rahastot	90 000	90 000	0	0	0	0
Tilikausien yli-/alijäämät	-99 761	1 917 281	1 966 196	1 994 756	2 010 839	1 977 060
Kaupungin pääomasijoitus	190 000	190 000	100 000	100 000	100 000	100 000

Vuoden 2013 aikana yhtiö muutti liittymismaksun pelkästään siirtokelpoiseksi, jolloin liittymismaksu on arvonlisäverollinen ja saadut maksut kirjataan tuloksi tuloslaskelmaan. Yhtiön ja Jämsän Vesi liikelaitoksen välisen sopimuksen mukaisesti yhtiö maksaa liikelaitokselle kulloinkin voimassa olevan vesihuoltotaksan mukaista käyttömaksua. Yhtiö rakennutti v. 2019 aikana vesihuoltoa muun kunnallistekniikan rakentamisen yhteydessä Himosraitin alueelle. Samassa yhteydessä toteutettiin vesihuoltolinjojen muutostöitä Laaksolantien risteyksessä

Länsikeskuksen asemakaava-alueella. Lisäksi yhtiö on ollut mukana Himos-alueen kaavoitukseen ja rakentamiseen liittyvissä hankkeissa.

Yhtiölle on v. 2014 laadittu valvontatutkimusohjelma, ohjelmaan sisältyy mm. jatkuvan valvonnan näytteiden otto vesihuoltoverkostosta ja toimintaohjeistus esim. vesihuollon häiriötilanteissa. Vesihuoltoverkostojen suunnittelua ja rakentamista valvotaan. Verkostoa ja siihen liittyviä pumppaamoja ja laitteita hoitaa tehtävään koulutettu henkilöstö. Yhtiön vakuutukset ovat ajantasaiset, ne on päivitetty v. 2018.

SELITE	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Liittymäasiakkaat	451	465	477	491	504	509
Vesilaskutus m ²	53 987	49 359	59 809	49 174	53 243	62 714
Putkistot km	32	32	34	35	35	35
Paineenkorotuspumppaamot	2	2	2	2	2	2
Jätevedenpumppaamot	5	6	6	6	6	6
Pysyvien vastaavien arvo TP:ssä	1 159 217	1 245 918	1 249 991	1 223 053	1 138 706	1 149 781

Jämsek Oy

Kehittämisyhtiö Jämsek Oy:n toimintavuosi oli yhtiön 26. ja EU-ohjelmakauden 2014 – 2020 kuudes vuosi. Jämsek Oy:n perustehtävä on toimia asian- tuntujaorganisaationa yritysten neuvonta-, kasvu- ja kehittämispalveluissa sekä toimia aluekehittäjänä Jämsän edunvalvonta- ja verkostotyössä. Koulutuspalveluiden kehittäminen yhteistyössä Jämsän kaupungin sekä yritysalamän kanssa on ollut uusi

kehittämispotentiaali ja sen puitteissa myös Jämsekin yhtiöjärjestykseen tehtiin muutos opetuspalveluiden myyntitoiminnan mahdollistamiseksi. Jämsek on toteuttanut yhtiöjärjestyksen mukaista tehtävänsä, yhtiön strategiaa ja tavoitteita sekä ollut vahvasti mukana Jämsä-strategian valmistelussa.

Vuosi	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Liikevaihto	789 500	732 511	489 580	459 745	449 385	533 711	520 728	549 095	553 856
Tilikauden tulos	-726	7 382	-85 494	-626	-708	-239	-1 866	-496	-65
Taseen loppusumma	693 523	575 516	416 409	430 557	362 688	386 975	379 528	387 149	390 987
Yhtiön opo/Peruspo	551 041	443 248	341 048	347 719	264 770	264 530	262 663	262 168	262 103
SVOP/rahastot	143 142	93 118	76 413	83 709	0	0	0	0	0
Tilikausien vli-/alijäämät	87 720	21 842	29 224	-56 270	-55 428	-56 135	-56 374	-58 241	-58 737

UPM viesti hyvästä tuloksesta ja ennätysellisestä rahavirrasta. Kuitenkin sopeuttamistoimenpiteitä toteutetaan UPM Jämsän ja Kaipolan tehtailla sekä Patrian Aerostructure-yksikössä. Jämsän seudun yritysten liikevaihdon kehitys on ollut maltillista tammi-syyskuun 2019 aikana; liikevaihdon kasvu oli +1,3 %, Jyväskylän +3,1 % sekä koko maan 3,4 % (Keski-Suomen Aikajana). Matkailuelinkeinon rekisteröidyt yöpymiset, yhteensä 217 000, vähenivät 8,8 % edellisestä vuodesta. Valtakunnallisesti rekisteröityjen yöpymisten kasvu oli noin 4 %:n luokkaa.

Jämsän seudun työttömyysaste joulukuussa 2019 oli 12,6 % (12,8 % 12/2018). Työttömyyden rakenteessa painottuvat alle 25-vuotiaat sekä yli 50-vuotiaat työttömät. Keski-Suomen työttömyysaste on

12,5 % ja valtakunnallinen 9,8 %. Merkittävä yritysten kasvun ja kehittämisen este on työvoiman saatavuuden ja sopivuuden näkökulma. Osaava Jämsä –hanke käynnistyi Jämsekissä elokuussa 2019 vastaamaan yritysten toiveeseen työvoiman ja alueen yritysmielikuvan vahvistamisesta. Väestömäärän ja syntyvyyden radikaali väheneminen on alueen elinvoiman merkittäviä haasteita.

Jämsekin strategiset painopisteet investointimarkkinoinnissa sekä yritystoiminnan kehittämisessä ovat olleet Himos, Halli, VT9/24 –risteysalue sekä Myllymäen yrityspuisto. Kylpyläinvestointi ei ole toistaiseksi realisoitunut Himoksella, ja alueen kasvun ja kehittämisen suhteen on odottavaa potentiaalia. Himos Master plan valmistui keväällä 2019 ja se antaa viitettä kehittämisen näkymiin. Kehittäminen vaatii strategista ja konkreettista edistämistä.

Hallin Datapuisto-alueen kehittymisen suhteen omistaja on viestinyt Suomen kilpailukyvyyn haasteista. Myllymäen teollisuusalueen ja VT9/24 markkinointia on toteutettu resurssien ja suunnitelmien mukaisesti.

Yrityksen perustanta on ollut reilun viidenneksen vähäisempää kuin edellisenä vuonna. Yrityksiä perustettiin Jämsään 70, kun edellisenä vuonna luku oli 88. Yritysten nettolisäys oli 22 kpl, kun vastaava luku edellisenä vuonna oli 32. Jämsekin tuella valmisteltujen yritystukien kokonaisrahoitus vastaa vuoden 2016 lukuja.

Toukokuussa 2019 Jämsän kaupunginhallitus nimisi työryhmän elinvoimatoimialan valmistele-

Yritysten neuvonta-, kasvu- ja kehittämispalvelut

Yritysten neuvontapalveluja sekä kasvu- ja kehittämispalveluja tuotettiin jämsäläisille ja Jämsään sijoittuville yrityksille. Yritysten perustanta oli vähäisempää kuin edellisenä vuonna. Kevytyrittäjäyys on kasvattanut asemaansa, mikä näkyy yritysten rekisteröinneissä. Perustamisneuvonnassa kävi huomattavasti vähemmän asiakkaita (57 hlöä) kuin vuonna 2018 (75 hlöä). Yritysten neuvonta-, kasvu- ja kehittämispalveluissa vuosi 2019 oli yritysten investointien osalta edellisvuoden tapaan hiljainen. Jämsekin neuvontatyön kautta syntyi arviolta noin 34 uutta työpaikkaa. Uudet työpaikat syntyivät pääosin perustamisneuvonnan kautta.

Yrityskaupoissa annettiin omistajanvaihdosneuvontaa, mm. kaupan määrittämisessä, rahoituksen hakemisessa ja kannattavuuden laskemisessa. Ulkopuolisia palveluja haettiin asiakkaille mm. verotusasioissa ja kauppakirjojen laadinnassa. Varsinaisesti yrityskauppoja ei toteutunut vuoden 2019 aikana.

Sijoittumispalvelut ja –markkinointi

Jämsek järjesti yrittäjille ja verkostokumppaneille tapahtumia, jotka liittyivät yhtiön strategian ja Keski-Suomen strategian painopisteisiin, kasvun ja kehittämisen teemaan. Tilaisuuksia järjestettiin 17 kpl ja niissä oli yhteensä 372 osallistujaa. Yritys- ja kuntavieraille järjestettiin pr-tilaisuuksia. Jämsek on markkinoinut ja välittänyt yrityksille tietoa tilaisuuksista, verkostoista, koulutuksista ja yhteistyökumppaneiden palveluista. Jämsekin somekanavia seurataan aktiivisesti.

Invest in Jämsä –sivuston kehittämistä jatkettiin. Sivustolle tuotettiin lisää yritystarinoita ja uutena sivustolle avattiin ”Asumaan Jämsään” ja ”Töihin

miseksi. Poliittinen tahtotila oli lähtökohtaisesti organisaatiomuutokseen. Toukokuussa 2019 Jämsekin kehittämispäällikkö Anna-Liisa Juurinen nimettiin Jämsän kaupungin va. kaupunginjohtajaksi. Jämsek Oy:n toimitusjohtaja oli työvapaalla elokuu 2019 - tammikuun alku 2020. Henkilöstömuutoksissa Jämsekissä oli lisäresurssina elokuu-joulukuun aikana Susanna Sinisaari-Kaislo, mutta myös työtehtäviä on jaettu vakituisen henkilöstön kesken. Henkilöstövajaus, organisaatiomuutostyö ja elinvoimaohjelman laatiminen, on siirtänyt Jämsekin työn painopistettä enemmän organisaation sisäiseen kehittämistyöhön ja kaikkiin asetettuihin tavoitteisiin ei pystytty vastaamaan, mikä näkyy Jämsekin toiminnan mittareissa.

Yritysten investointihankkeet (tuki 20 %) saivat avustusta 14.706 euroa, jolloin kokonaisinvestoinnit ovat olleet 73.530 €. Kehittämisasiavustusten määrä oli vuonna 2019 huomattavasti vähäisempi kuin edellisvuotena, jolloin tuen kohteena oli yksi isompi yrityksen investointi sekä kaksi Jämsekin hallinnoimaa yritysryhmähanketta (#himosjamsa ja SOTU-somella tulosta -digihankkeet).

Jämsekin kautta valmisteltiin 5 yritysten investointi- ja kehittämistukihakemusta, joiden yhteenlaskettu määrä oli 733.230 euroa. Jämsekin kautta haettujen investointiavustusten yhteismäärä oli 147.176 euroa. Luvuissa oli mukana yksittäinen yli 600.000 euron hakkuri-investointi, joka kuitenkin raukesi yrityksen tilanteen muututtua. Jämsekin valmistelema Osaava Jämsä –hanke sai 35.000 euron rahoituksen Keski-Suomen liitolta vuonna 2019. Hankkeen kokonaiskustannukset ovat 70.000 euroa

Jämsään” –osiot <https://investinjamsa.fi/>. Sivuston markkinoimiseksi tehtiin Facebook, Google Ads ja Youtube -kampanjoita. Almamedian kanssa toteutettiin kaksi asumiseen liittyvää kampanjaa Pirkanmaalla. Invest in Jämsä –uutiskirje ilmestyi kolme kertaa vuodessa. Lisäksi Invest in Jämsä –teema on näkynyt mm. himos.fi-sivustolla, Kakariston Ralli VIP –alueella, lyhtypylväsmainoksissa ja 9-tien tienvarsitaulussa. HimosJämsä –matkailumarkkinointia on toteutettu yhdessä #HimosJämsä ja SOTU –hankkeiden kautta. Lisäksi Jämsekistä on eri toimeksiannoissa autettu kaupungin matkailufoa ja koordinoitu HimosJämsä-matkailuesitteen toteutus.

Aluekehittäminen ja hankkeet

Aluekehittämistyössä vuonna 2019 on jatkettu korkea-asteen koulutuksen verkoston yhteistyötä, mm. psykologian ja liiketalouden opintojen aloittamisen suhteen Kristillisellä Kansanopistolla, Pro Ysitie ry:n edunvalvontaa, työllisyyden edistämisen ja yritysten ja oppilaitosten yhteistyötä Osaava

Himos Matkailu Oy

Himos Matkailu Oy perustettiin Himos matkailukeskuksen ja Jämsän yhteiseksi markkinointiyhtiöksi vuonna 2007. Yhtiön omistajina ovat Jämsän kaupunki, Jämsek Oy, Holiday Clyb Resorts Oy, Himos Resort Oy sekä Tobermore/HimosLomat Oy. Yhtiö

Längelmäki Halli Oy

Längelmäki Halli Oy:n kanssa on tehty sopimus yhteistyöstä, sopimus on voimassa 30.6.2020 asti. Sopimuksen mukaan yhtiö jatkaa toistaiseksi pääasiassa vapaaehtoisuudelta jäähallin toimintojen pyörittämistä Länkipohjassa. Yhtiölle annettava

Jämsänkosken Tekojäärata Oy

Jämsänkosken Tekojäärata Oy:lle myönnettiin 100.000 euron väliaikaisrahoituslaina ja 62.250 euron avustus EU-projektiin jäähallin pukukoppien ja oheistilojen rakentamiseksi vuonna 2016, ko. tilat valmistuivat vuonna 2017. Jämsänkosken teko-

Jämsänjokilaakson Jäähalli Oy

Jämsänjokilaakson Jäähalli Oy:n vuotuinen tuki on sopimuksen mukaan 105.000 euroa. Jämsänjoki-

Jämsän Terveys Oy

Vuonna 2015 perustettu Jämsän Terveys Oy on Pihlajalinna Oy:n tytäryhteisö. Jämsän kaupungin osuus yhtiön osakepääomasta on 49 % ja Pihlajalinna Oy:n 51 %. Yhtiön toimialana on sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden tuottaminen ja sen tavoitteena on toimia yhteiskunnallisen yrityksen periaatteiden mukaisesti. Yhtiö ja Jämsän kaupunki ovat solmineet palvelusopimuksen palvelujen tuottamisesta ajalle 1.9.2015 - 31.8. 2025. Yhtiön palvelukseen siirtyi kaupungilta 431 vakinaista työ- tai virkasuhteista henkilöä. Yhtiölle on siirretty vuoden 2016 alusta Jämsän kaupungin osalta kokonaisvastuu sote-palveluiden tuottamisesta. Palvelusopimuksen hinta on kiinteä, kokonaisvastuun alkaessa 1.1.2016 lähtien 5.675.000 €/kk. Tätä hintaa korotetaan tai alennetaan tiettyjen sopimuksessa mainittujen indeksien mukaisesti.

Jämsä –hankkeen myötä sekä koulutusviennin kehittämistä yhteistyössä Jämsän sivistustoimen, Gradia Jämsän, Himos-alueen kanssa sekä tuotettu ennakoitietoa alueelliset kehitysnäkymät – katsaukseen, barometreihin, investointi- ja yritystiedusteluihin sekä verkostotapaamisiin.

on ollut lepäävänä yhtiönä vuodesta 2015 lähtien ja omistajien tahtotila on arvioida yhtiön jatko lähi-vuosina huomioiden markkinoinnin kehittämistarpeet ja investoinnit.

avustus vastaa suunnilleen kaupungin ylläpitämän jääkiekkokaukalon vuosikustannuksia. Yhtiön rahoitus- ja oheistilanne korjattiin edellisen tilivuoden aikana. Yhtiön normaali toiminta-avustus on 30.000 euroa.

jäärata Oy:n vuosiavustus on 60.000 euroa. Pukukopit ja oheistilat ovat valmiit. Yhtiö ei lyhentänyt lainaansa kaupungille tehdyn sopimuksen mukaisesti, joten osa kuitattiin kaupungin saamisista ja osan lainasta kaupunki antoi lisäavustuksena.

laakson Jäähalli Oy:n toiminta on saatu normalisoidua ja yhtiön vuosiavustus riittää toiminnan pyörittämiseen.

Jämsän Terveys Oy irtisanoi 1.4.2019 tukipalvelusopimuksista pesulapalveluiden, puhtauspalveluiden ja ICT sopimuksen. Näistä Jämsän kaupunki ei hyväksy ICT palveluiden irtisanomista, koska Jämsän kaupunki on kuitenkin vastuussa toiminnasta ja tietojen tuottamisesta valvontaviranomaiselle. Kaupunki on sijoittanut yhtiön pääomaan 9.800 euroa.

Yhtiön toimintaa valvotaan palvelutuotannon osalta palvelusopimuksen ja erillisen valvontasuunnitelman mukaisesti. Yhtiön omistajien välillä on osakassopimus, joka säätelee tiedonantovelvoitteita ja tarkentaa yhtiöjärjestyä.

Jokilaakson Terveys Oy myytiin kaupunginvaltuuston omistajastrategian mukaisesti Pihlajalinna Terveys Oy:lle vuonna 2018 yhtiö jatkaa normaalisti Jämsän Terveys Oy:n alihankkijana.

Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Konsernivalvonnan tarkoituksena on varmistaa, että kuntakonsernin toiminta on taloudellista ja tuloksellista, päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa sekä lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan sekä omaisuus ja voimavarat turvataan.

Jämsän kaupungin konserniohje on hyväksytty valtuustossa 2018, valtuusto on hyväksynyt lisäksi omistajapoliittiset periaatteet. Konserniohjetta täydentävän hyvän hallinto- ja johtamistavan toimintaohjeen on uusittavana (hyväksytty 2013). Konserniohjeella ohjeistetaan kaupunginvaltuuston tytäryhteisölle asettamien omistajapoliittisten linjauksien sekä toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteuttaminen sekä myös, miten tytäryhteisöjen ohjaus, seuranta, raportointi ja valvonta on järjestetty. Vuonna 2017 hyväksytty hallintosääntö määrittelee konsernijohton.

Konserniohjetta ja hyvän hallinto- ja johtamistavan ohjetta esitellään erikseen suurimmille tytäryhteisöille sekä veloitetaan näitä käsittelemään ohjeet omissa toimielimissään. Konsernin suurimpina riskeinä on nähty taulukossa olevat riskitekijät. Kaikissa näissä valvontavastuu on kaupunginhallituksella, kaupunginjohtajalla ja talousjohtajalla. Konsernin yhtiöiden ja kaupungin käytännön yhteistointaan osallistuu koko organisaatio.

Kaupunkikonserniin kuuluvien huomattavimpien tytäryhteisöjen kanssa on vuoden aikana käyty konsernikeskusteluja asiakohtaisesti. Jatkuva yhteistyössä ovat olleet huomattavimmat tytäryhteisöt, Jämsän Aluelämpö Oy, Kiinteistö Oy Jämsänmäki, Jämsän Yrityskiinteistöt ja Himos-Infra Oy. Tällöin tytäryhteisöt raportoivat valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta sekä kuluvan vuoden talouden ja toiminnan kehittymisestä ja toimintaympäristöön vaikuttavista muutostekijöistä tavoitteiden mukaisesti. Asioiden käsittelyjen yhteydessä on tarvittaessa otettu kaupunginhallituksessa kantaa yhtiöiden toimintaan ja talouteen.

Tytäryhteisöjen oleellimmat investoinnit ja rahoitusasiat on valmisteltu sääntöjen mukaisesti yhdessä kaupungin talousjohton kanssa. Konsernitiilin piiriin kuuluvat kaikki merkittävimmät tytäryhteisöt. Kaupunkikonsernissa tiivistetään edelleen yhteistä tilojen käyttöä, hankintojen suunnittelua ja palkka- ja kirjanpito palvelujen ja taloushallinnon asiantuntemuksen käyttöä ja hyödyntämistä.

Henkilöstömäärät	2017	2018	2019
Jämsek Oy	6	6	6
Jämsän Aluelämpö Oy	7	6	6
Kiinteistö Oy Jämsänmäki	3	4	4
Jämsän Yrityskiinteistöt Oy	0,3	0,3	0,3

Jämsän Terveys Oy 31.12.2019; 598 henkilöä.

Konsernituloslaskelma ja sen tunnusluvut

	2019	2018
	1 000 €	1 000 €
Toimintatuotot	67 520	66 909
Toimintakulut	-198 223	-196 655
Osuus osakkuusyhteisön voitosta(tappiosta)	189	-165
Toimintakate	-130 514	-129 911
Verotulot	84 863	84 038
Valtionosuudet	57 017	57 135
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	19	18
Muut rahoitustuotot	239	601
Korkokulut	-666	-740
Muut rahoituskulut	-153	-154
Vuosikate	10 805	10 987
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-13 403	-13 648
Arvonalentumiset	349	133
Satunnaiset erät	0	2 360
Tilikauden tulos	-2 249	-168
Tilinpäätössierot	1	-122
Tilikauden verot	-21	-29
Laskennalliset verot	-3	0
Vähemmistöosuudet	-37	-25
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-2 309	-344

KONSERNITULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2019	2018
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	34,1	34,0
Vuosikate/Poistot, %	82,8	81,3
Vuosikate, euroa/asukas	536	533
Asukasmäärä	20 177	20 600
<i>Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista = 100 * Toimintatuotot / Toimintakulut</i>		
<i>Vuosikate prosenttia poistoista = 100 * Vuosikate / (Suunnitelman mukaiset poistot + arvonalentumiset)</i>		

Konsernin rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

	2019	2018
	1 000 €	1 000 €
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	10 805	10 987
Satunnaiset erät		2 360
Tilikauden verot	-22	-29
Tulorahoituksen korjauserät	-390	-2 270
	10 393	11 048
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-11 848	-10 643
Rahoitusosuudet investointeihin	148	501
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	520	
	-11 180	-4 998
Toiminnan ja investointien rahavirta	-787	6 050
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys		
Antolainasaamisten vähennys	83	45
	83	45
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	1 180	5 434
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-7 411	-7 598
Lyhytaikaisten lainojen muutos	896	-17
	-5 335	-2 181
Oman pääoman muutokset	3	-21
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muut.	-89	98
Vaihto-omaisuuden muutos	43	-95
Saamisten muutos	-858	-4 151
Korottominen velkojen muutos	1 289	1 287
	385	-2 861
Rahoituksen rahavirta	-4 864	-5 018
Rahavarojen muutos	-5 651	1 032
Rahavarat 31.12.	12 971	18 621
Rahavarat 1.1.	18 621	17 588
	-5 651	1 032

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT	2019	2018
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, €	4 682	10 198
Investointien tulorahoitus, %	92,4	108,3
Laskennallinen lainanhoitokate	1,32	1,24
Lainanhoitokate	1,42	1,41
Kassan riittävyys, pv	22	31
Asukasmäärä	20 177	20 600
<i>Investointien tulorahoitus, %</i>		
<i>= 100 * Vuosikate / Investointien omahankintameno</i>		
<i>Laskennallinen lainanhoitokate</i>		
<i>= (Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + Laskennalliset lainanlyhennykset)</i>		
<i>Laskennalliset lainanlyhennykset = taseen lainat / 8</i>		
<i>Lainanhoitokate</i>		
<i>= (Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + Lainanlyhennykset)</i>		
<i>Kassan riittävyys (pv) = 365 pv x Rahavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudella</i>		

Konsernitase ja sen tunnusluvut

VASTAAVAA	2019	2018
	1 000 €	1 000 €
PYSYVÄT VASTAAVAT	167 085	168 898
Aineettomat hyödykkeet	857	932
Aineettomat oikeudet	537	365
Muut pitkävaikutteiset menot	290	546
Ennakkomaksut	30	21
Aineelliset hyödykkeet	163 945	165 758
Maa- ja vesialueet	18 788	18 945
Rakennukset	100 067	101 313
Kiinteät rakenteet ja laitteet	38 143	36 858
Koneet ja kalusto	3 972	3 594
Muut aineelliset hyödykkeet	158	159
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	2 817	4 889
Sijoitukset	2 283	2 208
Osakkuusyhteisöosuudet	895	716
Muut osakkeet ja osuudet	790	815
Muut lainasaamiset	438	521
Muut saamiset	160	156
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	90	143
VAIHTUVAT VASTAAVAT	29 672	34 506
Vaihto-omaisuus	645	689
Saamiset	16 056	15 197
Pitkäaikaiset saamiset	28	26
Lyhytaikaiset saamiset	16 028	15 171
Rahoitusomaisuusarvopaperit	1 298	1 184
Rahat ja pankkisaamiset	11 673	17 436
VASTAAVAA	196 847	203 547
VASTATTAVAA	2019	2018
	1 000 €	1 000 €
OMA PÄÄOMA	100 580	102 891
Peruspääoma	77 660	77 660
Arvonkorotusrahasto	4	4
Muut omat rahastot	14 049	14 050
Edellisten tilikausien ylijäämä / alijäämä (-)	11 176	11 521
Tilikauden ylijäämä / alijäämä (-)	-2 309	-344
VÄHEMMISTÖOSUUDET	812	857
PAKOLLISET VARAUKSET	696	853
Muut pakolliset varaukset	696	853
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	817	959
VIERAS PÄÄOMA	93 942	97 987
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	55 463	62 178
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	5 865	5 926
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	8 808	7 427
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	23 806	22 456
VASTATTAVAA	196 847	203 547

KONSERNITASEEN TUNNUSLUVUT	2019	2018
Omavaraisuusaste, %	51,5	51,0
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	44,8	47,1
Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €	8 867	11 177
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	439,5	542,5
Lainakanta 31.12., 1000 €	64 271	69 605
Lainakanta 31.12., €/asukas	3 185	3 379
Lainat ja vuokravastuut 31.12., 1000 €	85 097	90 981
Lainat ja vuokravastuut, €/asukas	4 218	4 417
Lainasaamiset, 1000 €	438	521
Asukasmäärä	20 177	20 600

Omavaraisuusaste, %

= $100 \times (\text{Oma pääoma} + \text{Vähemmistöosuus} + \text{Konsernireservi} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

= $100 \times (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$

Kertynyt ylijäämä (alijäämä)

= $\text{Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)} + \text{Tilikauden ylijäämä (alijäämä)}$

Konsernin lainakanta 31.12.

= $\text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat})$

Lainat ja vuokravastuut 31.12.

= $\text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat}) + \text{Vuokravastuut}$

Konsernin lainasaamiset 31.12.

= $\text{Sijoituksiin merkityt jvk-lainasaamiset ja Muut lainasaamiset}$

Talouden tasapainottamistoimenpiteet ja niiden toteutuminen

Tilinpäätökseen kuuluvat tase, tuloslaskelma, rahoituslaskelma ja niiden liitteenä olevat tiedot sekä talousarvion toteutumisvertailu ja toimintakertomus. Tilinpäätöksen tulee antaa oikea ja riittävä kuva kunnan tuloksesta, taloudellisesta asemasta, rahoituksesta sekä toiminnasta olennaisuusperiaatteen mukaisesti. Tätä varten tarpeelliset seikat on ilmoitettava liitetiedoissa. Kuntalain 118 §:n mukaan kunnan ja valtion tulee yhdessä selvittää kunnan mahdollisuudet turvata asukkailleen lainsäädännössä edellytetyt palvelut sekä ryhtyä toimenpiteisiin palvelujen edellytysten turvaamiseksi, jos 118 § mukaiset kriteerit täyttyvät. Jämsän kaupungissa nämä kriteerit eivät täyty, vaikkakin tilinpäätöksen jälkeen kaupungilla on taseessaan kumulatiivista alijäämää -601.971 €.

Konsernin osalta tilikauden tulos on -2.248.644,05 euroa ja tilinpäätössiirtojen jälkeen alijäämää syntyy tilikaudelta -2.308.816,92 euroa, kumulatiivista ylijäämää konsernissa on tilinpäätöksen jälkeen 8.867.327,10 euroa.

Pääosa kuntaliitosten jälkeisistä järjestelyistä ja toimenpiteiden vähentämisestä on tehty. Palvelut ovat kuitenkin edelleen osin hajallaan ja epäkurantteja toiminnassa tarpeettomia kiinteistöjä on edelleen kaupungilla. Tehostamistarve kumuloituu väestötappion seurauksena eri toimi- ja tulosalueille. Koulujen oppilasmäärä on vähentynyt ennusteita nopeammin ja tahti näyttää jatkuva. Peruskoulurakenne on pysynyt samana, vaikka väestön väheneminen kohdistuu valtaosalta aktiiviväestöön ja kouluikäisiin, vuodesta 2012 perusopetuksen oppilasmäärä

on vähentynyt 346 oppilasta ja vuoteen 2025 ennusteiden mukaan peruskoulujen oppilasmäärä vähenee edelleen 329 oppilaalla. Kouluverkkoa on pakko supistaa 2020 luvulla. Työväenopiston toiminta on osin keskitetty taajama alueille ja päällekkäisyyksien karsimista on jatkettu. Länkipohjan ja Hallin kirjasto toimivat omatoimikirjastoina osittain yhdistysten kanssa talkoovoimin.

Toimenpiteiden vähentäminen on mahdollistanut henkilökunnan vähentämisen pääosin eläköitymisen kautta. Kaupungin eri yksiköt ovat tehneet yhteistyötä hallinnossa ja henkilöstöä on siirretty yli toimialarajojen tehokkuuden lisäämiseksi. Hallinnon hajallaan olevat toimenpiteet haittaavat edelleen toimintaa ja järkevintä olisikin saada hallinnolliset toimenpiteet samaan rakennukseen tai ainakin lähelle toisiaan, jolloin tehokkuus kasvaa luonnostaan. Kaupunki maksaa hallinnon väistötiloista yli 200.000 euroa/vuosi vuokraa ulkopuolisille.

Kaupunkien varikot on yhdistetty. Toimitilapalvelun ja puistotoimen henkilöstö pitää käytöstä muutoin poistettua Kankarisveden koulua pienkoneiden yms. tarvikkeiden varastona, jotta kaikkia välineitä ei tarvitse hakea Seppolasta. Kaupungin tulevaisuudessa tarvitsema kone-, laite- ja ajoneuvokantaa on selvitetty. Kaluston määrä ja alueiden hoitotaso ja laajuus vaikuttavat oleellisesti kustannuksiin. Osa hoitotasoselvityksistä on vielä tekemättä. Kiinteistöjä on myyty vuosittain tehdyn ohjelman mukaisesti. Jämsänkosken Terveysasema on myyty tilivuoden aikana, Jämsänkosken entisen kirjaston myynti on edelleen kesken.

Kaupunginhallituksen esitys tilikauden tuloksen käsittelystä

Kuntalain 70 §:n mukaisesti kaupunginhallitus on toimintakertomuksen antamisen yhteydessä tehnyt esityksen tilikauden tuloksen käsittelystä. Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle tilikauden tuloksen, -2.614,828,69 euroa, käsittelystä seuraavaa:

1. tuloutetaan investointivarauxiin liittyviä poistoeroja 246.611,26 euroa
2. tilikauden alijäämä, -2.368.217,43 euroa, siirretään edellisten tilikausien yli-/alijäämätilille. Siirron jälkeen kumulatiivinen alijäämä on -601.971,33 euroa.

Tilinpäätöksen vaikutus vuoden 2020 talousarvioon ja arvio todennäköisestä kehityksestä

Vuoden 2020 talousarvion alijäämä on 0,2 milj.€. Jämsän kaupungin tilinpäätöksen alijäämäisyys on johtunut pääosin verotulojen ja valtionosuuksien vähenemisestä. Suunnitelmakaudelle haetaan lisätalousarvion yhteydessä lisää toimenpiteitä, jotka voidaan ottaa huomioon tulevien vuosien suunnittelussa. Palveluverkon järkipäätösten neljän kunnan muodostamasta hajanaisesta rakenteesta on tuonut tuloksia, mutta sitä on jatkettava, jotta toimintamenojen nousu pysyy kohtuullisena. Kiky-ratkaisun poistuminen helpottaa rahoitusta hieman, mutta etukäteen maksetut valtionosuudet ovat pois vuoden 2020 tulopohjasta.

Vuoden 2020 osalta suuria haasteita tuo pandemiaksi yltynyt korona virus (COVID 19), jonka vuoksi maan hallitus on ottamassa käyttöön valmiuslain mukaisia toimenpiteitä. Tilanteen aiheuttamat toiminnalliset ja taloudelliset vaikutukset ovat tilinpäätöksen laatimistilanteessa täysin avoinna.

Jämsänkosken yhtenäiskoulun siirtyminen Mäntykallion kouluun vähentää väestökustannuksia ja parantaa kustannustehokkuutta peruskoulun osalta. Toisaalta väestökato ja ikäluokkien pieneminen aiheuttaa jatkuvia paineita pienten koulujen lakkauttamiselle. Väestön väheneminen näkyy myös vuokra-asuntokannassa. Vaikka asuntokantaa vähennetään jatkuvasti, käyttöaste laahaa liian matalalla. Vuokratilayhtiön lainamäärä on myös riski ja estää isojen ratkaisujen tekemisen, jossakin vaiheessa saattaa olla tilanne, jossa kaupunki joutuu pääomittamaan yhtiötä. Valtiovallan nostuessa avustuksia vuodelle 2020 on suunnitelmissa talojen purkamisia käyttöasteen parantamiseksi.

Toiminnallisia lisäkustannuksia aiheuttaa toimintojen hajasijoittelu. Kaupunginhallitus on perustanut toimitilaryhmän pohtimaan ja linjaamaan kiinteistö ja toimitilakysymyksiä.

Investointien suunnittelussa on saatava aikaan kokonaisuunnitelma, jonka pohjalta tehdään tasapainoinen pitkän tähtäyksen kaupungin toimitila- ja aluevarausuunnitelma, jota lähdetään toteuttamaan askel kerrallaan. Suunnitelman on huomioitava kaupungin väestökehitys sekä määrän että rakenteen osalta ja kiinteistössä mitoitetaan tulevaisuuden tarpeisiin. Kaupungin käyttämätöntä ja vajaalla käyttöasteella olevaa omaisuutta myydään sitä mukaan, kun löytyy kysyntää. Isojen kiinteistöjen myynti on erittäin vaikeaa, joten tulevaisuudessa on varauduttava ongelmakiinteistöjen purkamiseen ja/tai peruskorjaukseen. Kiinteistöjen tasearvot ovat monesti liian suuria ja/tai kiinteistöt on suojeltu. Kiinteistöjen mahdollista myyntiä on viime tilikausien aikana selvitelty. Myynti on yksi keino

välttää kiinteistöriskiä, ongelmana on pitkäaikainen tuotantosopimus palveluntuottajan kanssa.

Kaupungin sosiaali- ja terveystoimi on suurelta osin ulkoistettu. Palveluiden tuottajan Jämsän Terveystoiminnan kanssa on päästävää todelliseen neuvotteluyhteistyöhön, jotta muuttunut palvelurakenne ja muuttuva lainsäädäntö otetaan paremmin huomioon. Palveluhinnan korotusmekanismi vuoden 2018 osalta on riita-asiana edelleen ja riidanalainen summa on vuonna 2019 lähes tuplaantunut, joten rahamäärä on suuri riski. Lisäksi kaupunki on viime kädessä vastuussa toiminnasta ja tilastoinnista valvontaviranomaiselle, joten hallinnollisen yhteistyön ja sopimuksen joustamattomuus on myös riski kaupungille. Riski kulminoituu lisäksi sote- ja maakuntauudistuksen kaatumiseen. Jatkotoimet ja soten järjestäminen tulevaisuudessa on täysin avoinna.

UPM-konsernin työpaikkojen väheneminen Kaipolassa ja Jämsänkoskella noin 1.000 työntekijällä vuosituhaten alusta lähtien on pienentänyt verotulojen kasvua. Teollisten työpaikkojen poistuma aiheuttaa myös muuttotappiota, joka kohdistuu pääasiassa aktiiviväestöön. Tulevaisuuteen vaikuttavat myös aikanaan tehdyt (2013) varuskunnan ja koelentolaitoksen lakkauttamiset, koska uusia työpaikkoja ei tälle alalle Hallin alueella synny. Lisäksi tulevaisuuden verotuloja vähentävänä tekijänä on valtion aluehallinnon yksikköjen kuten TE-keskusten ja verottajan toimintojen siirto isompiin keskuksiin.

Työpaikoista osa kompensoituu Himoksen alueen mukanaan tuomilla työpaikoilla investointien lähtiessä käyntiin. Kylpylähotellin tontti on rekisterissä ja asemakaava mahdollistaa sen sekä huoneistohotellin rakennuksen rakentamisen. Panostusta laajennetaan Himoksen alueella muillekin alueille.

Korvaavia työpaikkoja olisi saatava myös ilmailuteollisuudesta ja pienen ja keskisuuren teollisuuden sektorilta. Tärkeänä tulevaisuuden hankkeena on saada ilmavoimien tulevan hävittäjäkaluston kokoonpano ja huolto Halliin, jo valmiisiin teollisuushalleihin ja valmiiseen infraan. Myös kaupungin on varauduttava panostukseen uusien työpaikkojen luomiseksi.

Pidemmällä aikavälillä talous on kestävällä pohjalla vasta, kun vuosikate kattaa myös lainanlyhennykset ja korjausinvestoinnit. Rahoituksen kannalta riskinä on, että vuonna 2020 joudutaan lainamäärää lisäämään Rahoituskulut eivät saa tulevaisuudessa radikaalisti ja aiheuttaa käyttötalouteen lisää karsimispainetta.

Ilman tuottavuutta nostavia ja menojen kasvua hillitseviä toimenpiteitä paineet kunnallisveroprosentin nousuun ja siten julkisen talouden kokonaisveroasteen kiristymiseen ovat mittavat. Sillä on negatiivisia vaikutuksia työllisyyteen ja ostovoimaan.

Hyvinvointipalvelujen tuottavuuden nousu on kuntatalouden rahoituksen ja nykyisen palvelutason säilyttämisen kannalta välttämätöntä.

Talouden tasapainottamiseksi on kaikkia palveluita arvioitava rakenteellisesti väestön rakenteen ja

määrän muuttuessa valtuuston asettaman tavoitteen mukaisesti. Pysyvän tasapainon saavuttamiseen tarvitaan paitsi poliittista tahtoa, myös sitoutumista valmisteltuun strategiaan. Vaikeita päätöksiä tulee eteen, koska kaupungin tulopohjaa ohjaa pääasiassa valtio ja markkinavoimat. Kunnallisveroprosentti on korkea, mutta moni kunta on joutunut jo korottamaan veroprosenttejaan ohi Jämsän. Kiinteistöveroprosenttien nostoa on harkittava Jämsässä ensi syksynä. Tämän lisäksi myös konsernin yhtiöiden tuloksentelekyä ja pääomavallisuutta on tarkistettava.

ALI-/YLIJÄÄMÄ JA ENNUSTE			Kumulat Ali-/Ylijäämä	
Vuosi	Selite	TP/TA ja ennuste jäämä	euroa	euroa/asukas
2015	Tilinpäätös	1 965 100	4 943 926	230
2016	Tilinpäätös	-1 412 250	3 531 676	164
2017	Tilinpäätös	-3 279 813	251 863	12
2018	Tilinpäätös	1 514 383	1 766 246	86
2019	Tilinpäätös	-2 368 217	-601 971	-30
2020	TA 2020	-193 409	-795 380	-39
2021	Talsu 2021	215 950	-579 430	-29
2022	Talsu 2022	1 016 610	437 180	22

TOTEUTUMISVERTAILU

Käyttötalouden toteutuminen

Kaupunki, ei liikelaitoksia, ulkoiset ja sisäiset	Ta 2019	Ta+lta 2019	Tp 2019	ero € tp-lta	tot %	Tp 2018
Toimintatuotot	48 055 214	48 517 214	50 022 181	1 504 967	103,10 %	49 193 257
Myyntituotot	24 324 739	24 714 239	27 060 172	2 345 933	109,49 %	26 178 896
Maksutuotot	7 837 760	7 847 760	8 268 806	421 046	105,37 %	8 320 470
Tuet ja avustukset	1 515 770	1 528 270	1 689 900	161 630	110,58 %	1 586 042
Muut tuotot	14 376 945	14 426 945	13 003 303	-1 423 642	90,13 %	13 107 848
Valmistus om. käyttöön	294 400	294 400	286 411	-7 989	97,29 %	418 800
Toimintakulut	174 126 639	173 504 688	174 833 523	1 328 834	100,77 %	174 235 072
Henkilöstökulut	38 906 801	38 617 850	38 618 230	380	100,00 %	38 675 766
Palvelujen ostot	110 343 452	110 207 452	111 402 022	1 194 570	101,08 %	111 394 634
Aineet, tarvikkeet	5 402 844	5 343 344	5 182 196	-161 148	96,98 %	4 898 188
Avustukset	8 068 630	7 931 130	8 335 718	404 588	105,10 %	8 430 056
Muut kulut	11 404 912	11 404 912	11 295 358	-109 554	99,04 %	10 836 427
TOIMINTAKATE	-125 777 024	-124 693 075	-124 524 932	168 143	99,87 %	-124 623 016
Verotulot	86 600 000	87 100 000	84 863 344	-2 236 656	97,43 %	84 037 891
Valtionosuudet	41 642 106	41 642 106	42 542 782	900 676	102,16 %	42 252 446
Rahoitustuotot- ja kulut	1 823 000	1 823 000	874 816	-948 184	47,99 %	1 440 971
Korkotuotot	228 500	228 500	171 250	-57 250	74,95 %	203 674
Muut rahoitustuotot	1 917 335	1 917 335	1 041 833	-875 502	54,34 %	1 627 754
Korkokulut lainoista	313 835	313 835	337 737	23 902	107,62 %	385 447
Muut rahoituskulut	9 000	9 000	530	-8 470	5,89 %	5 010
VUOSIKATE	4 288 082	5 872 031	3 756 010	-2 116 021	63,96 %	3 108 292
Poistot ja arv.alennukset	7 408 870	7 408 870	7 008 130	-400 740	94,59 %	6 979 044
Satunnaiset tuotot+/kulut-			0	0		4 252 200
TILIKAUDEN TULOS	-3 120 788	-1 536 839	-3 252 120	-1 715 281	211,61 %	381 448
Poistoeron muutos	246 610	246 610	246 611	0	100,00 %	246 611
Rahastojen muutos						-119 808
TILIK.YLI/ALIJÄÄMÄ	-2 874 178	-1 290 229	-3 005 509	-1 715 280	232,94 %	508 251

Yleishallinto

Toimialajohtaja: kaupunginjohtaja

Yleishallinto	Ta 2019	Ta+lta 2019	Tp 2019	ero € tp-lta	tot %
Toimintatuotot	3 044 440	3 256 940	2 946 357	-310 583	90,46 %
Myyntituotot	1 952 370	2 152 370	2 259 450	107 080	104,97 %
Maksutuotot	0	0	0	0	0,00 %
Tuet ja avustukset	851 830	864 330	558 994	-305 336	64,67 %
Muut tuotot	240 240	240 240	127 913	-112 327	53,24 %
Valmistus omaan käyttöön	0	0	57 951	57 951	
Toimintakulut	13 334 237	13 286 822	12 340 312	-946 510	92,88 %
Henkilöstökulut	4 192 560	4 262 645	3 845 145	-417 500	90,21 %
Palvelujen ostot	6 263 943	6 263 943	5 848 388	-415 555	93,37 %
Aineet, tarvikkeet	94 030	94 030	89 014	-5 016	94,67 %
Avustukset	1 947 500	1 830 000	1 771 819	-58 181	96,82 %
Muut kulut	836 204	836 204	785 946	-50 258	93,99 %
TOIMINTAKATE	-10 289 797	-10 029 882	-9 336 004	693 878	93,08 %
Poistot ja arv.alennukset	62 970	62 970	84 846	21 876	134,74 %
TILIKAUDEN TULOS	-10 352 767	-10 092 852	-9 420 850	672 002	93,34 %
Poistoeron muutos					
TILIK.YLI/ALIJÄÄMÄ	-10 352 767	-10 092 852	-9 420 850	672 002	93,34 %

Toimialan tavoitteet ja niiden toteutuminen:

Tavoite	Mittari = millä mitataan	Tavoitteen toteutumisen arviointi
Päätöksenteossa ja johtamisessa otetaan huomioon päivitetty kuntastrategia.	Päätökset ja johtaminen kuntastrategian mukaista.	Päätökset tehty strategia huomioiden. Päivitetty strategia hyväksytty valtuustossa 27.5 § 29. Strategian toimeenpano käynnistetty. Elinvoimaorganisaatio hyväksytty valtuustossa 2.12. § 60. Elinvoimaohjelman, asumisohjelman ja ympäristöohjelman laadinta käynnissä.
Kaupungin talouden vakauttaminen	Talouden keskeiset tunnusluvut	Lainakanta pysynyt alhaisella tasolla; Jämsä 1.902 €/as. (V. 2018 koko maa 3.039 €, manner-Suomi 3.048 €). Alijäämä pystytty kattamaan niin, ettei yksikään kriisikuntakriteeri täyty. Talouden tasapainottaminen jatkuu keinoina työn tehostaminen, organisaation ja toimintakulttuurin muutos, työhyvinvointiin panostaminen sekä elinvoiman vahvistaminen.

Riskienhallinnan toteutuminen

TAVOITE	RISKI	VAIKUTUS	TOD. NÄK.	RISKI-TASO	HALLINTATOIMENPIDE	VASTUU
Talouden tasapaino	Sote- ja maakuntauudistuksen ja sen kariutumisen vaikutus kaupungin tuloihin; jatko vaikuttaa myös sote-kiinteistöjen käyttöön.	3	3	9	1) Aktiivinen osallistuminen maakunnan toiminnan suunnitteluun ja tiedotus 2) Vaikuttaminen valtakunnan päättäjiin 3) Vaihtoehtojen tarkastelu/laskenta	KJ, Sote TAJ
Talouden tasapaino	Muuttotappio (2 % vuositasolla) pienentää verotuloja ja valtionosuuksia	3	3	9	1) Jämsän ajallisen saavutettavuuden parantaminen (9-tie ja 24-tie, kaksoisraide) 2) Viihtyisät ja monimuotoiset asuinalueet 3) Paluumuuttajien houkutteleminen 4) Elinvoiman kehittäminen	KJ
Talouden tasapaino	Työllisyystilanteen merkittävä heikkeneminen ja kaupungin ns. Kelamaksuosuuden nousu nykyisestä tasosta.	2	2	4	1) Aktiivinen elinkeinopolitiikka työpaikkojen luomiseksi ja työllisyyden parantamiseksi 2) Elinvoiman kehittämishankkeet 3) Yhteydenpito yrityksiin ja niiden tarpeiden ottaminen huomioon taloussuunnittelussa	KJ, Jämsek Oy
Talouden tasapaino	Lainakorkojen 2 prosenttiyksikön nousu aiheuttaa 0,5 M€ vuotuisen lisäkustannuksen, jolloin on käyttötaloutta supistettava	2	2	4	Talouden tasapaino, investointien mitoitus, korkoallokaatio tasapainossa	TJ
Talouden tasapaino	Vesihuoltoverkoston korjausvelka voi toteutuessaan aiheuttaa miljoonaluokan taloudelliset vahingot sekä toiminnan vaikeutumisen	3	2	6	1) Kunnossapidon, korjauksen ja saneeraamisen suunnittelu ja priorisointi 2) Pitkäaikainen suunnittelu- ja toteutusjärke korjauksien suhteen	TekJ/Kins.
Talouden tasapaino	Rakennusten korjausvelka, sisäilmaongelmat ja kiinteistömässän epäkuranttisuus sekä sijainti nykyiseen toimintaan sopimattomilla paikoilla.	3	3	9	Harkitut päätökset palvelutuotannon sijainnista ja kiinteistömässän tarpeesta oikein mitoitettuna ottaen tuleva väestömäärä ja palvelutarve huomioon.	TJ/Tilapalvelut
Toiminnan laatu	Ulkoistetun sosiaali- ja terveyspalvelun laatu poikkeamat muun muassa työvoimapulan johdosta.	2	2	4	1) Raportoinnin kehittäminen, luotettavuuden varmentaminen 2) Nopea reagointi poikkeamiin	Sote TAJ
Toiminnan laatu	Ammattitaitoisen henkilöstön rekrytointi on vaikeaa.	2	3	6	Palkkausjärjestelmän kehittäminen, työsuhde-etuisten suunnitteleminen	HJ
Toiminnan laatu	Eläköityminen ja henkilöstön väheneminen heikentävät asiantuntemusta ja työtehtävien hallintaa.	2	2	4	Toiminnan uudelleensuunnittelu henkilöstövähennysten ja eläkkeelle jäämisten yhteydessä ja eläkkeelle jäämisen suunnittelu tiedonsiirron osalta	Esimiehet
Turvallisuus ja jatkuvuus	Ulkoistetun sosiaali- ja terveystalouden palvelutoimittajan konkurssi aiheuttaa Jämsän kannalta suuria välittömiä ongelmia terveydenhuollon järjestämisessä.	3	2	6	1) Varasuunnitelmat toimittajan konkurssin varalta 2) Markkinatilanteen seuranta	Sote TAJ
Turvallisuus ja jatkuvuus	Palvelutoimittajan tai urakoitsijan konkurssi tai sopimusrikkomus aiheuttaa toiminnan katkoksen toimittajan tuottamassa palvelussa.	3	1	3	1) Toimittajan ja urakoitsijan taloudellisen tilanteen seuranta 2) Vaihtoehtoisten palvelutoimittajien tunnistaminen	Kaupungin puolesta tilaajana toimiva
Turvallisuus ja jatkuvuus	Puutteelliset ostopalvelusopimukset palvelun tuotannossa voivat aiheuttaa taloudellisia menetyksiä tai heikentää palvelun laatua.	3	1	3	1) Sopimustekniikka 2) Sopimusten seuranta ja hallinta 3) Kilpailuttamisen kehittäminen	Toimialajohtajat, tulosaluejohtaja

Turvallisuus ja jatkuvuus	Vesihuollon tai lämmöntuotannon tekniset ongelmat aiheuttavat vakavan terveyshaitan tai katkoksen lämmönjakelussa	3	1	3	1) Riskien läpikäynti ja varautumissuunnitelmat poikkeusolojen toimintaan 2) Korvaavat/vaihtoehtoiset toimintamallit ja palvelutoimittajat	Vesiliikelaitos, Jämsän Aluelämpö Oy
Turvallisuus ja jatkuvuus	Tietojärjestelmäkatkos aiheuttaa toiminnan katkoksen kaupungin toiminnossa. Potilastietojärjestelmän häiriö voi aiheuttaa hengen / terveyden vaaran	3	1	3	1) Toimialojen, liikelaitosten ja yhtiöiden omat varautumissuunnitelmat poikkeusolojen toimintaan 2) Kaupungin tietoturvaliikenne ja tietoturva-ohjeistus	Esimiehet, THP

Kaupunginvaltuusto

Tulosalueen esimies: valtuuston puheenjohtaja Merja Lahtinen

Toiminnan kuvaus

Kuntalain mukaan valtuusto käyttää kunnan ylintä päätösvaltaa ja tässä ominaisuudessa päättää toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista sekä

hallinnon järjestämisestä kaupungin toimintajatkuvuuden ja strategian pohjalta.

Toiminnan tavoitteet ja niiden toteutuminen

Tavoite	Mittari = millä mitataan	Tavoitteen toteutumisen arviointi
Valmentautuminen ja kouluttautuminen toimintaympäristöön ja kunnalliseen päätöksentekoon sekä strategiseen ajatteluun	Koulutustilaisuudet, valtuustoseminaarit, iltakoulut, kuntalais-tilaisuudet	"Tulevaisuus ei tule, se tehdään" –tilaisuus 1.3.2019. "Hallintomenettely, toimielimet, päätöksenteko ja eri toimijoiden roolit" – koulutus 1.10.2019, luottamushenkilöille ja viranhaltijoille sekä konserniyhtiöiden hallituksille. Koulutuksessa käytiin läpi luottamustoimen hoitamiseen liittyviä vastuukysymyksiä ja päätöksenteon prosesseja. Kaupunginvaltuustolla oli vuonna 2019 mm. kaksi valtuustoseminaria/iltakoulua aiheena organisaatioselvitys, siitä johtuvat toimenpiteet ja lisätalousarvio vuodelle 2019 (5.3.) sekä kuntatalous ja elinvoima-asiat (4.-5.10.2019). Kuntalaistilaisuudet pidettiin sekä kaupunginjohtajan valintaprosessiin liittyen että organisaatioselvityksestä liittyen.
Valmistelun avoimuuden lisääminen, uusien vuorovaikutteisten kommunikointi- ja viestintätapojen hyödyntäminen valmistelussa ja viestinnässä	Valtuustoseminaarit, iltakoulut, valtuuston kyselytunnit	Valtuuston kokousten live-lähetystä jatkettu. Valtuustoryhmien puheenjohtajistoja kannustettu poliittiseen keskusteluun ja vuorovaikutukseen. Ryhmäpuheenjohtajien ja kaupunginjohtajan whats'app ryhmä perustettu. Valtuustoseminari Korpilammella 4. – 5.10. aiheena kuntatalous ja elinvoima-asiat. Elinvoimaorganisaatiota koskevat kyselyt 2 kpl toteutettu.
Strateginen johtaminen päivitetyn kuntastrategian mukaisesti	Päätökset kuntastrategian mukaisia	Päätökset tehty strategia huomioiden. Päivitetty strategia hyväksytty valtuustossa 27.5 § 29. Elinvoimaorganisaatio hyväksytty valtuustossa 2.12. § 60.

Talousarvion toteutuminen

Kaupunginvaltuusto	Ta 2019	Ta+lta 2019	Tp 2019	ero € tp-lta	tot %
Tulot	0	0	0	0	
Menot	310 117	310 117	311 007	890	100,29 %
Toimintakate	-310 117	-310 117	-311 007	-890	100,29 %
Poistot	13 340	13 340	31 263	17 923	234,36 %
Tilikauden tulos	-323 457	-323 457	-342 270	-18 813	105,82 %

Tunnusluvut

Kaupunginvaltuusto	Ta 2019	Tp 2019
Kokoukset	7	6
Valtuustoseminaarit	2	2
Valtuuston iltakoulut	3	2
Valtuustoaloitteet	17	13
Kaupungin asukasluku	20 550	20 177
Toimintakate € / as.	-15,1	-15,4

Vaalit

Tulosalueen esimies: hallintojohtaja

Toiminnan kuvaus

Keskusvaalilautakunta on lakisääteinen kunnallinen lautakunta, joka toimii sekä kuntavaaleissa että valtiollisissa vaaleissa. Keskusvaalilautakunta huolehtii yhdessä vaalikohtaisten vaalilautakuntien ja -toimikuntien kanssa laissa määräyistä vaalien valmistelu-, järjestely- ja tarkastustehtävistä.

Kaupunginvaltuuston hyväksymää uutta äänestysaluejaotusta (5 kpl) noudatettiin ensimmäisen kerran presidentinvaalissa 2018. Ennakoäänestyspaikkoja oli 5 ja ennakoäänestys suoritettiin kaupungin järjestämänä ulkopuolisella työvoimalla.

Keskusvaalilautakunta 1.6.2017 – 31.5.2021

Jäsenet

Tarja Viitala, puheenjohtaja
Kari Jokinen, varapuheenjohtaja
Jorma Honkanen
Heimo Lehtinen
Pirjo Lindeman (Marja-Liisa Juvén ero)

Varajäsenet

Arja Maunula
Riikka Mäkelä
Sami Selänniemi
Tuomo Alanen
Lasse Rikkonen

Toiminnan tavoitteet ja niiden toteutuminen

Tavoite	Mittari = millä mitataan	Tavoitteen toteutumisen arviointi
Eduskuntavaalin toteuttaminen (14.4.2019)	Äänioikeutettujen lkm / äänestys% - edellinen eduskuntavaali vuonna 2015 äänioikeutettuja 18312 äänestysprosentti 65,8	Äänioikeutettuja 16.961 Äänestysprosentti 69,1
Europarlamenttivaalien toteuttaminen (26.5.2019)	Äänioikeutettujen lkm / äänestys% - edellinen europarlamenttivaali vuonna 2014 äänioikeutettuja 18393 äänestysprosentti 34,1	Äänioikeutettuja 16.933 Äänestysprosentti 36,8

Talousarvion toteutuminen

Vaalit	Ta 2019	Ta+lta 2019	Tp 2019	ero € tp-lta	tot %
Tulot	70 000	70 000	74 567	4 567	106,52 %
Menot	115 438	115 438	68 547	-46 891	59,38 %
Toimintakate	-45 438	-45 438	6 019	51 457	-13,25 %
Poistot					
Tilikauden tulos	-45 438	-45 438	6 019	51 457	-13,25 %

Tunnusluvut

Vaalit	Ta 2019	Tp 2019
Kokoukset	9	3
Äänioikeutettujen lukumäärä	17 749	16 961
Toimintakate € / as.	-2,56	0,30

Tarkastuslautakunta

Tulosalueen esimies: talous- ja suunnittelupäällikkö Erkki Kainulainen

Tarkastuslautakunta 2019

Jäsenet

Jyrki Kokko, puheenjohtaja
Esa Niivee, varapuheenjohtaja
Helena Salminen
Pirjo Lindeman 18.3.2019 saakka
Pirjo Selenius 19.3.2019 alkaen
Lea Hiekkämäki
Jaakko Lajunen
Erkki Mäntylä

Varajäsenet

Ritva Korhonen
Eino Soikka
Pertti Takanen
Ella Myllymäki 19.3.2019 saakka
Merja Hiljanen 19.3.2019 alkaen
Yrjö Määttä
Erja Laaksonen
Kyösti Rahkonen

Tilintarkastusyhtiönä jatkaa BDO Auditor Oy. Vastuunalaisena tilintarkastajana on toiminut KHT, JHT Minna Havia-Niemi.

Toiminnan kuvaus

Valtuusto asettaa tarkastuslautakunnan toimikauttaan vastaavien vuosien hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestämistä varten. Tarkastuslautakunnan on valmisteltava valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioitava, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet. Lautakunta arvioi myös, onko sisäinen valvonta riittävää ja tutkii tilinpäätöksen sisältämän tiedon oikeellisuuden ja riittävyyden.

Tarkastuslautakunnan on huolehdittava kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta. Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, tarkastuslautakunnan on arvioitava talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävyyttä ja realistisuutta. Tarkastuslautakunnan toimikausi on 2017 – 2020 ja sen tehtävät jatkuvat siihen saakka, kun toimikauden viimeisen tilikauden tilintarkastus on suoritettu.

Toiminnan tavoitteet ja niiden toteutuminen

Tavoite	Mittari = millä mitataan	Tavoitteen toteutumisen arviointi
Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisen arviointi	Arviointikertomus	Tarkastuslautakunta esitti kaupunginvaltuustolle arviointikertomuksen vuodelta 2018. Tarkastuslautakunta teki 2 kpl selvityspyyntöihin johanutta havaintoa ja kannanottoa. Selvityspyyntöihin saatiin vastaukset.
Työohjelman laatiminen arviointisuunnitelman 10§7-2020 pohjalta v:lle 2019	Työohjelman toteutumisen seuranta	Tarkastuslautakunta laati työohjelman vuodelle 2019 arviointisuunnitelman pohjalta.

Talousarvion toteutuminen

Tarkastuslautakunta	Ta 2019	Ta+lta 2019	Tp 2019	ero € tp-lta	tot %
Tulot	0	0	0	0	
Menot	45 130	45 130	52 045	6 915	115,32 %
Toimintakate	-45 130	-45 130	-52 045	-6 915	115,32 %
Poistot	0	0	0	0	
Tilikauden tulos	-45 130	-45 130	-52 045	-6 915	115,32 %

Tunnusluvut

Tarkastuslautakunta	Ta 2019	Tp 2019
Kokoukset	11	11
Tilintarkastuspäivät	35	39,4
Toimintakate € / as.	-2,20	-2,58

Kaupunginhallitus

puheenjohtaja Piritta Rantanen, 1.6.2019 alkaen Jorma Poti
I varapuheenjohtaja Seija El Sayed
II varapuheenjohtaja Lotta Ahola

Jäsenet

Rantanen Piritta/Jorma Poti
Seija El Sayed
Lotta Ahola
Ulla Patronen
Sanna Rajala
Markku Kankainen
Mika Kyrö
Jukka Haaparanta
Pekka Laaksonen

Varajäsenet

Mikko Laitinen
Eero Hakonen
Tarmo Konstari
Tuula Peltonen
Pekka Pasanen
Arja Paakkanen
Leena Pärnäjärvi
Eila Sahala
Tarja Uusipaasto

Toiminnan kuvaus

Kaupunginhallituksen tulosalueeseen sisältyy kaupunginhallituksen toiminnan lisäksi projektit, maaseututoimi, palo- ja pelastustoimi sekä elinkeinotoimi- ja matkailu, maa- ja metsätilat, kuntayhteistyön ja etujärjestöjen kuntaosuudet sekä työllistäminen.

Kaupunginhallitus vastaa kaupungin hallinnosta ja taloudesta sekä valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta. Kaupunginhallitus valvoo kaupungin etua, edustaa kaupunkia ja käyttää sen puhevaltaa. Hallintosäännössä on erikseen määritelty päätösvallan delegointi.

Toiminnan tavoitteet ja niiden toteutuminen

Tavoite	Mittari = millä mitataan	Tavoitteen toteutumisen arviointi
Strateginen johtaminen uudistetun kuntastrategian mukaisesti ja kuntastrategian toteuttamisen valvonta.	Sääntöjen ja toimintatapojen uudistaminen	Uuden strategian mukaiset toimenpiteet käynnistetty. Elinvoimaorganisaatio valmisteltu valtuuston päätettäväksi. Elinvoimaohjelman, asumisohjelman ja ympäristöohjelman laadinta käynnissä.
Yrittäjäyhteistyön ja yrittäjämyönteisyyden näkyminen päätöksenteossa ja asioiden valmistelussa.	Yrva –arviointi	Yrva arviointeja ei ole toteutettu tilinpäätösvoonna. Kokonaisvaltaisemman päätösten ennakkovaikutusten arvioinnin (EVA), käyttöönoton valmistelu käynnistetty. Elinvoimaorganisaatiota koskeva kysely tehty yrityksille.
Valmistelun avoimuuden lisääminen, uusien kommunikointi- ja viestintätapojen hyödyntäminen valmistelussa ja viestinnässä.	Kuntalaistilaisuuksien määrä	Tulevaisuuspäivä 1.3. Tilaisuus uusille kuntalaisille 6.6. Himos Master Plan julkistamistilaisuus 14.6. Toimialoilla omia kuntalaistilaisuuksia. Jämsek Oy keskimäärin kuukausittain erilaisia yritysym. tilaisuuksia. Kaupunginjohtajan valinta: kuntalaistilaisuus ja striimaus.
Matkailupalvelun ja –näkyvyyden parantaminen.	Matkailijatilastot, asiakaspalautteet, palvelujen käyttöaste, verkkopalvelujen käyttötilastot	Matkailuinfossa (neuvonta, Himos) kävijöitä yhteensä 263, joista ulkomaalaisia 199. Sähköisiä yhteydenottoja yhteensä 75. Matkailuneuvonnan palvelupiste siirrettiin käräjätalolle. #himosjamsa sivuston kehittämistä ja somemarkkinointia (Jämsek Oy:n hanke) tehty aktiivisesti. Videoiden käyttöönotto sekä ulkoisessa että sisäisessä viestinnässä. Lianapress -tiedotejakelun käyttöönotto Asukasakampanjat Somenäkyvyys ja vuorovaikutus
Työllisyyden lisääminen.	KELA:n kuntaosuus 2019 1.850.000 euroa Työttömyysaste max. 11,5 % vuonna 2019, työttömyys alenee vuosittain 1,5 % vuoteen 2020 mennessä.	Kelan kuntaosuus oli 1.681.569 €, tavoite toteutui. Työttömyysaste oli ka. 11,8 %, joka on 0,5 % vähemmän kuin vuonna 2018.

Joukkoliikenteen kustannustehokkaan järjestämistavan ja palvelutason määrittäminen Jämsän alueella konsultin avulla vuoden 2019 aikana.	Palvelutaso: Liikennesuunnitelman valmistuminen, jolloin vuorotarjonnan määrittäminen saadaan kysyntää vastaavaksi. Kustannustaso: Kilpailutuksen myötä saadaan kustannustasoa alennettua	Joukkoliikenteen osalta otettiin käyttöön viimeinen optiovuosi. Joukkoliikennesuunnitelman laatiminen ja kilpailuttaminen 2020. Ajettavia vuoroja supistettiin khall 9.12 §309 niiltä osin, kun käyttäjäseurannan perusteella käyttäjien määrä ole- maton.
---	--	--

Riskienhallinnan toteutuminen

Jämsän Terveys Oy:n hallituksen jäsenten jääviydet kaupungin päätöksenteossa on tunnistettu. Asiaan on tehty korjauksia seuraavaa toimintakautta varten. Kaupunginhallituksen päätösten joh-

donmukaisuus ja linjakuus valtuustossa; toteut-
taako kaupunginhallitus valtuuston päättämää stra-
tegiaa - tätä riskiä voidaan pienentää yhteistyöllä ja
vuoropuhelulla.

Talousarvion toteutuminen

Kaupunginhallitus	Ta 2019	Ta+lta 2019	Tp 2019	ero € tp-lta	tot %
Tulot	1 004 300	1 216 800	1 045 859	-170 941	85,95 %
Menot	8 277 406	8 275 716	7 576 200	-699 516	91,55 %
Toimintakate	-7 273 106	-7 058 916	-6 530 341	528 575	92,51 %
Poistot	0	0	0	0	
Tilikauden tulos	-7 273 106	-7 058 916	-6 530 341	528 575	92,51 %

Selvitys määrärahojen merkittävimmistä ylityksistä/alituksista

Kokonaisuudessa kaupunginhallituksen tulosalue alitti budjetin. Myyntituotot ylittyivät noin 127.000 euroa, joka koostuu pääosin metsän myyntituottojen ylityksestä. Työllistämisyksikössä työmarkkina-
tuen kuntaosuutta pienennettiin 1,7 milj. euroon,

mutta siihenkin verrattuna kuntaosuuden toteuma oli 98,92 %. Joukkoliikenteen osalta valtiolta tulevat tuet ja avustukset alittuivat n. 200.000 euroa, kun valtio lakkasi maksamasta lähiliikenteen korvausta.

Tunnusluvut

Kaupunginhallitus	Ta 2019	Tp 2019
Kokoukset	24	21
Hallituksen Iltakoulut	6	6
Toimintakate € / as.	-353,93	-323,65

Hallintopalvelut

Tulosalueen esimies: hallintojohtaja

Hallintopalvelujen tulosalueeseen sisältyy tuloksikkoina hallintopalvelut, tietohallinto ja henkilöstöpalvelut.

Hallintopalveluihin kuuluu kaupungin keskitetyt hallintopalvelut, kaupunginhallituksen, kaupunginvaltuuston ja tarkastuslautakunnan kokousten valmistelu, kirjaamotoiminnot, päätearkistot, kaupungin puhelinvaihte, neuvonta, kassa ja postitus, etäpalvelu verohallintoon ja maistraattiin, tiedotus, viestintä ja kaupunkimarkkinointi.

Tietohallinto hoitaa Jämsän kaupungin ja liikelaitosten, Jämsek Oy:n sekä Kuhmoisten kunnan ICT-, puhe- ja verkkopalvelut. Se on tuottanut 4 kk ajan myös Jokilaakson Terveys Oy:n ja Jämsän

Terveys Oy:n ICT-, puhe- ja verkkopalvelut. Tietohallinto on keskeisessä roolissa kaupungin ICT-hankintojen suunnittelussa, valmistelussa ja käyttöönotossa ja ylläpidossa sekä ICT-kehitysprojektien johtamisessa ja valvomisessa.

Henkilöstöpalvelut huolehtii kaupungille työnantajana kuuluvista henkilöstön työsuhteasioista, yhteistoiminnasta, koordinoi henkilöstösuunnittelua ja henkilöstöraportointia sekä vastaa hyvinvointityön vaikutusten seurannasta ja arvioinnista (hyvinvointikertomuksen laatiminen ja hyvinvointijohtamisen mallintaminen).

Toiminnan tavoitteet ja niiden toteutuminen

Tavoite	Mittari = millä mitataan	Tavoitteen toteutumisen arviointi
Hallinto- ja toimistopalvelujen tuottamisesta suoriutuminen yhä vähenevällä työntekijämäärällä tehokkaasti ja joustavasti	Hallintotiimistä eläköityy vuoden 2019 alku-puolella neljä (4) henkilöä, eläköityminen hyödynnetään ja uusia työntekijöitä ei palkata.	Toteutui suunnitelman mukaisesti. Toimintaa on priorisoitu ja välttämättömistä tehtävistä on suoriututtu. Poistuma olikin 5 htv. Henkilöstöriskien vuoksi jatkossa hallintotiimin resurssi on arvioitava uudelleen.
Asiakaspalvelun parantaminen, palveluhenkisyyden lisääminen, Jämsän imagollisen näkyvyyden parantaminen sekä positiivinen ja avoin viestintä	Asiakaspalautteet, raportit ja käyttötilastot, uutistiedotteet, sosiaalisen median tilastot	Jämsän uutisointi mediassa on kasvanut edelliseen vuoteen verraten 28 %. Sosiaalisessa mediassa muutos on + 98 %. Kaupungin verkkosivuilla www.jamsa.fi kävijämäärä on 374.843 ja www.himosjamsa.fi –sivustolla 208.421. Ajankohtaisia tiedotteita julkaistiin 330 kpl.
Kaupungin ICT-toimintojen kehittäminen ja uudistaminen	Ajantasaiset käyttöjärjestelmät, ohjelmistot, laiteympäristö ja tietoliikenneyhteudet	Tietojärjestelmiin toteutettiin lakien ja säädösten mukaisia muutoksia. Lisäksi siirryttiin osin uudempaan teknologiaan, mm. terveydenhuollon potilastietojärjestelmän Effican osalta, joka päivitettiin Lifecareen. Varhaiskasvatuksessa otettiin käyttöön uusi toiminnanohjausjärjestelmä Daisy. Tietoliikennepalvelut kilpailutettiin ja operaattoria ollaan vaihtamassa. Myös työajanseuranta kilpailutettiin uudelleen ja käyttöönottoprojekti on meneillään. Kyberturvallisuuden merkitys on kasvava ja osallistuttiin jälleen valtakunnalliseen kyberturvallisuus-harjoitukseen Taisto19.
Valtakunnallisten ja alueellisten ICT-ratkaisujen valmisteluun osallistuminen ja edelleen kehittäminen (mm. laki hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista sekä Sote-uudistus)	Hankkeiden toteutuminen lain edellyttämässä ja alueellisessa aikataulussa	Valtakunnallista tilannetta seurataan aktiivisesti ja kehitystyössä pyritään etenemään ajan hermolla. Vuonna 2019 ei ollut meneillään merkittäviä valtakunnallisia ja alueellisia hankkeita sote- ja maakuntaudistuksen tilanteen muututtua.
Henkilöstöpolitiikan kehittäminen	Henkilöstön määrä työaika-pankissa, etätyösopimusten määrä, palkkauksen arviointijärjestelmän ylläpito, koulutussuunnitelma, koulutuspäivät / tt, työelämän laadun vahvistaminen (qwl), erityisesti johtamisen ja esimiestyön kehittäminen, sujuva rekrytointiprosessi, tieto avoimesta työpaikasta (kyselyt hakijoilta), terveyden edistämisen ryhmätoiminnan jatkaminen, aktiivisen tuen tehokas toteuttaminen	Työaikapankin käyttäjämäärä vakiintunut 142 työntekijään. Palkkausjärjestelmien kehittäminen: teknisten sopimuksen henkilökohtainen lisä, toimistohinnoittelun ja perhepäivähoitajien tva. Rekrytointi painottui sosiaaliseen mediaan. Koulutussuunnitelman rakenne noudatti hyväksytyä strategiaa. Työelämän laatua koskeva kysely toteutettiin syksyllä. Aktiivisen tuen mallin mukaiset keskustelut toteutettiin 100% :sti.
Hyvinvointijohtamisen kehittäminen	Vuosittainen hyvinvointiraportti talousarvion ja tilinpäätöksen yhteydessä sisältää keskeiset hyvinvointimittarit (mm. TEA-viisari)	Toimialat ovat pohtineet oman toimintansa kannalta keskeisiä hyvinvoinnin mittareita, joiden avulla he raportoivat tehdystä työstä tilinpäätöksessään. Osalla toimialoilla mittarityö on vielä osittain kesken.

Riskienhallinta

Eu:n tietosuoja-asetusta (GDPR) on noudatettu pian kaksi vuotta. Kansallinen tietosuojalaki astui voimaan 1.1.2019 ja se täydentää tietosuoja-asetusta. Henkilötietolaki kumottiin tietosuojalain voimaan tullessa.

Tietosuoja-asetuksen tavoitteena on varmistaa, että ihmisten oikeus henkilötietojen suojaan ja sitä kautta yksityisyyteen toteutuu myös digitaalisena. Tietosuoja-asetus korostaa rekisteröidyn oikeuksia ja rekisterinpitäjän vastuuta. Jämsän kaupungilla rekisterinpitäjiä ovat toimielimet.

Jämsässä toimii kaksi tietosuojavaastavaa, joista toinen toimii sosiaali- ja terveystoimen toimialalla ja toisen vastuulla on kaupungin muut toimialat ja liikelaitokset. Tietosuojavaastavat tekevät yhteistyötä keskenään. Henkilötietojen käsittely tietosuoja-asetuksen mukaisesti ei ole projekti, vaan jatkuva toimintatapa.

Jämsän kaupunki osallistui marraskuussa 2019 toisen kerran valtakunnalliseen tietosuoja- ja tietoturvaloukkausten TAISTO-valmiusharjoitukseen. Harjoitus

joituksen järjestää vuosittain Digi- ja väestötietovirasto ja se toimittaa harjoituksen jälkeen raportin harjoitukseen osallistuneen organisaation toiminnasta harjoituksessa. Jämsän kaupunki osallistui

marraskuussa valtakunnalliseen tietosuojan ja tietoturvan valmiusharjoitukseen, jonka järjestivät väestörekisterikeskus ja valtiovarainministeriö. Eri-tyistä kiitosta tuli someviestinnästä.

Talousarvion toteutuminen

Hallintopalvelut	Ta 2019	Ta+lta 2019	Tp 2019	ero € tp-lta	tot %
Tulot	1 405 750	1 405 750	1 400 512	-5 238	99,63 %
Menot	2 729 355	2 704 875	2 517 526	-187 349	93,07 %
Toimintakate	-1 323 605	-1 299 125	-1 117 014	182 111	85,98 %
Poistot	35 260	35 260	47 143	11 883	133,70 %
Tilikauden tulos	-1 358 865	-1 334 385	-1 164 157	170 228	87,24 %

Selvitys määrärahojen merkittävimmistä ylityksistä/alituksista:

Hallintopalvelujen osalta sekä tulot että menot alituivat hienoisesti.

Ict-palveluissa alitusta mm. Dynasty-versiopäivityksen ja puheentunnistuksen jäätyä toteutumatta.

Tunnusluvut

Hallintopalvelut	Ta 2019	Tp 2019
Toimintakate €/ as.	-64,39	-55,36

Talouspalvelut

Tulosalueen esimies: talousjohtaja Ari Luostarinen

Tulosalue koostuu talouspalveluiden, kirjanpidon ja palkkahallinnon kustannuspaikoista. Toimistopalvelujen uudelleen organisoiminen mukaisesti tulosalueelle siirtyi taloustiimi, jonka palkkauskustannukset kohdistuvat tulosalueelle.

Kaupungin talouden ohjausjärjestelmä perustuu keskitettyyn rahoituksen ja kirjanpidon järjestelmään. Tytäryhteisöt noudattavat konserniohjeen mukaisesti kaupungin antamia ohjeita rahoituksen suunnittelussa ja talouden järjestämisessä. Kaupunkikonsernin riskienhallintaa hoidetaan keskitetysti taloushallinnosta.

Talouspalvelut -tulosalue vastaa kaupungin talousarvion ja -suunnitelman laadinnasta sekä valvoo ja

ohjeistaa taloudenhoitoa, koordinoi kaupungin kustannuslaskentaa ja laskentatoimintaa. Talouspalveluiden keskeisiä tehtäviä ovat kaupungin maksulliseen, omaisuuden ja rahavarojen hoito sekä kirjanpito. Rahoitusta, konsernitilin käyttöä ja maksuvalmiutta koordinoidaan koko kaupunkikonsernin tasolla. Kaupungin ja konsernin vakuutuspalvelut hoidetaan keskitetysti taloushallinnosta.

Käytössä on hajautettu ostolaskujen sähköinen tarkastus- ja hyväksymisjärjestelmä. Kaupunki käyttää sähköistä myyntilaskutusta kaikissa laskutusjärjestelmissään. Taloussuunnitteluun ja -raportointiin käytetään FPM-ohjelmaa.

Tavoitteet vuodelle 2019 ja niiden toteutuminen

Tavoite	Mittari = millä mitataan	Tavoitteen toteutumisen arviointi
Kuntien taloustilastoinnin siirtäminen tilastokeskukselta Valtiokonttorille	Pro Economica Premiumin taloustilasto käyttöön syksyllä 2019. Organisaation ja tiliöinnin muuttaminen uuden luokituksen mukaan.	Talousarvio- ja taloussuunnitelmätiedot 2020-2022 on toimitettu Valtiokonttorin tietopalveluun. Tilastointi tehdään Valtiokonttorille vasta vuodelta 2021. Tätä varten talousarvio 2021 tehdään uuden tilikartan sekä palveluja sektoriluokituksen mukaisena.
Palkanlaskentaprosessien kehittämisen tulorekisterin vaatimusten mukaiseksi.	Palaute viranomaisilta.	Tiedot on saatu ilmoitettua tulorekisterin aikataulun mukaisesti.
Topa-hankkeen hyödyntäminen	Tehtäväjärjestelyiden hyödyntäminen siten, että tehtävät saadaan hoidettua oikea-aikaisesti ja kustannustehokkaasti.	Tiimin jäseniä on vähentynyt 4 henkilöä vuoden aikana ja osittain tullut tehtäviä muistakin tiimeistä, tehtäviä on järjestely uudelleen, jotta ne ehditään tekemään.

Talousarvion toteutuminen

Talouspalvelut	Ta 2019	Ta+lta 2019	Tp 2019	ero € tp-lta	tot %
Tulot	341 190	341 190	323 698	-17 492	94,87 %
Menot	1 668 137	1 648 137	1 615 021	-33 116	97,99 %
Toimintakate	-1 326 947	-1 306 947	-1 291 322	15 625	98,80 %
Poistot	14 370	14 370	6 439	-7 931	44,81 %
Tilikauden tulos	-1 341 317	-1 321 317	-1 297 761	23 556	98,22 %

Selvitys määrärahojen merkittävimmistä ylityksistä/alituksista

Talouspalvelut	Alitus €
Tulot	-17 492
Menot	-33 116

Palvelujen ostojen osalta ICT-kustannukset eivät toteutuneet talousarvion mukaisina, mm. palkkahallinnon Katre-muutosten toteuduttua jo pääosin edellisvuoden lopulla. Yksikön tulot koostuvat

enimmältä osalta sisäisestä kustannusten jaosta, joten pienemmät toteutuneet kustannukset aiheuttavat myös pienemmän sisäisen laskutuksen.

Tunnusluvut

Talouspalvelut	Ta 2019	Ta + lta 2019	Tp 2019
Osuus verotuskustannuksiin €	480 000	460 000	472 629
Toimintakate € / as.	-64,57	-64,78	-64,00

Hankintapalvelut

Tulosalueen esimies: talous- ja suunnittelupäällikkö Erkki Kainulainen

Hankintapalvelut - tulosalue sisältää kustannuspaikan hankintapalvelut (materiaalikeskus). Hankintapalvelujen tehtävänä on neuvoa ja ohjeistaa talousyksiköitä hankinnoissa ja kehittää kaupungin hankintaosaamista sekä seurata ostopalvelusopimusten toteutumista yhteistyössä toimialojen kanssa. Hankintapalvelujen materiaalikeskus hankkii, varastoi ja toimittaa keskitetysti eri toimipisteiden tarvitsemia tarvikkeita ja välineitä.

Kaupungissa on otettu käyttöön kansallisen tason ylittävissä ja EU-tason kilpailutuksissa sähköinen kilpailutusohjelma. Kansallisen kynnysarvon alittavissa hankinnoissa käytetään pienhankintajärjestelmää. Hankinnoissa ja kilpailutuksissa tehdään yhteistyötä mm. KL-Kuntahankinnat Oy:n ja Tuomi Logistiikka Oy:n kanssa.

Tavoitteet vuodelle 2019 ja niiden toteutuminen

Tavoite	Mittari = millä mitataan	Tavoitteen toteutumisen arviointi
Sähköisen hankintaohjelman hyödyntäminen kaupungin ja sen liikelaitosten kansallisen tason ja EU-tason hankintojen kilpailutuksissa.	Kilpailutusjärjestelmän seurantaraportit	

Riskienhallinnan toteutuminen

Riskienhallinnassa on huomioitu henkilöriskit sekä tarvikkeiden varastointiin ja toimituksiin liittyvät riskit.

Talousarvion toteutuminen

Hankintapalvelut	Ta 2019	Ta+lta 2019	Tp 2019	ero € tp-lta	tot %
Tulot	223 200	223 200	101 720	-121 480	45,57 %
Menot	188 654	187 410	142 014	-45 396	75,78 %
Toimintakate	34 546	35 790	-40 294	-76 084	-112,58 %
Poistot	0	0		0	
Tilikauden tulos	34 546	35 790	-40 294	-76 084	-112,58 %

Talousarvion toteutuman merkittävimmät poikkeamat

Hankintapalveluissa tulot ja menot alittuivat. Jämsän Terveys Oy:n ostot lakkasivat huhtikuussa 2019. Tämä vaikutti myös ostojen vähenemiseen .

Hankintapalvelut	Alitus €
Toimintatuotot	-121 200

Tunnusluvut

Hankintapalvelut	Ta 2019	Tp 2019
Toimintakate € / as.	-1,68	-2,00

Sosiaali- ja terveystoimi

Toimialajohtaja Erkki Kainulainen

jäsenet

Tuula Peltonen, puheenjohtaja
Aira Putkonen, varapuheenjohtaja
Reima Lahtinen
Teemu Kotilainen
Jyrki Niittymaa
Johanna Nivala
Katja Minkkinen
Kuhmoisten kunnan edustajat:
Henna Hellstén
Kimmo Malin

varajäsenet

Sami Kankaanpää
Kyösti Rahkonen
Eija Aaltonen
Tuija Kovanen
Eila Sahala
Lea Hiekkamäki
Hannu Loberg

Jarkko Sumioinen
Mira Pitkäniemi

Jorma Poti, Jämsän kaupunginhallituksen edustaja 1.1.2019 – 31.5.2019

Ulla Patronen, Jämsän kaupunginhallituksen edustaja 1.6.2019 – 31.12.2019

Silmu Sarvala, Kuhmoisten kunnanhallituksen edustaja

Myyry Malla, Lahtinen Eveliina ja Piirainen Silja, Jämsän nuorisovaltuuston edustajina.

Sosiaali- ja terveyslautakunta kokoontui vuoden 2019 aikana 12 kertaa ja käsitteli 127 julkista asiaa sekä 30 ei julkista yksilöasiaa.

Jämsän kaupunki ja Kuhmoisten kunta ovat muodostaneet 1.1.2013 lähtien kuntalain 76 §:n 2 momentin mukaisen sosiaali- ja terveystoimen yhteistoiminta-alueen siten, että järjestämisvastuu on Jämsän kaupungilla. Järjestämisen ja tilaamisen valmistelun ja toimeenpanon vastuu on yhteisellä sosiaali- ja terveyslautakunnalla. Sosiaali- ja terveyslautakunta ja yhteistoiminta-alueen sosiaali- ja terveystoimi kuuluvat vastuukunnan organisaatioon ja hallintoon.

Yhteistoiminta-alueen tehtävinä ovat kunnille kuuluvien lakisääteisten ja sopijakuntien yhteisesti hyväksymien muiden sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestäminen. Yhteistoiminta-alue ostaa, tuottaa itse ja välittää palveluita. Yhteistoiminta-alueen hallinto hoitaa sosiaali- ja terveystoimen kunnille kuuluvat viranomaistehtävät. Jämsän kaupungin palveluiden järjestämisvastuuseen kuuluu oikeus ja velvollisuus huolehtia sopimuksen piiriin kuuluvien palveluiden saatavuudesta yhteistoiminta-alueella. Hallinnon järjestämisessä noudatetaan vastuukuntana toimivan Jämsän kaupungin valtuuston hyväksymää hallintosääntöä ja sen nojalla annettuja muita määräyksiä ja ohjeita. Kustannusten kohdentaminen Kuhmoisten kunnalle tapahtuu erillisen sopimuksessa olevan liitteen mukaisesti. Pääperiaatteena kohdentamisessa on aiheuttamisperiaate.

Toiminnan vuosittaiset ja taloussuunnitelmakauden tavoitteet määrittelevät sopijakuntien valtuustot vuosittain tehtävän tilauksen yhteydessä. Kuntien tavoitteet sovitetaan yhteen neuvotteluissa ti-

lausten yhteistoiminta-alueen tuottamien tai välittämien palveluiden tai palvelukokonaisuuksien sisällöistä. Tilausneuvottelut käydään sopijakuntia ja

yhteistä sosiaali- ja terveyslautakuntaa edustavien henkilöiden kanssa.

Sopijakuntien yhteinen toimielin on 9-jäseninen Jämsän kaupungin hallinnossa oleva sosiaali- ja terveyslautakunta, jossa Jämsän kaupungilla on 7 jäsentä ja Kuhmoisten kunnalla 2 jäsentä. Jäsenille on nimetty varajäsenet. Yhteistoiminta-alueen kunnat nimeävät hallituksistaan yhden edustajan sosiaali- ja terveyslautakuntaan. Hallituksen edustajilla on puhevalta, mutta ei äänivaltaa lautakunnan kokouksissa.

Sosiaali- ja terveyslautakuntaan sovelletaan kuntalain ja erityislakien määräyksiä. Lautakunnan toimikausi on valtuuston toimikausi. Lautakunnan tehtävistä ja esittelystä määrätään Jämsän hallintosäännössä. Sosiaali- ja terveyslautakunta toimii myös terveydenhuoltolain 12 §:n mukaisena terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen vastuutahona.

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Jämsän-Kuhmoisten sosiaali- ja terveystoimen yhteistoiminta-alueen väestömäärä on vuoden 2019 lopussa noin 22 400 asukasta. Toiminta-alue koostuu useasta taajamasta ja on pinta-alaltaan hyvin laaja ja pääosin harvaanasuttua. Alueen väestö vähenee ja ikääntyy. Erityisesti yli 85 vuotta täyttäneiden määrä lisääntyy merkittävästi nykyisestä. Tästä syystä erityisesti vanhuspalveluiden

alueella tarvitaan erilaisia tapoja ja vaihtoehtoja turvata palvelujen saatavuus.

Alueen elinkeinorakenteesta johtuva pitkäaikais- ja nuorisotyöttömyys tuo haasteita palvelujärjestelmälle ja lisää myös työttömyyden hoitoon liittyviä kustannuksia. Työmarkkinatuen kuntaosuuden kustannukset sekä muu työllisyyteen liittyvä toiminta kuuluu yleishallinnon toimialalle lukuun ottamatta kuntouttavaa työtoimintaa, joka on sosiaalipalvelua. Erityisesti nuorisotyöttömyyden vähentäminen on ollut yhtenä painopistealueena. Asumisen ja taloudenhallinnan neuvonnassa tehdään yhteistyötä muiden toimijoiden kanssa. Myös lasten ja nuorten syrjäytymisen ehkäisemiseen ja varhaiseen puuttumiseen on suunnattu voimavaroja. Perustoimeentulotuen myöntäminen on kuulunut Kellalle 1.1.2017 alkaen.

Jämsän kaupunki on ulkoistanut laajasti sote-palvelujaan ja solminut 10 + 5 vuoden sosiaali- ja terveyspalvelujen palvelusopimuksen 1.9.2015 alkaen. Palveluita tuottaa yhteisyritys Jämsän Terveys Oy, jonka omistavat Pihlajalinnalla Terveys Oy (51 %) ja Jämsän kaupunki (49 %). Ulkoistamisella on alun perin pyritty turvaamaan oman erikoissairaanhoidon palvelujen ja työpaikkojen säilyminen Jämsässä. Myös kaupungin mahdollisuus vaikuttaa omiin sosiaali- ja terveyspalveluihin sekä hallita erityisesti erikoissairaanhoidon kustannuksia oli perusteena ulkoistamiselle.

Terveyspalveluiden tuotannon jatkumista nykyisellään turvaa sosiaali- ja terveysministeriön myöntämä poikkeuslupa perusterveydenhuollon ympärivuorokautiseen päivystykseen vuoden 2020 loppuun saakka. Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto otti tammikuussa 2019 valvontaansa kau-

Toiminta-ajatus ja tehtävän kuvaus

Sosiaali- ja terveystoimen toiminta-ajatuksena on palvelustrategian mukaisesti tuottaa vaikuttavia sosiaali- ja terveyspalveluja yhdessä asiakkaiden ja muiden palveluntuottajien kanssa.

Sosiaali- ja terveystoimen tehtävänä on järjestää vähintään lakisääteiset sosiaali- ja terveyspalvelut kuntalaisille/yhteistoiminta-alueen asukkaille. Jotkut palvelut ovat sisällöltään määriteltyjä (ns. subjektiivisia oikeuksia), jotka pitää asiakkaille antaa, vaikka talousarviossa ei olisi varattu niihin riittävästi määrärahoja. Muut palvelut annetaan talousarvioon sisältyvien määrärahojen puitteissa. Tavoitteena on yhteistoiminta-alueen asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen elämänkaaren eri vaiheissa. Kaikissa palveluissa painotetaan ennaltaehkäisyä ja varhaista puuttumista, kuntouttavaa lähestymistapaa sekä ohjaamista omahoitoon ja vastuunottoa omasta hyvinvoinnista.

pungin Jokilaakson sairaalan osalta päivystysjärjestelyt sekä valtioneuvoston erikoissairaanhoidon työnjaosta ja eräiden tehtävien keskittämistä antaman asetuksen tarkoittamien edellytysten toteutumisen. Jämsän kaupunki on antanut pyydettyä oman selvityksensä asiaan 21.2.2019 ja vastannut kuulemiskirjeeseen 10.6.2019. Aluehallintoviraston valvonta on vielä kesken. Jokilaakson sairaalan leikkaustoiminnan jatkumista nykyisellään on uhkaamassa leikkaustoiminnan keskittämistä ja erikoissairaanhoidon työnjakoa koskeva lainsäädäntö sekä muu sen pohjalta annettava ohjaus.

Maakunta- ja sote-uudistuksen valmistelu kariutui keväällä 2019 pääministeri Sipilän hallituksen eroon. Sote-uudistuksen toteuttaminen otettiin kuitenkin osaksi pääministeri Rinteen ja hänen seuraajansa pääministeri Marinin hallitusohjelmaa.

Sote-uudistus sisältää palvelujen kehittämisen lisäksi rakenteiden uudistamisen. Kun nykyisin kunnat järjestävät sosiaali- ja terveyspalvelut sekä pelastustoimen, niin tulevaisuudessa niistä vastaavat itsehallinnolliset alueet, maakunnat. Ne tuottavat sote- palvelut pääosin julkisina palveluina. Yksityiset toimijat ja kolmas sektori täydentävät palvelutuotantoa. Kunnat vastaavat edelleen terveyden ja hyvinvoinnin edistämisestä. Valmistelut sote-uudistuksen läpiviemiseksi alkoivat maakunnissa syksyllä 2019.

Ns. Paras-lain velvoitteita yhteistoiminta-alueista on jatkettu vuoden 2023 loppuun saakka. Jämsän kaupungin ja Kuhmoisten kunnan hyvä yhteistyö sosiaali- ja terveyspalveluissa jatkuu myös tulevina vuosina, vaikka Kuhmoisten kunta siirtyykin Pirkanmaan maakuntaan vuoden 2021 alusta lukien.

Palveluja tuotetaan yhteistoiminta-alueen omana tuotantona ja yhdessä sopimuskumppaneiden

kanssa. Palveluja ostetaan kunnilta, kuntayhtymiltä, yrityksiltä ja yksityisiltä palveluntuottajilta. Suurimpana yksittäisenä palveluntuottajana toimii Jämsän Terveys Oy, joka tuottaa merkittävän osan Jämsän kaupungin sosiaali- ja terveyspalveluista. Yhteistoiminta-alueella tuotetaan omana tuotantona aikuisten ja lapsiperheiden sosiaalityö, toimeentuloturva, lastenvalvojan palvelut, vammais- palvelut, viranomais-toiminta sekä suurin osa Kuhmoisten sosiaali- ja terveyspalveluista.

Jämsän Terveys Oy:n alihankkijana Jämsän terveyspalveluissa toimii Jokilaakson Terveys Oy, jonka omistajuudesta Jämsän kaupunki luopui vuonna 2018. Jokilaakson Terveys Oy:n omistavat

Pihlajalinna Terveys Oy (90 %) ja Keski-Suomen sairaanhoitopiiri (10 %).

Toimialalla on panostettu palvelusopimuksilla johtamiseen, tuotannon laadun valvontaan ja seurantaan sekä palvelutuotannon kehittämiseen. Erityisesti eri toimijoiden vastuut ja velvollisuudet on kuvattu ja palvelujen valvontatehtävän hoitamiseen on laadittu suunnitelma. Asiakslähtöisyyttä on lisätty yhdessä palveluntuottajien kanssa osallistavilla toimenpiteillä. Työllistymistä edistetään erilaisen tukitoimien ja kuntouttavan työtoiminnan kautta. Oleskeluluvan saaneiden turvapaikanhakijoiden kotouttamista jatketaan suunnitelman mukaisesti.

Sote- ja maakuntauudistuksen valmistelua tehtiin keväällä 2019 tiivisti yhteistyössä paikallisten ja maakunnallisten toimijoiden kanssa. Sote-uudistuksen valmistelu jatkui loppuvuonna 2019 uuden hallitusohjelman antamien reunaehdoin kuitenkin niin, että aiemmin tehtyjä selvityksiä voidaan hyödyntää uudessa maakunnallisessa valmistelussa.

Sosiaali- ja terveystoimen toiminta jakaantuu seuraaviin tulosalueisiin:

- sosiaali- ja terveystoimen hallinto
- sosiaalityö ja perhepalvelut
- vammaispalvelut
- vanhuspalvelut
- terveystoimen palvelut
- erikoissairaanhoito.

Tulosalueet jakaantuvat tulosyksiköihin ja edelleen kustannuspaikkoihin. Palvelujen tilaukset tehdään

Yhteistoiminta-alueella oli vakinaisessa työ- tai virkasuhteessa vuoden 2019 lopussa yhteensä 144 henkilöä, joista Kuhmoisten palvelutuotannon yksiköissä noin 83 henkilöä. Henkilötyövuosia tehtiin yhteistoiminta-alueella 162,6 htv, joista Kuhmoisten palvelutuotannossa noin 93 htv. Henkilöstö on Jämsän kaupungin palveluksessa olevaa ja sitä käytetään koko alueella tarpeen mukaan turvaten kaikissa yksiköissä kulloinkin tarvittava henkilökuntamitoitus. Henkilöstön osaamisen kehittäminen sekä riittävän ja osaavan työvoiman saannin turvaaminen on edelleen tärkeää.

Toimialalla on edistetty ja kannustettu suunnitelmallisesti osallistumaan erilaisiin niin kaupungin sisäisiin kuin ulkopuolisten tahojen järjestämiin johtamis-, kehittämis- ja täydennyskoulutuksiin.

Toimialan sekä tulosalueiden ja tulosyksiköiden tavoitteet on johdettu hyväksytyin strategian mukaisista tavoitteista tai tavoitteet on asetettu tukemaan koko kaupungin tavoitteiden saavuttamista.

tulosalueittain hallinnon tulosaluetta lukuun ottamatta, koska sen kulut kohdistetaan eri yksiköille.

Toimiala- ja tulosaluekohtaiset tavoitteet ja määrärahat

Sosiaali- ja terveystoimi	Ta 2019	Ta+lta 2019	Tp 2019	ero € tp-lta	tot %
Toimintatuotot	27 705 081	27 705 081	30 259 161	2 554 080	109,22 %
Myyntituotot	19 178 551	19 178 551	21 469 227	2 290 676	111,94 %
Maksutuotot	6 236 810	6 236 810	6 182 861	-53 949	
Tuet ja avustukset	343 980	343 980	682 030	338 050	198,28 %
Muut tuotot	1 945 740	1 945 740	1 925 042	-20 698	98,94 %
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	
Toimintakulut	109 021 287	108 821 287	112 118 740	3 297 453	103,03 %
Henkilöstökulut	9 687 234	9 637 234	9 956 499	319 265	103,31 %
Palvelujen ostot	89 889 290	89 739 290	91 864 020	2 124 730	102,37 %
Aineet, tarvikkeet	510 990	510 990	465 180	-45 810	91,04 %
Avustukset	4 803 650	4 803 650	5 437 898	634 248	113,20 %
Muut kulut	4 130 123	4 130 123	4 395 143	265 020	106,42 %
TOIMINTAKATE	-81 316 206	-81 116 206	-81 859 578	-743 372	100,92 %
Poistot ja arv.alennukset	61 250	61 250	10 645	-50 605	17,38 %
TILIKAUDEN TULOS	-81 377 456	-81 177 456	-81 870 224	-692 768	100,85 %
TILIK.YLI/ALIJÄÄMÄ	-81 377 456	-81 177 456	-81 870 224	-692 768	100,85 %

Toimialan tavoitteet vuodelle 2019

Tavoite	Mittari = millä mitataan	Tavoitteen toteutumisen arviointi
Sote- ja maakuntaudistuksen suunnitteluun aktiivinen osallistuminen eri valmistelutyöryhmissä paikallisesti ja maakunnallisesti. Tavoitteena on turvata laadullisesti ja määrällisesti riittävät ja vaikuttavat palvelut ja taata kuntalaisten edunvalvonta palveluiden tuottamisessa.	<ul style="list-style-type: none"> Edustajien määrä maakunnallisissa valmistelutyöryhmissä (työryhmien määrä/jämsäläisten ja kuhmoislaisten edustajien määrä) Hyvinvointikertomuksen ajantasaisuus, tavoitteet ja mittarit asetettu Sote- ja hyvinvointipalveluiden kehittämistyön suunnitelman laatiminen ja sen toimenpiteiden toteutuminen paikallisesti ja maakunnallisesti (suunnitelma ja sen toteuttamistoimet) 	<p>Maakunta- ja sote-uudistuksen valmistelu päättyi keväällä 2019 pääministeri Sipilän hallituksen eron myötä. Keski-Suomen maakuntavalmistelun eri työryhmien ja johtoryhmän työ päättyi kevään aikana.</p> <p>Sote-uudistuksen sis. palvelujen kehittämisen ja rakenteiden uudistamisen toteuttaminen otettiin kuitenkin osaksi pääministeri Rinteen ja hänen seuraajansa pääministeri Marinin hallitusohjelmaa.</p> <p>Keski-Suomessa on sote-uudistusta varten nimetty maakunnan sote-johdon työryhmä ja valmisteleva työvaliokunta, joissa molemmissa on jäsenenä soten toimialajohtaja. Kaupungin-/kunnanjohtajat ohjaavat valmistelua.</p> <p>Laaja hyvinvointikertomus on hyväksytty valtuustokaudelle 2017-2020.</p>
Asiakkaat ovat osallisena palvelujen suunnittelussa ja asiakaspalveluprosessien kehittämisessä.	<ul style="list-style-type: none"> Asiakasraatien määrä ja kattavuus (kpl, millä alueilla) Asiakastyytyväisyyskyselyt (yli 90 % tyytyväisiä) Kuvatut/tarkistettut asiakaspalveluprosessit (kpl. mitkä) 	<p>Asiakasraatien toiminnassa ei muutoksia mm. vanhuspalveluissa asiakasraadit tehoissa kuu-kausittain ja kotihoidossa kerran kolmessa kuukaudessa (tehostettu kysely).</p> <p>Asiakaspalautetta palveluista kerätään jatkuvasti. JT:n käytössä ns. hymynaama ja kaupungilla (netti, palautelaatikot). Sosiaali- ja terveystoimen laaja asiakaskysely on tehty marraskuussa 2019.</p> <p>Uusia palveluprosesseja ei ole kuvattu, vanhoja on päivitetty.</p>
Sosiaali- ja terveystoimen palvelujen järjestäminen ja tuottaminen tehdään sovitusti ja niiden valvonta ja ohjaus hoidetaan suunnitellusti.	<ul style="list-style-type: none"> Jämsän Terveys Oy:n palvelusopimuksen ohjaus- ja valvontakäyntien toteutuminen (kyllä/ei, puutteet) sekä raportointi lautakunnalle ja kaupunginhallitukselle (4 krt/vuosi) Palvelusopimusten seurannan mittarien toteutuminen sovitusti (kyllä/ei, puutteet) Kuhmoisten palvelusopimuksen tarkistaminen (1 krt/vuosi) ja sopimusneuvottelujen järjestäminen (2 krt/vuosi) sekä tuottamisen toteutuminen sovitusti (kyllä/ei) 	<p>Palvelusopimuksen mukaiset kolmen ensimmäisen kvartaalin valvontakäynnit ja raportoinnit on tehty vuonna 2019 ja käsitelty lautakunnassa ja kaupunginhallituksessa. Neljännen kvartaalin valvontakäynnit ja niistä raportointi tehdään alkuvuonna 2020.</p> <p>Valvontakäynneillä havaituista poikkeamista raportoidaan ja määrätään tarvittaessa sopimussanktiot.</p> <p>Kotihoidossa ja ympärivuorokautisessa hoidossa esiintyneiden poikkeamien johdosta on Jämsän terveys Oy:lle määrätty sopimussanktio kaudella 1-3/2019.</p>
Palvelutuotanto on kustannustehokasta ja palvelutarvetta vastaavaa.	<ul style="list-style-type: none"> Sosiaali- ja terveydenhuollon tarvekaioidut menot: nettomenot (euroa/asukas), tarvekaioidut menot (indeksi). 	<p>Sosiaali- ja terveydenhuollon nettomenot (eur/asukas) ja tarvekaioidut menot (indeksi, koko maa=100), Keski-Suomen luvut sulkeissa: 2016: 3833 €/as (3116 €/as) ja 105 (96) 2017: 3954 €/as (3166 €/as) ja 107 (97)</p>

Tunnuslukuja

Sosiaali- ja terveystoimi, kustannukset yhteensä	Tp 2017	Tp 2018	Ta 2019	Tp 2019	
Jämsä	3 990	3 997	4 041	4 057	euroa/asukas
Kuhmoinen	4 080	4 442	4 509	4 526	euroa/asukas

Sosiaali- ja terveystoimen hallinto

Tulosalueen esimies: Toimialajohtaja Erkki Kainulainen

Toiminnan kuvaus

Tulosalue järjestää sosiaali- ja terveystoimen hallintopalvelut sisältäen potilasasiamies- ja sosiaaliasiamiestoiminnan.

Tavoitteet vuodelle 2019

Tavoite	Mittari = millä mitataan	Tavoitteen toteutumisen arviointi
Aktiivinen osallistuminen paikallisesti ja maakunnallisesti sote- ja maakuntauudistuksen suunnitteluun ja valmisteluun sekä palvelujen ja toimintojen yhdyspintojen selvittämiseen.	<ul style="list-style-type: none"> Sosiaali- ja terveystoimen johdon ja esimiesten osallistuminen paikallisiin ja maakunnallisiin työryhmiin (työryhmien määrä/soten edustajien määrä) Sote- ja hyvinvointipalveluiden kehittämistyön ja sen toimenpiteiden toteutuminen paikallisesti ja maakunnallisesti. 	Keski-Suomen maakuntavalmistelun eri työryhmien ja johtoryhmän työ päättyi alkuvuoden 2019 aikana. Sote-uudistuksen valmistelu aloitettiin uudelleen ja työtä varten Keski-Suomen kunnanjohtajat nimesivät sote-johdon työryhmän, jolla toimii valmisteltavana toimielimenä työvaliokunta. Molemmissa työryhmissä toimii jäsenenä sosiaali- ja terveystoimen toimialajohtaja.
Sosiaali- ja terveyspalvelut tuetaan ja järjestetään vaikuttavasti ja kustannustehokkaasti ja onnistutaan palvelusopimusten valvonta- ja ohjaustehtävässä.	<ul style="list-style-type: none"> Säännölliset, sovitut ohjaus- ja valvontakäynnit /tarkastusohjelmat toteutuminen (kyllä/ei) Palvelusopimusten seurannan mittarien toteutuminen sovitusti (kyllä/ei, puutteet) Kuhmoisten palvelujen järjestämisen ja tuottamisen toteutuminen sovitusti (kyllä/ei) 	Palvelusopimuksen ja sen tavoitteiden toteutusta seurataan ja valvotaan sopimuksen mukaisesti. Kausien 1-9/2019 valvontakäyntien raportointi on käsitelty sosiaali- ja terveyslautakunnassa ja kaupunginhallituksessa. Palvelujen laatu- ja määräkriteerit ovat toteutuneet lukuun ottamatta kotihoidossa ja tehta-hoidossa olleita poikkeamia. Kauden 10-12/2019 valvontakäynnit ja raportoinnit ajoittuvat alkuvuoteen 2020.
Toiminnan johtaminen on järjestelmällistä ja tavoitteellista ja tuetaan yksiköitä palvelutuotannossa ja asetettujen tavoitteiden saavuttamisessa.	<ul style="list-style-type: none"> Toimialan johtoryhmä kokoontuu säännöllisesti joka toinen viikko kesäaikaa lukuun ottamatta), kokousmuistiot jaetaan henkilöstölle. Henkilöstöinfot (väh. 2 krt/vuosi), esimieskokoukset (väh. 3 krt/vuosi) toteutuvat. 	Sosiaali- ja terveystoimen johtoryhmä on kokoonnutun säännöllisesti ja suunnitellusti. Muistiot on jaettu intraan. Henkilöstöinfoja on pidetty 7.2. ja 24.5.2019 sekä 3.12. ja 10.12.2019. Esimieskokous on pidetty 12.11.2019. Esimiehet osallistuvat mahdollisuuksien mukaan myös henkilöstöinfotilaisuuksiin.
Henkilöstön osaamisen ylläpitäminen ja kehittäminen	<ul style="list-style-type: none"> Koulutussuunnitelman laatiminen Täydennyskoulutuspäivät toteutuvat väh. 3 päivää/hlö/vuosi Johtamiskoulutukseen osallistuvien määrät / esimiesten koulutuspäivät 	Koulutussuunnitelma on koottu tulosalueiden esitysten pohjalta myös vuodelle 2019. Tavoitetta seurataan vuositasolla. Täydennyskoulutuksiin osallistumiset ovat tapahtuneet suunnitellusti.

Talousarvion toteutuminen

Sosiaali- ja terveystoimen hallinto	TA 2019	TA+Lta 2019	TP 2019	Ero € tp-lta	Tot %
Toimintatulot	706 908	706 908	650 025	56 883	92,00
Toimintakulut	-1 265 357	-1 265 357	-1 160 225	-105 132	91,70
Toimintakate	-558 449	-558 449	-510 200	-48 249	91,40
Tilikauden tulos	-558 449	-558 449	-510 459	-47 990	91,40

Selvitys määrärahojen ylityksistä/alituksista

Sote-hallinto yhteensä	Alitus €	Ylitys €
Tulojen alitusta, eri tileillä	56 000	
Määräaikaiset ja sijaiset (vakituinen)		52 170
Asiantuntijapalvelut		3 454

Painatukset, ilmoitukset ja markkinointi		3 564
Henkilöstön koulutuspalvelut		3 545

Tunnuslukuja:

Jämsä	Tp 2017	Tp 2018	Ta 2019	Tp 2019	
Sosiaali- ja terveyst. hallinto, tulosal. kustann. yhteensä	68	27	28	25	euroa/asukas
Kuhmoinen					
Sosiaali- ja terveyst. hallinto, tulosal. kustann. yhteensä	81	88	86	84	euroa/asukas

Sosiaalityö ja perhepalvelut

Tulosalueen esimies: tulosaluejohtaja Heikki Oksanen

Toiminnan kuvaus

Tulosalue tuottaa sosiaalityön, täydentävän ja ennaltaehkäisevän toimeentuloturvan ja lastenvalvojan palvelut. Hankkii perhepalvelukeskuksen ja päihde- ja mielenterveyspalvelut Jämsän Terveys Oy:ltä. Alueella on sekä sosiaalihuollon että terveydenhuollon toimintoja.

Sosiaalityö ja perhepalvelut tukevat yhteistoiminta-alueen asukkaiden väestön hyvinvointia varhaisen puuttumisen, oikean hoidonparrastuksen ja moniammatillisen yhteistyön osalta.

Tavoitteet vuodelle 2019

Tavoite	Mittari = millä mitataan	Tavoitteen toteutumisen arviointi
Sosiaalityön kehittämistä jatketaan osallistumalla syyskuussa 2019 käynnistyvään Jyväskylän yliopiston hallinnoimaan lapsiperheiden sosiaalityön kehittämishankkeeseen ja JAMK:n hallinnoimaan PAKU (Palvelupolut kuntoon) aikuissosiaalityön kehittämishankkeeseen v. 2018 -2020	Kehittämistyön etenemisen seuranta: aikuissosiaalityö, perhesosiaalityö, lastensuojelu	Lapsiperheiden sosiaalityön hankkeen käynnistyminen siirtyi vaikean henkilöstötilanteen vuoksi keväälle 2020. PAKU-hanke eteni aluksi suunnitelmien mukaan. Sosiaali- ja terveyslautakunnalle annettiin selvitys hankkeen etenemisestä 22.5.2019 § 48. Jämsän kehittämiskohteeksi valittiin "Digitaalisen palveluohjauksen kehittäminen". Jämsässä oli tarkoitus kokeilla chatia aikuissosiaalityössä ajalla 1.9. - 31.12.2019 keskiviikkoisin klo 12-15. Tällöin chati olisi auennut aikuissosiaalityön sivuilta. Tarkoitus oli antaa yleistä neuvontaa ja ohjausta. Syksyn vaikean henkilöstötilanteen vuoksi kokeilua ei voitu toteuttaa. Tarkoitus on toteuttaa kokeilu kevään 2020 aikana.
Varautuminen sote-uudistukseen mm. kehittämällä yhdyspinta- ja hyvinvointiyhteistyötä	Osallistuminen maakunta- ja sote- uudistuksen työryhmiin ja hankkeisiin kuten KsLapen jatkoon (ns. siltaus-toimenpiteet)	Sipilän hallituksen sote-uudistus jäi toteutumatta. Rinteen ja Marinin hallitusten sote-uudistuksen suunnittelun etenemistä ja aikataulutusta on seurattu aktiivisesti. Uudistukseen on varauduttu osallistumaan lainsäädännön edellyttämällä tavalla.
Onnistuminen kotouttamistyössä yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa.	Oleskeluluvan saaneiden kuntaan muuton mallin käyttöönotto Jämsässä, sujuvat palveluprosessit, maahanmuuttotyö osana sosiaalityötä	Malli on otettu aktiivisesti käyttöön ja se on jäsentänyt, yhtenäistänyt ja selkiyttänyt maahanmuuton asiakastyön käytänteitä eri toimijoiden välillä.

Talousarvion toteutuminen

Sosiaalityö ja perhepalvelut	Ta 2019	Ta+lta 2019	Tp 2019	Ero € tp-lta	tot %
Tulot	3 093 089	3 093 089	3 186 303	93 214	103,01 %
Menot	16 577 222	16 427 222	16 774 142	346 920	102,11 %
Toimintakate	-13 484 133	-13 334 133	-13 587 839	-253 706	101,90 %
Poistot	0	0		0	
Tilikauden tulos	-13 484 133	-13 334 133	-13 587 839	-253 706	101,90 %

Selvitys määrärahojen ylityksistä/alituksista

Sosiaalityö ja perhepalvelut yhteensä	Alitus €	Ylitys €
Tulot: Pakolaisten toimeentulokorvaukset		91 000
Valtion korvaus kuntouttavasta työtoiminnasta		32 000
Menot: Lastensuojelun laitoshoido	693 000	
Avohuollon tukitoimet		435 000
Jälkihuolto		258 000
Lastensuojelun perhehoito		210 000

Tuet ja avustukset valtiolta:

Valtion korvaus kuntouttavasta työtoiminnasta ylittyi 32.000 eurolla.

Pakolaisten toimeentulokorvaukset ylittyivät 91.000 eurolla.

Palvelujen ostot:

Lastensuojelun laitoshoido: Kaupunki on panostanut viime vuosina ennaltaehkäiseviin perhepalveluihin. Painopisteen siirtäminen ennaltaehkäisevään tukeen on vaikuttanut alentavasti lastensuojelun laitoshoidon kustannuksiin.

Lastensuojelun avohuollon tukitoimet: Lastensuojelun avohuollon tukitoimena on vuonna 2019 jouduttu sijoittamaan 23 lasta. Laitosmuotoista perhekuntoutusta on jouduttu käyttämään 12 lapsen kohdalla (+ van-hemmat), laitoksessa sijoitettuna on ollut 50 lasta ja perhehoidossa 32 lasta. Avohuollon tukitoimena on järjestetty ostopalveluna tukihenkilöitä, perhetyötä sekä yövalvontaa perheisiin, jotta lasten olo kotona on voitu turvata.

Lastensuojelun jälkihuolto: Vuoden 2019 aikana jälkihuolto oikeuden omaavista asiakkaista osa jouduttiin sijoittamaan laitokseen tai tukiasumiseen, kun arki on osoittanut, etteivät he pärjää itsenäisesti asuen. Tilan-teet ovat useimmiten kärjistyneet mielenterveyden pulmien tai päihteiden vuoksi. Jälkihuoltoon uoret tarvitsevat myös entistä enemmän tukihenkilöitä selviytyäkseen arjen haasteista ja itsenäisestä asumisesta. Tuki-henkilöiksi on jouduttu ottamaan ostopalvelutyöntekijöitä.

Lastensuojelun perhehoito: Avohuollon tukitoimena on sijoitettu lapsia perhehoitoon. Työskentelystä huolimatta perheiden tilanteiden korjaaminen kestää ja sijoitukset ovat venyneet aika pitkiksi. Peruspalveluiden ”vetämättömyys” pitkittää myös sijoituksia. Perhehoidon tueksi on myös järjestetty perhetyötä/tukihenkilöitä, työnohjausta, jotta lapsi on voinut pysyä perhehoidon piirissä.

Tunnuslukuja

Jämsä	Tp 2017	Tp 2018	Ta 2019	Tp 2019	
Sosiaalityö ja perhepalvelut, tulosalueen kustannukset yht.	644	679	676	673	euroa/asukas
Huostaan otettujen lasten kokonaismäärä	52	48	48	49	määrä
Jälkihuollossa olevat	53	53	43	55	määrä
Toimeentulotukiruokakunnat	559	469	948	481	määrä
Kuhmoinen					
Sosiaalityö ja perhepalvelut, tulosalueen kustannukset yht.	318	347	342	295	euroa/asukas
Huostaan otettujen lasten kokonaismäärä	0	0	0	0	määrä
Jälkihuollossa olevat	0	0	0	1	määrä
Toimeentuloruokakunnat	36	33	41	36	määrä

Vammaispalvelut

Tulosalueen esimies: tulosaluejohtaja Heikki Oksanen

Toiminnan kuvaus

Tulosalue järjestää ja tuottaa vammaispalvelun, vammaisten henkilöiden perhetyön ja palveluohjauksen, kehitysvammaisten avopalvelut, vammaisten asumispalvelut, vammaisten työ- ja päivätoiminnan sekä alle 65-vuotiaiden omaishoidon tuen, vammaisten henkilöiden perhehoidon ja sosiaalihuoltolain mukaiset liikkumisen tuen palvelut

Jämsän kaupungin ja Kuhmoisten kunnan yhteistoiminta-alueelle.

Toiminnan tavoitteena on edistää vammaisen henkilön edellytyksiä elää ja toimia yhdenvertaisena yhteiskunnan jäsenenä sekä ehkäistä ja poistaa vammaisen henkilön yhteiskunnassa kohtaamia esteitä.

Tavoitteet vuodelle 2019

Tavoite	Mittari = millä mitataan	Tavoitteen toteutumisen arviointi
Työ- ja päivätoimintojen kehittäminen vastaamaan muuttuvaa yksilöllistä tarvetta (esim. henkilökohtaisen budjetoinnin mahdollisuudet).	Kuhmoisten toimintakeskuksen toimintojen arviointi vastaamaan nykyisen ja tulevan asiakaskunnan tarpeita Toimintakeskuksen asiakasmäärät palveluittain	Yhteistyötä lisättiin Kuhmoisten kunnan kanssa erityisesti pitkäaikaistyöttömien, työkokeilujen ja kuntouttavan työtoiminnan osalta. Kevään 2019 aikana tehtiin laaja selvitys Työvalmennussäätiö Avituksen toiminnasta. Henkilökohtainen budjetointi ei käynnistynyt.
Vammaisten henkilöiden asumisen kehittäminen. Yhteistoiminta-alueella toimii riittävä määrä eritasoisia asuntoryhmiä ja asuntoja vammaisille henkilöille. Pitkäaikaisessa asumisessa laitoshoidossa ei ole enää kehitysvammaisia henkilöitä. Asumisen laadun kehittäminen (sis. itsemääräämisoikeuden toteutuminen, rajoitustoimenpiteet). Palvelusetelin käyttöönotto aikuisten kehitysvammaisten ja autisminkirjon henkilöiden asumispalveluissa	<ul style="list-style-type: none"> Kehitysvammaisia laitoshoidossa Kehitysvammaisia tehostetussa palveluasumisessa, palveluasumisessa, tuetussa asumisessa Vammaispalvelulain mukaisessa palveluasumisessa vaikeavammaisia Jonot asumispalveluihin Kustannusten seuranta Palvelusetelituottajat kehitysvammaisten asumispalveluissa 	Pitkäaikaisessa kuntouttavassa laitoshoidossa v. 2019 aikana oli yksi henkilö. Kaupungin omat asumispalveluyksiköt Linnakoti ja Lukkoilantien asunnot olivat täynnä. Yksityistä asumispalvelutuotantoa on tarjolla vammaisille henkilöille Jämsässä. Asumispalveluita pyritään järjestämään mahdollisimman lähellä asiakkaan arkiympäristöä mutta niihin liittyvien erityispiirteiden vuoksi palveluja joudutaan ostamaan myös etäämmältä. Varsinaista jonoa asumispalveluihin ei juurikaan ole mutta aina asunnon vapautuessa jostain yksiköstä, on paikka täyttynyt nopeasti. Vaikeavammaisten palveluasumisen piiriin tuli vuoden 2019 aikana muutamia uusia asiakkaita. Palvelusetelivalmistelua (mm. sääntökirja, palvelumuotoilu) tehtiin. Lisäksi selvitimme eri palveluseteli-järjestelmän tuottajia. Lautakunta hyväksyi joulukuun 2019 kokouksessa soten yleisen palveluseteli sääntökirjan, kehitysvammaisten asumispalveluiden sääntökirjan sekä päätti sähköisen palvelusetelijärjestelmä Vaanan käyttöönotosta. Henkilöstöä on edelleen koulutettu vammaisten henkilöiden itsemääräämisoikeuden toteuttamiseen ja rajoitustoimenpiteisiin liittyen. Rajoitustoimenpiteisiin liittyviä prosesseja on edelleen kehitelty ja kehitetään.
Varautuminen maakunta- ja sote-uudistukseen osallistumalla vammaispalveluiden maakunnalliseen suunnitteluun ja kehittämällä yhdyspinta- ja hyvinvointiyhteistyötä. Osallistuminen henkilökohtaisen budjetoinnin maakunnalliseen pilotointiin.	Osallistuminen maakunta- ja sote-uudistuksen työryhmiin ja hankkeisiin. Vammaispalvelupäällikkö on Keski-Suomen maakunnan johtoryhmässä varajäsenenä ja vastaa maakunnan vammaispalveluiden suunnittelusta.	Maakunnan johtoryhmän työskentely päättyi sote-maakuntauudistuksen kaaduttua. Vammaispalvelujen kehittämistä jatkettiin Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen vammaistyöryhmässä, missä vammaispalvelupäällikkö toimii varapuheenjohtajan.

Talousarvion toteutuminen

Vammaispalvelut	TA 2019	TA+Lta 2019	TP 2019	Ero € tp-lta	Tot %
Tulot	2 842 083	2 842 083	2 654 474	-187 609	93,40 %
Menot	13 122 195	13 104 043	13 562 319	458 276	103,50 %
Toimintakate	-10 280 112	-10 261 959	-10 907 845	-645 886	106,29 %
Poistot	2 900	2 900	2 893	-7	0,00 %
Tilikauden tulos	-10 283 012	-10 264 859	-10 910 738	-645 879	106,29 %

Selvitys määrärahojen ylityksistä/alituksista

Vammaispalvelut yhteensä	Alitus €	Ylitys €
Myyntitulot kunnilta (ei yhteistoimitas)		46 468
Muut tuotot		40 821
Ulkopuolelta palkatut sijaiset ja määräaikaiset		63 311
KuEL-maksut		48 581
Asiakaspalvelujen osto kunnilta		122 245
Asiakaspalvelujen osto kuntayhtymiltä		267 956
Asiakaspalvelujen osto muilta		72 353

Tunnuslukuja

Jämsä	Tp 2017	Tp 2018	Ta 2019	Tp 2019	
Vammaispalvelut, tulosalueen kustannukset yhteensä	484	519	510	541	euroa/asukas
Omaishoidontuen saajia	32	30	32	31	määrä
Kuhmoinen					
Vammaispalvelut, tulosalueen kustannukset yhteensä	532	511	550	498	euroa/asukas
Omaishoidontuen saajia	0	0	1	1	määrä

Vanhuspalvelut

Tulosalueen esimies: vanhuspalvelujohtaja Mai-Stiina Lampinen

Toiminnan kuvaus

Vanhuspalvelut järjestää vanhusten kotihoidon, vanhusten ympärivuorokautisen hoidon ja yhteisissä vanhuspalveluissa vanhusten palvelujen sosiaalityön ja palveluohjauksen, omaishoidon ohjauksen, palvelupäivä- ja päiväkeskustoiminnan sekä muistipoliklinikkatoiminnan Jämsän kaupungin ja Kuhmoisten kunnan muodostamalla sosiaali- ja terveystoimen yhteistoiminta-alueella. Vanhuspalvelujen palvelujen tuotannosta Jämsän kaupungin alueella vastaa 1.9.2015 lukien Jämsän Terveys Oy. Kuhmoisten vanhuspalvelut tuottaa Jämsän kaupunki.

Vanhuspalvelujen toimintoja suunniteltaessa ja palveluja kehitettäessä lähtökohtana palvelusopimuksen ohella on "Ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta ja iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista" (980/2012) annetussa laissa sekä laatusuosituksessa "Laatusuositus hyvän ikääntymisen turvaamiseksi ja palvelujen parantamiseksi 2017-2019" (STM ja Kuntaliitto 2017) esitetyt linjaukset. Edellä mainittujen asiakirjojen hengen mukaisesti palvelurakenteen lähtökohtana on kotiin annettavien palvelujen ensisijaisuus.

Tavoitteet vuodelle 2019

Tavoite	Mittari = millä mitataan	Tavoitteen toteutumisen arviointi
Onnistuminen vanhuspalvelujen järjestämisessä ja kehittämisessä	Järjestämisvastuulla olevien oman palvelutuotannon ja ostopalvelujen palvelusopimusten laadunhallinta mm. ohjaus- ja valvontatehtävä, kts. palvelusopimuksen liite 6a.	Vanhuspalvelujen palvelujen palvelutuotannosta Jämsän kaupungin alueella vuoden 2019 aikana on vastannut Jämsän Terveys Oy. Kuhmoisten kunnan osalta vanhuspalvelujen palvelutuotannosta vuonna 2019 on vastannut Jämsän kaupunki. Ostopalvelujen osalta (Jämsän Terveys Oy) ostopalvelusopimusten seuranta on suoritettu suunnitellusti neljä kertaa vuoden 2019 aikana. Valvontakäyntien yhteydessä havaitut poikkeamat vähimmäisvaatimusten ja laatumittareiden osalta on raportoitu.
Varautuminen sote- uudistukseen mm. kehittämällä rajapinta- ja hyvinvointiyhteistyötä ja eri osapuolien rooleja niissä.	Osallistuminen maakunta- ja sote- uudistuksen työryhmiin.	Maakunta- ja sote-uudistuksen toimeenpanon valmistelu valtakunnantasolla lopetettiin 8.3.2019.

Talousarvion toteutuminen

Vanhuspalvelut	TA 2019	TA+Lat 2019	TP 2019	Ero € tp-lta	Tot %
Tulot	10 264 098	10 264 098	11 034 483	770 385	107,51 %
Menot	30 909 245	30 877 398	31 772 172	894 774	102,90 %
Toimintakate	-20 645 147	-20 613 300	-20 737 689	-124 389	100,60 %
Poistot	0	0	0	0	
Tilikauden tulos	-20 645 147	-20 613 300	-20 737 689	-124 389	100,60 %

Selvitys määrärahojen ylityksistä/alituksista

Vanhuspalvelut yhteensä	Alitus €	Ylitys €
Sotilasvammalain mukaiset korvaukset		399 690
Myyntitulot kunnilta (ei yhteistoimintas)		51 201
Muut myyntitulot		215 201
Sis. muiden sotepalveluiden myynti (sair)		200 471
Muut kodinhoitoapumaksut		106 472
Jämsän Terveyden sopimussakon alikirjaus v. 2018		150 000

Tunnuslukuja

Jämsä	Tp 2017	Tp 2018	Ta 2019	Tp 2019	
Vanhuspalvelut, tulosalueen kustannukset yhteensä	1 025	1 018	1 023	1 028	euroa/asukas
Säännöllistä kotihoitoa saaneiden 75-v täyttäneiden asiakkaiden osuus % vastaavan ikäisestä väestöstä				12,9	asiakkaiden määrä %
Tehostetun asumispalvelun asiakkaita, oma toiminta	165	165	1651	163	asiakkaita keskim. kk
Vuodeosastot (osastot 2 ja 4)	53	53	53	51	paikkamäärä
Kuhmoinen					
Vanhuspalvelut, tulosalueen kustannukset yhteensä	1 537	1 562	1 640	1 627	euroa/asukas
Säännöllistä kotihoitoa saaneiden 75-v täyttäneiden asiakkaiden osuus %:a vastaavan ikäisestä väestöstä (tavoite 13 – 14 %)	13	12	12	12,7	asiakkaiden määrä %
Tehostetun asumispalvelun asiakkaita, oma toiminta ja ostopalvelut	30	31	30	30	asiakkaita keskimäärin/kk
Tk:n vuodeosastot	28	28	25	25	paikkamäärä

Terveyspalvelut

Tulosalueen esimies: hallintoylilääkäri Matias Lahti / toimialajohtaja Erkki Kainulainen

Toiminnan kuvaus

Terveyspalvelut -tulosalue järjestää pääosin ostopalveluna perusterveydenhuollon lääkäreiden ja hoitajien avosairaanhoidon vastaanottopalvelut, työterveyshuollon palvelut, suun terveydenhuollon palvelut sekä kuntoutuspalvelut. Perusterveydenhuollon ympärivuorokautiselle päivystykselle on saatu STM:n poikkeuslupa vuoden 2020 loppuun. Ostopalvelut tuottaa Jämsän Terveys Oy, jonka pääomistaja Pihlajalinna Terveys Oy (51 %). Jämsän kaupunki omistaa 49 % Jämsän Terveys Oy:stä ja on palvelujen järjestäjä. Jokilaakson Terveys Oy:n kanssa aiemmin voimassa olleen sopimuksen sisältö on siirtynyt osaksi JT:n kanssa tehtyä sopimusta. Jokilaakson Terveys Oy toimii Jämsän Terveys Oy:n alihankkijana. Jämsän Terveys Oy:n kanssa tehty sopimus on aiempaa JLT-sopimusta merkittävästi laajempi sisältäen myös työterveydenhuoltopalvelut, suun terveydenhuollon, kun-

toutuksen, tukipalvelut ja dialyysin. Laboratoriopalvelut ostetaan Fimlab Oy:ltä, lääkehuolto sekä osakuvantamispalveluista Pirkanmaan shp:n kuvantamis- ja apteekkiliikelaitokselta.

Sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistoiminta-alueen toisen kunnan, Kuhmoisten, palvelut tuotetaan osin omana toimintona ja osin edellä mainittujen yritysten ja Pshp:n toimesta. Suun terveydenhuollon palveluiden tuottamiseen käytetään osin myös muita ostopalveluja. Suoria työsuhteita on pyritty suosimaan, mutta rekrytoinneissa on epäonnistuttu.

Hallintoylilääkärin rekrytoinnissa ei ole yrityksistä huolimatta onnistuttu. Ns. virkalääkärin tehtäviä ja tulosalueen esimiestehtäviä on hoidettu tilapäisjärjestelyin.

Tulosalueeseen sisältyvät myös ympäristöterveydenhuollon palvelut, jotka tuottaa yhteistoiminta-

alueelle Keuruun johtama ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alue, joka tuottaa oman toimintakertomuksen erikseen.

Tavoitteet vuodelle 2019

Tavoite	Mittari = millä mitataan	Tavoitteen toteutumisen arviointi
Onnistuminen palvelujen järjestämisessä ja tuottamisessa sekä palvelusopimusten valvonta- ja ohjaustehtävissä.	<ul style="list-style-type: none"> Säännölliset, sovitut ohjaus- ja valvontakäynnit ja niiden toteutuminen (kyllä/ei) Palvelusopimusten seurannan mittarien toteutuminen sovitusti (kyllä/ei, puutteet) Kuhmoisten palvelujen järjestämisen ja tuottamisen toteutuminen sovitusti (kyllä/ei) 	Valvontakäynnit ja raportoinnit on tehty kolmen kvartaalin osalta vuonna 2019. Tavoitteet ovat alkuvuonna toteutuneet. Neljännen vuosikvartaalin valvontakäynnit ja raportointi tapahtuvat alkuvuonna 2020. Kuhmoisten palvelutuotanto on pääsääntöisesti tapahtunut sovitusti. Kuhmoisten hammashuoltoon saatiin vakituinen hammaslääkäri toukokuun 2019 alusta. Hammashoitajan ja suuhygienistin työpanosta on jouduttu ostamaan.
Kuhmoisten yksiköiden toiminnan aktiivinen johtaminen ja tukeminen arkityössä.	<ul style="list-style-type: none"> Säännöllisten yksikkökokousten pitäminen (kyllä/ei, puutteet) Kliinisen työn laatua mittaavien indikaattoreiden käyttöönotto vuoden 2019 aikana 	Yksikkökokouksia ei ole pidetty säännöllisesti. Kliinisen työn laatua mittaavia indikaattoreita ei ole otettu vielä käyttöön.
Vahva osallistuminen maakunnalliseen kehitystyöhön	<ul style="list-style-type: none"> Osallistuminen maakuntauudistuksen johtoryhmään (kyllä/ei) Palveluiden saatavuus säilyy nykyisellään (kyllä/ei) 	Maakunta- ja sote-uudistuksen valmistelu päättyi keväällä 2019. Uuteen hallitusohjelmaan sisältyvän sote-uudistuksen valmistelu on alkanut loppuvuodesta 2019. Hyödynnetään aiemman hallituskauden aikana laadittuja terveydenhuollon selvityksiä. Terveyspalveluiden saatavuus on ollut varsin hyvä.

Talousarvion toteutuminen

Terveyspalvelut	TA 2019	TA+Lat 2019	TP 2019	Ero € tp-lta	Tot %
Tulot	4 999 113	4 999 113	5 303 665	304 552	106,09 %
Menot	16 361 745	16 361 745	16 492 855	131 110	100,80 %
Toimintakate	-11 362 632	-11 362 632	-11 189 190	173 442	98,47 %
Poistot	58 350	58 350	7 235	-51 115	12,40 %
Tilikauden tulos	-11 420 982	-11 420 982	-11 196 425	224 557	98,03 %

Selvitys määrärahojen merkittävimmistä ylityksistä/alituksista

Terveyspalvelut yhteensä	Alitus €	Ylitys €
Kuhmoisten yhteistoimintakorvaukset (maksuosuus)		119 000
Myyntitulot kuntayhtymiltä		26 000
Muiden sairaanhoitopalvelujen myynti		287 000
Muut myyntituotot	234 000	
Maksutuotot, eri tileiltä	107 000	
Tuet ja avustukset, eri tileiltä (mm. veteraanikuntoutus)		286 000
Henkilöstökulut, eri tileiltä		165 000
Palvelujen ostot, eri tileiltä	133 000	
Tulojäämien ja saatavien poistot		92 405

Tunnuslukuja

Jämsä	Tp 2017	Tp 2018	Ta 2019	Tp 2019	
Terveyspalvelut, tulosalueen kustannukset yhteensä	537	545	566	555	euroa/asukas
Kuhmoinen					
Terveyspalvelut, tulosalueen kustannukset yhteensä	516	524	507	561	euroa/asukas

Erikoissairaanhoito

Tulosalueen esimies: hallintoylilääkäri Matias Lahti / toimialajohtaja Erkki Kainulainen

Toiminnan kuvaus

Erikoissairaanhoidon tulosalue järjestää yhteistoiminta-alueen erikoissairaanhoidon palvelut. Yhteistoiminta-alue kuuluu Pirkanmaan sairaanhoitopiiriin. Palveluiden tuotannosta vastaa Jämsän Terveys Oy, joka tuottaa palvelut yhteistyössä mm. Jokilaakson Terveys Oy:n kanssa. Vaativat erikoissairaanhoidon palvelut Jämsän Terveys Oy hankkii Pirkanmaan sairaanhoitopiiriltä ja vähäisemmässä määrin Keski-Suomen sairaanhoitopiiriltä. Jokilaakson sairaala on

julkinen sairaala ja se on siten valinnanvapauden piirissä. Sairaalassa leikataan merkittävä määrä ns. valinnanvapauspotilaita, joiden kotikuntalaskutuksen hoitaa Jämsän kaupunki.

Tulosalueeseen sisältyy myös Jämsän kaupungin dialyysiyksikkö, joka jatkaa toimintaansa entisen käytännön mukaisesti Jämsän Terveys Oy:n tuottamana, mutta samalla Pirkanmaan sairaanhoitopiiriin "satelliittiyksikkönä".

Tavoitteet vuodelle 2019

Tavoite	Mittari = millä mitataan	Tavoitteen toteutumisen arviointi
Onnistuminen palvelujen järjestämisessä ja tuottamisessa sekä palvelusopimusten valvonta- ja ohjaustehtävässä.	<ul style="list-style-type: none"> Säännölliset, sovitut ohjaus- ja valvontakäynnit ja niiden toteutuminen (kyllä/ei) Palvelusopimusten seurannan mittarien toteutuminen sovitusti (kyllä/ei, puutteet) Kuhmoisten palvelujen järjestämisen ja tuottamisen toteutuminen sovitusti (kyllä/ei) 	Valvontakäynnit ja raportoinnit on tehty kolmen kvartaalin osalta vuonna 2019. Tavoitteet ovat alkuvuonna toteutuneet. Neljännen vuosikvartaalin valvontakäynnit ja raportointi tapahtuvat alkuvuonna 2020. Palvelutuotannon tavoitteet ovat erikoissairaanhoidossa toteutuneet. Kuhmoisten erikoissairaanhoidon ostot ylittivät merkittävästi Pshp:ltä tehdyn tilauksen. Palveluita järjestettiin ja tuotettiin hoidon tarpeen mukaisesti riittävästi ja ajallaan.
ESH-palvelujen turvaaminen nykyisessä laajuudessa	<ul style="list-style-type: none"> Leikkaustoiminta jatkuu (kyllä/ei) 	Leikkaustoiminta jatkuu toistaiseksi ennallaan. Jokilaakson sairaalan leikkaustoiminta joutui tammikuussa 2019 aluehallintoviraston valvontaan. Kaupunginhallitus antoi 10.6.2019 selityksen kuulemiskirjeeseen, joka koski Jokilaakson sairaalan osalta päivystysjärjestelyä sekä valtioneuvoston erikoissairaanhoidon työnjaosta ja eräiden tehtävien keskittämisestä antaman asetuksen tarkoittamien edellytysten toteutumista.
Jokilaakson sairaalan integrointi kiinteäksi osaksi tulevan maakunnan toimintoja.	<ul style="list-style-type: none"> Sairaalan huomioiminen maakunnan järjestämissuunnitelmassa / muissa keskeisissä dokumenteissa 	Terveystieteiden tutkimuskeskuksen ja Pirkanmaan sairaalan yhteistyönä toteutettujen tutkimusten ja palveluiden integroimiseksi Pirkanmaalla on käynnissä. Suunnitelma valmistuu vuonna 2020.

Talousarvion toteutuminen

Erikoissairaanhoito	TA 2019	TA+Lat 2019	TP 2019	Ero € tp-lta	Tot %
Tulot	5 799 790	5 799 790	7 430 211	1 630 421	128,11 %
Menot	30 785 522	30 785 522	32 357 026	1 571 504	105,10 %
Toimintakate	-24 985 732	-24 985 732	-24 926 815	58 917	99,76 %
Poistot	0	0	258	258	0,00 %
Tilikauden tulos	-24 985 732	-24 985 732	-24 927 073	58 659	99,77 %

Selvitys määrärahojen ylityksistä/alituksista

Erikoissairaanhoito yhteensä	Alitus €	Ylitys €
Myyntituotot		
- Myyntitulot kunnilta (ei yhteistoimintaosuudet)		548 110
- Myyntitulot kuntayhtymiltä		923 201
- Kuhmoisten maksuosuus		168 725
Henkilöstökulut, eri tileiltä	68 000	
Palvelujen ostot, eri tileiltä		1 625 000

Tunnuslukuja

Jämsä	Tp 2017	Tp 2018	Ta 2019	Tp 2019	
Erikoissairaanhoito, tulosalueen kustannukset yhteensä	1 234	1 210	1 238	1 235	euroa/asukas
Kuhmoinen					
Erikoissairaanhoito, tulosalueen kustannukset yhteensä	1 098	1 410	1 384	1 461	euroa/asukas

Sivistystoimi

Toimialajohtaja: Sivistystoimenjohtaja Leena Kilpeläinen

Sivistyslautakunta 1.1.-31.12.2019:

jäsenet

Matti Similä, puheenjohtaja
Pekka Pasanen, varapuheenjohtaja
Tiina Altti
Eero Koskela
Mikko Laitinen
Sirpa Peltonen
Saara Peutere-Heikka
Eila Sahala
Timo Salokorpi

varajäsenet

Johanna Nivala
Jyri Sarajärvi
Terttu Laaksonen
Lauri Viitanen
Mikko Lahtinen
Robert Savolainen
Mari Äikäs
Jyrki Niittymaa
Leena Valkeajärvi

Lotta Ahola, kaupunginhallituksen edustaja.

Julia Hautaniemi, Valtteri Lahtinen Jämsän nuorisovaltuuston edustajina.

Sivistyslautakunnalla oli 11 kokousta vuonna 2018. Käsiteltyjä asioita oli yhteensä 160 kpl.

Toiminnan kuvaus vuodelta 2019

Sivistystoimiala on kaupungin keskeinen hyvinvointipalveluja järjestävä, tuottava ja niille toimintaedellytyksiä varmentava toimiala. Toimiala rakentaa tulevaisuuden osaamista kaikille ja tekee sen yhdessä muiden toimijoiden kanssa. Eri toimijoiden kanssa tehtävä yhteistyö on kehittävää. Keskeisinä yhteistyötahoina ovat Gradia Jämsä ja maakunnalliset korkeakoulut. Ammatillisen koulutuksen ja korkeakouluopintojen saatavuus ovat sekä hyvinvointia lisääviä että kaupungin elinvoimatekijöitä.

Selvityshenkilö Härkösen raportin toimenpiteistä kaupunginvaltuusto teki päätökset 17.4.2019. Toimenpiteiden valmistelu päätöksentekoon oli monitahoista ja laaja-alaista. Kaupunginvaltuusto päätti, että tarkastelun alaisissa kylissä, Juokslahti, Koskenpää ja Länkipohja, järjestetään varhaiskasvatuspalvelua (ml. esiopetus) nykyajaisena. Palvelusetelijärjestelmä tulee päätöksentekoon 1-6/2020. Mikäli Koskenpään, Länkipohjan tai Juokslahden koulun oppilasmäärä vähentyy 30 oppilaaseen, niin kyseisen koulun lakkautusprosessi käynnistetään välittömästi siten, että koulu lakkautuu seuraavana parittomana vuonna. Oppilasmäärän tarkastelu tehdään vuosittain. Kaupunginvaltuusto päätti myös, ettei Länkipohjan omatoimikirjastokonseptista luovuta vaan lähikirjasto jatkaa toimintaansa, samoin Länkipohjan kuntosali.

Korkeakouluopinnot käynnistyivät monitaho-yhteistyönä vuoden 2019 alussa ja uusia opintokokonaisuuksia tuli tarjolle lv. 2019-2020 alusta.

Varhaiskasvatukseen osallistuminen oli arvioitua suurempaa vuonna 2019. Erityisesti tämä näkyi vuoden alkupuoliskolla (1-6/2019). Varhais-

kasvatuksen osallistumisasteeksi arvioitiin 68 %. Vuoden lopussa osallistumisaste oli 72 %. Talousarviossa lapsia varhaiskasvatuksessa arvioitiin olevan 630 ja toteuma vuoden lopussa 675. Osallistumisasteen nousuun vaikutti työllistymiskehitys. Lasten ikäluokkien pienemisen myötä perheille maksettavien tukien (kotihoidontuki, joustava hoitoraha, yksityisen hoidon tuki) saajien ja hakijoiden määrä on vähentynyt.

Varhaiskasvatuksessa otettiin käyttöön While OnTheMoven Oy:n Daisy-toiminnanohjausjärjestelmä toisen vuosineljänneksen alussa. Uuden toiminnanohjausjärjestelmän myötä otettiin käyttöön 1.8.2019 alkaen toiminta-aikaperusteiset varhaiskasvatuksen asiakasmaksut.

Varhaiskasvatukseen lisättiin varahenkilöstöä kahdeksan (8) uutta varhaiskasvatuksen opettajan toimen verran 1.8.2019 alkaen. Varhaiskasvatus on ollut pilottina Jämsän kaupungin ja Kuntien eläkevakuutuksen (KEVA) rahoittamassa Työnantajakuva-hankkeessa.

Opetushallituksen päivittäisiin varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin pohjautuva kunta-kohtainen varhaiskasvatussuunnitelma valmistettiin ja otettiin käyttöön 1.8.2019 alkaen.

Jämsän kaupungin perusopetuksessa opiskeli vuonna 2019 yhteensä 1 862 oppilasta. Talousarvioon oppilasmääräksi arvioitiin 1 886. 13.1.2020 tehtyyn väestö- ja oppilasjärjestelmätietoihin perustuvan oppilasennusteen mukaan perusopetuksen oppilasmäärä vähenee n. 515 oppilaalla lukuvuoteen 2026-2027 mennessä. Oppilasmäärän väheneminen tulee kohdentumaan kaikkiin ikäluokkiin ja kaikkiin perusopetuksen

kouluihin. Iltapäivätoimintaan osallistui 126 oppilasta (tilastointipäivän 20.9.2019 tieto). Koulukuljetusoppilaita oli lukuvuonna 2018-2019 yhteensä 585 ja lukuvuonna 2019-2020 yhteensä 775. Väistökuljetusten loppuminen Jämsänkosken taajamassa vaikutti kuljetusoppilaiden määrän vähenemiseen.

Kankarisveden koulu ja Mäntykallion koulu yhdistyivät Jämsänkosken yhtenäiskouluksi 1.8.2019. Uusi yhtenäiskoulu valmistui aikataulun mukaisesti ja lukuvuosi 2019-2020 aloitettiin uusissa tiloissa. Lähiliikuntapaikka rakentuu vuosien 2019 ja 2020 aikana. Hankkeeseen on saatu valtionavustusta.

1.8.2019 alkaen perusopetuksessa noudatetaan kokonaisuudessaan Opetushallituksen v. 2014 hyväksymien perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaista paikallista opetussuunnitelmaa. A1-kielen varhentamisesta johtuen valmisteltiin opetussuunnitelma ja hyväksyttiin uusi opetussuunnitelma otettavaksi käyttöön 1.1.2020 alkaen vaiheittain

Jämsän kaupunki on mukana koulutusmatkailuhankkeessa yhteistyössä Jämsek Oy:n ja Himoslo-mat Oy:n kanssa. Ensimmäiset kansainväliset koulutusmatkailuryhmät vierailivat Kuoreveden yhtenäiskoululla elokuussa 2019. Kokemukset vierailusta olivat pääosin hyvät sekä oppilaiden, huoltajien ja henkilökunnan näkökulmasta. Koulutusmatkailuhanketta jatketaan vuonna 2020 ja toiminnan vakiinnuttaminen valmistellaan.

Vuonna 2019 lukiossa opiskeli 278 opiskelijaa, talousarviossa 2019 arvioitiin opiskelijamääräksi 287. Uusia opiskelijoita aloitti elokuussa 68, mikä oli 15 opiskelijaa vähemmän kuin opiskelijaennusteessa. Kevätlukukaudella 2019 lukiossa oli neljä ulkomaalaista vaihto-opiskelijaa ja syyslukukaudella viisi.

Lukion opetussuunnitelmatyö käynnistyi syksyllä ja uusi lukion opetussuunnitelma otetaan vaiheittain käyttöön syyslukukaudesta 2021 lähtien. Lukio oli mukana Laukaan kunnan hallinnoimassa Lukion oppikirjalainaamohankkeessa. Hankkeen rahoituksella Jämsän pääkirjastoon hankittiin yhteensä n. 850 lukion oppikirjaa lukion opiskelijoiden lainattavaksi. Uusina hankkeina alkoivat Lukiolain toimeenpano-hanke ja Liikkuva opiskelu-hanke. Vuoden aikana laskettiin lukion sisäänottokeskiarvo 7,0:aan (1.8.2020 alkaen) Tämä on hyvin yleinen raja vastaavatyypisissä lukioissa.

Työväenopistossa järjestettiin vapaan sivistystyön opintoja laajalti Jämsän ja Kuhmoisten alueella

sekä taajamissa että sivukylillä. Musiikkiopisto toteutti taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän mukaisia opintoja Jämsässä sekä Kuhmoisissa. Uusi opetussuunnitelma on tarjonnut mahdollisuuksia opintojen laajempaan valinnaisuuteen sekä yhteismusisointiin

Omatoimikirjastotoimintamalli otettiin käyttöön Kuorevedellä toukokuussa ja Länkipohjassa syyskuussa. Kirjastojen kävijämäärä ylitti tavoitteen (90 000) noin 7000:lla. Lainamäärä kehittyi positiivisesti kirjastoautossa ja lähikirjastoissa. Myös e-aineistojen käyttö on edelleen kasvanut useita kymmeniä prosentteja.

Kulttuuripalveluissa noudatettiin vuoden 2014 linjauksia, eli itse järjestettiin vain kalendaariset tilaisuudet. Kuvataidenäyttelytoiminta jatkui Kivipankilla ja Pälämäen museon luetteloinnin päivitys ja siirto sähköiseen muotoon saatiin alulle.

Liikuntapalveluissa järjestettiin ohjattua liikuntatoimintaa ja -tapahtumia. Vähävaraisten perheiden 7-15 -vuotiaiden lasten ja nuorten liikunnan harrastamisen tukemiseen saatiin avustus käytettäväksi vuonna 2020. Uimahallin pesuhuonetiloihin tehtiin takuukorjauksia. Tästä johtuen uimahalli oli suljettuna kolmen viikon ajan joulukuussa.

Nuorisopalvelut ylläpiti liikennepuiston ja kolmen nuorisotilan toimintaa sekä järjesti kerhoja, leirejä ja tapahtumia omana toimintanaan sekä yhdessä yhteistyökumppaneiden kanssa. Työvalmennussäätiö Avitus toteutti etsivää nuorisotyötä hanketoimintana, jonka rahoituksesta vastaa Opetus- ja kulttuuriministeriö sekä Jämsän kaupunki.

Tulosalueen ja koko kaupungin yhteisen projektin pääkirjasto-nuorisotila-neuvonta -hankkeen yhteistyö yrityksen kanssa ei johtanut toteutukseen, joten selvittelyä jatketaan uudelta pohjalta. Hankkeeseen aloitettiin kirjaston osalta asiakasraatitoimintaa, johon löytyikin kiinnostusta ja työskentelystä saatiin rohkaisevia kokemuksia. Nuorten suunnitteluun osallistaminen on seuraavana vuorossa. Suuntaamme katseemme hankkeessa luottavaisin ja idearikkain mielin kohti tulevaisuutta.

Sivistyslautakunta on päättänyt tavoitteille painopistealueet, jotka kiinnittyvät hyvinvointikertomukseen. Nämä painopistealueet arvioidaan lautakuntatasolla. Lämpileikkaavana painopistealueena olivat monilukutaito ja hyvinvointi.

Toimialan lyhyt tuloslaskelma (ulkoiset ja sisäiset erät).

Sivistystoimi	Ta 2019	Ta+lta 2019	Tp 2019	ero € tp-lta	tot %
Toimintatuotot	2 501 221	2 541 221	2 853 194	311 973	112,28 %
Myyntituotot	690 868	720 868	838 164	117 296	116,27 %
Maksutuotot	1 183 950	1 193 950	1 194 848	898	
Tuet ja avustukset	301 265	295 040	395 696	94 431	131,34 %
Muut tuotot	357 699	301 265	424 486	99 348	130,56 %
Valmistus omaan käyttöön		0		0	
Toimintakulut	-36 607 639	-36 834 230	36 868 657	34 429	100,09 %
Henkilöstökulut	-20 871 475	-21 068 066	21 414 903	346 840	101,65 %
Palvelujen ostot	-8 408 790	-8 438 790	8 706 526	267 736	103,17 %
Aineet, tarvikkeet	-900 547	-900 547	863 343	-37 204	95,87 %
Avustukset	-959 080	-959 080	782 405	-176 675	81,58 %
Muut kulut	-5 467 747	-5 467 747	5 101 480	-366 267	93,30 %
TOIMINTAKATE	-34 106 418	-34 293 009	-34 015 463	277 544	99,19 %
Poistot ja arv.alennukset	-173 330	-173 330	154 984	-18 346	89,42 %
TILIKAUDEN TULOS	-34 279 748	-34 466 339	-34 170 447	295 890	99,14 %
Poistoeron muutos				0	
TILIK.YLI/ALIJÄÄMÄ	-34 279 748	-34 466 339	-34 170 447	295 890	99,14 %

Selvitys merkittävimmistä määrärahan ylityksistä / alituksista

Sivistystoimiala	Alitus €	Ylitys €
Myyntituotot		117 296
Korvaukset kunnilta ja kuntayhteisöiltä saadut kotikuntakorvaukset ylitys 26 900, pakolaisten toimeentulokorvaus 36 000, muut yhteistoimintakorvaukset 98 700, uimahallin tulot sen sijaan alittuivat 76.700 euroa		
Maksutuotot		898
Hoitopäivämaksut ylittyivät 30 200		30 200
Opetus- ja kulttuuritoimen maksut (työväenopisto ja musiikkiopisto) alittuivat 17 700 euroa	17.700	
Tuet ja avustukset		
Valtiolta saadut avustukset ylittyivät 13 400 euroa sekä avustukset sosiaalirahastoilta tulojen ylitys 49 900 euroa sekä muut tuet ja avustukset tulojen ylitys 23 700		94 400
Muut toimintatuotot		
Vuokratuotot ylittynet 42 200 euroa ja luontaisedut 17 400 euroa		99 300
Toimintamenot		
Henkilöstökulut		346 800
Maksetut palkat ja palkkiot sekä jaksotetut palkat (lomapalkkavelka 244 000, johon vaikuttaa lomakauteen 2020 vuonna 2019 kertyneiden lomien osalta maksuun tuleva täysimääräinen lomarahana), maksettujen palkkojen ylitys 281 300 euroa sekä henkilöstökorvaukset johon kuuluu mm. kelakorvaukset ylitys 85 800 euroa		
Palvelujen ostot	37 200	
Suurimmat alitukset ICT-palveluissa 29 000 €, Jämsän Aterialta ostetuissa palveluissa (puh- taus 46 600 € ja ateria 69 000 €) sekä kuljetuspalveluissa 48 000 €. Palvelujen ostoissa yli- tystä tuli asiakaspalvelujen ostoissa 155 800 euroa, muiden palveluiden ostoissa 111 100 €		
Aineet, tarvikkeet tavarat	37 200	
Toimisto- ja koulutarvikkeet sekä kirjallisuus alittuivat yhteensä noin 80 000 € ja kalusto 51 600 €		
Avustukset	176 600	
Kotihoidontuen alitus lähes 160 000 euroa, avustukset yhteisöille alitusta 24 100 Ensilumen- latu ei toteutunut loppuvuodesta. Sivistyslautakunta päätti määrärahasiirrosta 6.11.2019 § 118 12 000 €:n kulttuuripalveluista opistoille mutta tätä siirtoa ei ole teknisesti toteutettu.		
Vuokrat	394 200	
Sisäiset huoneistojen vuokrat alittuivat, koska lämpimät säät 2019 ovat vähentäneet läm- mistarvetta kiinteistöillä ja sähkön kulutus on ollut pienempi, eli energiakulut ovat olleet 2019 arvioitua pienemmät ja uimahallin korjaustöiden vuoksi on vuokraa alennettu 15 000 € Jäm- sänkosken yhtenäiskoulun leasing-vuokraa ei peritty; ainoastaan korkomenot.		

Tunnusluvut

Tunnusluvut	TP 2017	LTA 2018	TP 2018	TA 2019	TA2019+LTA	TP2019
Toimintakate €/asukas (20177)	1681,44	1717,85	1687,97	1657,78	1668,75	1685,81
Toimintakate €/asukas, ta:n muk. asukasluku (20550)						1655,21

Toiminnan riskiarvioinnit, hallintatoimenpiteet ja raportointi on toteutettu v. 2019 kaupunginhallituksen määrittelemällä tavalla raportoinnin 1-6/2019 yhteydessä. Kaupunginhallitus ei ole nähnyt niissä huomautettavaa (19.8.2019 § 203). Lisäksi riskiarviointi, hallintatoimenpiteet ja raportointi on tehty tilinpäätöstä varten koko vuotta koskevana. Sivustyslautakunta on hyväksynyt kokouksessaan 19.2.2020 riskiarvioinnin, hallintatoimenpiteet ja sen raportoinnin ja esittää niitä kaupunginhallitukselle hyväksymistä varten.

Toimialalla osittain toteutuneita riskejä on hallittu lisätalousarviolla ja henkilöstövoimavarojen lisäyksellä sekä ostopalveluilla. Syksyllä 2019 käynnistettiin Kevan ja Jämsän kaupungin rahoittamana varhaiskasvatusta koskevana työnantajakuvahanke. Arjen turvallisuuteen liittyviä riskejä on hallittu mm. suunnitelmien päivityksillä ja erilaisilla harjoituksilla sekä viranomaistarkastuksilla. Vuoden 2020 aikana arjen turvallisuusasioiden käsitellyä toimialalla edelleen systematisoidaan.

Toimialan tavoitteet vuodelle 2019

Tavoite	Mittari = millä mitataan	Tavoitteen toteutumisen arviointi
Hyvinvoiva jämsäläinen asiakaslähtöisillä, vaikuttavilla, ennakoivilla ja kokonaistaloudellisilla sivistystoimialan palveluilla	€/asukas Väestön koulutustaso (tilastokeskuksen tilasto) Muutoin kuvataan tavoitetta tulosalueiden kautta, jonne määritellyt mittareita tähän tavoitteeseen	Tavoite on pääosin toteutunut. Lisätalousarvion toimintakate jää alle arvioidun. €/asukas ylittyy johtuen asukasmäärän vähenemisestä. Mikäli asukasmäärä olisi pysynyt sillä tasolla, kun talousarvioon arviointiin, €/asukas olisi lisätalousarviosta huolimatta jäänyt alle arvioidun. Perusasteen, toisen asteen tutkinnon ja korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden suhteellinen osuus on edelleen kasvanut. Tulosalueiden tavoitteet ovat pääosin toteutuneet. Mikäli poikkeamaa on, on eritelty tulosalueiden kohdalla.
Osallistava ja elinvoimainen e-Jämsä aktiivista kansalaisuutta edistävällä ja verkostossa toimivilla sivistystoimialalla	Kuvailu tulosalueiden mittareiden kautta	Tavoite on pääosin saavutettu. Arvio perustuu tulosalueiden tekemiin arviointeihin (jäljempänä). Mikäli poikkeamaa on, on eritelty tulosalueiden kohdalla.

Väestön koulutustaso

	2009	2011	2015	2016	2017	2018	ta2019
15 vuotta täyttänyt väestö yhteensä	19408	19130	18507	18332	18075	17 859	
Ei perusasteen jälkeistä tutkintoa yhteensä	7297	6916	6075	5882	5644	5365	
Ei perusasteen jälkeistä tutkintoa %	37,6	36,2	32,8	32,1	31,2	30,0	31
Näistä tutkinnon suorittaneita yhteensä	12111	12214	12432	12450	12431	12 494	
Suorittaneita %	62,4	63,8	67,2	67,9	68,8	70	69
Toinen aste yhteensä	8034	8106	8320	8205	8339	8 210	
Toinen aste % 15-vuotta täyttäneestä väestöstä	41	42	44,3	44,8	45,2	46,0	
Korkea-aste yhteensä	4077	4108	4070	4067	4092	4 115	
Korkea-aste % 15-vuotta täyttäneestä väestöstä	21	21,5	22,2	22,4	22,6	23,0	
toteumatiedot tilastokeskuksen tietokannasta							

Henkilöstöresurssi

Talousarvion valmisteluvaiheessa vakinaiset henkilöt arvioidaan vakinaisiin. Toteumassa ne kirjautuvat määräaikaisiin, jos tehtävää hoitaa sijainen tai on väliaikaisesti hoidettuna. Taulukon historiatiedot todentavat tämän. Vuoden 2019 henkilöstöresurssin kasvoi varhaiskasvatuksen palvelutarpeen kasvamisesta ja varahenkilöstön lisäyksestä johtuen.

Henkilöstöresurssin toteumaa arvioitaessa on huomattava, ettei työllistettyjä ja oppisopimuskoulutuksia ole arvioitu henkilöstöresurssiarvioon lainkaan. Toteuma ilman näitä on 447,34. Erotus 6,24 htv. Pääosa kohdentuu varhaiskasvatukseen 5 htv johtuen ennakoimattomista avustaja- ja sijaistarpeista sekä hanketyöntekijästä. Loput selittyvät lähinnä tilapäisillä ohjaus- ja vastaavilla työsuhteilla.

Koko toimiala	TP 2017	TA 2018	TP 2018	TA+LTA 2019	TP 2019
Vakinaiset	369,57	393,39	356,38	391,46	350,34
Määräaikaiset	92,55	52,68	90,07	49,63	97,00
työllistetyt			4,01		6,67
oppisopimus			1,45		0,73
Koko toimiala yhteensä	462,12	446,07	451,91	441,09	454,74

Terveysperusteiset poissaolot

Koko kaupungin tasolla terveysperusteisia poissaoloja oli v. 2019 19,56 kpv/htv. Koko kaupungin tasolla terveysperusteiset poissaolot ovat kasvaneet noin 2,5 kpv verrattuna vuoteen 2018 (17,07 kpv).”

Toimialan osalta terveysperusteiset poissaolot ovat lisääntyneet vuoteen 2018 verrattuna 0,26 päivää/htv.

Terveysperusteiset poissaolot/HTV	2019	2018	2017
Yhteensä	15,52	15,26	12,63

Koulutuspäivät

Koulutuspäivien kasvua selittää se, että vuoden 2018 tilinpäätöksen jälkeen järjestelmään viennin toimintavasta muistutettiin.

Koulutuspäivät/HTV	2019	2018	2017
Yhteensä	3,67	2,66	3,19

Sivistystoimen hallinto

tulosaluejohtaja Leena Kilpeläinen

Tavoite	Mittari = millä mitataan	Tavoitteen toteutumisen arviointi
Toiminnan johtaminen on kaupungin strategian ja siitä johdettujen toimialan tavoitteiden mukaista ja tulosalueita tuetaan tavoitteiden saavuttamisessa	€/asukas kuvailu	€/asukas ylittyä johtuen demokratiakustannuksista, topahankkeen ennakoimattomista tehtäväkohtaisten palkkojen korotuksista ja sisäisistä vuokrista. Toiminnan johtaminen on tapahtunut kaupungin strategiaa ja talousarviota noudattaen. Toimialan kehittämistarpeita on sisällytetty hanketoimintaan (ulko-puolinen rahoitus). Selvityshenkilö Härkösen raportin toimenpiteistä johtuva valmistelu päätöksentekoon vaati kohtuullisen määrän ponnisteluja.
Valmistautuminen sote- ja maakuntauudistukseen hyvinvointi- ja terveyden edistämisen tehtävään	kuvailu	Sote- ja maakuntauudistus kariutui vuoden 2019 alkupuolella. Osallistuttu Lape-akatemiaan koulutuksiin.

Hallinnon tulosalueen osalta riskien arviointi on käsitelty toimialan kohdassa.

Talousarvion toteutuminen

Sivistystoimen hallinto	TA 2019	TA+Lta 2019	TP 2019	Ero € tp-lta	Tot %
Tulot	840	840	1 382	542	164,52 %
Menot	302 038	302 038	322 655	20 617	106,83 %
Toimintakate	-301 198	-301 198	-321 273	-20 075	106,67 %
Poistot	2 220	2 220	0	-2 220	
Tilikauden tulos	-303 418	-303 418	-321 273	-17 855	105,88 %

Selvitys määrärahojen merkittävimmistä ylityksistä/alituksista,

Hallinto	Alitus €	Ylitys €	Perustelu
Henkilöstökulut;		17 892	Lautakunnan kokouspalkkiot arvioitua suuremmat, topa-hankkeen aiheuttamat ennakoimattomat korotukset tehtäväkohtaisiin palkkoihin (ei tiedossa ta 2019 valmistelussa)
Palveluiden ostot asiantuntijapalvelut; käyttö arvioitua vähäisempää	9 700		
Palveluiden ostot ateria- ja puhtauspalveluliikelaite	1 500		
Palveluiden ostot; matkustus ja koulutus; runsaasti sisäistä koulutusta (topa)	2 400		
Sisäiset huoneistojen vuokrat		12 851	Kelhänkadun vuokran jakaminen eri yksiköille ei ole tapahtunut

Tunnusluvut

	TP 2017	LTA 2018	TP 2018	TA 2019	LTA 2019	TP 2019
Toimintakate € / as (20177)	-13,83	-13,73	-14,54	-14,93	-14,93	-15,92
toimintakate €/as, ta:n muk. as.luku (20550)			-14,15			-15,63

Varhaiskasvatus

Tulosalueen esimies: Varhaiskasvatusjohtaja Maija Jääskeläinen

Toiminnan kuvaus vuodelta 2019

Varhaiskasvatukseen osallistuminen oli arvioitua suurempaa vuonna 2019. Erityisesti tämä näkyi vuoden alkupuoliskolla (1-6/2019). Varhaiskasvatuksen osallistumisasteeksi arvioitiin 68 %. Vuoden lopussa osallistumisaste oli 72 %. Talousarviossa lapsia varhaiskasvatuksessa arvioitiin olevan 630 ja toteuma vuoden lopussa 675. Osallistumisasteen nousuun vaikutti työllistymiskehitys. Keväällä lisäryhmiä perustettiin 36 hoitopaikan verran ja henkilöstöä rekrytoitiin tarvittava kuusi (6) määräaikaista työntekijää. Taide- ja toimintapaja Lilliporista ostettiin 15 hoitopaikkaa. Lisäryhmät ja ostot ulkopuoliselta palvelun tuottajalta päättyvät kesäkuun lopussa 2019. Vuorohoidon tarve vaihteli huomattavasti toimintavuoden aikana. Perhepäivähoitajien ja-hoitopaikkojen määrä pysyi ennallaan (20 perhepäivähoitajaa ja 79 paikkaa).

Lasten ikäluokkien pienenemisen myötä perheille maksettavien tukien (kotihoidontuki, joustava hoitoraha, yksityisen hoidon tuki) saajien ja hakijoiden määrä on vähentynyt. Vuonna 2018 tukien piirissä oli keskimäärin 258 lasta ja hakijoita 188. Vuonna 2019 tukien piirissä oli 223 lasta ja hakijoita 168. Lasten määrä on vähentynyt 35:llä ja hakijoiden 20:llä.

Varhaiskasvatus toimii myös lastensuojelullisena avohuollon tukitoimena perustuen perheille laadittuihin asiakassuunnitelmiin, mutta lapsia ohjautuu varhaiskasvatukseen myös sosiaalihuollollisten palveluiden kautta. Varsinaisena avohuollon tukitoimena maksuttomassa varhaiskasvatuksessa olevien lasten määrä on pysynyt ennallaan vuodesta 2018 muutamassa lapsessa.

Koskenpään ryhmäperhepäiväkoti Kotilo muuttui 1.8.2019 alkaen Koivulinnan päiväkodin alaiseksi päiväkotiryhmäksi, jolloin ryhmän paikkaluku muuttui 12:sta 24:än. Tästä johtuen henkilöstörakenne muuttui niin, että ryhmässä työskentelee yksi varhaiskasvatuksen opettaja ja kaksi lastenhoitajaa. Muutoksen myötä esiopetus järjestetään osana päiväkotiryhmän toimintaa. Muutos mahdollisti koulun muuttamisen kaksiopeettajaiseksi.

Selvityshenkilö Härkösen raportin ehdotetuista toimenpiteistä kaupunginvaltuusto päätti 17.4.2019. Varhaiskasvatuspalvelut jatkuvat Juokslahden, Koskenpään ja Länkipohjan kylillä määrältään nykyisinä. Palvelusetelijärjestelmä tulee päätöksenteoon 1-6/2020.

Varhaiskasvatuksen toiminnanohjausjärjestelmän uudistamiseen varauduttiin investointiosassa. WhileOnTheMoven Oy:n Daisy-toiminnanohjausjärjestelmä otettiin käyttöön toisen vuosineljänneksen alussa. Uuden toiminnanohjausjärjestelmän myötä otettiin käyttöön 1.8.2019 alkaen toiminta-aikaperusteiset varhaiskasvatuksen asiakasmaksut.

Opetushallituksen päivittäisiin varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin pohjautuva kuntakohtainen varhaiskasvatussuunnitelma valmisteltiin ja otettiin käyttöön 1.8.2019 alkaen. Varhaiskasvatussuunnitelmaan liittyvät koulutukset jatkuvat edelleen henkilöstölle. Paikallinen esiopetussuunnitelma ohjaa esiopetuksen järjestämistä. Esiopetussuunnitelmaa tarkistetaan ja päivitetään vuonna 2020. Papilio-ohjelman käyttöönotto ja koulutukset jatkuivat vuonna 2019. Varhaiskasvatuksen painopisteenä on henkilöstön koulutuksissa erityisesti vuorovaikutustaitojen ja positiivisen pedagogiikan vahvistaminen. Kolmen erityisopettajan mallin toimivuutta kehitetty edelleen muun muassa tarkentamalla erityisopettajien vastuualueita. Sillä pyritään takaamaan tasavertaiset erityisopetuksen palvelut kaikilla varhaiskasvatusalueilla.

Hankerahoituksen turvin varhaiskasvatukseen on resursoitu perhetyöntekijä ja varhaiskasvatuksen erityisopettaja. Jälkimmäisen työpanos kohdentuu vuoropäiväkotiin, sen toimintakulttuurin ja lasten tuen kehittämiseen. Neljännen varhaiskasvatuksen erityisopettajan työskentely vahvistaa kaikilla alueilla lapsille annettavaa tukea. Tuen tarvitsijoiden määrä ei ole vähentynyt lapsimäärän pienentyessä. Perhetyöntekijän tehtäviin kuuluu mm. toimia varhaiskasvatuksen asiakasperheille helposti saatavilla olevana tukena haastavissa kasvatustilanteissa sekä konsultoida varhaiskasvatuksen henkilökuntaa.

Varhaiskasvatukseen lisättiin varahenkilöstöä kahdeksan (8) uutta varhaiskasvatuksen opettajan toimen verran 1.8.2019 alkaen. Lyhytaikaisten sijaisen saatavuus on heikentynyt ja samalla varhaiskasvatuksen KVTES:n mukaiseen suunnittelu-, arviointi ja kehittämissaikaan ei voida Kuntatyönantajien ohjeen mukaan sisällyttää yhteistyötehtäviä. Tämä on lisännyt varhaiskasvatuksen opettajien tarvetta. Kelpoisuusehdot täyttävien varhaiskasvatuksen opettajien rekrytointi on kuitenkin vaikeutunut entisestään. Varhaiskasvatus on ollut pilottina Jämsän kaupungin ja Kuntien eläkevakuutuksen (KEVA) rahoittamassa Työntantajakuva-hankkeessa. Hankkeessa on valmisteltu toimenpiteitä esimiestyön ja johtamisen, henkilöstön rekrytoinnin ja pitovoiman, rekrytointikanavien, harjoittelijoiden saatavuuden ja oppilaitosyhteistyön (muunto- ja täydennyskoulutus) kehittämiseen. Päätöksenteoon hankkeen toimenpiteet tulevat vaiheittain vuoden 2020 aikana.

Toimiva yhteistyöverkosto ja asiakkaiden osallistaminen näkyvät selkeimmin varhaiskasvatuksen arjessa esimerkiksi varhaiskasvatussuunnitelmien laadinnassa. Lapsille ja huoltajille tehtiin kyselyt keväällä ja tulokset esiteltiin sivistyslautakunnalle 18.12.2019. Lokakuussa pidettiin varhaiskasvatuksen, lapsiperheiden sosiaalityön ja perhepalvelukeskuksen yhteinen kehittämisiltapäivä.

Varhaiskasvatuksen tavoitteet vuodelle 2019

Tavoite	Mittari = millä mitataan	Tavoitteen toteutumisen arviointi
Hyvinvoiva lapsi asiakaslähtöisillä, vaikuttavilla, ennakoivilla ja kokonaistaloudellisilla varhaiskasvatuspalveluilla	€/asukas €/hoitolapsi, varhaiskasvatukseen osallistuminen %/ 1-5 vuotiaat kuvailu	Tavoite toteutunut pääosin. Toimintakate on alle hyväksytyt lisätalousarvion. Menot jäävät alle ja tuottoja on hieman arvioitua enemmän. Toimintakate €/asukas jää alle lisätalousarviossa arvioidun. Mikäli asukasmäärä olisi pysynyt talousarviossa arvioidussa €/asukas olisi samaa tasoa alkuperäisen talousarvion huolimatta lisätalousarviosta. Arvioitua suurempi lasten osallistumisaste ja näin ollen myös suurempi lapsimäärä vaikutti alentavasti toimintakatteeseen €/hoitolapsi suhteessa lisätalousarviossa arvioitua toimintakatteeseen. Varhaiskasvatukseen osallistui 72 % 1-5-vuotiaiden ikäluokista, mikä on 4 % enemmän kuin oli arvioitu. Tarpeeseen vastattiin keväällä 2019 perustamalla lisäryhmiä kevään ajaksi neljään päiväkotiin, jatkamalla määräaikaisten

		perhepäivähoitajien työsuhteita toimintakaudelle 2019 - 2020 ja ostamalla yksityiseltä palveluntuottajalta paikkoja.
Osallistava ja vuorovaikutteinen varhaiskasvatuspalvelu toimii aktiivisesti ja tavoitteellisesti verkostoissa	asiakaskyselyt lapsille vuosittain; kokonaistulos asiakaskyselyt huoltajille parittomina vuosina; kokonaistulos henkilöstökyselyt parillisina vuosina; kokonaistulos kuvailu	Painopiste on toteutunut. Asiakaskyselyt sekä lapsille että huoltajille toteutettiin keväällä. Huoltajien vastauksia saatiin aiempaa vähemmän, tulokset suuntaa-antavia. Pääsääntöisesti huoltajat olivat joko erittäin tyytyväisiä tai tyytyväisiä varhaiskasvatuspalveluihin. Lapset olivat tyytyväisiä varhaiskasvatukseen, eikä vastauksissa ollut juuri eroja edelliseen vuoteen verrattuna. Molempien kyselyiden yhteenvedot on käsitelty yksiköitten palavereissa ja perhepäivähoitajien illoissa. Yhteenveto tuloksista on ollut myös vanhempien nähtävillä yksiköissä. tulokset on raportoitu sivistyslautakunnalle 18.12.2019.

Toimialan riskiarviointit on tehty vuonna 2019 kaupunginhallituksen määrittelemällä tavalla raportoinnin 1-6/2019 yhteydessä. Kaupunginhallitus ei ole nähnyt niissä huomautettavaa (19.8.2019 § 203). Lisäksi riskiarviointi on tehty tilinpäätöstä varten koko vuotta koskevana. Sivistyslautakunta on hyväksynyt kokouksessaan 19.2.2020 riskiarvioinnin, hallintatoimenpiteet ja sen raportoinnin ja esittää niitä kaupunginhallitukselle hyväksymistä varten.

Palvelutarveriski: riski todentunut keväällä 2019 riskiä hallittu perustamalla lisäryhmiä ja rekrytoimalla lisähenkilökuntaa. Lisätalousarvioon nämä

sisältyivät, samoin kuin varahenkilöstön lisäys. Tilanne normalisoitui ensimmäisen vuosipuoliskon lopussa. Muodollisten ja tosiasiallisesti kelpoisten varhaiskasvatuksen opettajien rekrytointi on vaikeutunut vuosi vuodelta. Päiväkotien maantieteellisestä sijainnista johtuvia haasteita rekrytoinnissa on myös nähtävillä. Käynnistettiin varhaiskasvatuksen työnantajakuvan kehittämishanke; päätöksentekoon vaiheittain v. 2020. Arjen turvallisuuteen liittyviä riskejä on hallittu suunnitelmien päivityksellä ja erilaisilla harjoituksilla sekä viranomaisten tekemillä tarkastuksilla. Vuoden 2020 aikana arjen turvallisuusasioiden käsittelyä toimialalla edelleen systematisoidaan

Talousarvion toteutuminen

Varhaiskasvatus	TA 2019	TA+Lta 2019	TP 2019	Ero € tp-lta	Tot %
Tulot	944 128	954 128	1 109 059	154 931	116,24 %
Menot	10 602 456	10 819 809	10 752 271	-67 538	99,38 %
Toimintakate	-9 658 328	-9 865 681	-9 643 212	222 469	97,75 %
Poistot	5 560	5 560	5 555	-5	99,91 %
Tilikauden tulos	-9 663 888	-9 871 241	-9 648 767	222 474	97,75 %

Varhaiskasvatuksen talousarvio kokonaisuudessaan toteutui 97,87 prosenttisesti (toimintakate 3.2.2020). Asiakasmaksuja ja varhaiskasvatuspaikkojen myyntituottoja kertyi ennakoitua enemmän. Perheille maksettiin avustuksia (kotihoidontuki, yksityisen hoidon tuki) arvioitua vähemmän hakijoiden ja saajien määrän vähentyessä. Henkilöstökulut ylittyivät arvioidusta johtuen sijaistaroista, ennakoimattomista työsuhteiden päättymisistä ja niin sanotun lomapalkkavelan määrän kasvusta. Ennakoimattomat sijais- ja avustajatarpeet näkyvät myös henkilöstöresurssitoteutuksessa. Pal-

velujen ostot alittuivat kokonaisuudessaan arvioidusta, samoin aineet, tarvikkeet ja tavarat. Muut toimintakulut ylittyivät johtuen tulojäämien poistosta ja sisäisistä vuokrista.

Selvitys merkittävimmistä määrärahan ylityksistä / alituksista

Tiliryhmä	Alitus €	Ylitys €	Perustelu
Toimintatuotot		154.900	Asiakasmaksutuotot ylittyivät (+ 31600 €) johtuen arvioidusta suuremmasta lapsimäärästä, varhaiskasvatuspaikkojen myyntituotot (+ 64300€) sekä tuet ja avustukset (36.700 €) arvioidusta suuremmat

Henkilöstökulut		169.700	ylitys johtuu lyhytaikaisten sijaisten ennakoitua suuremmasta tarpeesta, lasten tarpeista johtuvista avustajalisäyksistä keväällä 2019, ennakoimattomien työsuhteiden päättymisen yhteydessä maksetuista lomakorvauksista ja –rahoista sekä jaksoitettujen palkkojen (ns. lomapalkkavelka) osuudesta (+ 79.000 €)
Palvelujen ostot	62.300		Ateria-, puhtaanapito- ja tekstiilipalvelut Aterialta alittuivat (44.000 €), asiakaspalvelujen ostoja muilta kunnilta oli ennakoitua vähemmän (alitus 18.000 €), sisäiset ATK-palvelut alittuivat (21.600 €), ylityksiä työterveyshuollon palveluissa (+ 47.000 €) sekä esiopetuskuljetuksissa (8.700 €)
Aineet, tarvikkeet, tavarat	34.700		Ostot arvioitua pienemmät (hankintakielto 11/2019)
Avustukset	152.000		Kotihoidon tuen saajien määrän väheneminen ennakoitua enemmän,
Muut toimintakulut		23.600	Tulojäämien poistot (- 44800 €), ulkoiset vuokrat arvioitua pienemmät (34.700 €), sisäiset vuokrat arvioitua suuremmat (18.800)

Syntyneet vv. 2010-2019

Syntyneet	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
koko Jämsä	207	201	163	159	160	135	111	130	81

Jämsän kaupungin alueella asuvien 1-5 vuotiaiden lasten määrä ja heistä prosentuaalinen osuus päivähoitossa olevista.

	TP 2017	% päivähoitossa	TP 2018	% päivähoitossa	TA 2019	% päivähoitossa	TA +LTA 2019	% päivähoitossa	TP 2019	% päivähoitossa
Lapset 1-5 v	821	64 %	743	65 %	683	68 %	728*	73 %	695	72 %

*kevät 2019 vv. 2013 – 2017 syntyneet

	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TA+LTA2019	TP 2019
Toimintakate €/asukas (20177)	-475	-473,70	-478,66	-488,96	-477,93
Toimintakate €/as (ta 2019 asukasmäärällä 20550)					-469,26
toimintakate €/hoitolapsi	12568	13801	14045	15660	14305

	TP 2017	TP 2018	TA 2019	LTA 2019 (05/19)	TP 2019
Lapsia varhaiskasvatuksessa (1-5v ja esiopetus)	721	707	630	742	675
Lapsia esiopetuksessa	202	203	163	184	184
Lapsia perheille maksettavilla tuilla (kotihoidontuki, yksityisen hoidon tuki, osittainen ja joustava hoitoraha)	292	258	235	220	223
Lapsia yksityisissä päiväkodeissa	42	10	7,5	7,5	7,5
Laskennallinen varhaiskasvatuspaikkojen määrä	756	723	673	729	723
Lapsia vuorohoidossa	101	68	100	100	102

Perusopetus

Tulosalueen esimies: ma. opetusjohtaja Sini Käkönen

Toiminnan kuvaus vuodelta 2019

Jämsän kaupungin perusopetuksessa opiskeli vuonna 2019 yhteensä 1 862 oppilasta. Talousarvioon oppilasmääräksi arvioitiin 1 886. 13.1.2020 tehtyyn väestö- ja oppilasjärjestelmätietoihin perustuvan oppilasennusteen mukaan perusopetuksen oppilasmäärä vähenee n. 515 oppilaalla lukuvuoteen 2026-2027 mennessä. Oppilasmäärän väheneminen tulee kohdentumaan kaikkiin ikäluokkiin ja kaikkiin perusopetuksen kouluihin. Iltapäivätoimintaan osallistui 126 oppilasta (tilastointipäivän 20.9.2019 tieto). Koulukuljetusoppilaita oli lukuvuonna 2018-2019 yhteensä 775 ja lukuvuonna 2019-2020 yhteensä 585. Väistökuljetusten loppuminen Jämsänkosken taajamassa vaikutti kuljetusoppilaiden määrän vähenemiseen.

Selvityshenkilö Härkösen raportin mukaisista toimenpiteistä kaupunginvaltuusto päätti 17.4.2019. Päätöksen mukaan tarkastelussa olleet koulut, Juokslahden, Koskenpään ja Länkipohjan jatkavat toimintaansa. Mikäli Koskenpään, Länkipohjan tai Juokslahden koulun oppilasmäärä vähentyy 30 oppilaaseen, niin kyseisen koulun lakkautusprosessi käynnistetään välittömästi siten, että koulu lakkautuu seuraavana parittomana vuonna. Oppilasmäärän tarkastelu tehdään vuosittain.

Lukuvuoden 2019-2020 alussa perusopetusryhmien määrä lisääntyi Juokslahden, Kaipolan, Kuoreveden ja Jämsänjoen kouluissa jokaisessa koulussa yhdellä opetusryhmällä. Koskenpään koulu muuttui kaksiohjelmaiseksi, ja Koskenpäällä järjestettävä esiopetus siirtyi osaksi varhaiskasvatusta 1.8.2019 alkaen. Länkipohjassa vastaava muutos toteutui 1.8.2018 alkaen. Muutosten myötä ko. koulujen henkilöstöresurssi pieneni. Kankarisveden koulu ja Mäntykallion koulu yhdistyivät Jämsänkosken yhtenäiskouluksi 1.8.2019. Uusi yhtenäiskoulu valmistui aikataulun mukaisesti ja lukuvuosi 2019-2020 aloitettiin uusissa tiloissa. Kalustamisessa hyödynnettiin soveltuvin osin myös aikaisempaa kalustoa. Lähiliikuntapaikka rakentuu vuosien 2019 ja 2020 aikana. Hankkeeseen on saatu valtionavustusta 192 000 €.

Uusien tilojen käyttöönoton myötä väistöt päättyivät. Jämsänkosken yhtenäiskoulun toimintakulttuurin rakentamisessa tukena on ollut yhteistyössä Jyväskylän yliopiston opettajan-koulutuslaitoksen kanssa toteutettu ULA-hanke (uutta luova asiantuntijuus).

Perusopetuksessa noudatetaan kokonaisuudessaan Opetushallituksen v. 2014 hyväksymien perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaista paikallista opetussuunnitelmaa. Opetussuunnitelma on otettu käyttöön vuosiluokkien 1–6 osalta 1.8.2016 ja 7. vuosiluokkien osalta 1.8.2017. Vuosiluokkien 8–9 osalta uuden opetussuunnitelman käyttöönotto tapahtui porrastetusti siten, että lukuvuonna 2018-2019 uusi opetussuunnitelma otettiin käyttöön 8.-vuosiluokilla ja lukuvuonna 2019-2020 se otettiin käyttöön myös 9. vuosiluokilla. Valtakunnallisesta A1-kielen varhentamisesta johtuen valmisteltiin opetussuunnitelma ja hyväksyttiin uusi opetussuunnitelma otettavaksi käyttöön 1.1.2020 alkaen vaiheittain. Tehdyllä päätöksellä perusopetuksen tuntimäärä kasvaa 2 vuosi- ja viikkotunnilla 1. ja 2. vuosiluokan oppilailla.

Jämsän perusopetus sai vuodelle 2019 Opetushallituksen koordinoimia hankeavustuksia yhteensä 202 990 € (TA 2019 195 130 €). Perusopetus oli mukana Liikkuva koulu-hankkeessa (kevätlukukausi 2019), koulujen kerhohankkeessa, tutor-opettajahankkeessa sekä koulutuksellisen tasa-arvon liittyvässä kolmessa eri hankkeessa.

Liikkuva koulu-hankkeen avulla palkattiin työntekijä ja koulujen liikuntavälineistöä uusittiin. Kerhohankkeen avulla järjestettiin kouluilla 15 eri kerhoa. Maksuttomat kerhot kannustivat koululaisia aktiiviseen harrastamiseen. Samalla koulujen tiloja hyödynnettiin monipuolisesti lasten ja nuorten tarpeisiin. Tutor-opettajahankkeen avulla kehitettiin ja tuettiin opettajien digitaalisen vuorovaikutuksen taitoja. Koulutuksellisen tasa-arvon hankkeilla kehitettiin samanaikaisopettajuutta sekä tuettiin 1.-luokkalaisten avointa koulunaloitusta. Hankerahalla palkatut ns. resurssiopettajat toimivat eri luokka-asteiden opettamisessa lisävahvuutena.

Yhdellä koulutuksellisen tasa-arvon hankerahoituksella palkattiin Jämsän perusopetukseen nuorisotyöntekijä sekä varhaiskasvatukseen perhetyöntekijä ajalle 1.8.2019 alkaen. Kokemukset näiden hanketyöntekijöiden työpanoksesta koulujen sekä päiväkotien arjessa ovat olleet hyvin myönteiset.

Perusopetuksen toimintatapojen sisäistä kehittämistä tehtiin muun muassa ajantasaisesti syksyllä 2019 yhteistyössä erityisopetuksen sekä oppilashuollon kanssa oppilaiden poissaoloihin puuttumiseen käytettävä toimintatapa. Uudistetun mallin avulla koulujen on helpompi yhdenmukaistaa

toimintaansa. Samalla koulun toimintatavat oppilaiden poissaolojen suhteen tulevat entistä selkeämmäksi.

Lukuvuoden 2019-2020 alusta alkaen perusopetuksessa on osa yhteisistä koordinaatiotehtävistä hoidettu tiimeissä. Erityisopetuksen koordinaatioon liittyviä hoitaa Oppimisen tuen tiimi ja perusopetuksen tietoteknisiä yhteisiä tehtäviä ja linjauksia hoitaa Digiitiimi. Perusopetuksessa on myös toiminut

yhteinen valmiuskoordinaattori 1.8.2019 alkaen. Jämsän kaupunki on mukana koulutusmatkailuhankkeessa yhteistyössä Jämsek Oy:n ja Himoslomat Oy:n kanssa. Ensimmäiset kansainväliset koulutusmatkailuryhmät vierailivat Kuoreveden yhtenäiskoululla elokuussa 2019. Kokemukset vierailusta olivat pääosin hyvät sekä oppilaiden, huoltajien ja henkilökunnan näkökulmasta. Koulutusmatkailuhanketta jatketaan vuonna 2020 ja toiminnan vakiinnuttaminen valmistellaan.

Tavoite	Mittari = millä mitataan	Tavoitteen toteutumisen arviointi
Hyvinvoiva oppilas asiakaslähtöisillä, vaikuttavilla, ennakoivilla ja kokonaistaloudellisilla perusopetuspalveluilla	€/asukas €/oppilas peruskoulun päättäneiden sijoittuminen jatko-opintoihin (Tilastokeskuksen tilasto) oppilasmäärä kuvailu	Tavoite on toteutunut. €/asukas ylittyy johtuen asukasmäärän vähenemisestä. €/oppilas on hieman ylittynyt arvioidusta johtuen siitä, että oppilasmäärä on arvioitua vähemmän. Oppilasmäärä on laskeva, mutta ennusteen mukainen Tilastokeskuksen viimeisimmät tilastot liittyen perusopetuksen päättäneiden sijoittumisesta jatko-opintoihin ovat vuodelta 2018. Perusopetuksen opinto-ohjaajilta saatujen tietojen mukaan keväällä 2019 perusopetuksen päättäneet oppilaat ovat kaikki saaneet jatko-opintopaikan. Oppilaiden hyvinvointia on painotettu esimerkiksi oppilas-huoltotyössä sekä toimimalla tiiviissä yhteistyössä lasten ja nuorten sote-palvelujen sekä verkostojen kanssa. Koulujen tilat ovat asianmukaisia sekä terveitä, joten fyysiset tilat antavat hyvät puitteet opiskelulle.
Osallistava ja vuorovaikutteinen perusopetus toimii aktiivisesti ja tavoitteellisesti verkostoissa	hanketoiminta (kerhohanke, liikkuva koulu –hanke) kansainvälisyysprojektien lukumäärä kuvailu	Tavoite on toteutunut. Perusopetus on ollut mukana keväällä 2019 Liikkuva koulu-hankkeessa sekä koko vuoden ajan koulujen kerhohankkeessa. Hankkeiden avulla on pystytty järjestämään kouluille lapsia ja nuoria aktivoivaa sekä liikkumiseen kannustavaa toimintaa. Kansainvälisyys on yksi lukuvuoden 2019-2020 perusopetuksen painopistealueista. Yhteistyössä Jämsek Oy:n ja Himoslomat Oy:n kanssa toteutettu koulutusmatkailuhanke toi kiinalaisia koululaisryhmiä vierailulle Kuoreveden koululle ja Jämsän perusopetuksen oppilaat. Kouluilla ei ollut omia kansainvälisiä hankkeita vuonna 2019.

Toimialan riskiarviointit on tehty vuonna 2019 kaupunginhallituksen määrittelemällä tavalla raportoinnin 1-6/2019 yhteydessä. Kaupunginhallitus ei ole nähnyt niissä huomautettavaa (19.8.2019 § 203). Lisäksi riskiarviointi on tehty tilinpäätöstä varten koko vuotta koskevana. Sivistyslautakunta on hyväksynyt kokouksessaan 19.2.2020 riskiarviointin, hallintatoimenpiteet ja sen raportoinnin ja esittää niitä kaupunginhallitukselle hyväksymistä varten.

Perusopetuksen osalta muodollisesti ja tosiasiallisesti kelpoisten rekrytointi koskien oppilashuoltohenkilöstöä ja erityisopetusta on jossain määrin

vaikeutunut. Oppilashuoltohenkilöstön osalta ostopalvelu on mahdollinen. Rekrytointiongelmien voidaan hakea keinoja varhaiskasvatuksen työnantajavahankkeesta.

Arjen turvallisuuteen liittyviä riskejä on hallittu suunnitelmien päivityksellä ja erilaisilla harjoituksilla sekä viranomaisten tekemillä tarkastuksilla. Vuoden 2020 aikana arjen turvallisuusasioiden käsittelyä toimialalla edelleen systematisoidaan. Jämsänkosken yhtenäiskoulun lähiliikuntapaikan vaihe 1 (yläpiha) ei valmistunut suunnitellusti koulun alkamisajankohtaan. Turvallisuuskriteerit huomiointiin tarkasti ja rakennustyömaa suojattiin asianmukaisesti koulutyön alkaessa. Pihan käyttöä rajoitettiin. Pihan rakentaminen jatkuu kesällä 2020.

Talousarvion toteutuminen

Perusopetus	Ta 2019	Ta + lta 2019	Tp 2019	Ero € ta-lta	Tot %
Tulot	783 023	813 023	968 799	155 776	119,16 %
Menot	19 881 850	19 894 560	20 009 461	114 901	100,58 %
Toimintakate	-19 098 827	-19 081 537	-19 040 662	40 875	99,79 %
Poistot	78 000	78 000	77 860	-140	
Tilikauden tulos	-19 176 827	-19 159 537	-19 118 522	41 015	99,79 %

Selvitys määrärahojen merkittävimmistä ylityksistä/alituksista.

Perusopetus	Alitus €	Ylitys €
Valtiolta saadut korvaukset ja avustukset; pakolaisten toimeentulokorvaukset (36 000); epähuomiossa jääneet talousarviossa arvioimatta ja valtionavustuksia saatu arvioitua enemmän 8 000)		44 000
Myyntitulot; kotikuntakorvausten tulot (27 000) vaikeasti ennakoon arvioitavissa; muut yhteistoimintakorvaukset Kuhmoisten oppilashuoltopalvelut alibudjetoitu epähuomiossa (32 000), koulutusmatkailun tuloja kertyi 10 000 (arvio 30 000)		39 000
Sisäiset vuokratuotot; epähuomiossa jääneet talousarviovaiheessa arvioimatta		34 000
Maksetut palkat ja palkkiot – hanketyöntekijöitä sekä sijaiskustannuksia on ollut arvioitua enemmän		148 000
Asiakaspalvelujen osto kunnilta – kotikuntakorvausten menot– vaikea arvioida ennalta tarkalleen		82 000
Asiakaspalvelujen ostot ict-palvelut (20 000 ja Jämsän ateria- ja puhtauspalveluliikelaitos (47 000	67 000	
Asiakaspalvelujen ostot matkustus- ja kuljetuspalvelut 49 000; opetus- ja koulutus- ja kulttuuripalvelut (ei henkilöstön koulutus); koulutusmatkailun menot (8 000€) (arvio 30 000)	89 000	
Kirjallisuus – väistötiloissa käytettyjä oppimateriaaleja jouduttiin uusimaan arvioitua enemmän 52 000; kalustoa uusittiin arvioitua vähemmän 49.000		3 000
Rakennusten ja huoneistojen vuokrat ; Jämsänkosken yhtenäiskoulun leasingvuokraa ei peritty	145 000	
Rakennusten ja huoneistojen vuokrat, sisäiset; lämpimän talven vaikutukset energian kulutukseen (lämmitys, sähkö)	237 000	

Tunnusluvut; talousarviokirjassa 2019 on oppilasmäärässä havaittu virhe. Korjattu oppilasmäärä laskettu talousarviota 2019 tehdystä oppilasennusteesta (12.9.2018)

	TP 2017	TP 2018	TA 2019	korjattu opp.määrä TA 2019	Ta+Lta	TP 2019
Oppilasmäärä	1952	1 913	1915	1872	1 872	1 862
€ / oppilas	9 722	9 814	9970	10 202	10 193	10 235
€ / asukas (20177)	909	911	929	947	946	945
€/asukas ta:n as.määrällä (20550)		887		929	929	927

PERUSKOULUN PÄÄTTÄVÄT JÄMSÄ – JATKOKOULUTUSTAULUKKO

	2011	2014	2015	2016	2017	2018	TA 2019
Peruskoulun 9.-luokan päättäneet yht	273	248	255	241	229	237	206
Jatkoi heti opiskelua lukiokoulutuksessa	116	107	118	92	112	116	91
Jatkoi heti opisk. ammatill. koulutuksessa	141	132	127	135	105	100	115
Jatkoi heti opisk. valmistavassa koulutuksessa	0	0	6	4	2	12	0
Jatkoi lisäopetuksessa (10-luokka)						1	
Ei jatkanut heti em. koulutuksissa	16	9	4	10	10	8	0

Vuodet 2011-2018 tiedot perustuvat Tilastokeskuksen tietoihin. V 2019 tiedot eivät ole saatavilla.

287. Uusia opiskelijoita aloitti elokuussa 68, mikä oli 15 opiskelijaa vähemmän kuin opiskelijaennusteissa. Kevätlukukaudella 2019 lukiossa oli neljä ulkomaalaista vaihto-opiskelijaa ja syyslukukaudella viisi.

Opetussuunnitelmatyö käynnistyi syksyllä ja uusi lukion opetussuunnitelma otetaan vaiheittain käyttöön syyslukukaudesta 2021 lähtien.

Mäntän lukion kanssa toteutettiin opiskelijavaihto alankomaalaisen koulun kanssa. Syyslukukaudella järjestettiin Green Planet-kurssi, minkä yhteydessä laadittiin lukion ilmasto-ohjelma. Ohjelman tekoon saatiin n. 1000 euron avustus Opetushallitukselta. Lukio oli mukana Laukaan kunnan hallinnoimassa Lukion oppikirjalainaamohankkeessa. Hankkeen rahoituksella Jämsän pääkirjastoon hankittiin yhteensä n. 850 lukion oppikirjaa lukion opiskelijoiden lainattavaksi.

Uusina hankkeina alkoivat Lukiolain toimeenpanohanke ja Liikkuva opiskelu-hanke. Lukiolain toimeenpano-hankkeen tavoitteina on yhteisöllisyyden lisääminen, korkeakouluysteistyön kehittäminen ja työelämäyhteistyön lisääminen. Hankkeen puitteissa järjestetään yhteinen tutor-koulutus yhdessä Petäjäveden ja Keuruun lukioden kanssa. Hanke päättyy 31.12.2020. Liikkuva opiskelu-hankkeen tavoitteena on ollut opiskelijoiden liikuttamisen lisääminen. Lukiolle on hankittu mm. polkupyöriä, pingispöytiä ja muita liikuntavälineitä. Lisäksi on koulutettu liikuntatutoreita.

Ylioppilaskirjoitukset järjestettiin maaliskuussa ja syys-lokakuussa. Sähköisen kokeen järjestelyissä on toistaiseksi vältytty isoilta teknisiltä ongelmilta. Lukion peruskorjauksen ja laajennuksen yhteydessä on varauduttu hyvin digitaalisen ylioppilaskokeen asettamiin vaatimuksiin.

Toisen asteen johtoryhmä kokoontui vuoden aikana neljä kertaa, samoin opinto-ohjaajien ryhmä. Gradiasta oli ilmoittautunut lukiokursseille 15 opiskelijaa. Yhdistelmäutkintoja valmistui kaksi. Yhteensä ylioppilaita valmistui vuoden 2019 aikana 77. Urheiluvuorokaudessa olevien opiskelijoiden määrä on ollut kasvussa ja vuoden 2019 lopussa heitä oli 24. Lukion neuvottelukunta kokoontui huhtikuussa. Kokouksessa käsiteltiin mm. ulkopaikkakuntalaisten urheilijoiden mahdollisuutta vuokrata soluasunto kaupungin vuokra-asunnoista. Jämsänmäen hallitus teki asiassa myönteisen päätöksen marraskuussa.

Opetushallinnon tilastopalvelun mukaan lukiokoulutuksen läpäisi Jämsässä vuonna 2017 enintään 3,5 vuodessa 82,8 % lukiokoulutuksen syksyllä 2014 aloittaneista. Vastaava valtakunnallinen läpäisyprosentti on 79,9) %. Vuoden 2016 ylioppilasta oli vuoden kuluttua siirtynyt jatko-opintoihin 53,6 %, koko maassa 52,5 %. Vuoden aikana laskettiin lukion sisäänottokeskiarvo 7,0:aan. Tämä on hyvin yleinen raja vastaavatyypisissä lukioidissa.

Lukiokoulutuksen tavoitteet vuodelle 2019

Tavoite	Mittari = millä mitataan	Tavoitteen toteutumisen arviointi
Hyvinvoiva opiskelija asiakaslähtöisillä vaikuttavilla, ennakoivilla ja kokonaistaloudellisilla lukio- ja koulutuspalveluilla	€/asukas €/opiskelija jatko-opintoihin sijoittuminen (tilastokeskuksen tilasto) lukiokoulutuksen opiskelijamäärä kuvailu	Tavoite pääosin toteutunut. Sekä €/asukas että e/opiskelija jäävät alle arvion. Viimeisimmän tilastokeskuksen tilaston mukaan ylioppilaiden sijoittuminen 1 vuosi valmistumisen jälkeen on yli maan keskiarvon. Opiskelijamäärä jäi alle opiskelijaennusteeseen Lukio toimii uusituissa, terveissä tiloissa. Tilojen käyttöaste on korkea ja kiinteistön käyttökustannukset ovat pysyneet kohtuullisina.
Lukiokoulutus toimii aktiivisesti ja tavoitteellisesti verkostoissa	yhdistelmäopiskelijoiden määrä ja suoritettujen tutkinnot suoritettujen korkeakouluopintopisteiden määrä kuvailu kansainvälisestä toiminnasta	Tavoite toteutunut. Yhdistelmäopiskelijoita on ollut 15 ja suoritettuja tutkintoja kaksi. Urheiluvuorokaudessa oli 24 lukion opiskelijaa. Mäntän lukion kanssa toteutettiin vaihto alankomaalaisen koulun kanssa.

Toimialan riskiarviointit on tehty vuonna 2019 kaupunginhallituksen määrittelemällä tavalla raportoinnin 1-6/2019 yhteydessä. Kaupunginhallitus ei ole nähnyt niissä huomautettavaa (19.8.2019 § 203). Lisäksi riskiarviointi on tehty tilinpäätöstä varten koko vuotta koskevana. Sivistyslautakunta on hyväksynyt

kokouksessaan 19.2.2020 riskiarvioinnin, hallintatoimenpiteet ja sen raportoinnin ja esittää niitä kaupunginhallitukselle hyväksymistä varten. Lukiokoulutuksen osalta opiskelijamäärä jäi alle ennustetun. Lukio-opinnot aloitti 68 opiskelijaa. Lukion sisänpääsyrajaa arviointiin ja muutettiin 1.8.2020 alkaen. Markkinointia ja uusia sisältöjä

/kanavia lisätään. Arjen turvallisuuteen liittyviä riskejä on hallittu suunnitelmien päivityksellä ja erilaisilla harjoituksilla sekä viranomaisten

tekemillä tarkastuksilla. Vuoden 2020 aikana arjen turvallisuusasioiden käsittelyä toimialalla edelleen systematisoidaan.

Talousarvion toteutuminen

Lukio-opetus	TA 2019	TA+Lta 2019	TP 2019	Ero € tp-lta	Tot %
Tulot	7 900	7 900	23 820	15 920	301,52 %
Menot	1 992 776	1 990 761	1 961 057	-29 704	98,51 %
Toimintakate	-1 984 876	-1 982 861	-1 937 237	45 624	97,70 %
Poistot	70 870	70 870	70 871	1	100,00 %
Tilikauden tulos	-2 055 746	-2 053 731	-2 008 108	45 623	97,78 %

Selvitys määrärahojen merkittävimmistä ylityksistä/alituksista

Lukiokoulutus	Alitus €	Ylitys €
Avustukset		8223
Henkilöstökulut: opiskelijamäärän väheneminen, vähän sairauslomia, itsenäinen opiskelu vähentää henkilöstökuluja	40564	
Kalusto, liikkuva koulu –hanke, johon saatu avustus		5047
Opetus-, koulutus, ja kulttuuripalvelut; urheilijoiden määrän lisääntyminen		10107
Ateriapalvelut, opiskelijamäärän väheneminen	20609	
Vuokrat, sisäiset	6959	

Tunnusluvut

	TP 2017	TP 2018	Ta 2019	Ta + Lta	Tp 2019
Opiskelijamäärä	274	281	287		278
€ / asukas (asukasluku 20177)	92,32	94,25	100		96,12
€ / asukas (talousarvion mukainen 20550)		91,73			94,37
€ / opiskelija	7300	6911	7163		6976

Lukuvuodet	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
LUKIO													
Jämsän lukio yht.	267	249	217	230	243	252	253	239	246	245	228	213	195

Lukiokoulutuksen läpäisy ja sijoittuminen jatko-opintoihin, tilastokeskuksen tilastot

	TP2015	TP 2016	TP2017	TP2018	TP2019	TA 2019
Lukiokoulutuksen läpäisy enintään 3,5 vuodessa	90,2 % Suomi: 74,8 % syksyllä 2010 aloittaneet	91,4 % Suomi: 76,3 % syksyllä 2011 aloittaneet	87,5 % Suomi: 76,0 % syksyllä 2012 aloittaneet	87,1 %, Suomi 76,6 % syksyllä 2013 aloittaneet	82,8 %, Suomi 79,9 % syksyllä 2014 aloittaneet	90 %
Sijoittuminen yksi vuosi YO-tutkinnon jälkeen jatko-opintoihin	80,0 % Suomi: 63,8 % vuoden 2012 ylioppilaat	73,0 % Suomi: 62,7 % vuoden 2013 ylioppilaat	71,9 % Suomi: 60,3% vuoden 2014 ylioppilaat	63,3 % Suomi: 57,7 % vuoden 2015 yli- oppilaat	53,6 % Suomi: 52,5 % vuoden 2016 ylioppilaat	75 %

Lukiokoulutuksen tunnusluvut

	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TP 2029
Ylioppilaiden määrä	90	87	90	77
Yhdistelmätutkintojen määrä	5	3	5	2
Urheiluvalmennettävien määrä	8	17	17	24

Elämänlaatu palvelut

Tulosalueen esimies: Sivistystoimenjohtaja Leena Kilpeläinen

Yleiskatsaus vuoden 2019 toimintaan.

Työväenopistossa järjestettiin vapaan sivistystyön opintoja laajalti Jämsän ja Kuhmoisten alueella sekä taajamissa että sivukylillä. Työväenopiston opiskelijamäärä on hieman laskenut edellisvuosiin verrattuna. Kaupungin väestömäärän vähentyminen vaikuttaa tähän. Yli 65-vuotiaita opiskelijoita oli mukana opinnoissa aiempaa enemmän eli jopa 43 % koko opiskelijamäärästä. Yhteistyössä Jyväskylän Avoimen yliopiston kanssa järjestettiin striimattuja yleisöluentoja päiväaikaan ja elämänlaatu palvelujen yleisöluennot olivat hyvin suosittuja.

Musiikkiopisto toteutti taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän mukaisia opintoja Jämsässä sekä Kuhmoisissa. Uusi opetus suunnitelma on tarjonnut mahdollisuuksia opintojen laajempaan valinnaisuuteen sekä yhteismusisointiin. Kunnalliset kesäsoittajat toivat musiikkia turuille ja toreille. Toiminta sai hyvän vastaanoton.

Omatoimikirjastotoimintamalli otettiin käyttöön Kuorevedellä toukokuussa ja Länkipohjassa syyskuussa. Häiriötä ei omatoimikirjastoissa ole ollut. Hanke sai avustusta AVI:lta sekä Länkipohjassa lisäksi Tunkelo-säätiöltä. Vaativa muutos sujui hyvin. Asiakkailta on tullut runsaasti kiitosta laajasta aukioloajasta. Kirjastojen kävijämäärä ylitti tavoitteen (90 000) noin 7000:lla. Lainamäärä kehittyi positiivisesti kirjastoautossa ja lähikirjastoissa. Myös e-aineistojen käyttö on edelleen kasvanut useita kymmeniä prosentteja. Nuorten sekä seniorien aliedustus asiakkaissa on jatkunut pitkään, tähän kehitetään lisää toimenpiteitä. Kirjastossa on toteutunut ennätysmäärä tapahtumia. Lasten ja nuorten palveluihin keskittyvää palveluluopusta on toteutettu täysimääräisesti.

Kulttuuripalveluissa noudatettiin vuoden 2014 linjauksia, eli itse järjestettiin vain kalendaariset tilaisuudet. Kuvataidenäyttelytoiminta jatkui Kivi-pankilla ja Pälämäen museon luetteloinnin päivitys ja siirto sähköiseen muotoon saatiin alulle. Viljo Järvisen kulttuuripalkinto myönnettiin Kuoreveden Nuorisoseura Nysä ry:lle.

Jokivarren puukoulun korjaustyö valmistui ja rakennus saatiin yleiseen käyttöön kertomusvuoden syyskaudella.

Liikuntapalveluissa järjestettiin ohjattua liikuntatoimintaa ja -tapahtumia. Luovuttiin Särkijärven kuntotalon käytöstä kesällä. Salivuorot saatiin järjestymään hakijoille vähentyneistä tiloista

huolimatta tyydyttävästi. Vähävaraisten perheiden 7-15 –vuotiaiden lasten ja nuorten liikunnan harrastamisen tukemiseen saatiin 3 000 euron avustus käytettäväksi vuonna 2020. Uimahallin pesuhuonetoiloissa tehtiin takuukorjauksia. Tästä johtuen uimahalli oli suljettuna kolmen viikon ajan joulukuussa. Uimahalli Koskikaran kuntosalilaitteiston uusimiseen oli varattu 30 000 euron investointimääräraha. Uimahallille hankittiin seitsemän uutta, pääosin esteetöntä kuntosalilaitetta tukemaan ja parantamaan erityisryhmiin kuuluvien omaehtoista kuntosaliharjoittelua. Investoinnin suuruus oli noin 25 000 euroa.

Nuorisopalvelut ylläpiti liikennepuiston ja kolmen nuorisotilan toimintaa sekä järjesti kerhoja, leirejä ja tapahtumia omana toimintanaan sekä yhdessä yhteistyökumppaneiden kanssa. Osallistuttiin Länkipohjan nuorisotilan ylläpitoon tilan vuokran maksun muodossa. Nuorisopalveluissa jatkettiin Lasten ja nuorten paikallisen harrastustoiminnan kehittämisen –hanketta.

Työvalmennussäätiö Avitus toteutti etsivää nuorisotyötä hanketoimintana, jonka rahoituksesta vastaa Opetus- ja kulttuuriministeriö sekä Jämsän kaupunki. Etsivää nuorisotyötä tehtiin työparityöskentelynä ohjaten ja neuvoen 15–29 -vuotiaita nuoria, jotka ovat koulutuksen tai työmarkkinoiden ulkopuolella ja tarvitsevat tukea ja ohjausta arjen hallintaan tai esimerkiksi tavoittaakseen julkisen sektorin palvelut. Etsivä nuorisotyö on tavoittanut asiakasnuorensa hyvin. Hankekauden 1.12.2018 -30.11.2019 aikana etsivään nuorisotyöhön ohjautui 214 nuorta, joista 197 nuorta tavoitettiin.

Tulosalueen ja koko kaupungin yhteisen projektin pääkirjasto-nuorisotila-neuvonta –hankkeen yhteistyö yrityksen kanssa ei johtanut toteutukseen, joten selvittelyä jatketaan uudelta pohjalta. Hankkeeseen aloitettiin kirjaston osalta asiakasraatitoimintaa, johon löytyikin kiinnostusta ja työskentelystä saatiin rohkaisevia kokemuksia. Nuorten suunnitteluun osallistaminen on seuraavana vuorossa. Suuntaamme katseemme hankkeessa luottavaisin ja idearikkain mielin kohti tulevaisuutta.

Selvityshenkilö Härkösen raportin toimenpiteistä kaupunginvaltuusto päätti 17.4.2019. Länkipohjan kuntosali jatkaa toimintaansa ja lähikirjasto muuttui omatoimikirjastoksi.

Elämänlaatu palveluiden tavoitteet vuodelle 2018

Tavoite	Mittari = millä mitataan	Tavoitteen toteutumisen arviointi
Hyvinvoiva jämsäläinen, asiakaslähtöisillä, vaikuttavilla, ennakoivilla ja kokonaistaloudellisilla elämänlaatu palveluilla	€/asukas lainaus/asukas %/ 8-9 luokkalaisten omatoiminen liikunanharrastus lähes päivittäin (väh. 1 tunti); (kouluterveyskysely joka toinen vuosi) % /yli 65-vuotiaiden osuus vapaan sivistystyön opiskelijoista kuvailu	Tavoite on toteutunut pääosin. Talousarvion toimintakate ylittyi 10 0000 €, mitä voidaan pitää vähäisenä. Asukasmäärän vähenemisestä johtuen €/asukas ylittyy hieman. Opistojen opetustarjonta eri-ikäisille ja eri puolilla kaupunkia, kirjaston laaja tapahtumatuotanto, omatoimikirjastokonsepti, avustustoiminnassa tapahtumien järjestäminen ja keskinäinen yhteistyö, elämänlaatu palvelujen luentosarja.
Elinvoimainen e-Jämsä aktiivista kansalaisuutta edistävillä ja verkostoissa toimivilla elämänlaatu palveluilla	opistojen opiskelijamäärät kirjaston kävijämäärä uimahallin asiakasmäärä kuvailu	Tavoite on toteutunut pääosin. Kirjaston kävijämäärä kasvoi ja musiikkiopisto ylsi tavoitteeseen. Työväenopistossa jäätiin hieman opiskelijamäärätavoitteesta, myöskään uimahallissa ei tavoitteeseen ylletty. Opistojen digitaitoja lisäävät kurssit, avoimet striimatut luennot, e-palvelut ovat olleet jo pitkään kirjaston oleellinen osa ja e-aineistojen lainaukset jatkavat kasvuaan, harrastusvalikko-sivuston käyttöönotto, henkilöstön digitaitojen vahvistaminen

Toimialan riskiarvioinnit on tehty vuonna 2019 kaupunginhallituksen määrittelemällä tavalla raportoinnin 1-6/2019 yhteydessä

Kaupunginhallitus ei ole nähnyt niissä huomautettavaa (19.8.2019 § 203). Lisäksi riskiarviointi on tehty tilinpäätöstä varten koko vuotta koskevana. Sivistyslautakunta on hyväksynyt kokouksessaan 19.2.2020 riskiarvioinnin, hallintatoimenpiteet ja sen raportoinnin ja esittää niitä kaupunginhallitukselle hyväksymistä varten.

Riskit ovat todentuneet vain joiltakin osin eivätkä kaikkien niiden syyt ole samat kuin, mitä riskiarvioinnissa on todettu. Tuloarvioiden toteutumista ovat heikentäneet muut kuin asiakasmaksut: uimahallin ennakoimaton sulkujoulukuussa, musiikkiopistossa ryhmäopetuksen suosio suhteessa yksilöopetukseen ja koko tulosalueen osalta asukasmäärän väheneminen. Taksojen ja maksujen määrittelyssä sivistyslautakunta on noudattanut kaupunginhallituksen linjauksia. Sivistyslautakunta pyrki hallinnoimaan asiaa tekemällä esityksen 6.11. 2019 § 118 uimahallin asiakastavoitteen ja opistojen opiskelijamäärätavoitteen alentamisesta sekä pyynnön tuloarvion alitukseen. Lisäksi lautakunta päätti tulosalueen sisäisestä määrärahasiirrosta. Muodollisesti ja tosiasiallisesti kelpoisen henkilöstön saatavuudessa ei ole juurikaan haasteita lukuunottamatta uimahallia. Uimahallilla haasteita on esiintynyt sijaisten ja tuntiohjaajien osalta. Uimahallin vakinaista henkilöstöä on lisäkoulutettu, samoin määräaikaissä tehtävissä olevia. Työkierrolla on löydetty ratkaisuja. Uusia osaamistarpeita on tunnistettu ja niihin vastaaminen tapahtuu lisäkoulutautumalla ja rekrytointien yhteydessä. Arjen turvallisuuteen liittyviä riskejä on hallittu suunnitelmien päivityksellä ja erilaisilla harjoituksilla sekä viranomaisten tekemillä tarkastuksilla. Vuoden 2020 aikana arjen turvallisuusasioiden käsittelyä toimialalla edelleen systematisoidaan.

Talousarvion toteutuminen

Elämänlaatu palvelut	TA 2019	TA+Lta 2019	TP 2019	Ero € tp-lta	Tot %
Tulot	765 330	765 330	750 134	-15 196	98,01 %
Menot	3 828 518	3 827 059	3 823 213	-3 846	99,90 %
Toimintakate	-3 063 188	-3 061 729	-3 073 079	-11 350	100,37 %
Poistot	16 680	16 680	699	-15 981	
Tilikauden tulos	-3 079 868	-3 078 409	-3 073 778	4 631	99,85 %

Selvitys määrärahojen merkittävimmistä ylityksistä/alituksista

Elämänlaatu palvelut	Alitus	Ylitys
Tuotot		
lukukausimaksujen ja opintomaksujen alitukset (19.000 €), muut toimintatuotot 13 000 (uimahallin asiakasmaksut - 35 000€, mutta sisäisiä vuokria puolestaan enemmän)	34 000	

Henkilöstökulut (kirjastopalveluissa alitusta, opistoissa ylitystä ennakoimattomat pitkät terveysperusteiset poissaolot /sijaistamiskust. nuorisopalvelussa ylitystä; jaksotetut palkat, erilliskorvaukset ilta- ja viikonlopputoista, ennakoimattomat sijaistamiskustannukset)		24 000
Palvelujen ostot; työterveyshuollon kustannukset 11 0000 ylitystä, ennakoimattomia palvelujen ostoja, esim. koneiden kunnossapito, sisäisissä palveluissa alitusta/puhtauspalvelut (uimahallin remonttiaikainen 3 vk:n sulku)		8 000
Vuokrat opistojen sisäiset vuokrat varataan ulkoisiin vuokriin (30 000 €;) toteumassa sisäisissä (36 000 e), sisäisten vuokrien alitusta nuoriso- ja liikuntapalveluissa 17 0000 €	11 000	
Avustukset (tykkilumenlatu ei toteutunut loppuvuodesta 2019; 5 000 €); kulttuuripalveluissa avustuksista varattiin katetta opistojen tulovajeeseen; sivla 6.11.2019 § 118	18 000	

Tunnusluvut

	TP 2017	TP 2018	TA 2019	Ta+Lta	TP 2019
Toimintakate € / asukas (asukasluku 20177)	-189,00	-194,39	-151,82	-151,74	-152,31
Toimintakate €/asukas, talousarvion muk. (20550) (talousarviossa käytetty)		-189,18			-149,54
Musiikkiopiston opiskelijamäärä	413	400	420	420	403
Työväenopiston opiskelijamäärä	1967	1937	2000	2 000	1 898
Yli 65-vuotiaat määrä	737	654	700	700	815
Yli 65-vuotiaat % kaikista opiskelijoita osui-	36 %	34 %	35 %	35 %	43 %
Kirjaston kävijämäärä (fyysinen)	91264	87858	90 000	90 000	97 875
Lainaus/asukas	13,03	11,6	12,6	12,6	11,9
Uimahallin asiakasmäärä	39 816 (6 kk)	41 566 (8,5 kk)	75000	75000	61 711
8-9 –luokkalaisten omatoiminen liikunta lähes päivittäin %-osuus (kouluterveyskysely joka toinen vuosi)	42,6		45	45	mittari on poistunut kouluterveyskyselystä
uutena mittarina otettu käyttöön v. 2020 talousarvioon vähintään tunnin päivässä liikuvat 8-9 –luokkalaiset %-osuus (kouluterveyskysely joka toinen vuosi)	15,3				26,5

Yhdyskuntatoimi

Toimialajohtaja

Jäsenet

Jouni Kotiaho, puheenjohtaja
Voitto Suosaari, varapuheenjohtaja
Ari Haggren
Heikki Rinnekangas
Markku Korpela
Leila Seppälä
Leena Pärnäjärvi
Katja Minkkinen
Riitta Kangas
Mika Kyrö, kaupunginhallituksen edustaja

Varajäsenet

Ari Valkeinen
Atte Porkkala
Aira Putkonen
Tapio Moilanen
Ari Sarin
Tuija Kovanen
Sanna Pekki
Joonas Valkeajärvi
Sirpa Peltonen

Taipale Atte, Joonatan Similä, Jämsän nuorisovaltuuston edustajina.

Yhdyskuntatoimi huolehtii resurssiensa puitteissa Jämsän kaupungin fyysisestä ympäristöstä. Kaupunkirakenteeseen liittyvän infrastruktuurin suunnittelu, rakennuttaminen ja ylläpito ovat oleellinen osa tehtävää. Kaavoituksella tähdätään tulevaisuuteen ja ohjataan eri toimintojen sijoittumista loogisesti ja toiminnallisesti parhaalla tavalla toisiinsa nähden. Kiinteistöjen rakentaminen, kadut, vesi-, viemäri- ja hulevesiverkostot sekä puistoalueet toteutetaan asemakaavoituksen ohjaamina. Toiminnalla tähdätään kaupungin elinvoiman säilyttämiseen ja parhaassa tapauksessa sen lisäämiseenkin sekä asukkaiden arjen sujuvuuteen. Elinvoimaisuutta lisää vuoden lopussa valmistunut Keskuskadun saneeraus. Keskustan sisääntuloväylän porttina toimivan Jämsäpuiston maauimalan liikuntapuiston toteuttamista jatkettiin. Jokivarren puukoulun työllisyystyönä toteutettu kunnostaminen valmistui keväällä. Kaupunginvaltuusto hyväksyi Jämsän taajamaosayleiskaavan joulukuussa.

Yhdyskuntatoimen henkilöstössä on tapahtunut paljon muutoksia. Topa-hanke ja henkilöstön eläköityminen tai irtisanoutuminen on vähentänyt yhdyskuntatoimen henkilömäärää merkittävästi. Vähennemä koskee kaikkia henkilöstöryhmiä, myös esimiestehtäviä. Vakanssien vapauduttua niitä ei ole automaattisesti täytetty, vaan tehtävät on jaettu ja jaetaan tehtäväkuvia muuttamalla olemassa olevalle henkilöstölle. Kaikkea ei ole mahdollista kuitenkaan jakaa. Joidenkin vakanssien täyttäminen on välttämätöntä, koska työtehtäviä on myös tullut lisää. Vuoden lopussa neljää tehtävää hoidettiin sijaisjärjestelyin.

Merkittävimmät riskitekijät yhdyskuntatoimialalla muodostuvat kaupungin omistuksessa olevien kiinteistöjen sisäilmaongelmista sekä kunnossapidon rahoituksen ja työvoiman vähenemisestä. Energian saantiin liittyvään riskiä pienennettiin Hallin ja Jämsänkosken palvelutalojen osalta toteuttamalla varavoimatilat. Hallin palvelutalon osalta varavoimakone on tarvittaessa siirrettävissä. Jokilaakson sairaalan vuodeosastolla paloturvallisuusriskiä pienennettiin toteuttamalla sprinklausjärjestelmä. Sisäilmaongelmat ovat sekä henkilöstö- että talousriski ja ne ovat suurelta osin toteutuneet. Lisäksi kaikilla tulosalueilla henkilöstön määrän väheneminen lähentelee jo kriittistä rajaa, jolloin palvelutuotanto hidastuu merkittävästi ja joiltain osin loppuu kokonaan.

Tarkemmat selvitykset tilikauden 2019 tapahtumista esitetään tulosaluekohtaisissa teksteissä.

Yhdyskuntatoimi	Ta 2019	Ta+lta 2019	Tp 2019	ero € tp-lta	tot %
Toimintatuotot	14 804 472	15 013 972	13 963 468	-1 050 504	93,00 %
Myyntituotot	2 502 950	2 662 450	2 493 330	-169 120	93,65 %
Maksutuotot	417 000	417 000	891 097	474 097	213,69 %
Tuet ja avustukset	18 695	18 695	53 180	34 485	284,46 %
Muut tuotot	11 865 827	11 915 827	10 525 862	-1 389 965	88,34 %
Valmistus omaan käyttöön	294 400	294 400	228 460	-65 940	77,60 %
Toimintakulut	15 163 478	14 562 352	13 505 815	-1 056 537	92,74 %
Henkilöstökulut	4 155 534	3 649 908	3 401 682	-248 226	93,20 %
Palvelujen ostot	5 781 429	5 765 429	4 983 088	-782 341	86,43 %
Aineet, tarvikkeet	3 897 277	3 837 777	3 764 659	-73 118	98,09 %
Avustukset	358 400	338 400	343 596	5 196	101,54 %
Muut kulut	970 838	970 838	1 012 789	41 951	104,32 %
TOIMINTAKATE	-64 606	746 020	686 114	-59 906	91,97 %
Poistot ja arv.alennukset	7 111 320	7 111 320	6 757 655	-353 665	95,03 %
TILIKAUDEN TULOS	-7 175 926	-6 365 300	-6 071 541	293 759	95,38 %
Poistoeron muutos	246 610	246 610	246 611	1	100,00 %
TILIK.YLI/ALIJÄÄMÄ	-6 929 316	-6 118 690	-5 824 930	293 760	95,20 %

Toiminnan tavoitteet ja niiden toteutuminen

Tavoite	Mittari = millä mitataan	Tavoitteen toteutumisen arviointi
Jämsän elinvoiman kehittämisen maankäytön keinoin	Entisen lukion alueen kaavoituksen käynnistäminen. Himoksen alueen yleiskaavojen ja asemakaavojen edistäminen. Valtateiden risteysalueen kehittäminen. Datapuiston alueen jatkokehittäminen kaavoituksen keinoin. Kaavoittamattomien rantojen/taajamien osayleiskaavojen käynnistäminen mm. Länkipohjan alueella.	Kaavan vireille tulosta on ilmoitettu vuoden 2019 kaavoituskatsauksessa. 12/2019 käynnistetty Jämsän keskustan kehittämisen esiselvitys, johon alue sisältyy. Hankkeen tavoitteena on selvittää mm. tämän alueen tuleva käyttö kaavoituksen pohjaksi. Kaavoituksen resurssivajeen takia ei Himoksen alueen kaavoja ja niiden toteutumista olla pystytty edistämään kovinkaan aktiivisesti, kiireellisimmät asiat on pyritty hoitamaan. Jämsän taajamaosayleiskaava on kaupunginvaltuusto hyväksynyt joulukuussa 2019, johon alue sisältyy. Yleiskaava luo pohjan alueen jatkokehittämiselle. Ei ole tällä hetkellä ajankohtaista. Valtuustoaloitteeseen liittyen Länkipohjan yleiskaavoitukseen vastattu.
Kiinteistöselvityksen jatkaminen	Verotuksen piiriin tulleet rakennetut neliöt.	Hanke ei edennyt vuoden aikana.

Yhdyskuntatoimen riskit toimialatasolla

TAVOITE	RISKI	VAIKUTUS	TOD. NÄK.	RISKITASO	HALLINTATOIMENPIDE
Toiminnan laatu / Talouden tasa-paino	Rakennusten ja infran korjausvelka, sisäilmasto-ongelmat	3	3	9	Päätökset palvelutuotannon sijainnista. Kunnossapidon, korjauksien ja saneerauksien suunnittelu ja priorisointi, Riittävä resursointi.
Toiminnan laatu	Henkilöresurssi ei riitä, koska työ-määrä on paikoin lisääntynyt. Ammat-titaitoisen henkilöstön rekrytointi on haasteellista	2	3	6	Palkkausjärjestelmän ja työsuhte-etuuksien kehittäminen. Työnantajakuva parantaminen. Täyttölupien myöntäminen riittävän ajoissa.
Turvallisuus ja jatkuvuus	Poikkeaviin sääolosuhteiden/ ilmasto-muutoksen aiheuttamat riskit	2	2	4	Ilmastonmuutoksen huomioiminen suunnitte-lussa. Verkostojen oikea mitoittaminen ja tulva-reiitit. Henkilöstön ammattitaito, asianmukainen kalusto.

Tulosaluekohtaiset riskit on esitetty tilinpäätöspykälän liitteenä

Tekninen hallinto

Tulosalueen esimies, talouspäällikkö

Tulosalue huolehtii yhdyskuntatoimen taloushallinnon ja asiakirjahallinnon järjestämisestä yhteistyössä toimistopalveluhankkeen tiimien kanssa. Tulosalueen kautta maksetaan ja laskutetaan toimialan yleiskulut.

Teknisen hallinnon tulosalue sisältää kustannuspaikan Vesihuollon hankesuunnittelu. Vesihuollon

kehittämissuunnitelmien ja vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen määrittelyyn liittyvät tehtävät kuuluvat kunnan tehtäviin yhteistyössä vesihuoltolaitosten ja muiden kunnan vesihuoltoon osallistuvien tahojen kanssa. Vesihuollon hankesuunnittelu -kustannuspaikalle varattua määrärahaa ei käytetty vuonna 2019.

Toiminnan tavoitteet ja niiden toteutuminen

Tavoite	Mittari = millä mitataan	Tavoitteen toteutumisen arviointi
Jätehuollon viranomaispäätökset 2-3 viikossa	Hakemuksen läpimenoajan seuranta	Jämsän Jätehuolto liikelaitoksen johtaja on tehnyt v. 2019 n. 30 viranomaispäätöstä. Käsittely on ollut viivytyksetöntä.
Viranhaltijapäätökset viivytyksettä	Asian vireille tulosta aika päätökseen, seuranta	Viranhaltijapäätökset on tehty viivytyksettä resurssien sallimissa rajoissa.
Kaatopaikan toiminta siirtynyt pois kaupungilta, liiketoimintaa lisää	Toteutusvuosi, väillinen taloudellinen vaikutus	Kaatopaikka-alueen toimintojen laajentamisen selvittäminen on käynnistynyt Jämsän Jätehuolto liikelaitoksen toimesta

Talousarvion toteutuminen

Tekninen hallinto	Ta 2019	Ta+lta 2019	Tp 2019	Ero € tp-lta	tot %
Tulot	44 215	44 251	47 601	3 350	107,7 %
Menot	-342 087	-289 587	-280 341	-9 246	96,8 %
Toimintakate	-297 872	-245 372	-232 740	-12 632	94,9 %
Poistot	0	0	0	0	
Tilikauden tulos	-297 872	-245 372	-232 740	-12 632	94,9 %

Tunnusluvut

Tekninen hallinto	tp 2018	ta 2019	tp 2019
Korjausavustukset	0	0	0
Teklan kokoukset/pykälät	11/139	11/180	11/110
Viranhaltijapäätökset	324	400	283
Toimintakate €/asukas	-14,12	-14,76	-11,53

Kaavoitus ja tonttutuotanto

Tulosalueen esimies: vs. kaupunkisuunnittelupäällikkö Rainer Nyholm

Tulosalue vastaa kaupungin strategisesta maankäytöstä, kaavoituksesta, kiinteistönmuodostuksesta, maapolitiikasta, kartaston ja paikkatietoaineiston ylläpidosta sekä mittauspalveluista.

Maankäytönsuunnittelulla tuetaan ja toteutetaan kaupungin strategisia tavoitteita. Tavoitteena on toimiva ja taloudellinen kaupunkirakenne, riittävä ja monipuolinen tonttitarjonta, kaupunkikuvan korkea

laatu sekä viihtyisä ja turvallinen ympäristö. Kiinteistömuodostuksen kautta mahdollistetaan rakentaminen asemakaava-alueilla.

Toiminnan tavoitteet ja niiden toteutuminen

Tavoite	Mittari = millä mitataan	Tavoitteen toteutumisen arviointi
Jämsän elinvoiman kehittäminen maankäytön keinoin	Entisen lukion alueen kaavoituksen käynnistäminen. Himoksen alueen yleiskaavojen ja asemakaavojen edistäminen. Valtateiden risteysalueen kehittäminen. Datapuiston alueen jatkokehittäminen kaavoituksen keinoin. Kaavoittamattomien rantojen/taajamien osayleiskaavojen käynnistäminen mm. Länkipohjan alueella.	Kaavan vireille tulosta on ilmoitettu vuoden 2019 kaavoituskatsauksessa. 12/2019 käynnistetty Jämsän keskustan kehittämisen esiselvitys, johon alue sisältyy. Hankkeen tavoitteena on selvittää mm. tämän alueen tuleva käyttö kaavoituksen pohjaksi. Kaavoituksen resurssivajeen takia ei Himoksen alueen kaavoja ja niiden toteutumista olla pystytty edistämään kovinkaan aktiivisesti, kiireellisimmät asiat on pyritty hoitamaan. Jämsän taajamaosayleiskaava on kaupunginvaltuusto hyväksynyt joulukuussa 2019, johon alue sisältyy. Yleiskaava luo pohjan alueen jatkokehittämiselle. Ei ole tällä hetkellä ajankohtaista. Valtuustoaloitteeseen liittyen Länkipohjan yleiskaavoitukseen vastattu.
Kiinteistörekisterinpito asemakaava-alueella	Turvataan Jämsän elinvoiman nopea kehittyminen ketterällä kiinteistön muodostuksella ja tonttituotannolla. Asemakaava-alueiden kiinteistörekisterin ylläpito ja täydentäminen perusparannuksin ja uusien kiinteistöjen muodostaminen.	Toteutunut suunnitelman mukaisesti.
Maan hankinta ja myynti	Turvataan riittävällä raakamaan hankinnalla hyvät edellytykset maankäytön järkeväälle kehittämiselle. Raakamaavarantoa ja vaihtomaita vähintään 5 vuoden suunnitellun tarpeisiin tyydyttämään asuntotuotannon, elinkeinotoiminnan ja eri palveluiden tarpeet.	Raakamaan hankinnassa kaupungilla on mahdollisuus käyttää mm. etuosto-oikeutta. Oikeuden käyttämistä arvioidaan tapauskohtaisesti.

Talousarvion toteutuminen

Kaavoitus ja tonttituotanto	Ta 2019	Ta+lta 2019	Tp 2019	Ero € tp-lta	tot %
Tulot	2 136 070	2 186 070	1 026 672	-1 159 398	46,96 %
Menot	1 179 198	1 089 196	860 840	-228 356	79,03 %
Toimintakate	956 872	1 096 874	165 832	-931 042	15,12 %
Poistot	7 700	7 700	7 694	-6	99,92 %
Tilikauden tulos	949 172	1 089 174	158 138	-931 036	14,52 %

Tunnusluvut

Kaavoitus ja tonttituotanto	tp 2018	ta 2019	tp 2019
KTJ-rekisteröinnit	128	150	55
Uudet kiinteistöt	58	60	23
Kiinteistöjen ostot/myynnit	2/10	15	3/16
Rakennusmittaukset	216	210	150
Hyväksytyt asemakaavat, ha	20	40	1
Toimintakate €/asukas	8,79	8,02	8,22

Kunnallistekniset palvelut

Tulosalueen esimies: kaupungininsinööri Katja Rissanen

Kunnallistekniset palvelut -tulosalue vastaa liikenneväylien, puistojen, venesatamien sekä liikunta- paikkojen suunnittelusta, rakentamisesta, rakennuttamisesta ja kunnossapidosta asetettujen tulostavoitteiden ja talousarviomäärärahojen rajoissa.

Toiminnan tavoitteet ja niiden toteutuminen

Tulosalueen henkilöstö väheni edelleen. Henkilöresurssin jatkuvan vähenemisen vuoksi ei esimerkiksi tulevien hankkeiden suunnittelutyötä pystytty edistämään ollenkaan, aloitteisiin ei ehditä vastamaan ja tehtäviä joudutaan priorisoimaan.

Ensimmäisen hulevesimaksuihin liittyvä laskutus toteutettiin. Maankäyttö- ja kehittämiskorvauksia saatiin Länsikeskuksen asemakaava-alueelta, hankkeen rahoitukseen ei oltu varauduttu talousarviossa, maanomistajan hanke oli kuitenkin mahdollista toteuttaa muun kunnallistekniikan rakentamisen yhteydessä. Puistometsien myynnille asetetut tuottotavoitteet eivät toteutuneet, koska sopivia kohteita ei ollut ehditty valmistella.

Kaupungin hoidossa olevat liikenneväylät pidettiin liikenteen tarpeen edellyttämässä kunnossa. Kunnossapitoavustukset yksityisteille on myönnetty teknisen lautakunnan vahvistamien soveltamisohjeiden mukaisesti. Autio-Lehto yksityistielle on myönnetty peruskorjausavustusta 500,13 euroa.

Pieniä ympäristön kohennushankkeita toteutettiin vuoden aikana, mm. Hiidenmäen melumuuriin toteutettiin taideteos, Siltakadun alikulkutunneliin toteutettiin graffiti ja tunnelin valaistusta parannettiin, lisäksi muutamaa linja-autopysäkkikatosta kohennettiin "tarroittamalla".

Katujen saneerauskohteiden valinta pohjautuu pääosin vuonna 2012 valmistuneeseen katujen kuntoarvioon ja saneerausohjelmaan. Vuoden 2019 aikana kadunsaneeraustyötä jatkettiin luokan "huonokuntoiset" kaduilla Mulikontie ja Linnavuorentie. Paattilantien ja Urheilutien (välillä Jämsäntie-Mulikontie) saneeraus viimeisteltiin ja saneeratut osuudet päällystettiin. Syksyllä aloitettiin Kumpulantien loppuosan saneeraus.

Keskuskadun saneerausurakkaa jatkettiin ja urakka vastaanotettiin joulukuun alussa. Keskuskadun avajaisjuhlia vietettiin syyskuun lopussa.

Himos-alueella toteutettiin Länsikeskuksentien linjauksen siirtäminen, alueelle rakennettiin Jämsän 13. kiertoliittymä ja käynnistettiin Himosraitin ra-

Tulosalueella on Kunnallistekninen suunnittelu ja rakentaminen, Liikenneväylät, Puistot ja liikunta- paikat sekä Varasto - tulosyksiköt.

kentaminen. Himosraitin rakentamisen loppuunsaattaminen ja hankkeen muu viimeistely toteutetaan v. 2020 puolella.

Sairaalantien alittava rumpu uusittiin ja Siltakadulta rakennettiin kevyen liikenteen ramppi Siltakadun alittavalle tunnelille.

Hulevesiviemäröintiä saneerattiin ja rakennettiin kadunsaneeraus ja -rakennuskohteiden yhteydessä mm. Keskuskadulla, Kumpulantiellä ja Himosraitilla.

Katujen pintausta toteutettiin Keskuskadulla ja Seppolantiellä Arvion kiertoliittymän ja Kauhkialantien välisellä osuudella, myös Seppolan silta asfaltoitiin. Himos-alueella asfaltoitiin Länsihuipuntie ja Patalantiestä Annan- ja Antintien välinen osuus.

Katuvalojen saneerausta jatkettiin verkkoyhtiöiden kaapelointihankkeiden yhteydessä Koskenpään ja Länkipohjan alueella. Lisäksi valaistusta uudistettiin kadunsaneerauskohteiden yhteydessä sekä esim. Korpitien alueella Hallissa. Kaikki saneeratut ja uudet valaisimet ovat led-valaisimia.

Maauimalan liikuntapuisto alueella viimeisteltiin Beach Volley - ja pienpelialueet ja toteutettiin istutusalueet. Lisäksi alueelle asennettiin monitoimiareena ja taitoharjoittelualue pohjakuvio toteutettiin, alueen välineiden asennus toteutetaan v. 2020. Pallokentän leikkipaikalle hankittiin ja asennettiin leikkivälineitä. Jämsänkosken yhtenäiskoulun lähiliikuntapaikka suunniteltiin ja osa alueesta toteutettiin.

Vaherin satamassa uusittiin laituri. Hulkion ja Länkipohjan satama-alueilla kunnostettiin laiturirakenteita. Koskenpään ja Jämsänjoen venerantoja on siistitty ja Jämsänjoen rantakivikkoa kunnostettiin Seppolan vierasvenesataman läheisyydessä. Torimyynti jatkui edellisvuosien tapaan Jämsän Äijän aukiolla keskiviikkoisin ja lauantaisin. Keskuskadun saneeraus vaikutti jonkin verran myyjien määrään. Lisäksi toreilla järjestettiin muutamia isompia toritapahtumia kuten markkinat Jämsässä ja Jämsänkoskella sekä Keskuskadun avajaiset syyskuun lopussa.

Talousarviossa asetetut tavoitteet

Tavoite	Mittari = millä mitataan	Tavoitteen toteutumisen arviointi
Keskustan kehittäminen, Keskuskadun saneeraus	Kadun saneeraus aloitetaan, toteutuneet metrit	Keskuskadun saneeraus on valmis.
Jämsäpuiston rakentaminen	Puistosuunnitelman toteutuminen vaiheittain	Maauimalan liikuntapuiston alueen toteutusta jatkettiin ja alueelle asennettiin mm. monitoimiareena.
Himoksen alueen kehittämisen mahdollistava katujen ja muiden yleisten alueiden rakentaminen	Toteutuneet kohteet, esim. Hidaskadun rakentaminen, ensilumen ladun rakentaminen ym., toteutuneet metrit	Länsikeskuksentien ja Himosraitin rakentaminen on käynnissä. Ensilumen ladun toteuttamisesta on käyty neuvotteluja alueen yritysten ja paikallisten seurojen kanssa.
Turvallisuuden ja viihtyisyyden lisääntyminen katu- ja puistovalaisituksen uusimisen kautta	Uusittujen valaisinten määrä ja energiankulutuksen pienentyminen ko. kohteissa	Katu- ja puistovalaistausta on uudistettu yhteensä 227 valaisinpistettä. Yhteisteho on laskenut 17,9 kW. Lisäksi Hulkion satamassa ja Paunun liikunta-alueella on valaistuksen uudistamisella valaistuksen käyttämä yhteisteho laskenut 8,43 kW.
Esteettömyys leikkipaikalla	Pallokentän leikkipaikan toteutuminen suunnitelman mukaisesti	Pallokentän leikkipaikalle on asennettu leikkivälineitä.

Talousarvion toteutuminen

Kunnallistekniset palvelut	Ta 2019	Ta+lta 2019	Tp 2019	Ero € tp-lta	tot %
Tulot	1 387 570	1 527 070	1 421 151	-105 919	93,06 %
Menot	5 156 924	4 950 806	4 244 093	-706 713	85,73 %
Toimintakate	-3 769 354	-3 423 736	-2 822 942	600 794	82,45 %
Poistot	3 009 860	3 009 860	2 935 652	-74 208	97,53 %
Tilikauden tulos	-6 779 214	-6 433 596	-5 758 594	675 002	89,51 %

Tunnusluvut

Kunnallistekniset palvelut	tp 2018	ta 2019	tp 2019
Kadut ja kaavatiet, km	193	194	193
Kevyen liikenteen väylät ja raitit	94	94	94
Puistot, ha	67	67	67
Leikkikentät ja leikkipaikat, kpl	46	47	46
Toripäivät, kpl	103	108	100
Venepaikat, kpl	825	856	770
Uimarannat, kpl	11	12	9
Myönnetyt kunnossapitoavustukset, km	557	550	530
Työkoneet, käyttötunnit	8127	7000	6037
Ajoneuvot, ajokilometrit	112777	120 000	104089
Varastoluovutukset, kpl	375	500	375
Toimintakate €/asukas	-90,55	-186,88	-139,91

Tilapalvelut

Tulosalueen esimies: kiinteistöpäällikkö Jari Ihainen

Tilahallinto ja rakennuttaminen -tulosyksikkö toimii omistajan edustajana kaupungin eri toimitiloissa ja rakennuttajatehtävissä.

Tehtävänä on omistajastrategian toteuttaminen sekä rakennuttamispalvelut.

Toiminnan tavoitteet ja niiden toteutuminen

Vuokrattavien tilojen käyttöaste oli kohtalainen. Pääosin vain myynnissä olevissa kiinteistöissä ja huoneistoissa oli tiloja vapaana. Ulkoisten vuokrien tarkistus suoritettiin elinkustannusindeksin nousua

vastaavasti. Sisäisiä vuokria perittiin omakustannusperusteisesti.

Tarpeeton asuinrakennus poistettiin purkamalla Korventie 3 sijainnut omakotitalo. Jämsänkosken terveysasema saatiin myytyä.

Käyttötalouspuolen merkittävimpiä kunnossapitokohteita olivat Kelhänkadun tiivistyskorjaukset, Viikkalanmäen katon uusinta, Lukion, Kivipankin ja Hallin paloaseman kattojen maalaus.

Jokivarren puukoululla 2018 tapahtuneen tulipalosta vakuutus korvasi korjauskustannukset vakuutusehtojen mukaisesti.

Kaupungin omistamien rakennusten kuntotutkimuksia tehtiin Kaipolan, Viiskulman, Puukilan päiväkodeissa sekä esikoulu Peiponpesässä. Sairaalan kuntotutkimukset aloitettiin.

Investointikohteista sairaalan E- ja F-osan käyttövesiputkiston saneeraus saatiin valmiiksi ja viranomaismääräyksen johdosta tehty vuodeosaston sprinklerijärjestelmä valmistui. Mäntykallion koulun investointi eteni suunnitellusti ja aikataulussaan valmistuen syksyllä 2019. Jokivarren puukoulu valmistui keväällä 2019.

Kiinteistöhuolto ja kunnossapito -tulosityksikkö tuottaa kiinteistöhuolto-, kunnossapito- ja käyttäjäpalveluita kaupungin eri toimialoille omakustannushintaan. Kiinteistöhuolto ja kunnossapito on jaettu kahteen eri kustannusyksikköön tunnisteella.

Tavoitteet ja niiden toteutuminen

Tavoite	Mittari = millä mitataan	Tavoitteen toteutumisen arviointi
Haahtela ohjelmistojen käyttöönoton jatkaminen	Budjetintekovalmius	Resurssipulasta johtuen käyttöönotto viivästynyt, prosessi käynnissä
Investointien toteutus	Rakennusten laatu ja asiakastyytyväisyys	Tavoite täyttyy, sairaalan investointien kustannusarvio ylittyi
Kiinteistöjen laadukas hoito	Asiakastyytyväisyys	Asiakastyytyväisyysmittausta ei ole toteutettu v. 2019. Seuraava mittaus v. 2020

Talousarvion toteutuminen

Tilapalvelut	Ta 2019	Ta+lta 2019	Tp 2019	Ero € tp-lta	tot %
Tulot	10 930 567	10 950 567	11 191 754	241 187	102,20 %
Menot	7 588 648	7 385 763	7 380 763	-5 000	99,93 %
Toimintakate	3 341 919	3 564 804	3 810 991	246 187	106,91 %
Poistot	4 093 760	4 093 760	3 814 308	-279 452	93,17 %
Tilikauden tulos	-751 841	-528 956	-3 316	525 640	0,63 %
Varausten muutokset	246 610	246 610	246 611	1	100,00 %
Tilikauden yli/alijäämä	-505 231	-282 346	243 295	525 641	-86,17 %

Tunnusluvut

Tilapalvelut	tp 2018	ta 2019	tp 2019
Rakennukset, kpl	100	100	100
Rakennukset, ka-m2	127 970	123 260	123 260
Huoneistot, kpl	12	12	12
Huoneistot, ha-m2	1 816	1 816	1 816
Kiinteistöhuoltopalvelu, ka-m2	137 022	132 638	132 638
Kiinteistöhuolto- ja erikoisammattimiespalvelut €/h	38	42	42
Toimintakate €/asukas	178,03	153,07	188,88

Valvontatoimi

Ympäristölautakunta

Jäsenet

Risto Perälä, puheenjohtaja
Kari Nieminen, varapuheenjohtaja
Eija Aaltonen
Ritva Korhonen
Tiina Ojala
Mikko Lahtinen
Mimmi Puhakka
Niko Riekkovaara
Markku Sipilä
Patronen Ulla 31.5. saakka, Rajala Sanna 1.6. alkaen kaupunginhallituksen edustaja
Jokinen Sonja, Jämsän nuorisovaltuuston edustaja

Varajäsenet

Päivi Himanen
Marita Parkkonen
Reima Lahtinen
Tapani Lappalainen
Eero Peltola
Tuija Kovanen
Arja Huhtaniemi
Jani Hagren
Teemu Sanaslahti

Valvontatoimen tehtävänä on valvoa rakentamista ja kaavojen toteuttamista maankäyttö- ja rakennuslaissa säädettyllä tavalla, tavoitteena rakennusten ja rakennetun ympäristön turvallisuus, terveellisyys ja viihtyisyys. Valvontatoimi valvoo myös osaltaan rakennusten ja rakennetun ympäristön hoitoa ja kunnossapitoa sekä käsittelee rakentamiselle säädettyt lupa-asiat.

Valvontatoimi ylläpitää ja kehittää kunnan ympäristönsuojelua puhtaan, viihtyisän ja terveellisen ympäristön tarjoamiseksi asukkaille. Valvontatoimi pyrkii lupa-, valvonta- ja neuvontamenettelyin vaikuttamaan siihen, että kuntalaisten ja yritysten toiminta aiheuttaisi mahdollisimman vähän ympäristöhaittoja, ja että mahdolliset haitat olisivat kohtuullisin keinoin ja kustannuksin torjuttavissa.

Kertomusvuonna rakentamisen lupien ja ilmoitusten kokonaismäärä oli edellisvuosien tasolla. Rakentamisen pääpaino oli edellisvuosien tapaan lomarakentamisessa, asuntorakentaminen oli hyvin vähäistä. Kooltaan merkittäviä rakennuskohteita luvitettiin edellisvuosien tapaan vähän. Suurimpia luvitettuja kohteita olivat Himoksen rinnekeskus sekä kaupungin jätevedenpuhdistamon uusi prosessirakennus aputiloineen. Vähentyneiden resurssien johdosta rakennusvalvonnan työ painottui lähinnä pakollisiin tehtäviin, eli lupakäsittelyyn ja rakentamisen aikaisten katselmusten suorittamiseen. Niin ikään henkilöstöresursseista johtuen suoritettavien katselmusten määrää on jouduttu reilusti vähentämään edellisvuosista ja kertomusvuonna onkin suoritettu lähinnä vain lain puitteissa välttämättömät katselmuksset. Lupapisteiden käyttöä sähköisessä asiointissa tehostettiin mm. avaamalla Lupapiste Kauppa, jonka avulla sähköisesti

arkistoituja dokumentteja voidaan myydä asiakkaille. Kertomusvuonna kaikki rakentamisen luvat käsiteltiin ja arkistoitiiin sähköisesti Lupapiste-palvelun kautta.

Ympäristönsuojelu osallistui edellisten vuosien tapaan Jyväskylän ammattikorkeakoulun vetämään Jätevesineuvontaa Keski-Suomessa –hankkeeseen. Hankkeen tiimoilta järjestettiin yleisötilaisuus. Pohjavesialueiden suojelusuunnitelman päivittäminen valmistui. Jämsän kaupunki lähti mukaan Keski-Suomen Liiton vetämään ilmastohankkeeseen. Ympäristöpäällikkö on Jämsän yhteyshenkilö hankkeessa. Ympäristönsuojelussa käsiteltiin tavanomaista vähemmän maa-aines- ja ympäristölupia. YSL:n mukaisia ilmoituksia käsiteltiin tavanomainen määrä ja päätöksiä tehtiin myös YSL 156 d:n mukaisista jätevesien käsittelyn poikkeamishakemuksista. Ympäristönsuojelun asiakirjoja on siirretty sähköiseen muotoon KuntaNet-rekisteriin.

Maa-ainestenottopaikoilla suoritettiin valvontakäyntejä vuonna 2019 yhteensä noin 70 kertaa. Lupamääräysten rikkomuksia ja puutteita havaittiin edellisvuosia vähemmän, joten annetut määräykset ja neuvonta ovat alkaneet tuottaa tulosta. Vanhentuvien maa-aineslupien, maa-ainesvakuuksien sekä suurien maisemointitöiden valvontatoimet teettivät ylimääräistä työtä.

Ympäristölautakunnalla oli vuoden aikana 6 kokousta, yhteensä 51 pykälää. Katselmusjaosto koontui 4 kertaa, yhteensä 13 pykälää. Johtavan rakennustarkastajan päätöksiä 424 pykälää. Ympäristöpäällikön päätöksiä 21 pykälää. Hallintosihteerin päätöksiä 12 pykälää.

Toiminnan tavoitteet ja tavoitetasot sekä tavoitteiden toteutuminen

Tavoite	Mittari = millä mitataan	Tavoitteen toteutumisen arviointi
Lupa-asioiden viivytyksetön käsittely	Käsittelyaika	Voimavarat huomioon ottaen lupa-asiat saatiin käsiteltä kohtuullisessa ajassa. Lupien keskimääräinen käsittelyaika kertomusvuonna oli noin 2 viikkoa, kun se ennen Lupapisteen käyttöönottoa on ollut vuodesta riippuen 3-4 viikkoa. Resurssien vähentyminen näkyi ajoittain käsittelyaikojen venymisenä ruuhka- ja loma-aikoina, jolloin käsittelyajat saattoivat hetkellisesti olla 4-5 viikkoa.
Työskentelyn sujuvoittaminen	Sähköisen asiointin tehostaminen, siirtyminen sähköiseen arkistointiin	Kertomusvuonna rakennusvalvonnan kaikki lupahakemukset on käsitelty sähköisen Lupapiste-järjestelmän kautta. Sen myötä asiakaspalvelu on sujuvoitunut ja nopeutunut (ks. selvitys yllä). Järjestelmän kautta käsiteltävät luvat myös arkistoidaan sähköisesti. Uutena toimintona kertomusvuonna avattiin Lupapiste Kauppa, jonka avulla digitoituja dokumentteja voidaan myydä asiakkaille. Pysyvästi säilytettävien paperiarkistojen digitointityötä jatkettiin.

Talousarvion toteutuminen

Valvontatoimi	Ta 2019	Ta+lta 2019	Tp 2019	Ero ta+lta-tp	tot %
Tulot	306 050	306 050	233 227	89 698	76,2 %
Menot	602 221	552 601	468 432	-84 169	84,77 %
Toimintakate	-296 171	-246 551	-235 205	11 346	95,4 %
Tilikauden tulos	-296 171	-246 551	-235 205	11 346	95,4 %

Selvitys määrärahojen merkittävimmistä ylityksistä/alituksista

Valvontatoimi	Alitus €	Ylitys €
Rakennuslupien sekä maa-aines ja ympäristölupien arvioitua pienempi määrä on vaikuttanut tulokertymään.	73 000	
Henkilöstömenot alittuneet. Asiantuntija-, matkustus-, koulutus- ja majoituspalvelujen kustannukset arvioitua pienemmät ja tarvikkeiden ostoissa säästöä. Koneiden ja laitteiden vuokrat sekä muut kulut alittuneet.	89 000	

Tunnusluvut

Valvontatoimi	tp 2018	ta 2019	tp 2019
Rakentamisen luvat ja ilmoitukset	400	500	421
Katselmukset	1 250	1 300	850
Ympäristöluvat ja -ilmoitukset, rekisteröinnit YSL 116 §	16	20	25
Uudet maa-ainesluvat ja jatkoluvat yht.	9	8	3
Ympäristönsuojelun valvonta- ja neuvontakäynnit	40	50	40
YSL:n mukaiset määräaikaistarkastukset	3	5	2
Toimintakate € / as	-12,54	-15,20	-11,66

Investointien toteutuminen

Jämsän kaupungin investointien toteutuma on jäänyt hieman alle arvioidun. Investointimenojen toteutuma on 95,3 %, liikelaitokset mukaan lukien toteutuma on 77,5 %.

Investointimenojen alittuminen johtuu monesta erisyistä; kirjastoinvestointiin ei ryhdytty kaupungin omana investointina, Lukkoilakodin remonttia ei

aloitettu, yleisten liikenneväylien parannukset jäivät toteumaltaan alle budjetoidun, samoin mm. Keskuskadun saneeraus. Himoksen alueella maankäytösopimukseen liittyvät hankkeet ovat riippuvaisia alueen omistajien investointipäätöksistä eikä investointihalukkuutta löytynyt suunnitellussa määrin.

INVESTOINNIT YHTEENSÄ, kaupunki	Ta 2019	Lta 2019	Ta+Lta 2019	Tp 2019	Ero € Tp-Lta	Tot. %
Muut pitkävaikuttiset menot	245 000	0	245 000	175 164	-69 836	71,5 %
Maa- ja vesialueet	200 000	0	200 000	130	-199 870	0,1 %
Osakkeet ja osuudet	0	0	0	1 974	1 974	
Hallinto- ja laitosrakennukset	1 014 000	400 000	1 414 000	1 466 271	52 271	103,7 %
Liikenneväylät	4 550 000	-370 000	4 180 000	3 256 241	-923 759	77,9 %
Kiinteät rakenteet ja laitteet, erilliset	200 000	0	200 000	1 179 666	979 666	589,8 %
Puistot, leikki- ja liikuntapaikat	680 000	0	680 000	538 364	-141 636	79,2 %
Koneet ja kalusto	890 000	50 000	940 000	872 799	-67 201	92,9 %
Investointimenot yhteensä	7 779 000	80 000	7 859 000	7 490 609	-368 391	95,3 %
Muut pitkävaikuttiset menot	0	0	0	0	0	
Maa- ja vesialueet	200 000	0	200 000	159 277	-40 723	79,6 %
Osakkeet ja osuudet	0	0	0	0	0	
Hallinto- ja laitosrakennukset	0	0	0	30 870	30 870	
Liikenneväylät	0	0	0	0	0	
Kiinteät rakenteet ja laitteet, erilliset	0	0	0	0	0	
Puistot, leikki- ja liikuntapaikat	122 500	-18 820	103 680	65 315	-38 365	63,0 %
Koneet ja kalusto	0	40 000	40 000	30 000	-10 000	75,0 %
Muut aineelliset hyödykkeet	0	0	0	0	0	
Investointitulot yhteensä	322 500	21 180	343 680	285 462	-58 218	83,1 %
INVESTOINNIT YHTEENSÄ, netto, kaupunki	7 456 500	58 820	7 515 320	7 205 147	-310 173	95,9 %

KOKO KAUPUNKI liikelaitokset mukana	Ta 2019	Lta 2019	Ta+Lta 2019	Tp 2019	Ero € Tp-Lta	Tot. %
Kaupunki	7 779 000	80 000	7 859 000	7 490 609	-368 391	95,3 %
Vesi	3 250 000	0	3 250 000	1 146 049	-2 103 951	35,3 %
Jätehuolto	30 000	0	30 000	0	-30 000	
Menot yhteensä	11 059 000	80 000	11 139 000	8 636 658	-2 502 342	77,5 %
Kaupunki, tulot	322 500	21 180	343 680	285 462	-58 218	83,1 %
Vesi, tulot	0	58 820	0	1 132 115	1 132 115	
Tulot yhteensä	322 500	80 000	343 680	1 417 577	1 073 897	412,5 %
NETTO, liikelaitokset mukana	10 736 500	0	10 795 320	7 219 081	-3 576 239	66,9 %

Investointimenona käsitellään pysyviin vastaaviin aktivoitavien aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden hankintamenot sekä sijoitukset osakkeiden ja osuuksien hankintamenoihin. Investoinnit aktivoituvat vuosikuluksi vaikutusaikanaan erillisen kaupunginvaltuuston hyväksymän poistosuunnitelman mukaan (liitetieto). Investointiosassa valtuusto on hyväksynyt kustannusarviot, määrärahat ja tuloarviot tässä esitettyllä hanke- ja hankeryhmäjaolla. Investointiosassa on tällä jaottelutasolla koko-

naiskustannusten osalta valtuustoon nähden sitova. Liikelaitosten osalta valtuustoon nähden sitovia ovat kokonaisinvestointien määrät.

Poistot olivat vuonna 2019 noin 8,1 milj. € liikelaitokset mukaan lukien, josta kaupunki 7 milj. €. Investoinnit olivat liikelaitokset mukaan lukien 7,2 milj. € ja kaupungin osalta noin 7,5 milj. €. Tämä tarkoittaa, että poistopohja alenee tulevina vuosina.

Jämsänkosken yhtenäiskoulu

Jämsänkosken yhtenäiskoulun peruskorjaus päätettiin vuonna 2017 tehdä kuntarahoituksen leasingrahoituksella, jonka limiitiksi päätettiin 10,5 milj.€. Koulu valmistui aikataulussa ja se otettiin käyttöön syyslukukaudella 2019. Koulun kokonaiskustannukset olivat 9.981.083 euroa (summaan ei

sisälly pihatyöt, eikä tontin kustannus). Leasingvuokra Kuntarahoitukselle on 20 vuoden sopimuksella 376.788 euroa/vuosi. Jäännösarvoksi on rakennukselle sovittu 3.289.065 euroa.

Huomattavimmat valmistuneet hankkeet

VALMISTUNEET	Vuosi	Kustannus- arvio	Ta+lta	Tp	+yli /-ali	tot%	
Keskuskadun saneeraus	2018	2 300 000	600 000	463 845	-136 155	77,3 %	
	2019		1 700 000	1 584 725	-115 275	93,2 %	
			<i>Yhteensä</i>	2 048 570			
Sairaala, käyttövesiputkistosaneeraus	2018	450 000	490 000	572 071	82 071	116,7 %	
	2019	400 000	450 000	585 341	135 341	130,1 %	
			<i>Yhteensä</i>	1 157 412			
Jokivarren puukoulu	2016	1 500 000	80 000	114 953	34 953	143,7 %	
	2017		550 000	478 535	-71 465	87,0 %	
	2018		1 040 000	813 609	-226 391	78,2 %	
	2018	rah.osuus valtio		-100 000	-337 000	-237 000	337,0 %
	2019		100 000	136 333	36 333	136,3 %	
	2019	rah.osuus valtio			-30 870	-30 870	
			<i>Yhteensä</i>	1 175 560			

Aineettomat hyödykkeet

MUUT PITKÄVAIKUTTEISET MENOT	Ta 2019	Lta 2019	Ta + Lta	Tp 2019	Ero € Tp-	Tot. %
ICT ohjelmistot	245 000	0	245 000	175 164	-69 836	
- Sivistystoimi	35 000		35 000	20 126	-14 874	57,5 %
- Sote	210 000		210 000	155 038	-54 962	73,8 %
Muut pitkävaikuttaiset menot yhteensä	245 000	0	245 000	175 164	-69 836	71,5 %
Muut pitkävaikuttaiset, tulot yhteensä	0	0	0	0	0	
MUUT PITKÄVAIKUTTEISET, NETTO	245 000	0	245 000	175 164	-69 836	71,5 %

ICT

Ohjelmistot

Varhaiskasvatuksessa otettiin käyttöön uusi toiminnanohjausjärjestelmä Daisy. Terveystieteiden Efficasta siirryttiin Lifecareen.

Maa- ja vesialueet

Pienten maa-alueiden ostoon varataan vuosittain määräraha. Maanhankintaa suoritetaan lähinnä kaava-alueilta, sen läheisyydestä sekä Himoksen alueelta kehittämishankkeiden ja valtuuston päätösten mukaisesti. Suuremmat hankinnat päätetään aina erikseen kaupunginvaltuustossa. Investointiosaan kirjautuvat vain maanmyyntien tasearvot.

MAA- JA VESIALUEET	Ta 2019	Lta 2019	Ta+Lta 2019	Tp 2019	Ero € Tp-Lta	Tot. %
Kiinteistöjen ostot	200 000		200 000	130	-199 870	0,07 %
Maa ja vesialueet, menot yhteensä	200 000	0	200 000	130	-199 870	0,07 %
Tonttien myynti ja kiinteistöjen realisointi	200 000		200 000	159 277	-40 723	79,6 %
Maa ja vesialueet tulot yhteensä	200 000	0	200 000	159 277	-40 723	79,6 %
MAA-JA VESIALUEET, netto	0	0	0	-159 147	-159 147	

Kuluja on tullut kahden määräalan kaupasta.

Osakkeet

OSAKKEET JA OSUUDET	Ta 2019	Lta 2019	Ta+Lta 2019	Tp 2019	Ero € Tp-Lta	Tot. %
Osakkeet ja osuudet, menot	0	0	0	1 974	1 974	0,0 %
Osakkeet ja osuudet, tulot	0	0	0	0	0	0,0 %
OSAKKEET JA OSUUDET, netto	0	0	0	1 974	1 974	

Vuoden aikana on hankittu Tuomi-Logistiikan osake, joka oikeuttaa yhteisiin kilpailutuksiin (khal päätös 14.1.2019 § 2).

Rakennusinvestoinnit

Talonrakentamishankkeet tarvitsevat ennen toteutuksen aloittamista erillisen kaupunginhallituksen toteuttamispäätöksen, jossa hyväksytään hankkeen lopullinen laajuus, kustannukset ja maksuaikataulu. Sitova määräraha valtuustoon nähden on hankkeen kokonaiskustannusarvio, jonka puitteissa vuosikustannukset voivat vaihdella rakennusaikataulun mukaisesti.

HALLINTO- JA LAITOSRAKENNUKSET	Ta 2019	Lta 2019	Ta+Lta 2019	Tp 2019	Ero € Tp-Lta	Tot. %
Sairaala, E- ja F-osien käyttövesiputkistot	400 000	50 000	450 000	585 341	135 341	130,1 %
Sairaala, vuodeosastojen sprinklaus	300 000	50 000	350 000	443 910	93 910	126,8 %
Lammenranta ja Jkosken palv.talo, varavoim.	52 000		52 000	39 858	-4 104	92,1 %
Hallin palvelutalo varavoima	52 000	0	52 000	47 896	-12 142	76,6 %
Lukkoilakoti vanha osa, tilamuut. ja vesikatto	210 000		210 000	212 933	2 933	101,4 %
Kelhänkadun virastotalo	0	200 000	200 000	0	-200 000	0,0 %
Jokivarren puukoulu	0	100 000	100 000	136 333	36 333	136,3 %
Hallinto- ja laitosrak. menot yhteensä	1 014 000	400 000	1 414 000	1 466 271	52 271	103,7 %
Hallinto- ja laitosrakennukset tulot						
Jokivarren puukoulu				30 870	30 870	
Hallinto- ja laitosrak. tulot yhteensä				30 870	30 870	
RAKENNUKSET JA RAKENNELMAT, netto	1 014 000	400 000	1 414 000	1 435 401	21 401	101,5 %

Jokilaakson sairaala E ja F-osan putkiremontti

Sairaalan E- ja F-osien käyttövesiputkiston uusinta valmistui aikataulun mukaisesti joulukuun lopussa. Hankkeessa toteutettiin E- ja F-osien putkisuunnittelu sekä käyttövesiputkisto uusittiin kokonaisuudessaan. Kokonaiskustannukset ylittyivät 135.340 eurolla, joka johtui töiden yhteydessä ilmenneistä asbestipurkua vaativista vanhoista putkistoista, puutteellisista palokatkoista, säilytettäväksi ajateltujen vesijohtojen ja kalusteiden huonommasta kunnosta sekä putkireittien muutoksista tilanpuutteen vuoksi. Sairaalan toiminnasta johtuen on osa töistä jouduttu teettämään normaalin työajan ulkopuolella väistötilojen puutteen vuoksi.

Jokilaakson sairaala vuodeosastojen sprinklaus

Viranomaisvaatimuksesta johtuen vuodeosastolle ja poistumisteille tuli toteuttaa automaattinen sammutusjärjestelmä. Urakka valmistui aikataulun ja viranomaismääräyksen mukaisesti joulukuun lopussa. Kokonaiskustannukset ylittyivät 93.910 eurolla, töiden yhteydessä havaittujen puutteellisten palokattojen ja suuttimien lisäyksen vuoksi parvekkeille. Alakaton yläpuolisessa tilassa oli pinnoittamattomia villaeristeitä, jotka pinnoitettiin estääkseen villakuitujen siirtyminen tiloihin aiheuttamaan sisäilmaoireita.

Jämsänkosken palvelutalot

Jämsänkosken varavoiman vaatiman tilan rakentaminen toteutettiin omana työnä.

Hallin palvelutalo

Hallin palvelutalon varavoiman vaatiman tilan rakentaminen toteutettiin omana työnä.

Lukkoilakoti

Huonokuntainen vesikatto uusittiin Lukkoilakodilla. Urakka valmistui aikataulussaan. Kokonaiskustannukset ylittyivät 2.933 eurolla, katoneliöitä oli suunnitelmassa ilmoitettua enemmän, lumiasteiden määrää lisättiin turvallisuuden vuoksi.

Kelhänkadun virastotalo

Investointi siirrettiin käyttötalouteen, ei täyttänyt investoinnin tunnusmerkkejä

Jokivarren puukoulu

Jokivarren puukoulu on rakennettu pääosin työllisyystöinä. Talotekniikkatyöt on teetetty puitesopimusurakoit-sijoiden toimesta. Valmistuminen viivästyi tiloissa sattuneesta tulipalosta johtuen vuodelle 2019. Investointiin on saatu valtionavustusta vuosina 2018-2019 yhteensä 367.870 euroa. Kalustohankinnoista johtuen talousar-vioon varatut kustannukset ylittyneet 5.463 euroa.

Kiinteät rakenteet ja laitteet

LIIKENNEVÄYLÄT	Ta 2019	Lta 2019	Ta + Lta	Tp 2019	Ero € Tp-	Tot. %
Liikenneväylät yleiset	1 330 000	0	1 330 000	943 174	-386 826	70,9 %
Liikenneväylät erilliset	3 220 000	-370 000	2 850 000	2 313 066	-536 934	81,2 %
Pääväylien ympäristön parannus	80 000	-80 000	0	0	0	
Siltojen peruskorjaus	50 000		50 000	3 729	-46 271	7,5 %
Keskuskadun saneeraus	1 700 000		1 700 000	1 584 725	-115 275	93,2 %
Haiskankujan rakentaminen	20 000	-20 000	0	0	0	
Länsikeskuksen asemakaava/risteysjärj.	500 000		500 000	377 971	-122 029	75,6 %
Himoskylän asemakaava/Himosraitin rakent.	500 000		500 000	346 641	-153 359	69,3 %
Lintuvuoren asemakaavan katutekniikka	370 000	-370 000	0	0	0	
Päijänrannan asemakaava	0	100 000	100 000	0	-100 000	0,0 %
Himoksen alue	1 390 000	-290 000	1 100 000	724 612	-375 388	65,9 %
Liikenneväylät menot, yhteensä	4 550 000	-370 000	4 180 000	3 256 241	-923 759	77,9 %
Liikenneväylät, tulot yhteensä	0	0	0	0	0	
LIIKENNEVÄYLÄT, netto	4 550 000	-370 000	4 180 000	3 256 241	-923 759	77,9 %

Liikenneväylät, yleiset

Kadunsaneeraukseen varatulla määrärahalta toteutettiin saneerausta Mulikontiellä, Linnavuorentiellä ja Kum-pulantiellä. Lisäksi Paattilantie ja Urheilutie (Jämsäntie - Mulikontie) viimeisteltiin ja asfaltoitiin. Siltakadulta rakennettiin alas kadun alittavalle tunnelille kevyen liikenteen ramppi. Katujen päällystämiseen varatulla mää-rärahalla toteutettiin pintausta Keskuskadulla/ Seppolantiellä Arvion kiertoliittymän ja Kauhkiälantien välisellä osuudella, myös Seppolan sillan päällyste uusittiin. Himoksella asfaltoitiin Länsihuipuntie ja Patalantiellä to-teutettiin pintausta Annan- ja Antintien väliselle osuudelle. Katuvalaistuksen saneerausta tehtiin Koskenpään ja Länkipohjan taajamissa, joissa myös sähköverkkojohdot toteutti maakaapelointia.

Siltojen peruskorjaus

Siltojen peruskorjaukseen varatulla määrärahalta oli tarkoitus kunnostaa Seppolan sillan liikuntasaumalait-teet, määräraha ei kuitenkaan riittänyt hankkeen toteuttamiseen ja hanke siirrettiin vuodelle 2020.

Keskuskadun saneeraus

Keskuskadun saneeraus valmistui ja se vastaanotettiin joulukuun alussa.

Länsikeskuksen asemakaava/risteysjärjestelyt ja Himoskylän asemakaava/Himosraitin rakentaminen

Länsikeskuksentien linjauksen siirtäminen, kiertoliittymän ja Himosraitin rakentaminen käynnistyi-vät heinäkuussa. Länsikeskuksentie ja uusi kiertoliittymä ovat jo käytössä, Himosraitin ja viimeiste-lytyöt valmistuvat alkukesästä 2020.

Lintuvuoren asemakaavan katutekniikka ja Päijänrannan asemakaava-alueen katutekniikka

Lintuvuoren asemakaavan katutekniikan rakentamiseen varattu määräraha poistettiin lisätalousarvion yhtey-dessä. Päijänrannan asemakaava-alueen katutekniikan toteuttamiseen varattiin määräraha lisätalousarvion yhteydessä, mutta hanke ei edennyt vuoden 2019 aikana.

Hulevesiviemärien rakentaminen ja saneeraus

Hulevesiviemärien rakentamista ja saneerausta toteutettiin mm. Länsikeskuksentien linjauksen siirtämisen ja Himosraitin rakentamisen sekä Keskuskadun, Mulikontien, Linnavuorentien ja Kumpulantien saneerauk-sen yhteydessä. Lisäksi mm. Sairaalan tien alittava rumpu uusittiin.

HULEVESI	Ta 2019	Lta 2019	Ta+Lta 2019	Tp 2019	Ero € Tp-Lta	Tot. %
Kiinteät rakenteet ja laitteet erill. menot, yht.	200 000	0	200 000	1 179 666	979 666	589,8 %
Kiinteät rakenteet ja laitteet erill. tulot, yht.	0	0	0	0	0	
KIINTEÄT RAK. JA LAITTEET, ERILL. nto	200 000	0	200 000	1 179 666	979 666	589,8 %

Puistot, leikki- ja liikuntapaikat

PUISTOT, LEIKKI - JA LIIKUNTAPAIKAT	Ta 2019	Lta 2019	Ta + Lta	Tp 2019	Ero € Tp-Lta	Tot. %
Puistot ja leikkipaikat, yleiset	30 000	0	30 000	25 734	-4 266	85,8 %
Pallokentän leikkipuiston esteettömyys	30 000		30 000	25 734	-4 266	85,8 %
Liikunta-, ulkoilupaikat, erilliset	650 000		650 000	512 631	-137 369	78,9 %
Satamat ja venerannat	200 000		200 000	170 432	-29 568	85,2 %
Jämsäpuisto (maauimalan alue)	100 000		100 000	109 894	9 894	109,9 %
Jämsänkosken yhtenäisk. lähiliikuntapaikka	350 000		350 000	232 305	-117 695	66,4 %
Puistot, leikki- ja liik.paikat, menot yht.	680 000	0	680 000	538 364	-141 636	79,2 %
Jämsäpuisto (maauimalan alue)				7 715	7 715	
Jämsänkosken yhtenäisk. lähiliikuntapaikka	122 500	-18 820	103 680	57 600	-46 080	55,6 %
Puistot, leikki- ja liikuntapaikat, tulot yh-	122 500	-18 820	103 680	65 315	-38 365	63,0 %
PUISTOT, LEIKKI - JA LIIKUNTAPAIKAT,	557 500	-18 820	576 320	473 049	-103 271	82,1 %

Puistot ja leikkipaikat, yleiset

Pallokentän leikkipaikalle hankittiin leikkivälineitä.

Satamat ja venerannat

Hulkkion ja Länkipohjan satamissa kunnostettiin laiturirakenteita. Vaherin sataman laiturit uusittiin ja venerantoja kunnostettiin Jämsänjoen rannalla ja Koskenpäällä.

Jämsäpuisto (maauimalan alue)

Maauimalan liikuntapuiston alueelle asennettiin monitoimiareena, lisäksi Beach Volley-alue ja pienpelialueet viimeisteltiin ja toteutettiin istutusalueet.

Jämsänkosken yhtenäiskoulun lähiliikuntapaikka

Jämsänkosken yhtenäiskoulun lähiliikuntapaikasta laadittiin suunnitelma ja osa alueesta toteutettiin.

Koneet ja kalusto

KALUSTO	Ta 2019	Lta 2019	Ta + Lta	Tp 2019	Ero € Tp-Lta	Tot. %
Kuljetusvälineet ja autot	40 000	0	40 000	32 407	-7 593	81,0 %
Pakettiauto, puistot, torit ja leikkipaikat	40 000		40 000	32 407	-7 593	81,0 %
Liikkuvat työkoneet	155 000	0	155 000	148 518	-6 482	95,8 %
Vaakatasoruohonleikkuri, liikuntapaikat	20 000		20 000	19 350	-650	96,8 %
Vaakatasoruohonleikkuri, puistotoimi	25 000		25 000	20 200	-4 800	80,8 %
Traktori, puistotoimi	60 000		60 000	58 998	-1 002	98,3 %
Traktori, liikuntapaikat ja puistotoimi	50 000		50 000	49 970	-30	99,9 %
Muut koneet ja kalusto	695 000	50 000	745 000	691 873	-53 127	92,9 %
ICT tietohallinto palvelimet	40 000		40 000	31 476	-8 524	78,7 %
Jämsänkosken yhtenäiskoulun kalustus	545 000		545 000	539 625	-5 375	99,0 %
Jämsänjoen yhtenäisk. liikuntasalin väliverho	10 000		10 000		-10 000	132,0 %
Kuoreved. ja Länkip. omatoimikirjastovarustus	70 000		70 000	30 000	-40 000	42,9 %
Uimahalli Koskikaran kuntosalilaitteisto	30 000		30 000	25 154	-4 846	83,8 %
Jokivarren puukoulun kalusto		50 000	50 000	52 416	2 416	104,8 %
Varhaiskasvatuksen koneet ja kalusto				13 203	13 203	
Koneet ja kalusto, menot	890 000	50 000	940 000	872 799	-67 201	92,9 %
Kuoreved. ja Länkip. omatoimikirjastovarustus	0	40 000	40 000	30 000	-10 000	75,0 %
Kalusto tulot yhteensä	0	40 000	40 000	30 000	-10 000	75,0 %
KALUSTO, netto	890 000	10 000	900 000	842 799	-57 201	93,6 %

Pakettiauto, puistot, torit ja leikkipaikat

Hankittiin pakettiauto Volkswagen Transporter.

Vaakatasoruohonleikkuri, liikuntapaikat

Hankittiin ruohonleikkuri Husqvarna P520D.

Vaakatasoruohonleikkuri, puistotoimi

Hankittiin ruohonleikkuri Grasshopper 725 T.

Traktori, puistotoimi

Hankittiin traktori Valtra A 74.

Traktori, liikuntapaikat ja puistotoimi

Hankittiin kiinteistötraktori Kubota ST 401.

Tietohallinnon koneet / palvelimet

Hankittiin vikasietoiset kuormantasaajat lisäämään toimintavarmuutta Lifecaren kriittisiin moduuleihin. Uusiittiin tiedostopalvelimet ja fyysiset AD-palvelimet.

Jämsänkosken yhtenäiskoulun kalustus

Kankarisveden ja Mäntykallion koulut yhdistyivät Jämsänkosken Yhtenäiskouluksi, joka aloitti toimintansa 1.8.2019. Kalustaminen saatettiin loppuun ja siinä hyödynnettiin soveltuvin osin myös aikaisempaa kalustoa.

Jämsänjoen yhtenäiskoulun liikuntasalin väliverho

Hankintaa ei toteutettu.

Kuoreveden ja Länkipohjan kirjastojen omatoimikirjastovarustus

Omatoimikirjastotoimintamalli otettu käyttöön Kuorevedellä toukokuussa ja Länkipohjassa syyskuussa.

Uimahalli Koskikaran kuntosalilaitteisto

Uimahallille hankittiin seitsemän uutta, pääosin esteetöntä kuntosalilaitetta tukemaan ja parantamaan erityisryhmiin kuuluvien omaehtoista kuntosaliharjoittelua.

Jokivarren puukoulun kalustaminen

Kalustohankinnoista johtuen talousarvioon varatut kustannukset ylittyneet 5 463 euroa.

Varhaiskasvatuksen koneet ja kalusto

Kulut liittyvät Daisy-toiminnanohjausjärjestelmään kuuluviin päätelaitteet.

Yhteenveto valtuuston hyväksymien määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta

KAUPUNKI	määrärahat 1000 €					tuloarviot 1000 €					
	KÄYTTÖTALOUSOSA	Ta 2019	muutos	ta + muutos	TP 2019	poik- keama	Ta 2019	muutos	ta + muutos	TP 2019	poik- keama
Yleishallinto											
Kaupunginvaltuusto	310		310	311	-1						
Vaalit	115		115	69	46	70		70	75	-5	
Tarkastuslautakunta	45		45	52	-7						
Kaupunginhallitus	8 277	-1	8 276	7 576	700	1004	213	1217	1104	-113	
Hallintopalvelut	2 729	-24	2 705	2 518	187	1 406		1 406	1 400	-6	
Talouspalvelut	1 668	-20	1 648	1 615	33	341		341	324	-17	
Hankintatoimi	189	-2	187	142	45	223		223	101	-122	
Sosiaali- ja terveystoimi											
Sos- ja terv.toimen hallinto	1 265	0	1265	1 160	105	707		707	650	-57	
Sosiaalityö ja perhepalve-	16 577	-150	16 427	16 774	-347	3 093		3 093	3 186	93	
Vammaispalvelut	13 122	-18	13 104	13 562	-458	2 842		2 842	2 654	-188	
Vanhuspalvelut	30 909	-32	30 877	31 772	-895	10 264		10 264	11 034	770	
Terveyspalvelut	16 362		16 362	16 493	-131	4 999		4 999	5 304	305	
Erikoissairaanhoido	30 786		30 786	32 357	-1571	5 800		5 800	7 430	1 630	
Sivistystoimi											
Sivistyst. hallinto	302		302	323	-21	1		1	1	0	
Varhaiskasvatus	10 602	217	10 819	10 752	67	944	10	954	1 109	155	
Perusopetus	19 882	13	19 895	20 009	-115	783	30	813	969	156	
Lukio-opetus	1 993	-2	1 991	1 961	30	8		8	24	16	
Elämänlaatu palvelut	3 829	-1	3828	3 822	6	765		765	750	-15	
Yhdyskuntatoimi											
Terkninen hallinto	342	-52	290	280	10	44		44	48	4	
Kaavoitus ja tonttutuotanto	1 179	-90	1 089	861	228	2 136	50	2 186	1 027	-1159	
Kunnallistekn. palv.	5 356	-206	5 150	4 426	724	1 587	139	1 726	1 603	-123	
Tilapalvelut	7 684	-203	7481	7 428	53	11 026	20	11 046	11 239	193	
Vesil, laskutettavat				43	-43				43	43	
Valvontatoimi	602	-50	553	468	85	306		306	233	-73	
TULOSLASKELMAOSA											
Verotulot						86 600	500	87 100	84 863	-2 237	
Valtionosuudet						41 642		41 642	42 543	901	
Korkotulot						229		229	171	-58	
Muut rahoitustulot						1 917		1 917	1 042	-875	
Korkomenot	314		314	338	-24						
Muut rahoitusmenot	9		9	1	8						
Satunnaiset erät											
INVESTOINTIOSA											
Aineettomat hyödykkeet	245		245	175	70						
Maa- ja vesialueet	200		200		200	200		200	159	-41	
Osakkeet ja osuudet				2	-2						
Rakennukset	1 014	400	1 414	1 466	-52				31	31	
Kiinteät laitteet ja rakenteet	4 750	-370	4 380	4 435	-55						
Puistot, leikki- ja liik.paikat	680		680	538	142	123	-19	104	65	-39	
Koneet ja kalusto	890	50	940	874	66	0	40	40	30	-10	
RAHOITUSOSA											
Antolainasaam. lisäykset				1 550	-1 550						
Antolainas. vähennykset						333		333	1 920	1 587	
Pitkäaikaisten lain. lisäys						9 000		9 000	5 000	-4 000	
Pitkäaikaisten l.vähennys	4 895		4 895	5 580	-684						
Lyhytaik. lainojen muutos									-3 236	-3 236	
Pakolliset varaukset									330	330	
Oman pääoman muutokset											
Muut maksuvalm. muut..									-573	-573	
Vaikutus maksuvalmiuteen						-1 270	-1 525	-2 795	7 138	9 933	
	187 123	-541	186 581	189 735	-3 145	187 123	-541	186 581	189 735	3 145	

ATERIA-liikelaitos		määrärahat				tuloarviot				
KÄYTTÖTALOUSOSA	Ta 2019	muutos	ta + muutos	Tp 2019	poik- keama	Ta 2019	muutos	ta + muu- tos	Tp 2019	poik- keama
Ateria liikelaitos	6 916	-33	6 883	6 691	192	7 175	-149	7 026	6 839	-187
TULOSLASKELMAOSA										
Korkokulut				1	-1				1	1
INVESTOINTIOSA										
RAHOITUSOSA										
Lainakannan muutokset									-148	-148
Muut maksuvalm. muutoks.									0	143
Vaikutus maksuvalmiuteen						-259	116	-143		
	6 916	-33	6 883	6 692	191	6 916	-33	6 883	6 692	-191
VESI-liikelaitos										
ATERIA-liikelaitos		määrärahat				tuloarviot				
KÄYTTÖTALOUSOSA	Ta 2019	muutos	ta + muutos	Tp 2019	poik- keama	Ta 2019	muutos	ta + muu- tos	Tp 2019	poik- keama
Vesi-liikelaitos	2 405	-25	2 380	2 703	-323	4 564		4 564	4 258	-306
TULOSLASKELMAOSA										
Korkotuotot/kulut	155		155	147	8	12		12	13	1
INVESTOINTIOSA										
RAHOITUSOSA										
Lainakannan muutokset									-170	-170
Muut maksuvalm. muutoks.									3 763	3 763
Vaikutus maksuvalmiuteen						1 234	-25	1 209	-3 868	-5 077
	5 810	-25	5 785	3 996	1 789	5 810	-25	5 785	3 996	-1 789
JÄTEHUOLTO-liikelaitos										
ATERIA-liikelaitos		määrärahat				tuloarviot				
KÄYTTÖTALOUSOSA	Ta 2019	muutos	ta + muutos	Tp 2019	poik- keama	Ta 2019	muutos	ta + muu- tos	Tp 2019	poik- keama
Jätehuolto-liikelaitos	1 186	-10	1 176	1 328	-152	1 414		1 414	1 495	81
TULOSLASKELMAOSA										
Korkotuotot/kulut				1	-1	4		4	4	0
INVESTOINTIOSA										
RAHOITUSOSA										
Antolainasaam. vähenn.									600	600
Pakolliset varaukset									-330	-330
Oman pääoman muutokset									-230	-230
Muut maksuvalm. muut.									482	482
Vaikutus maksuvalmiuteen						-201	-10	-211	-691	-480
	1 217	-10	1 207	1 330	-123	1 217	-10	1 207	1 330	123
Kaupunki ja liikel.										
	201 066	-609	200 456	201 752	-1 289	201 066	-609	200 456	201 752	1 289

TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

Tuloslaskelma

kaupunki ja liikelaitokset	1.1. - 31.12.2019		1.1. - 31.12.2018	
ulkoiset				
Toimintatuotot				
Myyntituotot	28 064 085,53		27 333 937,07	
Maksutuotot	8 268 806,12		8 320 470,16	
Tuet ja avustukset	1 766 358,25		1 668 842,07	
Muut toimintatuotot	4 373 965,16	42 473 215,06	4 544 835,38	41 868 084,68
Valmistus omaan käyttöön		342 395,46		490 961,18
Toimintakulut				
Henkilöstökulut	-43 063 697,82		-43 359 312,99	
Palkat ja palkkiot	-33 214 781,29		-32 937 106,02	
Henkilösivukulut	-9 848 916,53		-10 422 206,97	
Eläkekulut	-8 740 708,30		-8 920 098,05	
Muut henkilösivukulut	-1 108 208,23		-1 502 108,92	
Palvelujen ostot	-103 227 696,62		-102 482 357,60	
Aineet ja tarvikkeet	-7 648 089,17		-7 504 272,01	
Avustukset	-8 335 717,65		-8 430 056,00	
Muut toimintakulut	-3 195 653,54	-165 470 854,80	-2 839 568,35	-164 615 566,95
Toimintakate		-122 655 244,28		-122 256 521,09
Verotulot		84 863 343,81		84 037 890,76
Valtionosuudet		42 542 781,76		42 252 446,00
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	46 215,25		35 443,83	
Muut rahoitustuotot	1 059 956,22		1 644 974,54	
Korkokulut	-359 347,67		-390 502,40	
Muut rahoituskulut	-2 240,84	744 582,96	-5 085,90	1 284 830,07
Vuosikate		5 495 464,25		5 318 645,74
Poistot ja arvonalentumiset		-8 110 292,94		-8 183 266,28
Satunnaiset tuotot				4 252 200,00
Tilikauden tulos		-2 614 828,69		1 387 579,46
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)		246 611,26		246 611,26
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)				-119 808,16
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		-2 368 217,43		1 514 382,56

Rahoituslaskelma

kaupunki ja liikelaitokset	2019	2018
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	5 495 464,25	5 318 645,74
Satunnaiset erät, netto		4 252 200,00
Tulorahoituksen korjauserät	-125 866,01	-4 396 656,53
	5 369 598,24	5 174 189,21
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-7 504 543,00	-6 533 858,14
Rahoitusosuudet investointeihin	126 185,00	501 285,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	285 143,40	4 501 864,59
	-7 093 214,60	-1 530 708,55
Toiminnan ja investointien rahavirta	-1 723 616,36	3 643 480,66
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys	-950 000,00	-850 000,00
Antolainasaamisten vähennys	1 320 480,87	327 104,36
	370 480,87	-522 895,64
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		4 000 000,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-4 531 553,24	-4 530 910,29
Lyhytaikaisten lainojen muutos	1 024 666,03	-300 741,85
	-3 506 887,21	-831 652,14
Oman pääoman muutokset		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-61 653,89	83 277,58
Vaihto-omaisuuden muutos	19 884,50	19 937,64
Saamisten muutokset	-684 408,97	-4 353 617,98
Korottomien velkojen muutokset	334 731,96	2 274 695,14
	-391 446,40	-1 975 707,62
Rahoituksen rahavirta	-3 527 852,74	-3 330 255,40
Rahavarojen muutos	-5 251 469,10	313 225,26
Rahavarat 31.12.	6 769 138,35	12 020 607,45
Rahavarat 1.1.	12 020 607,45	11 707 382,19
	-5 251 469,10	313 225,26

Tase

kaupunki ja liikelaitokset		
VASTAAVAA	2019	2018
PYSYVÄT VASTAAVAT	126 290 402,02	127 552 095,22
Aineettomat hyödykkeet	437 437,56	539 583,61
Aineettomat oikeudet	172 797,50	20 317,94
Muut pitkävaikutteiset menot	264 640,06	519 265,67
Aineelliset hyödykkeet	103 751 132,99	104 542 173,14
Maa- ja vesialueet	17 047 869,05	17 207 016,44
Rakennukset	50 001 746,18	51 651 513,69
Kiinteät rakenteet ja laitteet	34 674 381,94	33 190 825,36
Koneet ja kalusto	1 317 062,89	789 076,20
Muut aineelliset hyödykkeet	71 708,06	71 708,06
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	638 364,87	1 632 033,39
Sijoitukset	22 101 831,47	22 470 338,47
Osakkeet ja osuudet	15 514 497,65	15 512 523,78
Muut lainasaamiset	5 590 341,72	5 960 822,59
Muut saamiset	996 992,10	996 992,10
VAIHTUVAT VASTAAVAT	20 794 991,02	25 381 935,65
Vaihto-omaisuus	246 920,04	266 804,54
Valmiit tuotteet ja tavarat	246 920,04	266 804,54
Saamiset	13 778 932,63	13 094 523,66
Lyhytaikaiset saamiset	13 778 932,63	13 094 523,66
Myyntisaamiset	10 775 173,16	9 661 353,08
Lainasaamiset	942 562,91	863 778,47
Muut saamiset	1 491 920,91	1 638 419,64
Siirtosaamiset	569 275,65	930 972,47
Rahoitusomaisuusarvopaperit	61 473,00	61 473,00
Osakkeet ja osuudet	61 473,00	61 473,00
Rahat ja pankkisaamiset	6 707 665,35	11 959 134,45
VASTAAVAA	147 085 393,04	152 934 030,87
VASTATTAVAA	2019	2018
OMA PÄÄOMA	83 750 065,40	86 118 282,83
Peruspääoma	77 659 895,09	77 659 895,09
Muut omat rahastot	6 692 141,64	6 692 141,64
Edellisten tilikausien ylijäämä / alijäämä (-)	1 766 246,10	251 863,54
Tilikauden ylijäämä / alijäämä (-)	-2 368 217,43	1 514 382,56
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	3 631 574,76	3 878 186,02
Poistoero	3 631 574,76	3 878 186,02
PAKOLLISET VARAUKSET	330 000,00	330 000,00
Muut pakolliset varaukset	330 000,00	330 000,00
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	692 083,57	753 737,46
Lahjoitusrahastojen pääomat	425 160,88	496 650,94
Muut toimeksiantojen pääomat	266 922,69	257 086,52
VIERAS PÄÄOMA	58 681 669,31	61 853 824,56
Pitkäaikainen	35 007 999,75	40 530 974,57
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	33 389 346,00	38 345 212,00
Lainat julkisyhteisöiltä	20 786,42	44 584,14
Ostovelat	0,00	625 427,36
Muut velat / Liittymismaksut ja muut velat	1 597 867,33	1 515 751,07
Lyhytaikainen	23 673 669,56	21 322 849,99
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	4 955 866,00	4 511 422,00
Lainat julkisyhteisöiltä	20 526,58	16 860,10
Lainat muilta luotonantajilta	2 830 379,20	1 805 713,17
Saadut ennakot	2 118,14	2 118,14
Ostovelat	8 553 791,29	7 554 766,59
Muut velat / Liittymismaksut ja muut velat	895 629,12	890 287,67
Siirtovelat	6 415 359,23	6 541 682,32
VASTATTAVAA	147 085 393,04	152 934 030,87

Konsernituloslaskelma

	2019	2018
Toimintatuotot	67 520 179,28	66 908 594,83
Toimintakulut	-198 222 681,87	-196 654 681,28
Osuus osakkuusyhteisön voitosta(tappiosta)	188 784,51	-165 204,87
Toimintakate	-130 513 718,08	-129 911 291,32
Verotulot	84 863 343,81	84 037 890,76
Valtionosuudet	57 017 389,14	57 134 814,29
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	19 106,93	17 999,93
Muut rahoitustuotot	239 012,52	601 611,96
Korkokulut	-666 341,19	-740 409,58
Muut rahoituskulut	-153 541,98	-154 005,17
Vuosikate	10 805 251,15	10 986 610,87
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-13 403 091,01	-13 648 028,74
Arvonalentumiset	349 195,81	132 995,89
Satunnaiset erät		2 360 443,48
Tilikauden tulos	-2 248 644,05	-167 978,50
Tilinpäätössiirrot	1 441,03	-122 503,11
Tilikauden verot	-21 642,87	-28 563,02
Laskennalliset verot	-3 012,61	30,82
Vähemmistöosuudet	-36 958,42	-25 435,52
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-2 308 816,92	-344 449,33

Konsernin rahoituslaskelma

	2019	2018
TOIMINNAN RAHAVIRTA		
Vuosikate	10 805 251,15	10 986 610,87
Satunnaiset erät		2 360 443,48
Tilikauden verot	-21 642,87	-28 563,02
Tulorahoituksen korjaukset	-390 418,40	-2 270 103,04
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	10 393 189,88	11 048 388,29
Investointimenot	-11 847 658,68	-10 643 775,43
Rahoitusosuudet investointeihin	147 943,70	501 285,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	519 707,97	5 144 628,42
Investoinnit netto	-11 180 007,01	-4 997 862,01
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-786 817,13	6 050 526,28
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset		
Antolainasaamisten vähennykset	82 783,16	44 643,31
Antolainauksen muutokset	82 783,16	44 643,31
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	1 180 140,00	5 433 900,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-7 410 506,97	-7 597 937,73
Lyhytaikaisten lainojen muutos	895 646,97	-16 532,36
Lainakannan muutokset	-5 334 720,00	-2 180 570,09
Oman pääoman muutokset	3 488,64	-21 074,05
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muut.	-89 125,23	98 480,06
Vaihto-omaisuuden muutos	43 146,51	-94 957,05
Saamisten muutos	-857 909,59	-4 151 467,92
Korottomien velkojen muutos	1 289 344,72	1 287 206,99
Muut maksuvalmiuden muutokset	385 456,41	-2 860 737,92
Rahoituksen rahavirta	-4 862 991,79	-5 017 738,75
Rahavarojen muutos	-5 649 808,92	1 032 787,53
Rahavarat 31.12.	12 970 736,01	18 620 544,93
Rahavarat 1.1.	18 620 544,93	17 587 757,40
	-5 649 808,92	1 032 787,73

Konsernitase

	2019	2018
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT	167 084 728,26	168 897 127,62
Aineettomat hyödykkeet	856 711,70	931 629,22
Aineettomat oikeudet	537 511,88	364 566,43
Muut pitkävaikutteiset menot	289 569,08	545 894,69
Ennakkomaksut	29 630,74	21 168,10
Aineelliset hyödykkeet	163 944 786,86	165 757 901,64
Maa- ja vesialueet	18 788 080,69	18 944 992,93
Rakennukset	100 067 020,00	101 313 224,88
Kiinteät rakenteet ja laitteet	38 143 121,67	36 858 325,77
Koneet ja kalusto	3 972 009,84	3 593 967,59
Muut aineelliset hyödykkeet	157 771,77	158 970,29
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	2 816 782,89	4 888 420,18
Sijoitukset	2 283 229,70	2 207 596,76
Osakkuusyhteisöosuudet	895 211,82	715 671,52
Muut osakkeet ja osuudet	790 290,42	814 651,56
Muut lainasaamiset	438 319,87	521 103,04
Muut saamiset	159 407,59	156 170,64
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	90 288,55	142 678,58
VAIHTUVAT VASTAAVAT	29 672 034,77	34 507 080,61
Vaihto-omaisuus	645 465,97	688 612,48
Saamiset	16 055 832,79	15 197 923,20
Pitkäaikaiset saamiset	27 550,22	26 453,21
Lyhytaikaiset saamiset	16 028 282,57	15 171 469,99
Rahoitusomaisuusarvopaperit	1 298 162,44	1 184 461,50
Rahat ja pankkisaamiset	11 672 573,57	17 436 083,43
VASTAAVAA	196 847 051,58	203 546 886,81
VASTATTAVAA	2019	2018
OMA PÄÄOMA	100 579 910,44	102 890 389,67
Peruspääoma	77 659 895,09	77 659 895,09
Arvonkorotusrahassto	4 254,07	4 254,07
Muut omat rahastot	14 048 434,18	14 050 096,49
Edellisten tilikausien ylijäämä / alijäämä (-)	11 176 144,02	11 520 593,35
Tilikauden ylijäämä / alijäämä (-)	-2 308 816,92	-344 449,33
VÄHEMMISTOOSUUDET	812 200,25	857 428,89
PAKOLLISET VARAUKSET	696 045,64	853 282,45
Muut pakolliset varaukset	696 045,64	853 282,45
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	817 376,14	958 891,40
VIERAS PÄÄOMA	93 941 519,11	97 986 894,40
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	55 462 831,17	62 178 178,96
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	5 864 624,42	5 925 828,40
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	8 807 925,09	7 427 297,31
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	23 806 138,43	22 455 589,73
VASTATTAVAA	196 847 051,58	203 546 886,81

TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

1. Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostusperiaatteet ja – menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmät

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteen mukaan. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysjankohdan mukaisesti ao. tilikaudelle. Tunti- ja kuukausipalkkoja sekä omaishoidontuet on jaksotettu.

Pysyvät vastaavat

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti.

Vuotta 1991 aikaisemmin hankittujen kiinteiden rakenteiden ja laitteiden arvo on vuoden 1991 kirjanpitoarvo vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla.

Pysyvien vastaavien käyttöomaisuusosakkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon.

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen fifo-periaatteen mukaisesti hankintameno tai sitä alemman todennäköisen hankintameno tai todennäköisen luovutushinnan määräisenä. Varastot on inventoitu 31.12.2019.

Rahoitusomaisuus

Saamiset on merkitty nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Rahoitusarvopaperit on taseessa merkitty hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan. Konsernitilin saldon esittämistapa on muutettu vastaamaan taseyleisohjeen mukaista esittämistapaa. Korjaus tehty myös vertailutietoihin 2018.

KUNNAN TILINPÄÄTÖKSEN ESITTÄMISTAPAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

2. Tuloslaskelman esittämistavan muutos, ei muutosta

3. Oikaisut edellisen tilikauden tietoihin, konsernitilin saldon esittämistapa on muutettu vastaamaan taseyleisohjeen mukaista esittämistapaa.

4. Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus, tiedot ovat vertailukelpoiset

5. Aikaisempiin tilikausiin kohdistuvat tuotot ja kulut sekä virheiden korjaukset, ei korjauksia

KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Oikaisut edellisen tilikauden tietoihin

Korjattu tilinpäätös 2018 edellisen tilikauden ylijäämään ja siirtovelkoihin Keski-Suomen liiton Midinvest Oy:n osakkeiden myynti 197.747,00, josta konsernin osuus 18.006,48 €. Korjattu tilinpäätös 2018 tytäryhtiöiden vähemmistöosuutta ja edellisen tilikauden ylijäämää 184.312,92 euroa. Vähemmistöosuuden laskennassa vv. 2017-2018 tehty aiheettomia eliminoiteja.

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaikki tytäryhteisöt ja kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenenä. Jämsän Terveys Oy:n tilinpäätöksessä otettu huomioon tilintarkastuskertomuksessa mainittu tuloslaskelmasta puuttunut kulu 1.021 tuhatta euroa.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskeiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhteisöjen ja kunnan omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Olennaiset pysyviin vastaaviin sisältyvät sisäiset katteet on vähennetty. Tytäryhtiöiden kiinteistöveroja 211.531,06 euroa ei konsernissa ole eliminoitu (218.593,20 euroa v. 2018).

Konsernitili on rahoissa ja pankkisaamisissa vain emolla, tyttärillä joko saamisissa tai veloissa.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Konsernitaseessa vapaaehtoiset ja veroperusteiset varaukset sekä poistoero on jaettu vapaaseen omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan. Jako on otettu huomioon omistuksen eliminoimisessa, vähemmistöosuuksien erottamisessa sekä osakkuusyhteisöjen yhdistelemisessä.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Kiinteistötytäryhteisöt ovat vuosina tehneet aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden poistoja, joten uutta poistoeroa ei syntynyt. Ennen vuotta 2015 muodostunut poistoero on kirjattu rakennusten arvon vähenykseksi ja edellisten tilikausien tulokseen. Poisto-oikaisu on vähennetty myytyjen kiinteistöjen jäljellä olleella poistoerolla. Vuonna 2014 kirjastotoiminnan loppumisen takia Kiinteistö Oy Koivutie 4:n hankintahinnasta kirjattiin 200.000 pysyvien vastaavien hyödykkeiden arvonalentumisiin ja v. 2018 myös jäljellä ollut osakkeen arvo 149.195,81 euroa, yhteensä 349.195,81 euroa. Konsernitilinpäätöksessä alaskirjaus on purettu.

TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

6. Toimintatuotot tehtävälueittain

	Konserni		Kaupunki	
	2019	2018	2019	2018
Yleishallinto	1 985 835	2 347 424	1 556 011	1 839 963
Sosiaali- ja terveystoimi	40 226 475	38 246 625	27 496 043	26 112 646
Opetus- ja kulttuuritoimi	5 378 251	5 067 951	2 542 123	2 341 334
Yhdyskuntatoimi	12 333 912	13 024 240	3 283 332	3 351 787
<i>Toimintatuotot yhteensä</i>	<i>59 924 472</i>	<i>58 686 240</i>	<i>34 877 509</i>	<i>33 645 730</i>
Ateria-liikelaitos	2 420 643	3 029 917	2 420 643	3 029 917
Vesi-liikelaitos	3 921 868	3 925 938	3 921 868	3 925 938
Jäte-liikelaitos	1 253 195	1 266 500	1 253 195	1 266 500
<i>Yhteensä</i>	<i>67 520 179</i>	<i>66 908 595</i>	<i>42 473 215</i>	<i>41 868 085</i>

7. Verotulojen erittely

	2019	2018
Kunnan tulovero	69 037 151	69 471 913
Osuus yhteisöveron tuotosta	9 668 946	8 478 881
Kiinteistövero	6 157 247	6 087 098
<i>Verotulot yhteensä</i>	<i>84 863 344</i>	<i>84 037 891</i>

8. Valtionosuuksien erittely

	2019	2018
Laskennalliset valtionosuudet		
Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus	-1 869 827	-1 779 184
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	39 985 024	41 402 533
Verotuloihin perustuva valtionos. tasaus	3 525 694	2 629 097
Järjestelmämuutoksen tasaus	901 890	
<i>Laskennalliset valtionosuudet yhteensä</i>	<i>42 542 782</i>	<i>42 252 446</i>
Harkinnanvarainen rahoitusavustus		
<i>Valtionosuudet yhteensä</i>	<i>42 542 782</i>	<i>42 252 446</i>

9. Palvelujen ostot eriteltynä asiakaspalvelujen ostoihin ja muiden palvelujen ostoihin

	2019	2018
Asiakaspalvelujen ostot	85 265 419	84 653 558
Muiden palvelujen ostot	17 962 278	17 828 800
<i>Palvelujen ostot yhteensä</i>	<i>103 227 697</i>	<i>102 482 358</i>

10. Valtuustoryhmien toimintaedellytysten tukemiseksi annetut tuet valtuustoryhmittäin eriteltyinä,
ei ole

11. Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista ja niiden muutoksista

Pysyvien vastaavien poistot on laskettu kaupunginvaltuustossa 29.12.2008 vahvistetun poistosuunnitelman mukaan. Poistomenetelmät, poistoajat ja niitä vastaavat poistoprosentit ovat seuraavat:

Pääryhmittely	Poistotapa	Poisto aika
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	tasapoisto	5 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot		
Tietokoneohjelmistot	tasapoisto	3 - 5 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot	tasapoisto	3 - 5 vuotta
Ennakkomaksut	ei tehdä poistoja	
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	ei tehdä poistoja	
Rakennukset ja rakennelmat		
Asuinrakennukset	tasapoisto	30 - 50 vuotta
Talous- ja vapaa-ajanrakennukset	tasapoisto	15 - 20 vuotta (eriytetty)
Hallinto-, liike- ja laitusrakennukset	tasapoisto	30 - 50 vuotta
Teollisuus- ja tuotantorakennukset	tasapoisto	20 - 30 vuotta (eriytetty)
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Kadut, tiet, torit ja puistot	tasapoisto	15 vuotta vuodesta -91 alkaen
Laiturit, uimalat ja sillat	tasapoisto	10 vuotta
Muut maa- ja vesirakenteet	tasapoisto	10 - 30 vuotta
Urheilu- ja ulkoilurakenteet	tasapoisto	15 - 30 vuotta
Vedenjakeluverkosto	tasapoisto 2015	loppuun vuoden 1990 arvoille
Vedenjakeluverkosto	tasapoisto	30 vuotta vuodesta -91 alkaen
Viemäriverkosto	tasapoisto 2015	loppuun vuoden 1990 arvoille
Viemäriverkosto	tasapoisto	30 vuotta vuodesta -91 alkaen
Vesi- ja viemärikoneet	tasapoisto	15 vuotta
Ulkovalaistusjohdot ja laitteet	tasapoisto	15 vuotta
Muut kiinteät koneet ja laitteet	tasapoisto	10 - 15 vuotta
Koneet ja kalusto		
Raskaat koneet ja kalusto	tasapoisto	10 - 15 vuotta
Kevyet koneet ja kalusto	tasapoisto	5 - 10 vuotta
sis.sairaalan kaluston ja laitteet, röntgenlaitteet yläraja		
Alukset ja veneet	tasapoisto	8 - 15 vuotta
Kuljetusvälineet ja autot	tasapoisto	5 - 10 vuotta
Atk-laitteet	tasapoisto	3 vuotta
Muut laitteet ja kalusteet	tasapoisto	3 - 5 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet		
Luonnonvarat	käytön mukainen poisto	
Arvo- ja taide-esineet	ei tehdä poistoja	
Muut hyödykkeet	ei tehdä poistoja	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hank.	ei tehdä poistoja	

Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset

Osakkeet ja osuudet ei tehdä poistoja

Pienet pysyvien vastaavien hankinnat, joiden hankintameno on alle 10 000 euroa, on kirjattu vuosikuluiksi.

Poistoryhmittelystä ja ajoista (mm. muut kuin sumu-alarajat) poikkeamat vahvistettuun poistosuunnitelmaan.

Pääsääntöisesti poistoajaksi valitaan vaihteluvälin lyhin mahdollinen poisto aika.

Mikäli poikkeustapauksessa valmistuneelle tai siirtyneelle omaisuudelle valitaan jokin muu poisto aika, siihen päätöksen tekee kaupunginhallitus.

Vuonna 2019 valmistuneiden rakennusten poikkeavat poistoajat:

3 vuotta Hallin palvelutalon varavoima, 47.895,94 €

3 vuotta Lammenrannan ja Jämsänkosken palvelutalon varavoima, 39.857,73 €

5 vuotta sairaalan E- ja F-osien käyttövesiputkistot, 585.340,76 €

10 vuotta sairaalan vuodeosastojen sprinklaus, 443.910,30 €

10 vuotta Lukkoilan vanha osa, 212.933,28 €

20 vuotta Jokivarren puukoulu, 1.543.429,35 € - rah.osuus 367.870,00 = 1.175.559,35

Tietokoneohjelmistot: 5 vuotta sosiaali- ja terveystoimen ohjelmistot, Effica Life-care, 155.037,86 €.

12. Pakollisten varausten muutokset tuotoissa ja kuluissa

	Konserni		Kaupunki	
	2019	2018	2019	2018
Muut pakolliset varaukset 1.1.	339 348	315 593	330 000	310 000
Lisäykset tilikaudella		23 755		20 000
Vähennykset tilikaudella	-4 707			
Muut pakolliset varaukset 31.12.	334 641	339 348	330 000	330 000
Potilasvahinkovakuutusmaksu 1.1.	513 935	445 551		
Lisäykset tilikaudella		68 383		
Vähennykset tilikaudella	-152 530			
Potilasvahinkovakuutusmaksu 31.12.	361 405	513 935	0	0
	696 046	853 283	330 000	310 000

13. Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot

	Konserni		Kaupunki	
	2019	2018	2019	2018
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden myyntivoitot	184 147	65 128	184 147	65 128
Rakennusten myyntivoitot		194 290	0	873
Muut myyntivoitot (Pshp, JK-koulutus ky)	20 715	145 721	0	99 411
Myyntivoitot yhteensä	204 862	405 139	184 147	165 412
Muut toimintakulut				
Maa- ja vesialueiden myyntitappiot	58 281	955	58 281	955
Rakennusten myyntitappiot	126 746	56 897		
Muut myyntitappiot (P shp, JK koulutus ky)	4	8 361		
Myyntitappiot yhteensä	185 031	66 213	58 281	955

14. Satunnaisiin tuottoihin ja kuluihin sisältyvät erät

Satunnaisten tuottojen ja kulujen erittely	Konserni		Kaupunki	
	2019	2018	2019	2018
Satunnaiset tuotot				
Myyntivoitto osakkuusyhteisöstä	0	4 252 200		4 252 200
Myydyn osakkuusyhteisön ed. tk tulos	0	-1 891 757		
Satunnaiset tuotot yhteensä	0	2 360 443	0	4 252 200
Satunnaiset kulut yhteensä	0	0	0	0

15. Muihin rahoitustuottoihin sisältyvät tuotot, jotka on saatu osuuksista muissa yhteisöissä

Osinkotuottojen ja arvopapereiden myyntivoittojen erittely		
	2019	2018
Osinkotuotot muista yhteisöistä	828 540	1 215 958
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä	122 594	122 594
Arvopapereiden myyntivoitot		
Yhteensä	951 134	1 338 552

16. Erittely poistoeron muutoksista, ei ole.

TASETTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

17. Lainan liikkeeseen laskemisesta aiheutuneet kuluksi kirjaamattomat menot ja pääoma-alennukset, ei ole

18. Arvonkorotusten periaatteet ja arvonmääritysmenetelmät, ei ole tehty arvonkorotuksia

19. Pysyvät vastaavat tase-eräkohtaisesti

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet	Aineet- tomat oikeudet	Aineettomat hyödykkeet		Aineettomat hyödykkeet yhteensä
		Muut pitkäv. menot	Ennakkomaksut	
Poistamaton hankintameno 1.1.	20 317,94	519 265,67		539 583,61
Lisäykset tilikauden aikana	175 163,86			175 163,86
Rahoitusosuudet tilikaudella				
Vähennykset tilikauden aikana				
Siirrot erien välillä				
Tilikauden poisto	-22 684,30	-254 625,61		-277 309,91
Arvonlennukset ja niiden palautukset				
Poistamaton hankintameno 31.12.	172 797,50	264 640,06		437 437,56
Arvonkorotukset				
Kirjanpitoarvo 31.12.	172 797,50	264 640,06	0,00	437 437,56

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet							
	Maa- ja vesialueet	Rakennukset	Aineelliset hyödykkeet			Ennakkomaksut ja keskener.	Aineelliset hyödykkeet yhteensä
			Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Muut aineell. hyödyk.		
Poistamaton hankintameno 1.1.	17 207 016,44	51 651 513,69	33 190 825,36	789 076,20	71 708,06	1 632 033,39	104 542 173,14
Lisäykset tilikauden aikana	130,00	1 466 271,39	4 332 999,96	987 731,77	0,00	540 272,15	7 327 405,27
Rahoitusosuudet tilikaudella		-30 870,00	-65 315,00	-30 000,00		0,00	-126 185,00
Vähennykset tilik. aikana	-159 277,39	0,00		0,00		0,00	-159 277,39
Siirrot erien välillä		1 070 095,97	463 844,70	0,00		-1 533 940,67	0,00
Tilikauden poisto		-4 155 264,87	-3 247 973,08	-429 745,08			-7 832 983,03
Arvonlennukset ja niiden palautukset		0,00		0,00			0,00
Poistamaton hankintameno 31.12.	17 047 869,05	50 001 746,18	34 674 381,94	1 317 062,89	71 708,06	638 364,87	103 751 132,99
Arvonkorotukset							
Kirjanpitoarvo 31.12.	17 047 869,05	50 001 746,18	34 674 381,94	1 317 062,89	71 708,06	638 364,87	103 751 132,99

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet yhteensä	
Poistamaton hankintameno 1.1.	105 081 756,75
Lisäykset tilikauden aikana	7 502 569,13
Rahoitusosuudet tilikaudella	-126 185,00
Vähennykset tilikauden aikana	-159 277,39
Siirrot erien välillä	
Tilikauden poisto	-8 110 292,94
Arvonlennukset ja niiden palautukset	0,00
Poistamaton hankintameno 31.12.	104 188 570,55
Arvonkorotukset	
Kirjanpitoarvo 31.12.	104 188 570,55

Maa- ja vesialueet erittely	Kaupunki	
	2019	2018
Maa- ja vesialueet		
Kiinteistöjen liittymismaksut	102 952,44	102 952,44
Muut maa- ja vesialueet	16 944 916,61	17 104 064,00
Maa- ja vesialueet yhteensä	17 047 869,05	17 207 016,44

Sijoitukset

Pysyvien vastaavien sijoitukset					
	Osakkeet ja osuudet				
	Osakkeet konserniyhtiöt	Osakkeet osakk. ja omistusyhteisöt	Kuntayhtymäosuudet	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	10 408 236,88	31 255,04	4 516 392,63	556 639,23	15 512 523,78

Lisäykset				1 973,87	1 973,87
Vähennykset					
Siirrot erien välillä					
Hankintameno 31.12.	10 408 236,88	31 255,04	4 516 392,63	558 613,10	15 514 497,65
Arvonlennukset					
Arvonkorotukset					
Kirjanpitoarvo 31.12.	10 408 236,88	31 255,04	4 516 392,63	558 613,10	15 514 497,65

	Jvk-, muut laina- ja muut saamiset						Kaikki yhteensä
	Jvk-laina-saamiset	Saamiset konserni-yhteisöt	Saamiset osakk. ja omistusyht.	Saamiset kunta-yhtymät	Saamiset muut yhteisöt	Yhteensä	
Hankintameno 1.1.		6 333 511,87			624 302,82	6 957 814,69	22 470 338,47
Lisäykset		950 000,00				950 000,00	951 973,87
Vähennykset		-1 239 171,04			-81 309,83	-1 320 480,87	-1 320 480,87
Siirrot erien välillä							
Hankintameno 31.12.		6 044 340,83			542 992,99	6 587 333,82	22 101 831,47
Arvonlennukset							
Arvonkorotukset							
Kirjanpitoarvo 31.12.		6 044 340,83			542 992,99	6 587 333,82	22 101 831,47

Omistuksia muissa yhteisöissä koskevat liitetiedot

20. Tytäryhteisöt

21. Kuntayhtymät

22. Yhteisyhteisöt

Tytäryhteisöt, kuntayhtymäosuudet sekä osakkuusyhteisöt							
Nimi	Kotipaikka	Kunnan omistus-osuus	Konsernin omistus-osuus	Kuntakonsernin osuus (1000 €)			
				omasta pääomasta	vieraasta pääomasta	tilikauden voitosta / tappiosta	
Tytäryhteisöt							
Kinteistö Oy Jämsänmäki	Jämsä	100,00 %	100,00 %	1 966	12 890	60	
Kiinteistö Oy Jämsän Hekohalli	Jämsä	100,00 %	100,00 %	1 329	1 219	61	
Kiinteistö Oy Jämsän Komposiittihalli	Jämsä	100,00 %	100,00 %	1 669	1 503	205	
Jämsän Yrityskiinteistö Oy	Jämsä	100,00 %	100,00 %	131	6 716	-375	
Jämsän Aluelämpö Oy	Jämsä	100,00 %	100,00 %	5 548	5 223	506	
Himos Infra Oy	Jämsä	100,00 %	100,00 %	2 092	276	15	
Jämsek Oy	Jämsä	100,00 %	100,00 %	262	129	0	
Kiinteistö Oy Koskenpään terveystalo	Jämsä	79,60 %	79,60 %	256	1	-2	
Kiinteistö Oy Jämsänkosken Koivutie 4	Jämsä	59,74 %	59,74 %	685	2	4	
Längelmäki Halli Oy	Jämsä	57,18 %	57,18 %	67	6	-3	
Tytäryhteisöt			Yhteensä	14 005	27 965	471	
Kuntayhtymät							
Pirkanmaan sairaanhoitopiirin ky	Tampere	1,30 %	1,30 %	2 642	7 360	122	
Jyväskylän koulutuskuntayhtymä	Jyväskylä	17,88 %	17,88 %	18 616	9 732	-21	
Keski-Suomen Liitto	Jyväskylä	8,92 %	8,92 %	112	368	13	
Kuntayhtymät			Yhteensä	21 370	17 460	114	
Osakkuusyhteisöt							
Jämsän Terveys Oy	Jämsä	49,00 %		746	5 938	173	
Osakkuusyhteisöt			Yhteensä	746	5 938	173	
Yhdistelemättömät yhteisöt							
Himos Matkailu Oy.lepäävä yhtiö	Jämsä	25,00 %					
Jämsänjokilaakson Jäähalli	Jämsä	26,64 %					
- ei olennainen, ei liiketoimintaa							
			Yhteensä	36 121	51 363	758	

23. Saamiset tytäryhteisöiltä, kuntayhtymiltä sekä osakkuus- ja muilta omistusyhteisyyksiltä

	2019		2018	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset		212 483		132 015
Lainasaamiset	5 165 282		5 454 453	
Muut saamiset	879 059		879 059	
Siirtosaamiset		318		322
Yhteensä	6 044 341	212 801	6 333 512	132 337
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä				
Myyntisaamiset		13 205		32 486
Lainasaamiset				
Muut saamiset				
Siirtosaamiset		50 127		49 497
Yhteensä	0	63 332	0	81 983
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistusyhteisyyksiltä				
Myyntisaamiset		5 283 767		4 260 513
Lainasaamiset				
Muut saamiset				
Siirtosaamiset		5 020		
Yhteensä	0	5 288 786	0	4 260 513
Saamiset yhteensä	6 044 341	5 564 919	6 333 512	4 474 833

	Kaupunki laskuttanut	JT maksanut	Avoinna
Saatavat Jämsän Terveys Oy; erääntyneet asiaryhmittäin 31.3.2020			
Vuoden 2018 sopimuksesta maksamatta hintaero	4 089 102,90	3 155 714,21	933 388,69
Vuoden 2019 sopimus	7 222 320,00	4 936 979,96	2 285 340,04
Vuoden 2020 sopimus	2 326 858,23	48 525,00	2 278 333,23
Winhit, Efficat kotihoito ja terveys	644 257,78	568 996,78	75 261,00
Sopimussakot	60 000,00	0,00	60 000,00
P shp esh tasaus v. 2019	1 658 158,19	0,00	1 658 158,19
Muita erääntyneitä			106 820,88
Erääntyneet yhteensä			7 397 302,03
Riidanalaista erääntyneistä on kaupunginhallituksen tilinpäätöskäsittelyyn mennessä 2.139.864,87 €.			

24. Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät	Konserni		Kaupunki	
	2019	2018	2019	2018
Pitkäaikaiset siirtosaamiset				
Muut siirtosaamiset	23 846	19 854		
Pitkäaikaiset siirtosaamiset yhteensä	23 846	19 854	0	0
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Siirtyvät korot	48 617	48 617	49 257	49 257
Kelan korvaus työterveydenhuollosta	331 195	235 708	242 200	166 286
Lääkäreiden koulutuskorvaukset	4 193			
Maksusuodet ja tasausmaksut	37 265	264 198	37 265	264 198
Tuet, avustukset ja muut projektisaamiset	264 250	232 335	114 793	24 233
Muut tulojäämät	1 145 544	609 062	125 760	426 998
Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä	1 831 063	1 389 920	569 276	930 972

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

25. Oman pääoman muutokset

	Kaupunki	
	2019	2018
Peruspääoma 1.1.	77 659 895	77 659 895
Lisäykset		
Vähennykset		
Peruspääoma 31.12.	77 659 895	77 659 895
Konsernirahasto 1.1.	6 692 142	6 572 334
Lisäykset		119 808
Vähennykset		
Konsernirahasto 31.12.	6 692 142	6 692 142
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	1 766 246	251 864
Siirto vahinkorahastoon		
Edellisten tilikausien virheiden oikaisu		
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	1 766 246	251 864
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-2 368 217	1 514 383
<i>Oma pääoma yhteensä</i>	83 750 066	86 118 283

	Konserni	
	2019	2018
Peruspääoma 1.1.	77 659 895	77 659 895
Lisäykset		
Vähennykset		
Peruspääoma 31.12.	77 659 895	77 659 895
Arvonkorotusrahasto 1.1.	4 254	4 254
Lisäykset		
Vähennykset		
Arvonkorotusrahasto 31.12.	4 254	4 254
Konsernirahasto 1.1.	6 692 142	6 572 334
Lisäykset		119 808
Vähennykset		
Konsernirahasto 31.12.	6 692 142	6 692 142
Muut omat rahastot 1.1.	7 357 954	7 355 094
Siirrot rahastoon		2 937
Siirrot rahastosta	-1 662	-77
Muut omat rahastot 31.12.	7 356 292	7 357 954
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	11 020 488	11 686 900
Siirto vahinkorahastoon		
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	11 020 488	11 686 900
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-2 308 817	-344 449
<i>Oma pääoma yhteensä</i>	100 424 254	103 056 696

26. Erittely poisterosta, ei verotussyistä tehtyjä poistoja.

27. Yli viiden vuoden kuluttua erääntyvät pitkäaikaiset velat

Pitkäaikaiset velat	Konserni		Kaupunki	
	2019	2018	2019	2018
Joukkovelkakirjalainat			0	0
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	27 674 040	25 457 724	17 490 702	15 849 410
Lainat julkisyhteisöiltä			0	0
Lainat muilta luotonantajilta	1 995 143	2 113 379	0	0
Saadut ennakot			0	0
Ostovelat			0	0
Muut velat			0	0
Siirtovelat			0	0
<i>Pitkäaikaiset velat yhteensä</i>	29 669 183	27 571 103	17 490 702	15 849 410

28. Liikkeeseen lasketut joukkovelkakirjalainat, ei ole.

29. Pakolliset varaukset

Pakolliset varaukset	Konserni		Kaupunki	
	2019	2018	2019	2018
Muut pakolliset varaukset				
Ympäristövastuut	330 000	330 000	330 000	330 000
Potilasvahinkovakuutusvastuu (ky)	361 404	513 934		
Eläkevaraukset	0	0		
Muut pakolliset varaukset	4 642	9 349		
Muut pakolliset varaukset yhteensä	696 046	853 282	330 000	330 000

30. Pitkä ja lyhytaik. velat tytäryhteisöille, kuntayhtymille ja osakkuus- ja omistusyhteisyhteisöille

Vieras pääoma	2019		2018	
	Pitkäaikainen	Lyhytaikainen	Pitkäaikainen	Lyhytaikainen
Velat tytäryhteisöille				
Saadut ennakot				
Ostovelat		294 206		325 772
Muut velat	16 778		16 779	
Siirtovelat				
Yhteensä	16 778	294 206	25 851	325 772
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä				
Saadut ennakot				
Ostovelat		2 335 984		1 645 143
Muut velat	30 579		10 809	
Siirtovelat				
Yhteensä	30 579	2 335 984	10 809	1 645 143
Velat osakkuus- tai sekä muille omistusyhteisyhteisöille				
Saadut ennakot				
Ostovelat		1 272 465		1 240 982
Muut velat				
Siirtovelat				
Yhteensä		1 272 465		1 240 982
Vieras pääoma yhteensä	47 358	3 902 655	36 660	3 211 897

31. Shekkilimiitti, ei ole

32. Muiden velkojen jako: liittymismaksut ja muut velat

Muiden velkojen erittely	Konserni			
	2019	2018	2019	2018
Muut velat				
Liittymismaksut (pa)	5 412 117	5 295 597	1 595 170	1 515 751
Muut velat (pa)	2 697		2 697	
Muut velat yhteensä	5 414 814	5 295 597	1 597 867	1 515 751

33. Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

	Konserni		Kaupunki	
	2019	2018	2019	2018
Lomapalkkavelan ja henkilösivukulujen jaksotukset	6 530 792	6 428 103	4 610 211	4 261 001
Muiden palkkojen ja henkilösivukulujen	1 096 241	1 190 086	950 170	967 308
Korkojaksotukset	59 207	77 349	28 702	33 703
Maksuosuuspalautukset ja tasaukset	49 195	49 195		
Verot, v.os ja projektijaksotukset	612 230	2 402 108	329 457	1 259 129
Muut menoajämät	1 998 789	881 576	496 819	20 541
Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä	10 346 455	11 028 417	6 415 359	6 541 682

VAKUUKSIA JA VASTUUSITOUMUKSIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

34. **Velat, joista kunta on pantannut, kiinnittänyt tai muulla tavalla antanut vakuudeksi omaisuuttaan, ei ole**
35. **Vakuudet, jotka kunta on muuten kuin edellä kohdassa 34 tarkoitetulla tavalla antanut puolestaan, ei ole.**
36. **Vakuudet, jotka kunta on antanut sen kanssa samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta; annettu vain takausvastuita, joista erittely liitetieto 39.**
37. **Muut, kuin kohdissa 34-36 kohdissa kunnan antamat vakuudet annettu vain takausvakuuksia, joista erittely liitetieto 40.**
38. **Vuokrasopimusten mukaisten vuokrien jäljellä olevien määrien yhteissumma**

	Konserni		Kaupunki	
	2019	2018	2019	2018
Vuokravastuut				
KSP Asunnot Oy, Seppolan pt, sop. voimassa 30.9.2035 asti	4 484 772	4 769 519	4 484 772	4 769 519
KSP Asunnot Oy, Linnamäentie 21, sop. voimassa 31.5.2035 asti	1 566 917	1 668 555	1 566 917	1 668 555
KSP Asunnot Oy, Lukkoilantie 5, sop. voimassa 31.3.2036 asti	1 962 207	2 082 958	1 962 207	2 082 958
Ki Oy Artun Hoiva, Korvenmäki, sop. voimassa toistaiseksi	170 589	170 589	170 589	170 589
Kuntayhtymien vuokravastuut yhteensä	2 049 722	2 004 777		
Vuokravastuut yhteensä	10 234 207	10 696 398	8 184 485	8 691 621
- seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	1 284 572	1 269 114	855 601	848 952
- sopimukseen sisältyvät lunastusvelvoitteet				
Leasingvastuut yhteensä	10 592 323	10 679 510	10 402 423	10 450 614
- seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	575 582	781 862	529 552	732 175
<i>Yhteensä seuraavalla tilikaudella maksettava osuus</i>	1 860 154	2 050 976	1 385 153	1 581 127
<i>Yhteensä vastuut</i>	20 826 530	21 375 908	18 586 908	19 142 235
Leasingsopimuksiin ei sis. olennaisia irtisanomis- ja lunastusehdon muk. vastuuta.				

39. Kunnan antamat vastuusitoumukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta

Vastuusitoumukset	Konserni		Kaupunki	
	2019	2018	2019	2018
Takaukset samaan konserniin kuuluv. yhteisöjen puolesta				
Alkuperäinen pääoma			20 041 058	22 277 751
Jäljellä oleva pääoma			12 223 196	13 491 760

40. Muut kunnan antamat vastuusitoumukset

Vastuusitoumukset	Konserni		Kaupunki	
	2019	2018	2019	2018
Takaukset muiden puolesta *)				
Alkuperäinen pääoma	3 920 750	4 875 246	3 920 000	4 864 470
Jäljellä oleva pääoma	2 441 217	2 441 640	2 440 980	2 582 397
Täytetakuksia, joista lainasitoumukset tekemättä 31.12.2018, ei ole.				
Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista			2019	2018
Kunnan osuus Kuntien takauskeskuksen takausvastuusta			124 060 211	119 185 260
Kunnan osuus takauskeskuksen kattamattomista takausvastuista 31.12.				
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta			81 623	78 656

41. Muut kuntaa koskevat taseen ulkopuoliset järjestelyt

Muut taloudelliset vastuut	Konserni		Kaupunki	
	2019	2018	2019	2018
Sopimusvastuut				
Palvelusopimus, Jämsän Terveys Oy, voim. 31.8.2025	379 500 000	460 925 000	379 500 000	460 925 000
Täytetakaus Ki Oy Jämsän Komposiittihalli	445 600	624 000	445 600	624 000
Metsä-Kivelä, jälkihoitovakuus	244 000	244 000	244 000	244 000
Kylpylän alueen asemakaavan muutos ja laajennus	1 450 000	1 450 000	1 450 000	1 450 000
Kylpylähanke, Kvalt 22.6.15 § 54	3 000 000	3 000 000	3 000 000	3 000 000
Maankäyttösopimuksia kunnalle aiheuttavat velvoitteet	2 895 326	3 162 978	2 895 326	3 162 978

Sopimuksiin sisältyvät lunastusvelvoitteet	194 535	188 270		
Pshp potilasvakuutusvastuu	2 871	104 663		
Sitoumukset avustukseen				
Sopimuksiin sisältyvät palautusvastuut				
<i>Sopimusvastuut yhteensä</i>	<i>387 732 332</i>	<i>469 698 911</i>	<i>387 534 926</i>	<i>469 405 978</i>
Arvonlisäveron palautusvastuu *)	5 802 838	6 269 134	3 244 370	3 606 048
Perustamishankkeiden valtionosuuden palautusvastuu				

	Konserni		Kaupunki	
	2019	2018	2019	2018
<i>Koronvaihtosopimus 67432 on tehty lainan n:o 17065/13 korkoriskin suojaamiseksi. Sopimus on purkuoikeudellinen, purkuoikeus Kuntarahoituksella. Sopimus päättyy 7.12.2023. Lainan ja koronvaihtosopimuksen pääoma, eräpäivä sekä koronmaksupäivät vastaavat toisiaan. Lainaa lyhennetään lyhennyssuunnitelman mukaan, viimeinen erä 7.12.2023.</i>				
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	1 600 000	2 000 000	1 600 000	2 000 000
Käypä arvo	- 43 882	- 75 758	- 43 882	- 75 758
<i>Koronvaihtosopimus 32022 on tehty lainan n:o 16307/12 korkoriskin suojaamiseksi. Sopimus päättyy 16.11.2022. Jatkosopimusta ei ole tehty lainavuosille 2022-2027. Lainan ja koronvaihtosopimuksen pääoma, eräpäivä sekä koronmaksupäivät vastaavat toisiaan. Lainaa lyhennetään lyhennyssuunnitelman mukaan, viimeinen erä 16.11.2027.</i>				
Lainan pääomaa vastaava nimellisarvo	2 133 352	2 400 016	2 133 352	2 400 016
Käypä arvo	- 90 013	- 110 835	- 90 013	- 110 835
<i>Pirkanmaan shp, suojaavat koronvaihtosopimukset</i>				
Nimellisarvo	1 489 821	1 556 446		
Käypä arvo	- 115 684	- 55 268		
Yhteensä:				
Nimellisarvo	5 223 173	5 956 462	3 733 352	4 400 016
Käypä arvo	- 249 579	- 241 860	- 133 895	- 186 593

Konserniohjeistuksen mukaisesti konserniyhtiöiden rahoitus hoidetaan emoyhteisön kautta. Koronvaihtosopimukset on tehty siinä tilanteessa, kun oletettiin korkokannan lähtevän nousuun. Tällöin varauduttiin nouseviin kustannuksiin suojauksella. Lisäksi korko ja suojaussopimuksen kustannukset olivat tarjousvertailussa tuona hetkenä edullisimmat.

HENKILÖSTÖÄ, TILINTARKASTAJAN PALKKIOTA JA INTRESSITAHOTAPAHTUMUA KOSKEVAT LII-TETIEDOT

42. Henkilöstön lukumäärä 31.12. tehtäväalueittain

Henkilöstön lukumäärä 31.12.	2019	2018
Yleishallinto	66	66
Sosiaali- ja terveystoimi	185	183
Opetus- ja kulttuuritoimi	491	471
Yhdyskuntapalvelut	77	82
Liikelaitokset	119	138
<i>Yhteensä</i>	<i>938</i>	<i>940</i>

sis. myös osa-aikaiset työsuhteet

43. Henkilöstökulut, jotka aktivoitu taseeseen

Henkilöstökulut, jotka aktivoitu taseeseen			
Ulkoinen	Jämsän kaupunki		
Tuloslaskelma = käyttötalous	käyttötalous	investoinnit	yhteensä
Maksetut palkat ja palkkiot	29 914 525	30 250	29 944 775
Henkilöstökulujen korjauserät	-386 856		-386 856
Palkat ja palkkiot	29 527 669	30 250	29 557 920
Eläkekulut	7 892 636	5 143	7 897 778
Muut henkilösivukulut	985 173	716	985 889
Henkilöstösivukulut yhteensä	8 877 809	5 859	8 883 667
Henkilöstökulut yhteensä	38 405 478	36 109	38 441 587
Jämsän Ateria -liikelaitos			
Tuloslaskelma = käyttötalous	käyttötalous	investoinnit	yhteensä
Palkat ja palkkiot	3 101 707		3 101 707
Henkilöstökulujen korjauserät	-64 050		-64 050

Palkat ja palkkiot	3 037 657	0	3 037 657
Eläkekulut	702 973		702 973
Muut henkilösivukulut	102 695		102 695
Henkilöstösivukulut yhteensä	805 668		805 668
Henkilöstökulut yhteensä	3 843 325	0	3 843 325
Jämsän Vesi -liikelaitos			
Tuloslaskelma = käyttötalous	käyttötalous	investoinnit	yhteensä
Palkat ja palkkiot	575 326	1 313	576 639
Henkilöstökulujen korjaukset	-8 771		-8 771
Palkat ja palkkiot	566 555	1 313	567 868
Eläkekulut	131 788	223	132 011
Muut henkilösivukulut	17 575	44	17 619
Henkilöstösivukulut yhteensä	149 363	267	149 630
Henkilöstökulut yhteensä	715 918	1 580	717 498
Jämsän Jäte -liikelaitos			
Tuloslaskelma = käyttötalous	käyttötalous	investoinnit	yhteensä
Palkat ja palkkiot	82 900		82 900
Henkilöstökulujen korjaukset	0		0
Palkat ja palkkiot	82 900	0	82 900
Eläkekulut	13 312		13 312
Muut henkilösivukulut	2 765		2 765
Henkilöstösivukulut yhteensä	16 077	0	16 077
Henkilöstökulut yhteensä	98 978	0	98 978
Kaupunki, Ateria, Vesi ja Jäte yht.			
Tuloslaskelma = käyttötalous	käyttötalous	investoinnit	yhteensä
Palkat ja palkkiot	33 674 458	31 563	33 706 021
Henkilöstökulujen korjaukset	-459 677		-459 677
Palkat ja palkkiot	33 214 781	31 563	33 246 344
Eläkekulut	8 740 708	5 366	8 746 074
Muut henkilösivukulut	1 108 208	760	1 108 968
Henkilöstösivukulut yhteensä	9 848 917	6 126	9 855 042
Henkilöstökulut yhteensä	43 063 698	37 689	43 101 387

44. Luottamushenkilön palkkioista perityt ja puolueelle tai puolueyhdistykselle tilitetty luottamushenkilömaksut

Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tilitetty luottamushenkilömaksut		
	2019	2018
Jämsän Kokoomus ry	5 839	5 976
Jämsän Perussuomalaiset ry	2 952	3 530
Jämsän Seudun Vasemmistoliitto ry	1 431	1 577
Jämsänkosken Vasemmistoliitto ry	1 457	1 807
Jämsän Sosiaalidemokraattinen Kunnallisjärjestö ry	10 628	11 785
Suomen Kristillisdemokraattien Keski-Suomen piiri	20	36
Suomen Keskusta	6 596	7 449
Vihreät ry	1 118	1 356
Yhteensä	30 041	33 515

45. Tilintarkastajan palkkiot

	2019	2018
Talvea Tarkastuspalvelut Oy		
Eriyistarkastus/tilintarkastus	13 665	21 637
Eriyistarkastus/konsultointi	353	
BDO Auditor Oy		
Tilintarkastuspalkkiot	34 753	37 119
Muut palkkiot	22 847	248
Yhteensä	71 619	59 003

46. Tiedot kunnan ja sen intressitahoihin kuuluvien välisistä liiketoimista

Kaupunginjohtajan kanssa on solmittu (Kvalt 2.12.2019 § 62) kuntalain mukainen johtajasopimus, jossa on sovittu normaalin irtisanomisajan palkan lisäksi seitsemän (7) kuukauden palkkaa vastaava korvaus.

ERIYTETYT TILINPÄÄTÖKSET

JÄMSÄN ATERIA- JA PUHTAUS LIIKELAITOS TOIMINTAKERTOMUS JA TILINPÄÄTÖS 2019

Jämsän Ateria-, Puhtaus- ja tekstiilipalvelut liikelaitos perustettiin Kuntalaki 10 A:n mukaisesti Jämsän kaupunginvaltuuston 10.11.2008 § 6 tekemällä päätöksellä.

Jämsän Ateria-, Puhtaus- ja tekstiilipalvelut liikelaitos toimii itsenäisenä kunnallisena liikelaitoksena Jämsän kaupungin omistuksessa. Nimenmuutos Jämsän Ateria – ja Puhtauspalvelut liikelaitos 10.9.2019 tehtiin, kun tekstiilipalvelut jäi pois liikelaitoksen tuottamana toimintana. Liikelaitos muodostuu kahdesta liiketoiminta-alueesta; ruokapalveluista ja puhtauspalveluista

Liikelaitos toimii luotettavana laadukkaiden, kilpailukykyisten ja monipuolisten ruoka- ja puhtauspalvelujen pääasiallisena tuottajana Jämsän seudun julkisella sektorilla.

Sopimukset ovat kumppanuussopimuksia ja asiakkuudet aitoja ja toimivia kumppanuussuhteita. Vakituisella henkilöstöllä on alan peruskoulutus. Liikelaitos toimii sovittujen laatustandardien mukaisesti

Johtokunnan kokoonpano 1.1.- 31.12.2019

Varsinainen jäsen
Pekki Sanna, puheenjohtaja
Lahtinen Reima, varapuheenjohtaja
Värelä Leo
Laitinen Marjatta
Minkkinen Katja

ja toiminnan jatkuva parantaminen, arviointi ja uudistumiskyky on vakiintunut käytäntö.

Liikelaitos tuottaa kilpailukykyisesti terveellisiä, turvallisia ja laadukkaita ruoka- ja puhtauspalveluja omistajalleen. Asiakkaiden kanssa sovitaan yhteisten laatukriteerien ja sopimusten mukaisesti sopivat palvelupaketit.

Liikelaitoksen toimintaa johtaa johtokunta, johon kuuluu viisi (5) jäsentä, joilla on henkilökohtaiset varajäsenet. Liikelaitoksen johtajana toimii kaupunginhallituksen valitsema liikelaitosjohtaja, joka toimii johtokunnan kokouksessa esittelijänä. Sihteerinä toimii johtokunnan määräämä henkilö.

Johtokunta kokoontui 6 kertaa ja pöytäkirjaan kirjattiin 29 päätöspykälää. Johtokunnan esittelijänä toimi liikelaitosjohtaja Mervi Västinen ja sihteerinä Terttu Talikainen 12.3.2019 saakka ja sen jälkeen sihteerinä toimi Merja Väisänen.

Varajäsen
Puhakka Mimmi
Rinne Taisto
Benmergui Stella
Taipale Pirjo
Salokorpi Timo

TOIMINTAKERTOMUS 2019

Olennaiset tapahtumat tilikaudelta ja sen päättymisen jälkeen

Liikelaitoksessa oli tilinpäätösvuoden alussa 120 vakanssia, joista avoimia 10. Osa avoimista vakansseista täytettiin määräaikaaisesti toiminnan tarpeen mukaan.

Tekstiilipalvelut päättyivät liikelaitoksen tuottamana palvelumuotona 14.4.2019.

Liikelaitoksen talousarvion laadinta tehtiin aikataulun puitteissa. Jämsän kaupunginvaltuusto hyväksyi kokouksessaan 26.11.2018 § 60 Jämsän kaupungin talousarvion vuodelle 2019.

Liikelaitoksen organisoinnin ja toimintatapojen kehittämisen painopistealueina olivat henkilöstön taroituksenmukainen sijoittelu ja esimiestyön uudelleenorganisointi.

Ruokalistasuunnittelu perustuu eri asiakasryhmien ravitsemussuosituksiin ja -kriteereihin. Jämsän kaikilla kouluilla ja henkilöstöruokaloissa on ollut joka päivä vaihtoehtona kasvisruoka ja erityisruokavaliot on huomioitu. Kasvisruokalistan uudistamiseen ja monipuolistamiseen tähtäävää kehitystyötä jatkettiin.

Jamix Menu mobiilisovellus otettiin käyttöön ruokalistojen julkaisussa. Asiakkaiden älypuhelimien tai tablettiin

sovelluskaupasta maksutta ladattavasta ruokalistasovelluksesta voi katsoa ruokien ainesosaluettelon, ravintoainesisällön ja GDA-arvon (laskennallisesta ruoka-annoksesta saatavien eri ravintoaineiden vertailu viitteellisiin saantisuosituksiin).

Ruokapalvelukeskus Arinassa, Jämsänjoen yhtenäiskoulun keittiöllä ja Koivulinnan päiväkodin keittiöllä otettiin käyttöön internetpohjainen FredmanPro - omavalvontajärjestelmä omavalvontaan liittyviin mittauksiin ja hävikkiruoan määrän seurantaan. Pintapuhtausnäytteiden (luminometrimittaus) ottaminen omana toimintana sisältyy FredmanPro-omavalvontajärjestelmään.

Ruokapalveluissa valmisteltiin muiden liikelaitoksen ateriapalvelukohteiden FredmanPro – omavalvontajärjestelmään liittämistä.

Ruokapalvelujen elintarvikehankinnat tehtiin kuntahankintojen kautta lukuun ottamatta leipien ja juuristen hankintaa.

Puhtauspalveluiden organisointia ja toimintatapoja arvioitiin ja kehitettiin siten, että toiminta on joka tasolla mahdollisimman tarkoituksenmukaista ja työprosessit sujuvia. Henkilöstön moniosaamista hyödynnettiin edelleen työjärjestelyissä.

Liikelaitoksen toimintojen työsuojellisia vaaratekijöitä on tunnistettu ja riskien suuruutta arvioitu. Kemiallisten aineiden riskien arviointi on tehty.

Puhtauspalvelujen hankinnat tehtiin pääsääntöisesti kuntahankintojen kautta.

Puhtauspalvelut tuottivat siivous-, ateria-, viher-, kiinteistönhoito- ja iltavahtimestaripalvelua. Uimahallin kahvio- ja lipunmyyntitoiminta jatkui edelleen vuonna 2019 puhtauspalvelujen tuottamana palveluna.

Jämsänkosken yhtenäiskoulun käynnistyminen toi uudenlaista haasteellisuutta laitoshuoltajien työhön. Ns. Uusi Koulu toi mukanaan myös siivotta vuodeltaan uudenlaiset tilat: n. 800 m² on Flotextekstiililattiaa. Syksyllä 2019 käynnistettiin Ramboll Oy:n tuottamana palveluna säännöllinen tekstiililattiapinnan pölymittaus.

Jokivarren puukoulun remontin valmistuttua kaupungin, järjestöväen ja yksityistilaisuuksien käyttöön on ruokapalvelut hoitanut pääsääntöisesti kokous- ja tilaustarjoilut puukoulun tiloissa.

Puhtauspalvelut teki koulutusyhteistyötä Gradia Jämsän ja Jyväskylän yksiköiden kanssa.

Puhtauspalveluissa jatkettiin FredmanPro-omavalvontajärjestelmän käyttöä pintapuhtausnäytteiden

otossa (luminometrimittaus) omavalvonnassa tehokkaimiseksi.

Sekä ateria-, että puhtauspalveluhenkilöstöä osallistui koulutussuunnitelman mukaisesti mm. AVEKKI-, ensiapu- sekä ammattitekniikka- ja työhyvinvointikoulutukseen. Puhtauspalveluhenkilöstö osallistui myös FinnClean Pro-puhtausalan ammattimessuille.

Ruokapalveluhenkilöstöä osallistui Ateria 2019 – julkisen ruokapalvelun ja sopimusruokailun ammattilaispäivään.

Ruokapalveluissa tehtiin keittiötyön mitoitusten tarkastusmitoituksia CateNet-mitointiohjelmalla toimintojen muutosten jälkeen. Valmisteltiin ATOP Oy:n ATOPr mitoitustajärjestelmään siirtymistä.

Siivoustyön mitoitustajärjestelmänä on ollut ATOP Oy:n ATOPs.

Tekstiilipalveluissa toimintaa seurattiin kuukausittain pestyjen pyykkikiloroporttien perusteella 14.4.2019 saakka. 15.4.2019 lukien pesulan toimintaa jatkoi Medanta Oy.

Liikelaitoksen henkilöstöllä on käytössä henkilökohtaiset tablettitietokoneet, joiden peruskäyttöä ja hyödyntämistä opiskeltiin ja kehitettiin edelleen; tablettien käyttöön oton perustana on niiden hyödyntäminen arjen työssä. Arinan ja etäkeittiöiden välinen pikaviestintämenetelmä oli täysipainoisessa käytössä.

Ruokapalvelupäällikkö ja puhtauspalvelupäällikkö jatkoivat laadunarviointikäyntejä Jämsän Terveys Oy:n kohteissa.

Toimistopalveluhankkeen pohjalta perustettiin kaupunkiin kolme toimistopalvelutiimiä; asiakaspalvelutiimi, hallintopalvelutiimi sekä talouspalvelutiimi. Hallintosihteerin jäädessä eläkkeelle 1.6.2019 liikelaitos on tehnyt yhteistyötä ja ostanut palvelua asiakas-, hallinto- ja talouspalvelutiimeiltä.

Kaupunginvaltuuston päätöksen mukaisesti, Jämsän kaupungin organisaation ja toimintojen selvittäminen koko kaupunkikonsernista julkaistiin 22.10.2018 Petri Härkösen toimesta. Ateria-, Puhtaus ja tekstiilipalvelut liikelaitoksen tavoitteena oli saada 3 htv:n, 100 000 € säästö aikaiseksi tehostamalla toimintaansa 2019 aikana. Tarkistusmitoituksia tehtiin keittiöllä ja puhtauspalvelukohteissa sekä omien toimintamallien että asiakkaiden esittämien muutosten jälkeen. Tehtäväkuvia on tarkistettu sekä työn tekemisen ajankohtaa suunniteltu niin, että häiriötekijöitä on mahdollisimman vähän.

Syksyllä koko Jämsän kaupungin henkilöstö osallistui työhyvinvointikyselyyn.

Edelliseen kyselyyn verrattuna Ateria- ja Puhtauspalveluiden hallinnon/ esimiesten työhyvinvointitulos oli parantunut, ateriapalveluiden tulos oli heikentynyt ja puhtauspalveluiden tulos oli hiukan heikentynyt. Kyselyyn vastasi 52 liikelaitoksessa työskentelevää henkilöä. Henkilöstön kanssa työhyvinvointikyselyn tuloksia on purettu talven 2019-2020 aikana.

Sijaisten saatavuus Jämsän seudulla on heikko ateria- ja puhtauspalvelutehtäviin. Löysimme uuden ajattelutavan ja myös näkökulmia, jossa voimme työllistää nuoria: heillä oli mahdollisuus tutustua työelämään ja työelämän pelisääntöihin, mahdollisuus tutustua ateria- ja puhtauspalveluiden työtehtäviin sekä mahdollisuus tienata työpästänsä vastaan palkkaa. Työ tehtiin iltaisin/ viikonloppuisin muutama tunti kerrallaan. Koolle kutsutun poikkihallinnollisen ryhmän johtopäätös nuorten työllistämistä oli yksiselitteisen kannustava, tämä huomioi myös kaupungin strategian lähtökohtia, esim. nuorten syrjäytymisen ehkäisemisen. Nuorten kesätyöllistäminen on meille vuosikymmenien ajalta tuttua, joten halusimme laajentaa käsitettä nuorten työllistämiseen läpi vuoden. Rekrykiertueella kävimme puhumassa 9 luokkalaisille, Jämsän lukiolaisille ja Jämsänkoskella Gradiassa

opiskeleville. Kerroimme työmahdollisuudesta ja mahdollisuudesta myös oppisopimuskoulutukseen. Lupasimme halukkaille nuorille 24 h työtä/ 4 vkoa. Tavoitteenamme oli että tutustumisjakson myötä saisimme jatkossa osan nuorista meille sijaiseksi ilta/ viikonloppu työhön. Yhteensä 35 nuorta ilmoitti halukkuutensa tulla meille työhön, ateriapalveluille 7 nuorta ja puhtauspalveluille 28 nuorta. 21.10.2019 käynnistyi ensimmäinen 4 viikon työjakso. Viimeisimmät 4 viikon työjaksot nuorten rekrytoinneissa ovat kevättalvella 2020. Nuorten halukkuus tulla meille oppiin ja töihin, yllätti meidät positiivisesti. Työt ovat sujuneet hyvin liikelaitoksen henkilöstön opastaessa nuoria. 16 nuorta on ilmoittanut halukkuutensa jatkaa sijaisena, ateriapalveluilla 6 nuorta ja puhtauspalveluilla 10 nuorta. Sijaistarpeesta ilmoitetaan työhön halukkaille nuorille whatsapp viestillä. Ateriapalveluiden sijaistilanteisiin on perustettu nuorten kanssa yhteinen whatsapp ryhmä, johon sijaistarve ilmoitetaan. Työtä voi tehdä 1-3 pv:nä viikossa, maximissaan 4 h/ pv/ hlö. Työ tehdään iltaisin ja viikonloppuisin. Kokemus nuorten rekrytoinnista on ollut erittäin hyvä niin liikelaitoksen näkökulmasta ja nuorilta saamamme palautteen johdosta myös nuorille itselleen.

Liikelaitos on pyrkinyt ennaltaehkäisemään tai vähentämään sekä oman toimintansa että muiden toimijoiden ympäristöön kohdistamaa rasitusta:

- omavalvonnan kautta vähentämään jätteen määrää
- tiedottamisella/yhteistyöllä sidosryhmien (mm. koulut, laitokset) kanssa vähentämään jätteen määrää, mm. siirtymällä kiinteistöissä vaiheittain käsipaperiliuskoista kangaspyyherullien käyttöön
- käyttämällä luontoa mahdollisimman vähän kuormittavia hankintoja, työmenetelmiä ja kemikaaleja, ns. vedettömän siivouksen periaate, mikrokuitutuotteiden käyttö, tarkoituksenmukaiset siivoustekniikat
- ruoka- ym. kuljetusten huolellisella logistiikkasuunnittelulla
- hävikkiruuan myyntiä sekä eläkeläisille että konsernin henkilöstölle

Kokonaistalouden tarkastelu ja liikelaitosjohtajan arvio

Liikelaitoksen toiminnan on lähtökohtaisesti oltava tehokasta ja kannattavaa. Vuoden 2019 tilinpäätös osoittaa, että liikelaitoksen toiminta on ollut kannattavaa. Taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet saavutettiin lähes tavoitteen mukaisesti. Taloudellisten tavoitteiden hienoiseen alittumiseen

vaikutti henkilöstömenojen ylitys. Toiminnalliset tavoitteet/suoritteet alittuivat, koska mm. sekä Jämsän kaupungin että Jämsän Terveys Oy:n ostamien palveluiden määrä oli pienempi kuin ennalta oli suunniteltu talousarviota tehdessä.

Selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä

Sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan kaikkia niitä toimenpiteitä ja menetelmiä, joilla pyritään:

- toiminnan tuloksellisuuden ylläpitämiseen, edistämiseen ja parantamiseen
- toiminnan jatkuvuuden turvaamiseen
- kirjanpidon ja muiden informaatiojärjestelmien luotettavuuden varmistamiseen sekä tuloksellisuuden seurantaan
- erehdysten, virheiden ja väärinkäytösten ennaltaehkäisemiseen ja toteamiseen
- varojen huolellisen ja taloudellisen hoidon turvaamiseen
- riskien tunnistamiseen, ennaltaehkäisyyn ja hallintaan

Johtokunnalle toimitetaan tiedoksi talouskatsaus liiketoiminta-alueittain. Liikelaitosjohtaja raportoi

toiminnallisten tavoitteiden toteutumisesta johtokunnalle. Liiketoiminta-alueen päälliköt raportoivat

liikelaitosjohtajaa alueensa tapahtumista. Talouden seurannan vuoksi kirjanpidon toteutumisaraportit toimitetaan kuukausittain alueen esimiehille liikelaitosjohtajan toimesta. Myös toiminnallisia tunnuslukuja seurataan kuukausittain.

Liikelaitosjohtaja päättää vuosittain laskujen tarkastajat ja hyväksyjät ja heille varahenkilöt. Liikelaitosjohtaja on delegoinut toimivaltaansa ruokapalvelupäällikölle ja puhtauspalvelupäällikölle. Laskujen tarkastajat tarkastavat, että lasku on oikea, sopimuksen mukainen ja täyttää laskulle asetetut vaatimukset ja että tavara/palvelu on saatu.

Laskun hyväksyjä vastaa siitä, että tosite täyttää kirjanpitolain vaatimukset: laskussa on oikeat tilikointi- ja arvonlisämerkinnät, laskuttaja on merkitty ao. rekisteriin ja että talousarvion määräraha-vaara on riittävä.

Liikelaitos noudattaa kaupunginhallituksen vahvistamia talousarvion täytäntöönpano-ohjeita sekä Jämsän kaupungin kaupunginvaltuuston hyväksymää hallintosääntöä. Liikelaitos noudattaa kaupungin vahvistamaa sisäisen valvonnan ohjetta.

Olellisimmat toimintaan ja talouteen liittyvät riskit ja suunnitellut kehittämistoimet ovat:

- liikelaitoksen tuotantoon liittyvän kaluston ikääntyminen ja kunnossapitoimenot
- henkilöstön korkea keski-ikä
- henkilöstön suuret sairauslomapäivät
- asiakaskunnan palvelutarpeen muutokset ja niihin vastaaminen mahdollisimman taloudellisesti ja tehokkaasti
- Sote- ja maakuntahallintouudistus (toimeenpanon valmistelu lopetettiin maaliskuussa 2019)

Esitys tilikauden tuloksen käsittelystä

Johtosäännön mukaan johtokunnan tehtävänä on laatia tilinpäätös ja tehdä esitys liikelaitoksen tuloksen käytöstä. Tilinpäätöksen vahvistaa ja tili- ja vastuuvapauden myöntää kaupunginvaltuusto. Kuntalain mukaan tilinpäätöksen allekirjoittavat

johtokunnan jäsenet ja liikelaitosjohtaja. Johtokunta esittää, että tilikauden 2019 ylijäämä 22 102,29 euroa jätetään taseeseen yli- ja alijäämien tilille.

Tavoitteiden toteutuminen

Tavoite	Mittari = millä mitataan	Tavoitteen toteutumisen arviointi
Laadun tasaisuus -> hyvä laatu	asiakastyytyväisyyskysely, WEBRO-POL laatumittarit OVA ja ISS	Asiakaskyselyt ja laatuksennit etenevät suunnitelman mukaisesti. Kyselyjen tulokset lähetetään asiakkaille ja tulokset käydään yhdessä läpi palaverissa.
Ammattitaidon ylläpito	koulutuspäivien seuranta/ hlö, tavoite 3 pv/v/hlö	Koulutuspäivien toteutus ja seuranta etenevät suunnitelman mukaisesti. Toteutunut 2,48 pv/hlö.
Sairauspoissaolojen määrän hallinta/ reagointi	sl päivät/ hlö, -> työstä johtuvat/ muut sairauspoissaolot -> tehdyt toimenpiteet	Pitkät sairauspoissaolot ovat pysyneet ennallaan. Lyhyet, kausiflunssat ovat pitkittyneet useammalle kuukaudelle. Aktiivisen tuen mukaiset keskustelut toteutuneet esimieskompassin ohjeistuksen mukaisesti. Työkykyneuvottelut on käynnistetty tarvittavilta osin. Työterveyshuollon kanssa on käyty keskusteluja uudelleen kouluttautumismahdollisuudesta ja työkoikeilumahdollisuuksia kaupungin sisällä on jo hyödynnetty. Korvaavaa työtä on hyödynnetty.

Talouden toteutuminen

Ulkoinen ja sisäinen	TP 2019	TA+LTA 2019	tot %
Toimintatuotot	6 839 045	7 026 593	97,33 %
Myyntituotot	6 727 796	6 976 183	96,44 %
Tuet ja avustukset	69 509	3 000	2316,97 %
Muut toimintatuotot	41 740	47 410	88,04 %
Valmistus omaan käyttöön			
Toimintakulut	6 690 758	6 883 447	97,20 %
Henkilöstökulut	3 884 994	3 804 926	102,10 %
Palvelujen ostot	823 545	818 414	100,63 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	1 755 269	2 031 329	86,41 %
Muut kulut	226 951	228 778	99,20 %
TOIMINTAKATE	148 287	143 146	103,59 %
Rahoitustuotot ja -kulut	279	0	
Poistot käyttöomaisuudesta	126 464	126 464	100,00 %
TILIKAUDEN TULOS	22 102	16 682	132,49 %

Vuositavoitteiden toteutuma

1. Tavoitteena on tuottaa asiakkaiden tarpeita vastaavat palvelut. Asiakkaiden kanssa tehtävissä palvelusopimuksissa sovitaan palvelu- ja laatutasot. Toiminnan laatua ja asiakastytyväisyyttä seurataan ja kehitetään. Asiakastytyväisyyden seuranta ja kehittäminen on jatkuvaa toimintaa. Seurannassa käytetään apuna asiakaskyselyjä. Asiakasyhteistyötä kehitetään myös ns. asiakasneuvotteluilla, joista sovitaan palvelusopimuksissa ja joilla asiakasyhteistyö aloitetaan.

2. Palvelutuotanto on tehokasta ja kannattavaa. Liikelaitoksen toiminta on taloudellisesti terveellä pohjalla ja liikelaitosta hoidetaan hyvien liiketoimintaperiaatteiden mukaisesti ja toiminta kattaa tulo-rahoituksella lyhytvaikuttaiset menot ja investointien poistot.

3. Toiminta on täsmällistä ja joustavaa. Tuotanto vastaa ravitsemussuosituksia, mitoitusstandardeja ja asetettuja laatustandardeja. Toimivat tilat ja ajanmukaiset koneet ja laitteet takaavat ammattitaitoisen henkilöstön työn tuottavuuden asiakkaille. Tuottavuutta parannetaan jatkamalla palvelujen tuotteistamista, kehittämällä hinnoittelua ja kannattavuuslaskentaa.

Liikelaitoksen laskutukset ovat ajan tasalla, joten asiakkaat pystyvät seuraamaan omia budjettejaan reaaliaikaisella tasolla.

4. Puhtauspalvelujen tuottavuutta parannetaan tekemällä siivoustoimintaan edullisuusvertailuja ja kehittämällä sekä valitsemalla mahdollisimman tehokkaat ja toimivat tuotantotavat ja -välineet. Konekanta uusitaan tarpeen mukaan.

Ruokapalveluissa tuottavuutta parannetaan prosessisuunnittelua jatkamalla siten, että parannetaan toiminnallisia olosuhteita ja turvallisia työolosuhteita keittiöissä. Kehitetään uusia valmistusmenetelmiä ja hyödynnetään laiteteknologiaa.

5. Työhyvinvoinnin kehittämisen kautta tavoitteena on sairauspoissaolojen hallinta ja kasvun pysäyttäminen sekä edelleen vähentää ennenaikaiselle eläkkeelle joutumista. Henkilöstön uudelleensijoittamisella ja aktiivisen tukemisen mallilla pyritään sairauspoissaolojen kasvamista vähentämään. Jämsän kaupungin henkilöstökertomuksessa vuodelta 2016 on mukana liikelaitoksen henkilöstö.

Sair.poissaolopv:t (sis. työtaturmat)	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013
Hallinto, esimiehet ja ohjaajat		13	31	59	153	116	195
joista työtaturmista johtuvia							
Ruokapalvelut		1051	1017	703	948	916	1139
joista työtaturmista johtuvia		6	80	24	26	23	5
Puhtauspalvelut		1622	1112	887	980	1651	1921
joista työtaturmista johtuvia		89	84	57	32	83	60
Yhteensä		2686	2160	1713	2204	2756	3349

Tunnusluvut ja niiden toteutuminen 2019		
Suoritteet	TP 2019	TA 2019
Aterioita/vuosi	1 177 486	1 190 430
Puhtauspalvelutunnit/vuosi	83 792	96 510
Tekstiilipalvelut kilot/vuosi	40 792	44 911
Tehokkuus ja taloudellisuus		
Aterian keskituotantohinta	3,78	3,74
Puhtauspalvelun hinta €/tunti	21,81	21,56
Puhtauspalvelun hinta €/tunti	22,22	21,97
Puhtauspalvelun hinta €/tunti siv.	23,33	23,06
Tekstiilipalvelun hinta	3,04	3,01

Investointien toteutuminen

Ei investointeja vuonna 2019

Rahoitusosan toteutuminen

RAHOITUSLASKELMA	2019	2018
Toiminnan rahavirta		
Liikelylijäämä (-alijäämä)	21 823,33	201 023,92
Poistot ja arvonalentumiset	126 464,28	126 464,28
Rahoitustuotot ja -kulut	278,96	188,28
Satunnaiset erät		
Tuloverot		
Tulorahoituksen korjauserät		
	148 566,57	327 676,48
Investointien rahavirta		
Investointimenot		
Rahoitusosuudet investointeihin		
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot		
Toiminnan ja investointien rahavirta	148 566,57	327 676,48
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset	0,00	0,00
Antolainasaamisten lisäys kunnalle		
Antolainasaamisten lisäys muilta		
Antolainasaamisten vähennys kunnalta		
Antolainasaamisten vähennys muilta		
Lainakannan muutokset	0,00	0,00
Pitkäaikaisten lainojen lisäys kunnalta		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys muilta		
Pitkäaikaisten lainojen vähennys kunnalta		
Pitkäaikaisten lainojen vähennys muilta		
Lyhytaikaisten lainojen vähennys kunnalta		
Lyhytaikaisten lainojen lisäys kunnalta (konsernitili)		
Lyhytaikaisten lainojen muutos muilta		
Oman pääoman muutokset		
Muut maksuvalmiuden muutokset	-148 566,57	-327 676,48
Vaihto-omaisuuden muutos		
Saamisten muutos kunnalta	-367 985,03	-415 766,62
Saamisten muutos muilta	306 846,11	166 920,54
Korottomien velkojen muutos kunnalta	-8 984,69	-61 110,23
Korottomien velkojen muutos muilta	-78 442,96	-17 720,17
Rahoituksen rahavirta	-148 566,57	-327 676,48
Rahavarojen muutos	0,00	0,00
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12	170,00	170,00
Rahavarat 1.1.	170,00	170,00

Rahoituslaskelman tunnusluvut	2019	2018
Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä, €	1 660 395	2 033 844
Quick ratio	3,30	2,87
Current ratio	3,30	2,87

TULOSLASKELMA

Ulkoinen	1.1. - 31.12.2019	1.1. - 31.12.2018
Liikevaihto	6 582 192,25	7 320 868,90
Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen lisäys(+) tai vähennys (-)		
Valmistus omaan käyttöön		
Liiketoiminnan muut tuotot	71,64	50 120,98
Tuet ja avustukset kunnalta/kuntayhtymältä		
Muut tuet ja avustukset	69 508,96	79 073,90
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	1 755 268,98	1 952 879,38
Varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)		
Palvelujen ostot	677 940,70	784 483,15
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	3 037 656,87	3 198 206,31
Henkilöstösivukulut		
Eläkekulut	702 972,84	786 552,26
Muut henkilösivukulut	102 694,83	141 345,17
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	126 464,28	126 464,28
Arvonalentumiset		
Liiketoiminnan muut kulut	126 464,28	126 464,28
Liikeliikettyä (-alijäämä)	21 823,33	201 023,92
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot		
Muut rahoitustuotot	1 192,82	264,15
Kunnalle maksetut korkokulut		
Muille maksetut korkokulut		
Korvaus peruspääomasta		
Muut rahoituskulut	913,86	75,87
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	22 102,29	201 212,20
Satunnaiset tuotot ja kulut		
Satunnaiset tuotot		
Satunnaiset kulut		
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	22 102,29	201 212,20
Poistoerän lisäys (-) vähennys (+)		
Vapaaehtoisten varausten lisäys(-) tai vähennys (+)		
Tuloverot		
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	22 102,29	201 212,20
Tuloslaskelman tunnusluvut	2019	2018
Sijoitetun pääoman tuotto, %	0,78	6,51
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %	0,78	6,51
Voitto, %	0,34	2,75

TASE	2019	2018
VASTAAVAA		
Pysyvät vastaavat	959 020,05	1 085 484,33
Aineelliset hyödykkeet	959 020,05	1 085 484,33
Rakennukset	959 020,05	1 085 484,33
Vaihtuvat vastaavat	2 707 747,94	2 646 609,02
Saamiset	2 707 747,94	2 646 609,02
Lyhytaikaiset saamiset	2 707 747,94	2 646 609,02
Myyntisaamiset	517 431,71	843 517,28
Lyhytaikaiset lainasaamiset	2 099 852,26	1 724 700,49
Muut lyhytaikaiset saamiset	44 724,54	38 568,23
Muut siirtosaamiset	45 739,43	39 823,02
Rahat ja pankkisaamiset	170,00	170,00
VASTAAVAA YHTEENSÄ	3 666 937,99	3 732 263,35
VASTATTAVAA		
Oma pääoma	2 847 161,58	2 825 059,29
Peruspääoma	600 000,00	600 000,00
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	2 225 059,29	2 023 847,09
Tilikauden yli-/alijäämä	22 102,29	201 212,20
Vieras pääoma	819 776,41	907 204,06
Lyhytaikainen	819 776,41	907 204,06
Ostovelat	194 000,03	263 981,30
Muut velat	46 935,47	55 353,25
Siirtovelat	578 840,91	587 869,51
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	3 666 937,99	3 732 263,35
Taseen tunnusluvut	2019	2018
Omavaraisuusaste %	77,64	75,69
Suhteellinen velkaantuneisuus %	12,32	12,18
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1 000 €	2 247	2 225
Lainakanta 31.12., 1 000 €	0	0
Lainasaamiset 31.12., 1 000 €	0	0

Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmät

Pysyvien vastaavien hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoa vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti.

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Vertailutietona on käytetty tilinpäätöstä 2018.

LIITETIEDOT

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

Toimintatuotot tehtäväalueittain

Tuloslaskelma	TP 2019	TP 2018
Ulkoiset toimintatuotot		
Hallinto	730	1 485
Ruokapalvelut	4 566 843	4 770 664
Puhtauspalvelut	1 962 786	2 049 531
Tekstiilipalvelut	121 372	425 646
Liikelaitos yhteensä	6 651 773	7 247 327

Kaupungin poistosuunnitelma 1.1.2009 lähtien (KV 29.12.2008 § 32)

Poistomenetelmät, poistoajat ja niitä vastaavat poistoprosentit ovat seuraavat:

Poistosuunnitelma	Poistomenetelmä	Poisto aika Poisto %	Huomautus
Aineettomat hyödykkeet			
Aineettomat oikeudet	Tasapoisto	5 v	
Muut pitkävaikuttaiset menot			
- tietokoneohjelmistot	Tasapoisto	3-5 v	
- muut pitkävaikuttaiset menot	Tasapoisto	3-5 v	
Ennakkomaksut	Ei tehdä poistoja		
Aineelliset hyödykkeet			
Maa- ja vesialueet	Ei tehdä poistoja		
Rakennukset ja rakennelmat			
- asuinrakennukset	Tasapoisto	30-50 v	
- talous- ja vapaa-ajanrakennukset	Tasapoisto	15-20 v	
- hallinto-, liike- ja laitosrakennukset	Tasapoisto	30-50 v	
- teollisuus- ja tuotantorakennukset	Tasapoisto	20-30 v	
Kiinteät rakenteet ja laitteet			
Kadut, tiet, torit ja puistot	Tasapoisto	15 v	
Laiturit, uimalat ja sillat	Tasapoisto	10 v	
Muut maa- ja vesirakenteet	Tasapoisto	10-30 v	
Urheilu- ja ulkoilurakenteet	Tasapoisto	15-30 v	
Vedenjakeluverkosto	Tasapoisto	31.12.2015	V 1990 arvoille
Vedenjakeluverkosto	Tasapoisto	30 v	V -91 alkaen
Viemäriverkosto	Tasapoisto	31.12.2015	V 1990 arvoille
Viemäriverkosto	Tasapoisto	30 v	V -91 alkaen
Vesi- ja viemärikoneet	Tasapoisto	15 v	
Ulkovalaistusjohdot ja -laitteet	Tasapoisto	15 v	
Muut kiinteät koneet ja laitteet	Tasapoisto	10-15 v	
Koneet ja kalusto			
Raskaat koneet ja kalusto	Tasapoisto	10-15 v	
Kevyet koneet ja kalusto	Tasapoisto	5-10 v	
Alukset ja veneet	Tasapoisto	8-15 v	
Kuljetusvälineet ja autot	Tasapoisto	5-10 v	
Atk-laitteet	Tasapoisto	3 v	
Muut laitteet ja kalusteet	Tasapoisto	3-5 v	

TASETTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

Tiedot pysyvistä vastaavista tase-eräkohtaisesti

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet

Liikelaitoksella ei aineettomia hyödykkeitä v. 2019.

Aineelliset hyödykkeet 2019							
Aineelliset hyödykkeet	Maa-alueet	Rakennukset	Kiinteät rak. ja laitteet	Koneet ja kalusto	Kuljetusvälineet	Ennakkom. ja keskener.	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.		1 085 484,33	0	0,00	0,00	0	1 085 484,33
Lisäykset tilikauden aikana							0,00
Rahoitusosuudet tilikaudella							0,00
Vähennykset tilikauden aikana							0,00
Siirrot erien välillä							0,00
Tilikauden poisto		-126 464,28					-126 464,28
Poistamaton hankintameno 31.12.		959 020,05	0	0,00	0,00	0,00	959 020,05

Erikseen pitkä- ja lyhytaikaiset saamiset tytäryhteisöiltä, kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä sekä osakkuus- ja muilta omistusyhteisöiltä

Saamisten erittely	2019		2018	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset kaupungilta				
Myyntisaamiset		327 438		346 909
Lainasaamiset		2 099 852		1 724 700
Muut saamiset				
Siirtosaamiset		140		7 307
Yhteensä		2 427 431		2 078 916
Saamiset kaupungin tytäryhtiöiltä				
Myyntisaamiset		8 445		9 492
Lainasaamiset				
Muut saamiset				
Siirtosaamiset				
Yhteensä		8 445		9 492
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsen				
Myyntisaamiset				2849,28
Lainasaamiset				
Muut saamiset				
Siirtosaamiset				
Yhteensä				2 849,28
Saamiset yhteensä		2 435 875		2 091 258

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

Siirtosaamiset	TP 2019	TP 2018
Siirtosaamiset kaupungilta	140	7 307
Siirtosaamiset muilta	36 579	32 516
Muut siirtosaamiset	9 020	4 686
Siirtosaamiset	45 739	39 823

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

Oman pääoman muutokset

Liikelaitoksen aiempien toimintavuosien yli/alijäämät aikaisempina on kirjattu omaan pääomaan.

Oma pääoma	31.12.2019	31.12.2018
Peruspääoma	600 000,00	600 000,00
Edellisten tilikausien ylijäämä	2 225 059,29	2 023 847,09
Tilikauden ylijäämä	22 102,29	201 212,20
Oma pääoma yhteensä	2 847 161,58	2 825 059,29

Tase-erien mukaan eritelty tieto sellaisista pitkäaikaiseen vieraaseen pääomaan kuuluvista veloista, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua

Yli 5 vuoden kuluttua erääntyä	TP 2019	TP 2018
Lainat	0,00	0,00
Yli 5 vuoden kuluttua erääntyä	0,00	0,00

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

Siirtovelat	TP 2019	TP 2018
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	514 152,51	500 524,31
Kuntien eläkevakuutusmaksut	40 333,04	49 863,02
Kuntien eläkevakuutusmaksut / yöntekijät	17 508,48	21 061,92
Siirtovelat kaupungille	3 987,89	12 972,58
Muut lyhytaikaiset siirtovelat	2 858,99	3 447,68
	587 840,91	587 869,51

Henkilöstön lukumäärä 31.12. tehtäväalueittain tai muuta kunnan määrittelemää ryhmittelyä käyttäen

Henkilöstömäärä 31.12.2019	31.12.2019					Yhteensä	Vakanssit
	vakituiset	määräaikai- set	työllistetyt	oppisop.			
Hallinto	1,41				1,41	1	
Ruokapalvelut	38,74	7,69	1,96		48,39	50	
Puhtauspalvelut	45,03	8,52	0,88	1,41	55,84	56	
Liikelaitos yht.	85,18	16,21	2,84	1,41	105,65	107	

Henkilöstömäärä 31.12.2018	31.12.2018					Yht.	Vakanssit
	vakituiset	määräaikai- set	työllistetyt	oppisopimus- suhteiset			
Hallinto	2				2	2	
Ruokapalvelut	44	8	3		55	51	
Puhtauspalvelut	54	7		1	62	61,5	
Tekstiilipalvelut	2	2	1		5	5,5	
Liikelaitos yht.	102	17	4	1	124	120	

Tilikauden palkat kirjanpidon mukaan

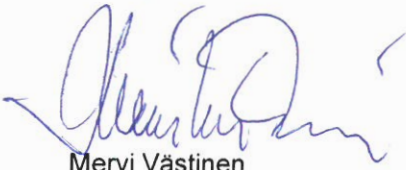
Eritelty tuloslaskelmassa (henkilöstökulut tilinpäätösvuonna yhteensä 3 843 324,54 euroa).

Tilintarkastajan palkkiot, ei eroteltu liikelaitoksen osuutta.

ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT

Jämsässä 10. päivänä maaliskuuta 2020

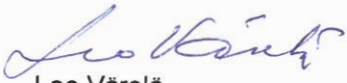
JÄMSÄN ATERIA- JA PUHTAUSPALVELUT LIIKELAITOKSEN JOHTOKUNTA

Mervi Västinen
liikelaitosjohtaja

Sanna Pekki
puheenjohtaja

Leo Väre

Reima Lahtinen

Katja Minkkinen

Marjatta Laitinen

JÄMSÄN VESI LIIKELAITOS

Jämsän Vesi liikelaitos on 1.1.2008 alkaen toiminut liikelaitoksena, johon on 1.1.2009 liitetty Jämsänkosken kaupungin taseyksikkönä toiminut vesihuoltolaitos. Jämsän Vesi liikelaitokselle on määriteltä uusi aloitettava tase vuoden 2008 tilinpäätöksen taseista.

Vuoden 2013 alusta alkaen Jämsän Vedellä on ollut yhteinen johtokunta Jämsän Jätehuolto liikelaitoksen kanssa. Liikelaitosjohtajana ja esittelijänä johtokunnassa toimii tekninen johtaja.

Jämsän Vesi liikelaitos toimii omana liikelaitoksenaan. Vesilaitos on palvelulaitos, jolla ei ole viranomaistehtäviä, vaan se hoitaa vesihuoltolain ja liikelaitosmallin mukaisesti vesihuoltopalvelut toiminta-alueellaan periaatteella, että kulut katetaan

asiakkailta saatavilla maksuilla. Vesihuoltolain mukaista tiedottamista hoidetaan mm. kaupungin Internet-sivujen kautta.

Kuluttajille toimitetaan keskeytyksettä heidän tarpeitaan vastaava määrä ja laatuvaatimukset täyttävää juomavettä ja jätevedet johdetaan jätevesiverkostojen sekä pumppaamojen kautta jätevedenpuhdistamoille. Jätevesipuhdistamojen tavoitteena on kehittynein toimintamuodoin järjestää taloudellinen, vakaa ja lupaehdot täyttävä jätevesien käsittely. Kuitenkin koko ajan pyritään lupaehtoja huomattavasti parempiin tuloksiin, mikäli se on kohtuullisin kustannuksin saavutettavissa.

Hulevesiviemäröinti siirtyi kaupungin yhdyskunta-toimen vastuulle vuoden 2019 alussa.

Jämsän Vesi liikelaitoksen johtokunta

Jäsenet

Reijo Himanen, puheenjohtaja
Pekka Kataja, varapuheenjohtaja
Hannes Laasonen
Aira Seppälä
Tiina Altti
Esa Pohjola

Varajäsenet

Heikki Rinnekangas
Jukka Järvi
Joonas Valkeajärvi
Iida Rantanen
Sanna Rajala
Ulla Salmi

TOIMINTAKERTOMUS 2019

Olenaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

Vuosi 2019 oli Jämsän Vesi liikelaitoksen kahdestoista toimintavuosi, jolloin se toimi johtokunnan alaisena kunnallisena liikelaitoksena. Johtokunta piti kahdeksan kokousta vuoden aikana. Vuoden 2009 alusta lähtien liikelaitokseen on kuulunut myös Jämsänkosken kaupungin taseyksikkönä toiminut vesilaitos. Kaupunginvaltuusto on perustanut uuden kuntalain mukaisen liikelaitoksen 1.1.2009 alkaen ja antanut liikelaitokselle talousarviossa tavoitteet.

Vesi- ja viemärijohtovikoja sekä pumppaamojen laitevikoja oli hieman arvioitua enemmän. Vesi- ja viemärijohtojen saneerausta jatkettiin vanhoilla rakennetuilla alueilla. Saneerauksessa toimitaan yhteistyössä yhdyskunta-toimen Kunnallistekniset palvelut tulosalueen kanssa. Vesijohtoverkoston ja viemäriverkoston saneerausta tehtiin suunniteltua enemmän, koska oli järkevää saneerata verkostot samaan aikaan katujen saneerauksen yhteydessä.

Jämsän keskuspuhdistamon laajennuksen ja saneerauksen aloitus viivästyi suunnitellusta n. viisi kuukautta. Viivästymisen aiheutti suunnittelutarveratkaisusta tehty valitus sekä pääurakoitsijan vetäytyminen sopimuksen tekemisestä hankinta päätöksen jälkeen. Neuvottelujen jälkeen valittaja perui valituksensa hallinto-oikeudesta. Johtokunta valitsi hankkeelle uuden pääurakoitsijan ja rakenustyöt päästiin aloittamaan joulukuun alussa.

Himoksen alueen vesihuollon yleissuunnitelma päivitettiin vuonna 2016. Himoksen alueelle rakennetaan lisää runkovesijohtoa ja jätevedenpainejohtoa, mikäli alueen rakentamisinvestoinnit käynnistyvät. Jämsän Vesi liikelaitoksen toiminta-alueeseen ei kuulu Himoksen alue, mutta liikelaitos toimii tiiviissä yhteistyössä tehden alueen investoinnit ja vuokraamalla rakennelmat, laitteet ja putkistot alueen toimijan Himos-Infra Oy:n käyttöön. Vuokralla katetaan pitkällä aikavälillä investointien pääomajärähdyskulut. Himoksen alueen investoinnit eivät käynnistyneet 2019.

Jämsän Veden toimittama talousvesi on täyttänyt talousvedelle asetetut laatuvaatimukset ja suositukset.

Myydyn veden määrä jatkoi vähenemistään edellisten vuosien tapaan. Kaikki kolme jäteveden puhdistamo (keskuspuhdistamo, Halli ja Länkipohja) ovat toimineet ympäristölupaehtojen mukaisesti.

Kokonaistalouden tarkastelu ja liikelaitosjohtajan arvio

Liikelaitoksen omalla tulorahoituksella tulee kattaa käyttötalous-, korjaus- ja uusinvestointien menot ja vastata toiminnallisesta maksuvalmiudesta. Liiketoiminta muodostuu pääosin käyttöveden ja jäteveden laskutuksesta asiakkailta. Laskutettava veden myynti oli tilikaudella 1 097 705 m³ (vuonna 2018 1 149 161 m³) ja laskutettu jätevesimäärä oli 813 097 m³ (vuonna 2017 818 750 m³).

Tilikauden toimintatuotot olivat 4.202.280 euroa eli 6,5 % vähemmän kuin talousarviossa. Toimintakulut olivat yhteensä 2.703.305 euroa eli 13,6 % enemmän kuin talousarviossa. Toimintakate oli 1.554.960 euroa eli 28,8 % vähemmän kuin talousarviossa ja tilikauden ylijäämä oli 450.774 euroa. Talousarvion mukainen ylijäämä oli 946.685 euroa, joten Jämsän Vesi liikelaitoksen tilikauden tulos oli arvioitua huonompi. Tuloksen huononeminen aiheutui osaksi myydyin veden sekä laskutetun jäteveden määrien pieneneminen edelliseen vuoteen

verrattuna. Tämän lisäksi toimintakulut ylittyivät. Ylitykset aiheutuivat pääasiassa arvioitua suuremmista korjauksista keskuspuhdistamolla sekä jätevedenpumpppaamoilla. Myös sähkön kulutus oli arvioitua suurempaa. Liittymismaksuja saatiin tilikauden aikana 79.419 euroa. Liittymismaksut eivät ole mukana tuloksessa, koska ne ovat siirto- ja palautuskelpoisia.

Liikelaitoksen peruspääomalle 10,5 milj.€ ei korkoa peritä. Peruspääomallainalle 3,97 milj.€ maksettava korko oli 3,0 % (vuonna 2018 4,0 %). Liikelaitoksella on lisäksi vuoden 2019 lopussa lainaa kaupungille 3.972.756 €, jonka korko on normaalien konserniehtojen mukainen. Tämän lisäksi Jämsän Veden vastattavana on 5,0 milj. euron suuruinen Kuntarahoituksen laina. Suunniteltujen investointien toteuttaminen tulee vaatimaan lisälainan ottoa.

Selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä

Sisäinen valvonta on järjestetty Jämsän kaupungin sisäisen ohjesäännön mukaisesti. Liikelaitosjohtaja vastaa johtokunnan alaisena Jämsän Vesi liikelaitoksen toiminnan hallinnon sekä taloudenhoidon

sisäisen valvonnan järjestämisestä. Sisäisestä valvonnasta vastaavat kaikki tilivelvolliset ja muut esimiehet.

Esitys tilikauden tuloksen käsittelystä

Johtosäännön mukaan johtokunnan tehtävänä on laatia tilinpäätös ja tehdä esitys liikelaitoksen tuloksen käytöstä. Tilinpäätöksen vahvistaa ja tili- ja vastuuvapauden myöntää kaupunginvaltuusto. Kuntalain mukaan tilinpäätöksen allekirjoittavat

johtokunnan jäsenet ja liikelaitosjohtaja. Johtokunta esittää, että tilikauden ylijäämä 450.774 euroa jätetään taseeseen yli- ja alijäämien tilille.

LIKELAITOKSEN TALOUS JA TALOUSARVION TOTEUTUMINEN 2019

Vuositavoitteiden toteutuminen

Vesilaitos on toimittanut keskeytyksettä kuluttajille heidän tarpeitaan vastaavan määrän ja asetetut laatuvaatimukset täyttävää vettä Jämsän, Jämsänkosken, Länkipohjan, Hallin ja Juokslahden verkostoissa. Yhteensä vedenottamoilta pumpattiin vettä verkostoihin 1 551 604 (vuonna 2018 1 587 973 m³).

Vesijohtokorjauksia tehtiin Jämsässä 14 kpl, Jämsänkoskella 1 kpl ja Hallissa 0 kpl, Länkipohjassa 2 kpl (yhteensä 17 kpl) eli 9 kpl vähemmän kuin edellisenä vuotena. Juokslahdessa korjauksia ei tehty. Vesimittarivaihtoja tehtiin 66 kpl.

Jämsän jätevedenpuhdistamoilla (Jämsän keskuspuhdistamo, Hallin jätevedenpuhdistamo ja Länkipohjan jätevedenpuhdistamo) käsiteltiin yhteensä

jätevettä 2 059 673 m³. Puhdistamoilla ei ollut ohjjuoksutuksia ja niiden toiminta täytti kaikki lupaehdot vuonna 2019.

Tavoite	Mittari = millä mitataan	Tavoitteen toteutumisen arviointi
Häiriötön vesihuolto	keskeytykset, häiriöt / vuosi	vuodon korjauksia 17 kpl / vuosi
Laatuvaatimukset täyttävä juomavesi	valvontatutkimusohjelman mukaiset analyysit	vesi täyttänyt laatuvaatimukset ja suositukset kaikissa analyyseissä.
Lupaehtojen mukainen jätevesien käsittely	ympäristölupien mukainen veloitettarkkailu	kaikki puhdistamot toimivat lupaehtojen mukaisesti

Tunnusluvut ja niiden toteutuminen

	Ta 2019	Tp 2019
Laskutettava vesimäärä, m ³	1 200 000	1 097 705
Pumpattu vesimäärä, m ³	1 500 000	1 551 604
Vedenhukkaprosentti, %	12	29,3
Vesimittarivaihdot, kpl	500	66
Laskutettava jätevesimäärä, m ³	980 000	813 097
Vesimaksu / jätevesimaksu, euroa (sis.alv) /m ³	1,86 / 2,74	1,72 / 2,55
Henkilöstö	12	11

Käyttötalouden toteutuminen

JÄMSÄN VESI liikelaitos ulkoiset ja sisäiset	Ta 2019	Ta+Lta 2019	Tp 2019	Ero € Tp-Ta	Tot.%
Toimintatuotot	4 496 000	4 496 000	4 202 281	-293 719	93,47
Myyntituotot	4 441 000	4 441 000	4 121 561	-319 439	92,81
Tuet ja avustukset	1 000	1 000	5 906	4 906	590,65
Vuokratuotot	50 000	50 000	47 339	-2 661	94,68
Muut tuotot	4 000	4 000	27 474	23 474	686,86
Valmistus omaan käyttöön	68 000	68 000	55 985	-12 015	82,33
Toimintakulut	-2 404 545	-2 379 545	-2 703 305	-323 761	113,61
Henkilöstökulut	-734 095	-718 695	-715 918	2 777	99,61
Palvelujen ostot	-939 750	-930 150	-1 140 714	-210 564	122,64
Aineet, tarvikkeet	-663 600	-663 600	-758 988	-95 388	114,37
Vuokrat	-59 300	-59 300	-69 170	-9 870	116,64
Muut kulut	-7 800	-7 800	-18 515	-10 715	237,38
TOIMINTAKATE	2 159 455	2 184 455	1 554 960	-629 495	71,18
Rahoitustuotot ja -kulut	-143 500	-143 500	-134 102	9 398	93,45
Korkotuotot	0	0	0	0	
Muut rahoitustuotot	11 500	11 500	12 608	1 108	109,64
Korkokulut	-155 000	-155 000	-146 645	8 355	94,61
Muut rahoituskulut	0	0	-65	-65	0,00
VUOSIKATE	2 015 955	2 040 955	1 420 859	-620 097	69,62
Poistot ja arvonalennukset	-1 094 270	-1 094 270	-970 085	-124 184	88,7
TILIKAUDEN TULOS	921 685	946 685	450 773	-495 912	47,6

Investointien toteutuminen

	Ta 2019	Ta+Lta 2019	Tp 2019	Ero € Tp-Ta	Tot-%
Kiinteät rakenteet ja laitteet, menot	-3 220 000,00	-3 220 000,00	-1 031 116,22	2 188 883,78	32,0
Vesijohtoverkoston rakentaminen	-75 000,00	-75 000,00	-57 341,13	17 658,87	76,5
Vesijohtoverkoston saneeraus	-200 000,00	-200 000,00	-261 440,40	-61 440,40	130,7
Vesijohtoverkoston muut hankkeet	0,00	0,00	-8 728,17	-8 728,17	
Jätevesiviemärin rakentaminen	-75 000,00	-75 000,00	-20 563,68	54 436,32	27,4
Jätevesiviemärin saneeraus	-310 000,00	-310 000,00	-110 916,55	199 083,45	35,8
Viemärlaitoksen muut hankkeet	0,00	0,00	-31 854,14	-31 854,14	
Himoksen vesihuoltohankkeet	-200 000,00	-200 000,00		200 000,00	0,0
Lisäkaivot vedenottoille	-60 000,00	-60 000,00		60 000,00	0,0
Keskuspuhdistamon saneeraus	-2 300 000,00	-2 300 000,00	-540 272,15	1 759 727,85	23,5
Kiinteät rakenteet ja laitteet, tulot			1 132 115,00	1 132 115,00	
Hulevesiviemäröinti					
Kalusto, menot	-30 000,00	-30 000,00	-114 932,52	-84 932,52	383,1
Kaukovalvonnan uudistaminen	-30 000,00	-30 000,00	-114 932,52	-84 932,52	383,1
Vesilaitos menot yhteensä	-3 250 000,00	-3 250 000,00	-1 146 048,74	2 103 951,26	35,26
Vesilaitos tulot yhteensä			1 132 115,00	1 132 115,00	
Vesilaitos yhteensä	-3 250 000,00	-3 250 000,00	-13 933,74	3 236 066,26	

Vesi- ja viemäriverkoston uudisrakentaminen

Liikelaitos varautuu vesi-, viemäriverkoston uudisrakentamiseen, jotta vesihuolto voidaan toteuttaa samanaikaisesti kadun rakentamisen yhteydessä. Konkreettisesti kohteet päätetään kolme kertaa vuodessa hyväksyttävässä työohjelmassa noudattaen yhdyskuntatoimen kohteiden rakentamishjelmaa. Vesijohtojen ja viemäreiden uudisrakentamiseen on varattu vuonna 2019 yhteensä 150.000 euroa. Hyväksytyissä työohjelmissa näihin hankkeisiin käytettiin yhteensä 77.904 euroa.

Vesi- ja jätevesiverkoston saneeraus

Vanhojen vesi-, jätevesi- ja sadevesiverkoston saneerauksia tehdään vuosittain. Kohteet määräytyvät kolme kertaa vuodessa hyväksyttävän työohjelman mukaisesti. Saneerauksiin on varattu vuonna 2019 yhteensä 510.000 euroa.

Hyväksytyissä työohjelmissa näihin hankkeisiin käytettiin yhteensä 372.357 euroa. Saneerauksia tehtiin mm. Keskuskadulla, Paattilantiellä, Linnavuorentiellä, Myllyharjunttiellä, Kumpulatiellä, Mulikontiellä sekä monissa pienissä kohteissa.

Keskuspuhdistamon laajennus ja saneeraus

Jämsän keskuspuhdistamon laajennuksen ja saneerauksen aloitus viivästyi suunnitellusta n. viisi kuukautta. Viivästymisen aiheutti suunnittelutarveratkaisusta tehty valitus sekä pääurakoitsijan vetäytyminen sopimuksen tekemisestä hankinta päätöksen jälkeen. Neuvottelujen jälkeen valittaja perui valituksensa hallinto-oikeudesta. Johtokunta valitsi hankkeelle uuden pääurakoitsijan ja rakennustyöt päästiin aloittamaan joulukuun alussa. Hankkeeseen käytettiin 540.272 euroa.

Himoksen vesihuoltohankkeet

Nakkerpohjan jätevedenpumppaamon kapasiteetin suurentaminen ja Leilahden jätevedenpumppaamon saneeraus. Pohjois-Himoksesta tulevan paineviemärin muutos.

Himoksen rakennushankkeet eivät käynnistyneet, joten suunniteltuja vesihuoltohankkeita ei toteutettu 2019.

Koneet ja kalusto

Kaukovalvonnan uudistaminen

Vesihuollon kaukovalvonnan täydentäminen. Uusittiin rikkoutunut palvelin.

Rahoitusosan toteutuminen

Jämsän Vesi liikelaitos	2019	2018
Toiminnan rahavirta		
Liikelylijäämä (-alijäämä)	584 875,12	809 560,19
Poistot ja arvonalentumiset	970 085,20	1 062 190,86
Rahoitustuotot ja -kulut	-134 101,79	-160 536,24
	<u>1 420 858,53</u>	<u>1 711 214,81</u>
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-1 146 048,74	-854 177,34
Rahoitusosuudet investointeihin		
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	1 132 115,00	
	<u>1 132 115,00</u>	
Toiminnan ja investointien rahavirta	1 406 924,79	857 037,47
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset	0,00	0,00
Lainakannan muutokset	-170 000,00	4 600 000,00
Pitkäaikaisten lainojen lisäys muilta	0,00	5 000 000,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys kunnalta		
Pitkäaikaisten lainojen vähennys muilta		
Lyhytaikaisten lainojen muutos kunnalta	-170 000,00	-400 000,00
Lyhytaikaisten lainojen muutos muilta		
Oman pääoman muutokset		
Muut maksuvalmiuden muutokset	-1 236 924,79	-5 457 037,47
Vaihto-omaisuuden muutos	-17 046,17	6 523,72
Saamisten muutos kunnalta	-1 452 597,43	-5 168 054,95
Saamisten muutos muilta	-82 102,23	2 077,79
Korottomien velkojen muutos kunnalta	-1 455,82	-8 902,93
Korottomien velkojen muutos muilta	316 276,86	-288 681,10
	<u>-1 406 924,79</u>	<u>-857 037,47</u>
Rahoituksen rahavirta	-1 406 924,79	-857 037,47
Rahavarojen muutos	0,00	0,00
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12		
Rahavarat 1.1.		
	0,00	0,00
Rahoituslaskelman tunnusluvut	2019	2018
Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä, 1000 €	4 528	2 139
Investointien tulorahoitus, %	123,98	200,33
Lainanhoitokate	4,95	3,31
Quick ratio	2,84	5,81
Current ratio	2,96	5,92

TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

TUOSLASKELMA, Jämsän Vesi liikelaitos

Tuloslaskelma	1.1. - 31.12.2019		1.1. - 31.12.2018	
Ulkoinen				
Liikevaihto	4 104 802,48		4 140 849,34	
Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen lisäys(+) tai vähennys (-)				
Valmistus omaan käyttöön	55 984,87		72 161,43	
Liiketoiminnan muut tuotot	75 076,48		51 236,94	
Tuet ja avustukset kunnalta				
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	746 573,10		687 467,55	
Varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)				
Palvelujen ostot	1 130 727,24	1 877 300,34	934 706,25	1 622 173,80
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	566 555,10		542 677,84	
Henkilöstösivukulut				
Eläkekulut	131 787,77		122 877,13	
Muut henkilösivukulut	17 575,28	715 918,15	23 732,76	689 287,73
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	970 085,20		1 062 190,86	
Arvonalentumiset		970 085,20		1 062 190,86
Liiketoiminnan muut kulut		87 685,02		81 035,13
Liikelylijäämä (-alijäämä)	584 875,12		809 560,19	
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot				
Muut rahoitustuotot	12 608,19		12 749,01	
Kunnalle maksetut korkokulut	125 034,36		168 229,69	
Muille maksetut korkokulut	21 611,11		5 055,56	
Korvaus peruspääomasta				
Muut rahoituskulut	64,51	-134 101,79		-160 536,24
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	337 561,83		450	649 023,95
Satunnaiset tuotot ja kulut				
Satunnaiset tuotot				
Satunnaiset kulut				
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	450 773,33		649 023,95	
Poistoerän lisäys (-) vähennys (+)				
Vapaaehtoisten varausten lisäys(-) tai vähennys (+)				
Tuloverot				
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	450 773,33		649 023,95	
Tuloslaskelman tunnusluvut	2019		2018	
Sijoitetun pääoman tuotto, %	2,62		4,10	
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %	3,23		4,65	
Voitto, %	10,98		15,67	

TASE**Jämsän Vesi liikelaitos**

TASE	2019	2018
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT	16 709 918,83	17 666 070,29
Aineelliset hyödykkeet	16 684 098,83	17 640 250,29
Rakennukset	2 578 499,18	2 816 096,06
Kiinteät rakenteet ja laitteet	13 310 453,81	14 645 725,40
Koneet ja kalusto	156 780,97	80 336,11
Keskeneräiset hankinnat	638 364,87	98 092,72
Sijoitukset	25 820,00	25 820,00
Muut saamiset	25 820,00	25 820,00
VAIHTUVAT VASTAAVAT	8 832 803,12	7 281 057,29
Vaihto-omaisuus	156 138,20	139 092,03
Saamiset	8 676 664,92	7 141 965,26
Pitkäaikaiset saamiset	5 000 000,00	5 000 000,00
Lainasaamiset	5 000 000,00	5 000 000,00
Lyhytaikaiset saamiset	3 676 664,92	2 141 965,26
Myyntisaamiset	355 970,80	272 840,62
Lainasaamiset	3 314 787,65	1 867 147,36
Muut siirtosaamiset	5 906,47	1 977,28
VASTAAVAA YHTEENSÄ	25 542 721,95	24 947 127,58
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA	13 546 453,29	13 095 679,96
Peruspääoma	10 500 000,00	10 500 000,00
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	2 595 679,96	1 946 656,01
Tilikauden yli-/alijäämä	450 773,33	649 023,95
VIERAS PÄÄOMA	11 996 268,66	11 851 447,62
Pitkäaikainen	10 701 210,16	10 621 791,00
Lainat kunnalta	3 972 756,26	3 972 756,26
Lainat rahoituslaitoksilta	5 000 000,00	5 000 000,00
Liittymismaksut	1 728 453,90	1 649 034,74
Lyhytaikainen	1 295 058,50	1 229 656,62
Lainat kunnalta	450 000,00	620 000,00
Ostovelat	538 433,22	322 164,09
Muut velat	173 600,33	175 767,29
Siirtovelat	133 024,95	111 725,24
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	25 542 721,95	24 947 127,58
Taseen tunnusluvut	2019	2018
Omavaraisuusaste %	53,03	52,49
Suhteellinen velkaantuneisuus %	287,00	282,71
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1 000 €	3 046	2 596
Lainakanta 31.12., 1 000 €	9 423	9 593

TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT, Jämsän Vesi liikelaitos

LIKELAITOKSEN TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmät

Pysyvien vastaavien hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti.

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Vertailutietona on käytetty tilinpäätöstä 2018.

TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Toimintatuotot tehtäväalueittain

Toimintatuotot, ulkoiset	2019	2018
Vesilaitos	1 943 786	1 980 076
Viemärlaitos	2 234 960	2 203 992
Muut toimintatuotot	7 905	8 018
<i>Toimintatuotot yhteensä</i>	<i>4 179 879</i>	<i>4 192 086</i>

Poistosuunnitelma

Kaupungin poistosuunnitelma 1.1.2009 lähtien (KV 29.12.2008 § 32).

Poistomenetelmät, poistoajat ja niitä vastaavat poistoprosentit ovat seuraavat:

Pääryhmittely	Poistomenetelmä	Poisto aika	
Aineettomat hyödykkeet			
Aineettomat oikeudet	Tasapoisto	5 v	
Muut pitkävaikutteiset menot			
- tietokoneohjelmistot	Tasapoisto	3-5 v	
- muut pitkävaikutteiset menot	Tasapoisto	3-5 v	
Ennakkomaksut	Ei tehdä poistoja		
Aineelliset hyödykkeet			
Maa- ja vesialueet	Ei tehdä poistoja		
Rakennukset ja rakennelmat			
- asuinrakennukset	Tasapoisto	30-50 v	
- talous- ja vapaa-ajanrakennukset	Tasapoisto	15-20 v	
- hallinto-, liike- ja laitosrakennukset	Tasapoisto	30-50 v	
- teollisuus- ja tuotantorakennukset	Tasapoisto	20-30 v	
Kiinteät rakenteet ja laitteet			
Kadut, tiet, torit ja puistot	Tasapoisto	15 v	
Laiturit, uimalat ja sillat	Tasapoisto	10 v	
Muut maa- ja vesirakenteet	Tasapoisto	10-30 v	
Urheilu- ja ulkoilurakenteet	Tasapoisto	15-30 v	
Vedenjakeluverkosto	Tasapoisto	31.12.2015	V 1990 arvoille
Vedenjakeluverkosto	Tasapoisto	30 v	V -91 alkaen
Viemäriverkosto	Tasapoisto	31.12.2015	V 1990 arvoille
Viemäriverkosto	Tasapoisto	30 v	V -91 alkaen
Vesi- ja viemärikoneet	Tasapoisto	15 v	
Ulkovalaistusjohdot ja -laitteet	Tasapoisto	15 v	
Muut kiinteät koneet ja laitteet	Tasapoisto	10-15 v	
Koneet ja kalusto			
Raskaat koneet ja kalusto	Tasapoisto	10-15 v	
Kevyet koneet ja kalusto	Tasapoisto	5-10 v	
Alukset ja veneet	Tasapoisto	8-15 v	
Kuljetusvälineet ja autot	Tasapoisto	5-10 v	
Atk-laitteet	Tasapoisto	3 v	
Muut laitteet ja kalusteet	Tasapoisto	3-5 v	

Pienet pysyvien vastaavien hankinnat, joiden hankintameno on alle 10.000 euroa, on kirjattu vuosikuluksi.

TASETTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

Tiedot pysyvistä vastaavista tase-eräkohtaisesti

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet

Ei aineettomia hyödykkeitä.

Aineelliset hyödykkeet					
	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Keskener. hankinnat	Aineelliset hyödykkeet yht.
Poistamaton hankintameno 1.1.	2 816 096,06	14 645 725,40	80 336,11	98 092,72	17 640 250,29
Lisäykset tilikauden aikana		490 844,07	114 932,52	540 272,15	1 146 048,74
Rahoitusosuudet tilikaudella					
Vähennykset tilikauden aikana		-1 132 115,00			-1 132 115,00
Siirrot erien välillä					
Tilikauden poisto	-237 596,88	-694 000,66	-38 487,66		-970 085,20
Arvonlennukset ja niiden palautukset					
Poistamaton hankintameno 31.12.	2 578 499,18	13 310 453,81	156 780,97	638 364,87	16 684 098,83
Arvonkorotukset					
Kirjanpitoarvo 31.12.	2 578 499,18	13 310 453,81	156 780,97	638 364,87	16 684 098,83

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

Oman pääoman muutokset

Oman pääoman erittely	2019	2018
Peruspääoma 1.1.	10 500 000	10 500 000
Lisäykset		
Peruspääoma 31.12.	10 500 000	10 500 000
Edellisten tilikausien ylijäämä/alijäämä 31.12.	2 595 680	1 946 656
Tilikauden ylijäämä/alijäämä 31.12.	450 773	649 024
Oma pääoma yhteensä	13 546 453	13 095 680

Tase-erien mukaan eritelty tieto sellaisista pitkäaikaiseen vieraaseen pääomaan kuuluvista veloista, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua

Pitkäaikaiset velat	2019	2018
Lainat julkisyhteisöiltä	3 972 756	3 972 756
Lainat rahoituslaitoksilta	5 000 000	5 000 000
Pitkäaikaiset velat yhteensä	8 972 756	8 972 756

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät	2019	2018
Siirtyvät korot	1 222	
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	118 545	96 431
Kuntien eläkevakuutusmaksut	11 048	11 674
Palkkojen sivukulut kaupungille	694	2 150
Muut siirtovelat	1 515	1 470
Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä	133 025	111 725

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

	2019	2018
Lyhytaikaiset siirtosaamiset		
Siirtosaamiset kaupungilta	0	777
Kelan korvaus työterveyshuollosta	5 692	966
Muut siirtosaamiset	215	235
Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä	5 906	1 977

HENKILÖSTÖÄ KOSKEVAT LIITETIEDOT

	2019	2018
Henkilöstön lukumäärä 31.12.	11	12
Henkilöstökulut kirjanpidon mukaan	2019	2018
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	715 918	689 288
Henkilöstökuluja aktivoitu aineellisiin hyödykkeisiin	1 580	6 527
Henkilöstökulut yhteensä	717 498	695 815

ALLEKIRJOITUKSET

Jämsässä 11. päivänä maaliskuuta 2020

JÄMSÄN VESI LIIKELAITOKSEN JOHTOKUNTA

Pekka Karppinen
vs. liikelaitosjohtaja

Reijo Himanen
puheenjohtaja

Pekka Kataja

Aira Seppälä

Joonas Valkeajärvi

JÄMSÄN JÄTEHUOLTO LIIKELAITOS

Jämsän Jätehuolto liikelaitoksen tehtävänä on ollut huolehtia jätelaissa säädettyjen kunnan vastuulla olevien jätehuoltopalveluiden tasapuolisesta järjestämisestä Jämsän kaupungin ja Kuhmoisten kunnan alueella. Tarvittavat asumisessa syntyvän jätteen jätehuoltopalvelut ostetaan alalla toimivilta urakoitsijoilta julkisesti kilpailuttamalla. Kaupunki ei julkisena organisaationa voi tarjota jätehuoltopalveluitaan yksityisille yrityksille johtuen jätelain ja hankintalain rajoitteista. Kaupungin velvollisuus on

huolehtia vain asumisessa syntyvästä jätteestä. Asumisessa syntyvä jäte on määritelty jätelaissa. Jos alueella ei ole tarjota yrityksille niiden tarvitsemia palveluita, voi kaupunki solmia määräaikaisen sopimuksen yrityksen kanssa jäte-erien käsittelystä. Lähtökohtana on, että yritykset järjestävät tarvitsemansa jätehuollon itsenäisesti hyödyntämällä paikallisten yritysten tarjontaa mahdollisuuksien mukaan.

Jämsän Vesi liikelaitoksen johtokunta

Jäsenet

Reijo Himanen, puheenjohtaja
Pekka Kataja, varapuheenjohtaja
Hannes Laasonen
Aira Seppälä
Tiina Altti
Esa Pohjola

Varajäsenet

Heikki Rinnekangas
Jukka Järvi
Joonas Valkeajärvi (Olli Pesonen 12.11.2018 saakka)
Iida Rantanen
Sanna Rajala
Ulla Salmi

Johtokunnanjäsenenä Kuhmoisten pitkäaikaisena edustana toiminut Esa Pohjola menehtyi syksyllä 2019. Hänen tilallaan toimi varajäsen Ulla Salmi loppuun vuotta.

Vuosi 2019 oli viimeinen toimintavuosi Jämsän Jätehuolto liikelaitoksena. Toiminnat integroidaan Jämsän kaupungin teknisen lautakunnan toimintaan omana tulosityksikkönään vuoden 2020 alusta.

TOIMINTAKERTOMUS 2019

Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

Vuoden aikana kaatopaikalla tehtiin yhteistyötä GRK Infra Oy:n kanssa 27.9.2017 solmitun sopimuksen mukaisesti. Kaatopaikka-alueen tiestöä kunnostettiin ja uusittiin kaatopaikalle vastaanotetuilla tarkoitukseen soveltuvilla materiaaleilla. Kaatopaikan uusi välipohjarakenne otettiin käyttöön helmikuussa 2019. Rakentamisesta ja sen kustannuksista vastasi yhteistyökumppani GRK Infra Oy. Alueelle valmisteltiin myös jätteen käsittelykenttä MARA-asetuksen mukaisilla materiaaleilla. Kentän päällystys tehtiin kesällä 2019. Hankkeen toteutti ja kustansi GRK Infra Oy. Asumisessa syntyvä polttoon syntypistelajiteltuna ohjattu jäte käsiteltiin Tammervoima Oy:n polttolaitoksella Tampereella 31.5.2019 saakka. Tästä eteenpäin energiana hyödynnettävä jäte poltettiin Fortumin Riihimäen laitoksella. Palvelun kilpailutus tapahtui talvella 2019. Polttolaitoksille toimitettiin 4468 tonnia jätettä vuoden 2019 aikana.

GRK Infra Oy:n kanssa solmittiin esisopimus kaatopaikan käyttöoikeuden vuokraamisesta tammikuussa 2019. Sopimuksen sisältöä ja ehtoja käsiteltiin useissa liikelaitoksen johtokunnan kokouksissa vuoden 2018 aikana. Kesällä 2019 laitettiin

ympäristöluvan tarkistushakemus vireille esisopimuksessa sovitulla tavalla. Käsittely on vielä kesken ympäristölupaviranomaisessa.

Raportti kaatopaikan toiminnoista on toimitettu valvovalle viranomaiselle ympäristöluvan mukaisesti sekä tekniselle lautakunnalle tiedoksi. Kaatopaikan toiminta on ollut ympäristöluvan ja jätelain ja asetuksen mukaista. Yhteistyökumppanin vastaanottaman asbestijätteen osalta on ollut 2 poikkeamaa vuoden 2018 aikana, joiden johdosta käsittelyohjeistusta on tarkennettu myös jätettä lähettävälle taholle. Ilmoituksen ELY-keskuksen valvojalle poikkeamaepäilystä teki liikelaitoksen johtokunnan jäsen. Valvovalle viranomaiselle on annettu selvitys asbestin vastaanotosta ja käsittelystä kaatopaikalla. Valvovan viranomaisen antamassa vuosiraportissa tarkastuksen jälkeen todettiin, että toiminnan harjoittajan toimesta tehdyt toimenpiteet ovat riittävät eivätkä anna aiheutta enempään toimenpiteisiin.

Haja-asutusalueen jätehuolto on järjestetty Jämsän kaupungin ja Kuhmoisten kunnan alueella aluekeräyksenä niille kotitalouksille, jotka eivät ole halunneet tehdä omia jätteen kuljetussopimuksia

suoraan kuljetusyrityksen kanssa. Kiinteistökohtaiset kuljetussopimukset ovat haja-asutusalueella vähemmistönä. Runsaasti yli puolet kaikista talouksista käyttää kaupungin järjestämiä tai kimpasopimuksiin perustuvia jätteen lajittelumahdollisuudella

Selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä

Sisäinen valvonta on järjestetty Jämsän kaupungin sisäisen ohjesäännön mukaisesti. Liikelaitosjohtaja vastaa johtokunnan alaisena Jämsän Jätehuolto liikelaitoksen toiminnan hallinnon sekä taloudenhoi-

Esitys tilikauden tuloksen käsittelystä

Johtosäännön mukaan johtokunnan tehtävänä on laatia tilinpäätös ja tehdä esitys liikelaitoksen tuloksen käytöstä. Tilinpäätöksen vahvistaa ja tili- ja vastuuvapauden myöntää kaupunginvaltuusto. Kuntalain mukaan tilinpäätöksen allekirjoittavat

varustettuja aluekeräyspisteitä. Vuoden 2019 aikana ei ilmennyt suuria poikkeamia aiempiin vuosiin verrattuna. Jätteen määrä kasvaa kesäkuukausien aikana lähes kaksinkertaiseksi talvikauteen nähden.

don sisäisen valvonnan järjestämisestä. Jätehuollon järjestämisestä aiheutuvien menojen kattamiseksi vuosilaskuja ja kaatopaikan porttimaksulaskuja lähetettiin yli 15 000 kpl. Sisäisestä valvonasta vastaavat kaikki tilivelvolliset ja esimiehet.

johtokunnan jäsenet ja liikelaitosjohtaja. Johtokunta esittää, että tilikauden ylijäämä 164,415,65 euroa jätetään taseeseen yli-/alijäämien tilille. Jäte liikelaitoksen tase on mukana kaupungin taseessa 31.12.

LIKELAITOKSEN TALOUS JA TALOUSARVION TOTEUTUMINEN 2019

Vuositavoitteiden toteutuminen

Tavoitteet ovat toteutuneet hieman ennakoitua huonommin. Kertyvän ja käsittelyyn menevän jätteen määrä on vaikea arvioida tarkasti. Määriin vaikuttaa lomakauden sääolot ja talouden suhdannevaihtelut. Myös tehostuneet jätteen lajittelumahdollisuudet vaikuttavat jätteen määrään ja käsittelyistä aiheutuviin kustannuksiin.

Jäteneuvonnan tilaisuuksissa tavoitettiin vuoden aikana n. 590 henkeä suorassa kontaktissa. Jätehuoltotarkastajan vetämiä neuvontatilaisuuksia oli 28 kpl yhteensä 31 tuntia päiväkoodissa, yhdistyksissä, kouluissa ja kylätapahtumissa. Lajittelu kiinnostaa entistä enemmän kansalaisia, koska uusia

lajittelumahdollisuuksia on nykyisin tarjolla. Vuoden 2019 lopulla tehtiin kesäasukastutkimus, jossa kysyttiin mm. loma-asukkaiden toiveita loma-asunnon jätehuollon järjestämistavasta. 92 % vastaajista toivoi aluekeräysjärjestelmän säilyttämistä.

Tietoturvaan kiinnitettiin erityinen huomio. Tietosuojaselosteet ja -käytännöt tarkistettiin ja laitettiin lain vaatimuksen mukaisiksi. Erityistä huomiota kiinnitettiin asiakas- ja liittjärekistereiden tietosuojukseen. Tietosuojaan ylläpito vaatii jatkuvaa huomiota toiminnan ylläpidossa.

Tavoite	Mittari = millä mitataan	Tavoitteen toteutumisen arviointi
Orgaanisen aineksen osuus polttoon toimitettavassa jätteessä vähenee 50%	Vastaanotetun polttoon toimitetun jätteen tonnimäärä (tn, paino) vähenee 20 % edeltävästä vuodesta	Jätteen määrä ei ole vähentynyt ennakoitulla tavalla.
Jätteen polttopaikka on selvillä toukokuun 2019 lopussa.	Todetaan, materiaalina hyötykäyttökelpottoman jätteen hyödyntäminen energiana turvattu jatkossakin.	Poltettavan jätteen polttopaikka on Fortum, Riihimäki.
Kaatopaikan toiminnoista on luovuttu joko myynnin tai käyttöoikeuden luovutuksen muodossa	Todetaan	Kaatopaikkatoiminnoista on valtaosin luovuttu. Poltettavan jätteen välivarastointi ja kunnan vastuulla olevien lietteiden vastaanotto on edelleen kaupungilla.

Tunnusluvut ja niiden toteutuminen

	Ta 2019	Tp 2019
Jättekertymä liikelaitos, t/v	7 500	9 389
Asiakasrekisterin kattavuus, %	98	98
Jätepistemaksu loma-as. €/v alv 0 %	57	57
Perusmaksu, €/v alv 0 %	12,6	12,6

Käyttötalouden toteutuminen

JÄMSÄN JÄTEHUOLTO liikelaitos	Ta 2019	Ta+Lta 2019	Tp 2019	Ero € Tp-Ta	Tot %
ulkoiset ja sisäiset					
Toimintatuotot	1 395 000	1 395 000	1 494 531	80 531	105,70 %
Myyntituotot	1 395 000	1 395 000	1 478 233	83 233	105,97 %
Tuet ja avustukset			1 043	1 043	
Vuokratuotot	18 000	18 000	14 450	-3 550	80,28 %
Muut tuotot	1 000	1 000	805	-195	80,51 %
Valmistus omaan käyttöön					
Toimintakulut	1 185 980	1 175 980	1 328 091	142 811	112,05 %
Henkilöstökulut	91 030	91 030	98 978	7 948	108,73 %
Palvelujen ostot	1 066 250	1 056 250	1 186 797	130 547	112,36 %
Aineet, tarvikkeet	9 600	9 600	15 216	5 616	158,50 %
Vuokrat	9 300	9 300	13 753	4 453	147,88 %
Muut kulut	19 100	19 100	13 347	-5 753	69,88 %
TOIMINTAKATE	228 020	238 020	166 440	-71 580	69,93 %
Rahoitustuotot- ja kulut	3 550	3 550	3 590	40	101,13 %
Korkotuotot					
Muut rahoitustuotot	4 000	4 000	4 322	322	108,05 %
Korkokulut					
Muut rahoituskulut	450	450	732	282	162,67 %
VUOSIKATE	231 570	241 570	170 030	-71 540	70,39 %
Poistot ja arv.alennukset	15 846	23 067	5 614	-10 232	35,43 %
TILIKAUDEN TULOS	215 706	225 706	164 416	-61 290	72,85 %

Investointien toteutuminen

JÄMSÄN JÄTEHUOLTO liikelaitos	Ta 2019	Ta+Lta 2019	Tp 2019	Ero € Tp-Ta	Tot %
Muut kiinteät rakenteet ja laitteet	30 000	30 000	0	-30 000	0,0 %
Menot yhteensä	30 000	30 000	0	-30 000	0,0 %

Jätehuollon investointiosassa on varauduttu vuosittain hankkimaan syväkeräys- ja pintasäiliöitä sitä mukaan, kun uusia kaava-alueita tai alueke-

räyspisteiden uudistamistarvetta ilmenee. Vuodelle 2019 oli varattu 30.000 euroa tätä varten. Määrärahaa ei ole ollut tarpeen käyttää tilikauden aikana.

TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

TULOSLASKELMA Jämsän Jätehuolto liikelaitos

Ulkoiset	1.1. - 31.12.2019		1.1. - 31.12.2018	
Liikevaihto		1 257 113,13		1 274 011,94
Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen lisäys(+) tai vähennys (-)				
Valmistus omaan käyttöön				
Liiketoiminnan muut tuotot		16 297,90		22 154,98
Tuet ja avustukset kunnalta/kuntayhtymältä				
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana		15 216,35		15 806,38
Varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)				
Palvelujen ostot		965 677,54		959 300,62
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot		82 900,24		95 486,08
Henkilöstösivukulut				
Eläkekulut		13 311,91		15 637,95
Muut henkilösivukulut		2 765,36		4 069,40
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot		5 613,60		15 566,84
Arvonalentumiset				
Arvonalentumiset		5 613,60		15 566,84
Liiketoiminnan muut kulut		27 099,69		38 611,31
Liikeylijäämä (-alijäämä)		160 826,34		151 688,34
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot				
Muut rahoitustuotot		4 322,03		4 939,16

Kunnalle maksetut korkokulut			
Muille maksetut korkokulut			
Korvaus peruspääomasta			
Muut rahoituskulut	732,72	3 589,31	732 4 207,16
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä		164 415,65	155 895,50
Satunnaiset tuotot ja kulut			
Satunnaiset tuotot			
Satunnaiset kulut			
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia		164 415,65	155 895,50
Poistoerän lisäys (-) vähennys (+)			
Vapaaehtoisten varausten lisäys(-) tai vähennys (+)			
Tuloverot			
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		164 415,65	155 895,50
Tuloslaskelman tunnusluvut		2019	2018
Sijoitetun pääoman tuotto, %		19,01	22,12
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %		19,01	22,12
Voitto, %		13,08	12,24

TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT Jämsän Jätehuolto liikelaitos

LIIKELAITOKSEN TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Vertailutietona on käytetty tilinpäätöstä 2018.

TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Toimintatuotot tehtävälueittain

Toimintatuotot, ulkoiset	2019	2018
Hallintopalvelut	1 848	4 076
Jätehuoltopalvelut	825 624	826 977
Kaatopaikkatoiminta	445 939	465 114
<i>Toimintatuotot yhteensä</i>	<i>1 273 411</i>	<i>1 296 167</i>

Poistosuunnitelma

Kaupungin poistosuunnitelma 1.1.2009 lähtien (KV 29.12.2008 § 32).

Poistomenetelmät, poistoajat ja niitä vastaavat poistoprosentit ovat seuraavat:

Pääryhmittely	Poistomenetelmä	Poisto aika	
Aineettomat hyödykkeet			
Aineettomat oikeudet	Tasapoisto	5 v	
Muut pitkävaikutteiset menot			
- tietokoneohjelmistot	Tasapoisto	3-5 v	
- muut pitkävaikutteiset menot	Tasapoisto	3-5 v	
Ennakkomaksut	Ei tehdä poistoja		
Aineelliset hyödykkeet			
Maa- ja vesialueet	Ei tehdä poistoja		
Rakennukset ja rakennelmat			
- asuinrakennukset	Tasapoisto	30-50 v	
- talous- ja vapaa-ajanrakennukset	Tasapoisto	15-20 v	
- hallinto-, liike- ja laitosrakennukset	Tasapoisto	30-50 v	
- teollisuus- ja tuotantorakennukset	Tasapoisto	20-30 v	
Kiinteät rakenteet ja laitteet			
Kadut, tiet, torit ja puistot	Tasapoisto	15 v	
Laiturit, uimalat ja sillat	Tasapoisto	10 v	
Muut maa- ja vesirakenteet	Tasapoisto	10-30 v	
Urheilu- ja ulkoilurakenteet	Tasapoisto	15-30 v	
Vedenjakeluverkosto	Tasapoisto	31.12.2015	V 1990 arvoille
Vedenjakeluverkosto	Tasapoisto	30 v	V -91 alkaen
Viemäriverkosto	Tasapoisto	31.12.2015	V 1990 arvoille
Viemäriverkosto	Tasapoisto	30 v	V -91 alkaen
Vesi- ja viemärikoneet	Tasapoisto	15 v	
Ulkovalaistusjohdot ja -laitteet	Tasapoisto	15 v	
Muut kiinteät koneet ja laitteet	Tasapoisto	10-15 v	
Koneet ja kalusto			
Raskaat koneet ja kalusto	Tasapoisto	10-15 v	
Kevyet koneet ja kalusto	Tasapoisto	5-10 v	
Alukset ja veneet	Tasapoisto	8-15 v	
Kuljetusvälineet ja autot	Tasapoisto	5-10 v	
Atk-laitteet	Tasapoisto	3 v	
Muut laitteet ja kalusteet	Tasapoisto	3-5 v	

Pienet pysyvien vastaavien hankinnat, joiden hankintameno on alle 10.000 euroa, on kirjattu vuosikulukuksi.

LIKELAITOSTEN VAIKUTUS TILIKAUDEN TULOKSEEN

Tuloslaskelma tp 2019, ulkoiset ja sisäiset erät	kaupunki, ilman liikelaitoksia	Ateria	Vesi	Jätehuolto	Eliminoinnit	Kaupungin tu- loslaskelma, ml liikelaitokset, eli- minointien jäl- keen
Toimintatuotot	50 022 181	6 839 046	4 202 281	1 494 531	-4 120 227	58 437 811
Myyntituotot	27 060 172	6 727 796	4 121 561	1 478 233	-4 120 227	35 267 535
Maksutuotot	8 268 806					8 268 806
Tuet ja avustukset	1 689 900	69 509	5 906	1 043		1 766 358
Muut tuotot	13 003 303	41 741	74 813	15 255		13 135 112
Valmistus omaan käyttöön	286 411		55 985			342 395
Toimintakulut	174 833 523	6 690 758	2 703 305	1 328 091	-4 120 227	181 435 451
Henkilöstökulut	38 618 230	3 884 994	715 918	98 978		43 318 119
Palvelujen ostot	111 402 022	823 545	1 140 714	1 186 797	-4 120 227	110 432 851
Aineet, tarvikkeet	5 182 196	1 755 269	758 988	15 216		7 711 670
Avustukset	8 335 718					8 335 718
Muut kulut	11 295 358	226 951	87 685	27 100		11 637 094
TOIMINTAKATE	-124 524 932	148 288	1 554 960	166 440	0	-122 655 244
Verotulot	84 863 344					84 863 344
Valtionosuudet	42 542 782					42 542 782
Rahoitustuotot- ja kulut	874 816	279	-134 102	3 589	0	744 583
Korkotuotot	46 215					46 215
Korkotuotot liikelaitoksilta	125 034				-125 034	0
Muut rahoitustuotot	1 041 833	1 193	12 608	4 322		1 059 956
Korkokulut lainoista	337 737		21 611			359 348
Korkokulut kaupungille			125 034		-125 034	0
Muut rahoituskulut	530	914	65	733		2 241
VUOSIKATE	3 756 010	148 566	1 420 859	170 029	0	5 495 465
Poistot ja arv.alennukset	7 008 130	126 464	970 085	5 614		8 110 293
Satunnaiset tuotot+/-kulut-						0
TILIKAUDEN TULOS	-3 252 120	22 103	450 774	164 416	0	-2 614 828
Poistoeron muutos	246 611					246 611
Varausten muutos						0
Rahastojen muutos						0
TILIK.YLI/ALIJÄÄMÄ	-3 005 508	22 103	450 774	164 415	0	-2 368 217

Eliminoinnit: liikelaitosten antolainojen korot ja provisiot, ostot liikelaitoksilta.

Rahoituslaskelma tp 2019	Kaupunki	Ateria	Vesi	Jätehuolto	eliminoinnit	yhteensä
Toiminnan rahavirta	3 960 144	148 567	1 420 859	-159 971	0	5 369 598
Vuosikate	3 756 010	148 567	1 420 859	170 029		5 495 464
Tulorahoituksen korjauserät	204 134			-330 000		-125 866
Investointien rahavirta	-7 079 281	0	-13 934	0	0	-7 093 215
Investointimenot	-7 490 609	0	-1 146 049	0		-8 636 658
Rahoitusosuudet inv.menoihin	126 185					126 185
Pysyvien vast. hyöd. luovutustulot	159 277		1 132 115			1 291 392
Pysyv vast. myyntivoitot	125 866					125 866
Toiminnan ja inv. rahavirta	-3 119 137	148 567	1 406 925	-159 971	0	-1 723 616
Rahoituksen rahavirta						
Antolainauksen muutokset	370 481	0	0	600 000	-600 000	370 481
Antolainasaamisten lisäykset	-1 550 000			0		-1 550 000
Antolainasaamisten vähennykset	1 920 481			600 000	-600 000	1 920 481
Lainakannan muutokset	-3 816 607	0	-170 000	0	-544 945	-4 531 553
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	5 000 000				-5 000 000	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-5 579 664		-170 000		170 000	-5 579 664
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-3 236 944				4 285 055	1 048 111
Oman pääoman muutokset				-230 000	230 000	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	-572 715	-148 567	3 763 075	481 599	-3 855 054	-331 662
Rahoituksen rahavirta	-4 018 842	-148 567	3 593 075	851 599	-4 769 999	-4 492 734
Rahavarojen muutos	-7 137 979	0	5 000 000	691 628	-4 769 999	-6 216 350

eliminoinnit: liikelaitosten lainat, opo Jäte liikelaitos

ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT

Jämsässä 30. päivänä maaliskuuta 2020

JÄMSÄN KAUPUNGINHALLITUS

Jorma Poti
kaupunginhallituksen puheenjohtaja

TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

Olemme antaneet suorittamastamme tilintarkastuksesta tänään kertomuksen.

Tampereella
Jämsässä 13. päivänä *touko* kuuta 2020

BDO Audiator Oy

Minna Havia-Niemi

KHT, JHT

~~BDO Oy~~

ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT

Jämsässä 30. päivänä maaliskuuta 2020

JÄMSÄN KAUPUNGINHALLITUS

Hanna Helaste
kaupunginjohtaja

ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT

Jämsässä 30. päivänä maaliskuuta 2020

JÄMSÄN KAUPUNGINHALLITUS

Seija El Sayed

ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT

Jämsässä 30. päivänä maaliskuuta 2020

JÄMSÄN KAUPUNGINHALLITUS

Lotta Ahola

ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT

Jämsässä 30. päivänä maaliskuuta 2020

JÄMSÄN KAUPUNGINHALLITUS

Ulla Patronen

ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT

Jämsässä 30. päivänä maaliskuuta 2020

JÄMSÄN KAUPUNGINHALLITUS

Sanna Rajala

ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT

Jämsässä 30. päivänä maaliskuuta 2020

JÄMSÄN KAUPUNGINHALLITUS

Markku Kankainen

ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT

Jämsässä 30. päivänä maaliskuuta 2020

JÄMSÄN KAUPUNGINHALLITUS

Mika Kyrö

ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT

Jämsässä 30. päivänä maaliskuuta 2020

JÄMSÄN KAUPUNGINHALLITUS

Jukka Haaparanta

ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT

Jämsässä 30. päivänä maaliskuuta 2020

JÄMSÄN KAUPUNGINHALLITUS

A handwritten signature in blue ink, consisting of several fluid, connected strokes, positioned above the printed name.

Pekka Laaksonen

LUETTELO KIRJANPITOKIRJOISTA

SIDOTUSSA TASEKIRJASSA

Toimintakertomus

Toteutumisvertailu

Tilinpäätöslaskelmat: tulos- ja rahoituslaskelma, tase ja konsernitilinpäätös

Tilinpäätöksen liitetiedot

Liikelaitosten tilinpäätökset

Tilinpäätöksen allekirjoitukset ja tilinpäätösmerkintä

ERILLISINÄ JA ATK-LISTOINA

Tase-erittely, päivä- ja pääkirja, talousarvion toteutumisvertailut ja kirjanpidon osajärjestelmien erittelyt

LUETTELO TOSITELAJEISTA

		Tositenumerot	
		alkaen	päättyen
101	Muistiotositteet	001001	001800
109	Käyttöomaisuusviennit	009001	009012
110	Tilioteviennit	010001	010445
111	Kassatositteet	015001	015330
120	Excel-muistiot kirjanpitoon	200001	200174
220	Myyntireskontran suoritukset	020001	021632
301	Palkat	030001	030218
250	Ostoreskontran suoritukset	650001	650466
302	Populus matkalaskut	032001	032026
403	Pro Economica ostolaskut	900001	927790
490	Effica-YPH-toimeentulotuki	049001	049251
501	Sonet-keskusvarasto	501001	501012
512	Hankintatoimen varasto	052001	052013
601	Yleislaskutus/hallintopalvelut	061001	061103
602	Yleislaskutus/talouspalvelut	062001	062221
640	Vesilaskutus / Vesi liikelaitos	070001	091866
650	Jätehuoltolaskutus /Jäte liikelaitos	500001	514962
699	Yleislaskutus/sisäiset laskutukset	090001	090146
704	Yleislaskutus/sosiaalipalvelut	100001	105019
705	Yleislaskutus/sivistyspalvelut	120001	121465
706	Yleislaskutus/yhdyskuntatoimi	130001	132434
710	Hulevesimaksut	150001	155053
715	Jätehuoltolaskutus	550001	550211
720	Priimus/musiikkiopisto	140001	140723
721	Priimus/lukio	148001	148219
741	Rakennusvalvonta	510001	510330
745	Winhit/hammashuolto	520001	538844
748	Effica-asiakaslaskutus	300001	348858
750	Varhaiskasvatus	690001	694156
751	Effica terveydenhuollon laskutus	700001	700476
752	Effica-kotihoito	800001	813397
755	Yleislaskutus/terveyspalvelut	770001	771276
760	Työväenopiston laskutus Hellewi	850001	851866
765	Varausjärjestelmä	860001	860253
LT	Liitetietotosite	000001	000027

Tasekirja säilytetään pysyvästi kaupungin arkistossa. Tositeaineiston säilytysaika vähintään 6 vuotta.

Lajit 101,110,111,120,401 ja 501 säilytetään kaupungin arkistossa sähköisessä muodossa, muut paperisena.

Päivä- ja pääkirjat säilytetään sähköisessä muodossa kaupungin arkistossa vähintään 10 vuotta.

Jämsässä 20.3.2020

Ulla Kivirinne, pääkirjanpitäjä